

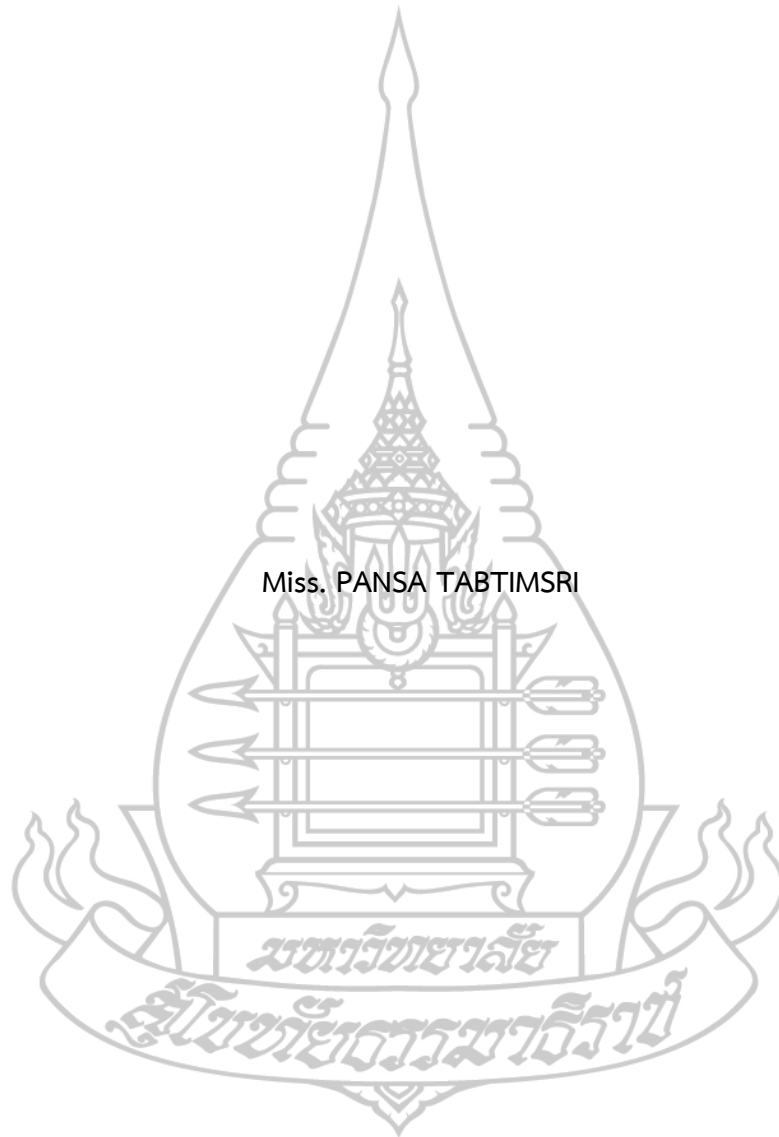
การสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะของ Headache Stencil

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการเมืองการปกครอง
สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Political Communication behind Headache Stencil's Artworks

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government
School of Political Science Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะของ Headache Stencil
ชื่อและนามสกุล	นางสาวพรรษา ทับทิมศรี
แขนงวิชา / วิชาเอก	การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา	รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพร อิศรชัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดี ฝ่ายการศึกษา สนับสนุนการเรียนรู้ และวิจัย

รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะของ Headache Stencil

ผู้ศึกษา นางสาวพรรษา ทับทิมศรี รหัสนักศึกษา 2638000378

ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพร อิศรชัย ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบท และเนื้อหาสาระผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง 2) เพื่อศึกษาผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการเมือง เป็นผลงานที่ผู้ศึกษาได้รวบรวมจากศิลปินที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับศิลปิน โดยใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงสัมภาษณ์ผู้รับชมผลงานที่ศิลปินสร้างสรรค์ผลงานจำนวน 10 คน สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ด้านศิลปะกับการเมือง 3 คน สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารทางการเมือง 1 คน และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านสัญวิทยา 1 คน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลงานศิลปะของ Headache Stencil สร้างสรรค์ขึ้นตั้งแต่ พ.ศ.2557 - 2564 เป็นผลงานศิลปะที่สื่อสารสถานการณ์ทางการเมืองเพื่อแสดงถึงเหตุการณ์ทางการเมืองสำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่การรัฐประหาร ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแสดงออกถึงการแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่ถูกจำกัด และมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาล การลงประชามติเพื่อนำมาซึ่งรัฐธรรมนูญ และเลือกตั้งในปี 2562 การแสดงออกทางการเมืองของประชาชน 2) ผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ พบว่าผลงานศิลปะช่วยบันทึกเรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ ทางการเมืองที่เกิดขึ้น ช่วยให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวในสังคมได้เพียงเล็กน้อยและอยู่ในวงจำกัด ไม่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในสังคมได้ รวมถึงในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีลักษณะในการเสียดสี ล้อเลียน ส่งผลกระทบทางด้านลบโดยตรงต่อศิลปิน และในยุคของโลกาภิวัตน์ปัจจุบันส่งผลให้การสื่อสารของผลงานศิลปะของศิลปินได้มีการเปลี่ยนช่องทางการสื่อสารจากกำแพง ถนน พื้นที่สาธารณะ เปลี่ยนเป็นการใช้วิธีเผยแพร่อยู่ในสื่อสังคมออนไลน์ ผู้คนสามารถรับชมผลงานศิลปะได้มากขึ้นโดยไม่มีข้อจำกัดของสถานที่และเวลา ผู้รับชมผลงานศิลปะในฐานะผู้รับสารสามารถเปลี่ยนเป็นผู้ส่งสารได้ทันทีจากการแสดงความคิดเห็นในผลงานศิลปะจากสื่อออนไลน์นั้น แต่พลังของศิลปะในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองก็ยังไม่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในสังคมได้

คำสำคัญ การสื่อสารทางการเมือง ศิลปะทางการเมือง Headache Stencil

Independent Study title: “Political Communication behind Headache Stencil's Artworks”

Author: “Miss. PANSA TABTIMSRI”; ID: “2638000378”;

Degree: Master of Political Science

Independent Study Advisor: Associate Professor Dr. yuttaporn Issarachai; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this study are 1) to study the context and contents through Artworks creation of Headache Stencil that relate to the political events and 2) to study the result of artistic creation by Headache Stencil concerning political events.

This study employed qualitative research method. The data has been collected through the analysis of Headache Stencil's artworks in which their contents are related to political communication. The researcher also collected data by in-depth interviews. A purposive sampling method was used to interview 10 individuals who have viewed these artworks; 3 participants are experts who have ideas about both art and politics; 1 participant is the expert in political communication and 1 participant is the semiotics expert. Descriptive data analysis was used to analyze the data.

The findings show that 1) Headache Stencil's artwork was created between 2014 and 2021. It is an artwork that communicates political situations to show important political events that have occurred since the coup on May 22, 2014. The creation of the artwork shows the restricted expression of public opinions as well as reflecting the government administration, the referendum that brings about the constitution, and the election in 2019, which showed the political expression of people. 2) The results of creating artworks found that artworks helped to record stories and various political events that occurred during that time. It helped people to be more politically awakened in a limited way which was unable to bring about any change. the artworks that contain satirical, parody contents, on the other hand, brings negative feedback on the artist. And in the present, globalization era, the communication of artist's artwork has changed from the street wall to the dissemination on social media. People can view art without the limit of space and time. Viewers can instantly transform into a messenger by commenting on artworks from that online channel. But the power of art is unable to be utilized as a driver of political change at the present.

Keywords : Political Communication, Political Art, Headache Stencil

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยค้นคว้าอิสระเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะของ Headache stencil เกิดจากความสนใจของข้าพเจ้าทั้งในเรื่องของงานศิลปะกับเรื่องการเมืองที่นำมาผสมผสานกัน ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา เพื่อน ๆ และผู้ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพร อิศรชัย อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาคอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ตกผลึกความคิดจนทำให้การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ร่วมสนทนาแลกเปลี่ยน ให้สัมภาษณ์ และให้คำแนะนำในการทำการศึกษาครั้งนี้ ผศ.ดร.เกษม เพ็ญภินันท์ ผศ.ดร.บัณฑิต จันทร์โรจนกิจ ผศ.ดร.ปรางทอง ชั่งธรรม อ.จาตุรงค์ สุทาวัน และน.ส.พนารัตน์ พิมพ์พัฒน์

ขอบคุณศิลปิน Headache stencil ที่มอบทั้งมิตรภาพและให้ความเป็นกันเองในการให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบการศึกษาวิจัย รวมถึงผู้สนใจในงานศิลปะทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพื่อนำมาใช้ในงานศึกษาวิจัย

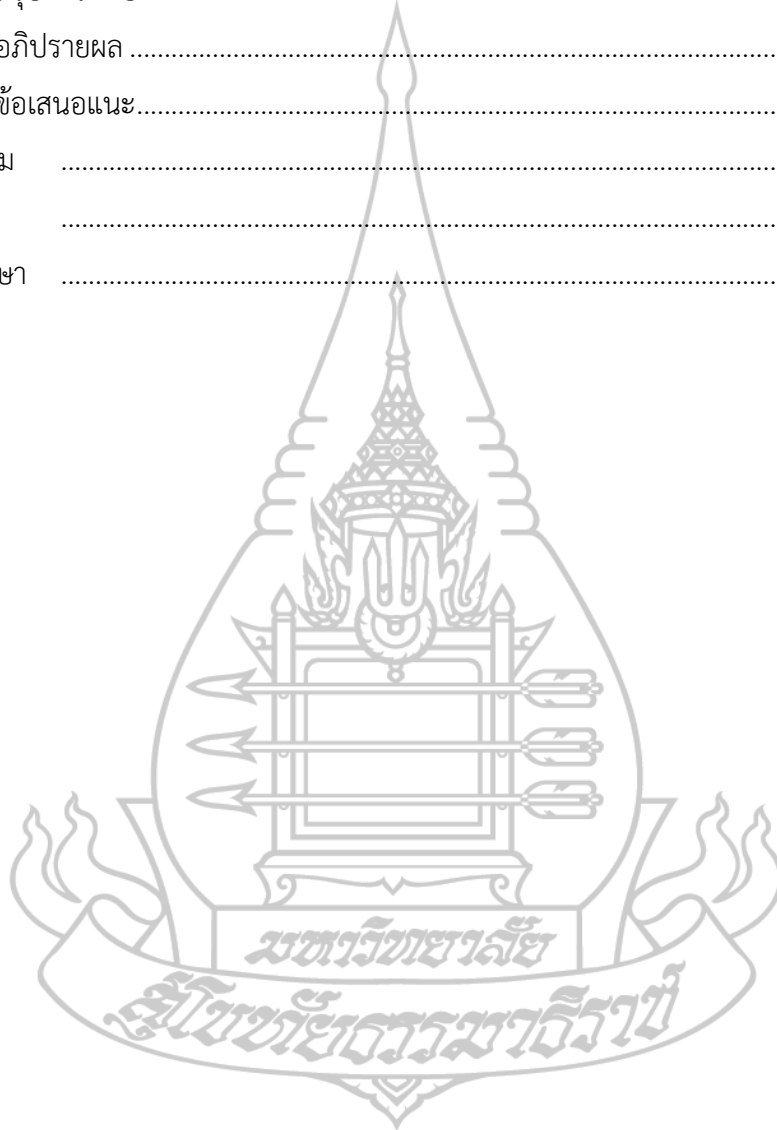
นางสาวพรรษา ทับทิมศรี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญรูปภาพ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	6
3. ขอบเขตของการวิจัย.....	6
4. นิยามศัพท์เฉพาะ	7
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
1. การสื่อสารทางการเมือง.....	8
2. ทฤษฎีสัญวิทยา (Semiology).....	20
3. งานทบทวนวรรณกรรม.....	25
4. ประวัติและประสบการณ์ชีวิตของศิลปิน Headache Stencil.....	29
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	34
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	35
3. รูปแบบของการวิจัย.....	35
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
ตอนที่ 1 สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง	39
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์บริบทและเนื้อหาสาระผลงานศิลปะของ Headache Stencil	74

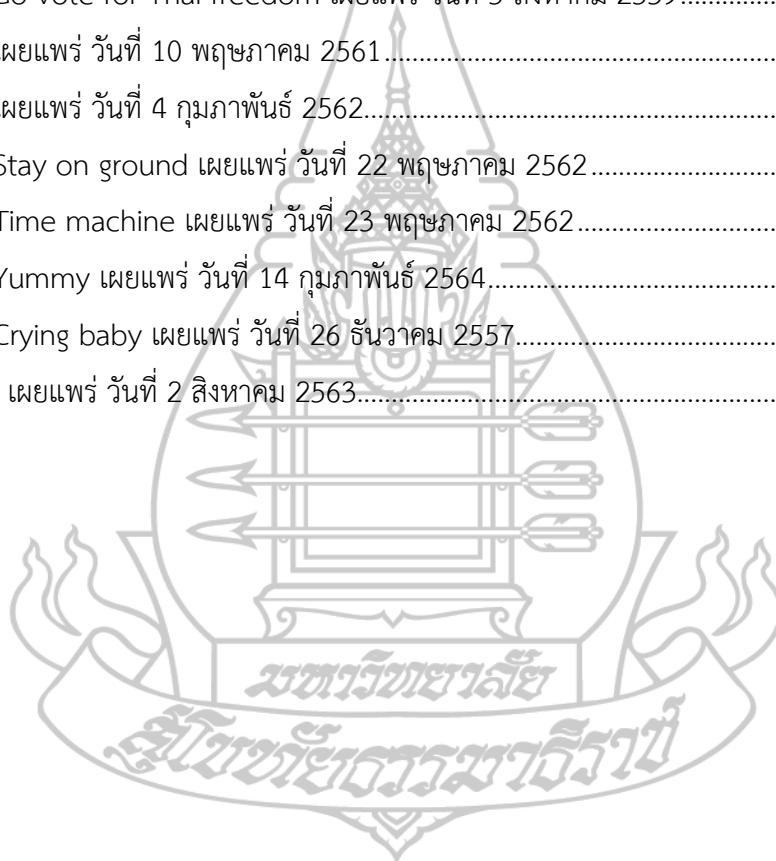
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง	80
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
1. สรุปการศึกษา	95
2. อภิปรายผล	100
3. ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	111
ประวัติผู้ศึกษา	121

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของ Brain McNair.....	10
ภาพที่ 2.2 แบบจำลององค์ประกอบของการสื่อสารของ Lasswell.....	12
ภาพที่ 2.3 การเกิดขึ้นของสัญญาณ	22
ภาพที่ 4.1 “Chicken Soldier” เผยแพร่ วันที่ 18 สิงหาคม 2557.....	44
ภาพที่ 4.2 Dr.Evil เผยแพร่ วันที่ 28 กันยายน 2557	46
ภาพที่ 4.3 Go vote for Thai freedom เผยแพร่ วันที่ 5 สิงหาคม 2559.....	50
ภาพที่ 4.4 เผยแพร่ วันที่ 10 พฤษภาคม 2561.....	55
ภาพที่ 4.5 เผยแพร่ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2562.....	57
ภาพที่ 4.6 Stay on ground เผยแพร่ วันที่ 22 พฤษภาคม 2562.....	59
ภาพที่ 4.7 Time machine เผยแพร่ วันที่ 23 พฤษภาคม 2562.....	62
ภาพที่ 4.8 Yummy เผยแพร่ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2564.....	66
ภาพที่ 4.9 Crying baby เผยแพร่ วันที่ 26 ธันวาคม 2557.....	69
ภาพที่ 4.10 เผยแพร่ วันที่ 2 สิงหาคม 2563.....	72

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการศึกษารวมรวบผลงานศิลปะ ของศิลปิน Headache Stencil ตั้งแต่ พ.ศ. 2557 – 2564 ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของการสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานที่ ศิลปิน Headache Stencil สร้างขึ้น Headache Stencil เป็นศิลปินรุ่นใหม่ที่ได้รับฉายาว่าเป็น banksy เมืองไทย ที่มีเอกลักษณ์ของศิลปินเหมือนกับศิลปินชาวอังกฤษ ที่มีผลงานของการล้อเลียน เสียดสีสังคม โดยการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นจากการปิดบังใบหน้าที่แท้จริงของตน

การสื่อสารและแสดงความคิดเห็นเป็นสิ่งสำคัญในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของพลเมืองที่ผู้ซึ่งเป็นผู้ปกครองต้องกระทำตามความต้องการและเจตนารมณ์ของประชาชน โดยมนุษย์แต่ละคนมีสิทธิและเสรีภาพในการดำรงชีวิต ทั้งเสรีภาพในร่างกาย เสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร เสรีภาพในการเดินทาง เสรีภาพในการประกอบอาชีพ รวมทั้งเสรีภาพในทางการเมือง ทั้งการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เสรีภาพในการชุมนุม การรวมตัวหรือสามารถกระทำการใด ๆ ก็ได้ หลักการประชาธิปไตยต้องรับฟังเสียงข้างมากรวมทั้งไม่ทอดทิ้งเสียงข้างน้อยด้วย เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเท่าเทียม โดยเสรีภาพในการพูดรวมไปถึงการแสดงออกนั้นทุกคนควรได้รับการปกป้องคุ้มครอง ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกในระดับชุมชน ระดับจังหวัด ระดับประเทศ หรือภายใต้กระทั่งในระดับโลกเช่นกัน เนื่องจากการพูดและการแสดงออกของประชาชนได้อย่างเสรีภาพเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นประชาธิปไตยของพื้นที่นั้น ๆ ว่ามีความเป็นประชาธิปไตยมากน้อยแค่ไหน ในความเป็นจริงความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมเป็นสาเหตุที่นำมาสู่การแสดงออกที่มาจากคำพูดหรือการกระทำที่สร้างมาจากความเกลียดชัง (อัศวิน อุดทาคำ, 2558) ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและความรุนแรงที่เห็นได้จากประเทศไทยคือความขัดแย้งทางด้านการเมือง โดยที่ต่างฝ่ายต่างมีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน มีทั้งการหยิบยกข้อบกพร่องของฝ่ายตรงข้ามขึ้นมาเป็นประเด็นเพื่อทำลายฝ่ายตรงข้าม และในขณะเดียวกันก็เป็นผลประโยชน์ของการสร้างความตึงเครียด ความชอบธรรมของตนเอง เห็นได้จากความวุ่นวายมาจากการย้าย ปลุกปลั่น ให้เกิดความรู้สึกเกลียดชัง และแตกแยก ทะเลาะกันในที่สุด ประเทศต่าง ๆ ที่มีการ

ปกครองในระบอบประชาธิปไตยจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายในการคุ้มครองต่อการแสดงออกถึงความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเป็นสิ่งค้ำจุนไม่ให้การยืดยุ่นของการใช้สิทธิและเสรีภาพเข้าไปก้ำกายหรือลู่ล้าพื้นที่ส่วนตัวของใคร อย่างประเทศไทยในรัฐธรรมนูญปี 2550 (วนิดา แสงสารพันธ์, 2556) มีการใช้กฎหมายในการจำกัดสิทธิของประชาชน แต่เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการจำกัดอำนาจของสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยเนื้อหาของรัฐธรรมนูญมีการเอื้ออำนาจให้กับฝ่ายรัฐในฐานะของผู้ปกครองมากกว่าประชาชนทั้งในการออกกฎหมายกระทรวง ประกาศกระทรวงต่างก็มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีภาพของประชาชนทั้งนั้น ในที่นี้รัฐธรรมนูญปี 2560 ก็ยังเป็นเช่นนั้นอยู่ (วีรวิชัย เลิศรัตน์ อารังกุล, และ สุรีย์ลักษณ์ รักษาเคน, 2561) แม้ว่าจะผ่านการทำรัฐประหารที่อ้างว่าสงบรวมเย็นของบ้านเมืองก็ไม่สามารถดำเนินการแบบประชาธิปไตยได้เสียที่

การสื่อสารเกิดขึ้นตั้งแต่ยุคสมัยกรีกโบราณ โดยโซเครตีสก็ใช้การสื่อสารในการแสวงหาความรู้และหาคำตอบจากคำถามหรือสิ่งที่ตนสงสัยและพบเจอผ่านการสนทนา (สุทน ทองเล็ก, 2562) โดยใช้การสนทนาแบบผ่านตรรกะความคิดที่เรียกว่า กระบวนการวิภาษวิธี (Dialectic) เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมต้องการอยู่รวมตัวกันเป็นสังคม เมื่อเกิดขึ้นเป็นสังคมก็ต้องมีการสื่อสารทำความเข้าใจในการดำเนินชีวิต และกฎ กติกาของสังคมนั้น ๆ ทำให้การสื่อสารมีความสำคัญมาตั้งแต่เป็นต้นมา ในปัจจุบันการสื่อสารมีความสำคัญเป็นกระบวนการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร อีกทั้งการสื่อสารทางด้านการเมืองสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ตัวบุคคลหรือองค์กรได้เป็นอย่างดี และนำไปสู่ผลของชัยชนะทางการเมืองได้ เพราะนักการเมืองสามารถใช้เทคนิคการสื่อสารต่าง ๆ ไปยังประชาชน สร้างความเชื่อมั่น ความน่าเชื่อถือ สำหรับภาครัฐ การสื่อสารก็มีช่วยที่ช่วยให้การทำงานมีความสะดวกและง่ายมากขึ้น เนื่องจากการสื่อสารที่ดีและชัดเจน ย่อมนำมาสู่เส้นทางของการประสบผลสำเร็จได้ง่ายกว่า และความพึงพอใจของประชาชนที่จะได้รับจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ก็สูงขึ้นตามไปด้วย ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น และพอใจในการทำงานของรัฐ ภาพลักษณ์ของรัฐก็ดีขึ้นด้วย แต่ในความเป็นจริงสังคมและประชาชนมีความต้องการสิ่งใหม่ที่เรียกว่าความยุติธรรมในสังคม (ส.ศิริรักษ์, 2543, น.2) จึงมีคนกลุ่มบุคคล หรือปัญญาชนที่มีส่วนในการแสดงบทบาทในการกำหนดทิศทางของสังคม รวมไปถึงการทำทลายแนวคิด อำนาจของรัฐ ในขณะที่เดียวกันก็มีผู้ที่อ้างตัวว่าเป็นปัญญาชนที่แพ้อำนาจของทรัพย์สินและผลประโยชน์ของอำนาจ ที่ยอมกลับไปรับใช้สถาบันหลักตามเดิมโดยละทิ้งอุดมการณ์ก่อนหน้านี้ที่เคยมีส่วนร่วมกัน ในปัจจุบันด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวางไม่มีข้อจำกัดทั้งด้านเวลาและสถานที่ ทำให้เกิดการไหลเวียนของข้อมูล รวมทั้งกระแสนิยม ความคิด รสนิยม เกิดกระบวนการทำให้เป็นหมู่บ้านโลก

การสร้างศิลปะตั้งแต่สมัยยุคกรีกโบราณจนถึงปัจจุบัน มีเป้าหมายเพื่อยืนยันว่าสร้างศิลปะเพื่อเสนอความจริง (กิริติ บุญเจือ, 2545, น.144) ทั้งความจริงทางด้านเชิงวิชาการ ความจริงด้วยการวาดภาพเสมือนที่มีแสงและลักษณะเหมือนจริง

สัญลักษณ์ หมายถึง ความเป็นจริงตามความเข้าใจของผู้ที่แสดงสัญลักษณ์นั้น เช่น การเล่าเรื่องอาจจะเล่าด้วยคำพูดด้วยภาพ ด้วยเสียงดนตรี ฯลฯ (ส.ศิวรักษ์, 2543, น.157)

การประท้วงต่อต้านของประชาชนมีเพิ่มมากขึ้นและมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ไม่ใช่การเผชิญหน้ากันในเฉพาะของรัฐบาลกับประชาชนแต่เป็นการเผชิญหน้าระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ทั่วประเทศ และทั่วโลก ซึ่งเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นของในยุคโลกาภิวัตน์ โดยมีการสร้างบทบาทเพื่อเสนอความต้องการในการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งมีลักษณะการเอาเรื่องส่วนตัว ทั้งความยากจน ราคาพืชผักที่ตกต่ำ ปัญหาอาชญากรรม ความไม่ยุติธรรม ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยมีการชี้ชวนให้เห็นว่าชีวิตประจำวันเป็นเรื่องของการเมือง ไม่ใช่เฉพาะเพียงการเมืองในพื้นที่แต่เป็นปัญหาการเมืองของโลกด้วย ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ยังมีวิธีการไม่ใช่ความรุนแรง (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2545, น.80) รวมถึงไม่ใช่เพื่อช่วงชิงอำนาจของรัฐ แค่เพียงเพื่อต้องการให้ความเสมอภาคเท่าเทียม และสร้างบรรยากาศและเงื่อนไขของความเป็นประชาธิปไตย

ศิลปะคือการแสดงออกถึงความคิดเห็นทางการเมือง ถือว่าเป็นเสรีภาพทางความคิดเห็นแบบหนึ่งที่เป็นการสื่อสารทางการเมืองซึ่งสามารถมีได้หลากหลายรูปแบบอยู่เพียงแค่ว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต้องการนำเสนอ หรือต้องการสื่อสารให้กับผู้อื่นได้รับรู้ในสิ่งที่ต้องการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทรรศนะ และความคิดเห็น รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ทางการเมือง เหตุการณ์ปัจจุบันที่ผู้ที่สื่อสารเห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรนำเสนอ เรียกร้อง โดยส่วนใหญ่การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองยังรวมไปถึงเรื่องของความรู้ การใช้อำนาจรัฐหรืออำนาจในการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าของสังคม วิถีชีวิตทางการเมือง ระบบโครงสร้างทางการเมืองต่าง ๆ กระบวนการทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง บทบาทหน้าที่ อิทธิพลทางการเมือง ในการสื่อสารทางการเมืองจะช่วยสามารถทำให้ประชาชนได้รับข้อมูล ประสบการณ์ต่าง ๆ ทางการเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถนำไปสู่การเกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้ และมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งยังช่วยให้ฝ่ายที่เป็นผู้นำหรือผู้ปกครองรับทราบถึงความต้องการของประชาชน และรับรู้ได้ว่าประชาชนต้องการอะไร ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหามาตามความต้องการของประชาชนได้อย่างไร

ศิลปะในประเทศไทยจะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ การเมือง สังคม และศาสนาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยในแต่ละยุคจะมีเหตุในการสร้างสรรค์ผลงานที่แตกต่างกันออกไป ศาสตราจารย์หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล ทรงแบ่งศิลปะในประเทศไทยออกเป็น 2 ช่วง (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ,

2548, น.5) คือ ศิลปะโบราณก่อนที่ชนชาติไทยจะรวมตัวกันเป็นอาณาจักรและมีการปกครองแบบ นครรัฐ และศิลปะสยามของชนชาติไทย ซึ่งศิลปะไม่ได้เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน แต่มีลักษณะของการค่อย เป็นค่อยไปตามเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ศิลปะแนวใหม่ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยที่ศิลปินมีการสร้างสรรค์ ขึ้นมานั้นไม่ได้รับใช้ความต้องการของผู้ปกครอง และศาสนาอย่างที่เคยมีมาก่อน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นศิลปะเพื่อศิลปะ (art for art's sake) ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าได้รับวัฒนธรรมความคิดนี้มาจาก ตะวันตก จากการนำศิลปะตะวันตกเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนศิลปะของนายคอร์ราโด เฟโรซี แต่ทั้งนี้ก็ยังไม่สามารถตัดศิลปะประเพณีประจำชาติได้ ปฏิเสธไม่ได้ว่าการแสดงศิลปกรรมของ ประเทศไทยในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ มีข้อจำกัดทั้งวิสัยทัศน์ของกรรมการ ข้อจำกัดเรื่อง รูปแบบและแนวคิดทางศิลปะ ส่งผลให้ศิลปินเกิดการรวมกลุ่มกันแสดงผลงานกันเอง เห็นได้จากตั้งแต่ การหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม พ.ศ. 2516 (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2548, น.347) ทำให้ เกิดการขยายตัวของวงการศิลปะมีศิลปินจำนวนมากขึ้น เกิดแกลอรีหรือสถานที่แสดงผลงานศิลปะ มากมาย

งานศิลปะกับการเมือง สำหรับประเทศไทยได้มีเกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน โดยในงานศิลปะ ก็มักจะมีมีความเกี่ยวกับการเมืองอย่างหนึ่งกันไปได้ ระบบการเมืองมีผลกระทบอย่างมาก ต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะทั้งด้านการส่งเสริมหรือทำลาย (ประสพ ลีเหมือดภัย, 2543, น.63) เป็นปัจจัยที่สามารถผลักดัน หล่อหลอม ตลอดจนวิพากษ์วิจารณ์กระแสการเมืองไปพร้อม ๆ กัน อีกทั้งการเมืองมีอำนาจในการบังคับให้ประชาชนสามารถกระทำแบบนั้นได้ หรือกระทำแบบนั้นไม่ได้ ด้วยข้อระเบียบและกฎหมาย ศิลปะสร้างมาจากศิลปินซึ่งเป็นผู้ที่รับรู้และวิพากษ์ถ่ายทอดสะท้อนสภาวะความเป็นอยู่ หรือสถานการณ์ที่หนีไม่พ้นไปจากการเมือง ที่ศิลปินต่างสร้างมาจากจิตสำนึกหรือ ความต้องการในการส่งต่อ หรือถ่ายทอดให้แก่บุคคล ประชาชนได้รับรู้ ทั้งปัญหาของความไม่ยุติธรรม ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม การถูกเอาเปรียบ หรือการกดขี่ของชนชั้นและสังคม ผลงานหลายชิ้นที่ ศิลปินสร้างสรรค์ออกมาถูกห้ามเผยแพร่ เพราะถือว่าเป็นศัตรูต่อการเมืองการปกครอง เช่น งานเขียน ของวอลแตร์ (อุบลวรรณ โชติวิสิทธิ์, 2546) ทำให้เขาต้องถูกจับกุม รวมถึงนักเขียนในไทยเองอย่าง จิตร ภูมิศักดิ์ ที่เคยเป็นหนังสือต้องห้ามอย่างโฉมหน้าศักดินาไทยที่วิเคราะห์สังคมของไทยในเชิงทำ ทายสังคม (จิตร ภูมิศักดิ์, 2548) จะเห็นได้ว่าการเมืองมีอำนาจสร้างเสริมและทำลายรูปแบบศิลปะ ห้ามแสดงออกในเรื่องราวที่ศิลปินต้องการนำเสนอ ส่งผลให้เป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพในการ แสดงออกของผลงานศิลปะ และทำให้เห็นว่าอำนาจอธิปไตยไม่ได้อยู่ในมือของประชาชนส่วนใหญ่ เพราะถ้าอยู่ในอำนาจของคนส่วนใหญ่ศิลปินก็จะสามารถแสดงความคิดเห็นและสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะได้ตามความปรารถนา เนื่องจากอำนาจอยู่ในมือของคนส่วนน้อย ศิลปินย่อมไม่สามารถ แสดงออกทางผลงานศิลปะได้อย่างเสรี จะเห็นได้ว่าศิลปะไม่สามารถอยู่ได้อย่างอิสระ ต้องมีอำนาจ และอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ เหมือนกับภาพศิลปินโกย่า (Francisco Goya) (ภาณู

บุญพิพัฒน์นาพงศ์, 2561) ศิลปินชาวสเปน ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นภาพวาดที่สะท้อนให้เห็นถึงความทุกข์ทรมานของประชาชนเป็นแนววิพากษ์วิจารณ์เสียดสีสังคมการเมือง ที่อำนาจตกอยู่ภายใต้การปกครองระบอบเผด็จการ

ศิลปะมิได้เกิดจากความรู้สึกนึกคิดของประชาชนผู้เป็นศิลปินเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากประสบการณ์ รวมถึงสภาพแวดล้อม การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างขาดมิได้ ศิลปะสร้างขึ้นมาสื่อสะท้อนความจริง บันทึกเหตุการณ์ ความยุติธรรมที่เกิดขึ้นจากการเมือง สังคม เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกในการต้องรับผิดชอบต่อสังคมทั้งฝ่ายของผู้ที่มีอำนาจ และการเรียกร้องสิทธิของประชาชนเพื่อนำมาซึ่งความยุติธรรมและความผาสุกในสังคม ไม่ใช่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ที่กระทำหรือเรียกร้องอยู่เพียงฝ่ายเดียว

สำหรับศิลปิน Headache Stencil (เฮดเอค สเตนซิล) เป็นนามปากกาของศิลปินคนหนึ่งของประเทศไทยที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการแสดงศิลปะที่แสดงผลงานเกี่ยวกับการกระทำของรัฐ ทั้งการกระทำที่คุกคาม ไม่ยุติธรรม รวมถึงการกระทำของผู้ที่มีอิทธิพล มีบารมีในถือครองอำนาจ ตลอดจนสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ความไม่เท่าเทียมกันในรูปแบบต่าง ๆ ทางสังคม ผ่านการวาดภาพของการกระทำเหล่านั้นบนกำแพง ผ่านศิลปกรรมการปั้น โดยที่มาของชื่อนามปากกาศิลปิน Headache Stencil แผลมาจากอาการปวดหัว ปวดหัวจากเรื่องราวรอบตัวที่ชวนให้ปวดหัว ซึ่งเรื่องราวที่น่าปวดหัวมากที่สุดสำหรับ Headache Stencil ก็คือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและสังคม Headache Stencil มีการสร้างผลงานที่มีผลงานศิลปะอย่างหลากหลาย เพื่อเป็นการสะท้อนความคิดของคนหรือกลุ่มคน เสมือนเป็นตัวแทนของประชาชนที่มองการกระทำของรัฐในการทำกิจกรรม การบริหารบ้านเมืองต่าง ๆ การแสดงออกถึงสิ่งที่มีมองได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความบิดเบี้ยว ไม่เคยมีความเที่ยงตรง ไม่เป็นธรรม หรือไม่เป็นไปในทางที่ควรจะเป็น ผ่านการตีความในงานศิลปะทั้งการวาดภาพ การวาดบนกำแพง การวาดภาพบนถนน การวาดภาพสะพานลอย ที่สาธารณะต่าง ๆ รวมถึงการจัดนิทรรศการศิลปะทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นการบอกเสียงให้ประชาชนหลาย ๆ คนที่มีความคิดเห็นเดียวกัน หรือที่มีความคิดเห็นต่างกันให้เห็นถึงความแตกต่างผ่านผลงานศิลปะที่สื่อสารออกมาให้เห็นภาพเป็นรูปธรรม เป็นจุดประกายชวนคิด ชวนนำเสนอและคิดตาม เพราะเชื่อว่าสังคมจะสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อสังคมเกิดความร่วมมือกัน สามัคคีกัน ช่วยกันส่งเสียงและแสดงความคิดเห็นที่มีพลังร่วมกัน เพื่อให้รัฐบาลได้รับรู้ รับทราบถึงความต้องการของประชาชน ว่าสิ่งที่รัฐบาลกระทำลงไปไม่ถูกต้อง หรือไม่ยุติธรรม เพื่อให้ต้องการได้รับการแก้ไขและเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเท่าเทียมกัน เสมอภาคและเป็นธรรม สำหรับ Headache Stencil มีเพจ Facebook และ Instagram ซึ่งโพสต์ถ่ายทอดงานศิลปะที่สามารถถ่ายทอดให้ประชาชนทั่วไปได้ ทำให้ประชาชนและรัฐสามารถรับรู้ผลงานศิลปะที่นำเสนอมาผ่านตัวกลางในการสื่อสารของเพจ

Facebook และ Instagram ด้วย ซึ่งเป็นอีกทางหนึ่งที่ช่องเป็นกระบอกเสียงในการส่งพลังของประชาชนที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล

จะเห็นได้จากการสร้างผลงานของ Headache Stencil เป็นงานศิลปะที่ไม่ได้สร้างเพื่อความสวยงาม จรรโลงใจเท่านั้น แต่เป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่ประกอบไปด้วยเรื่องราวต่าง ๆ มากมายที่แอบซ่อนความหมายอยู่ในภาพ ทั้งความหมายทางสังคม วัฒนธรรม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะเวลาหนึ่ง ๆ ตามแบบฉบับความคิดของ Headache Stencil สิ่งที่ต้องการนำเสนอเพื่อสะท้อนให้เห็นว่าสมควรหรือไม่กับสิ่งที่เกิดขึ้น มากกว่าการมาถกเถียงกันว่ามันถูกหรือมันผิด เพื่อให้ประชาชนได้รับชม เรียนรู้ และอาจจะเกิดความคิดความเห็นตามในเรื่อง ๆ ที่นำเสนอ นั้น โดยมีแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานจากการติดตามข่าวสารบ้านเมือง ประเด็นในสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สิ่งที่ Headache Stencil พยายามที่จะนำเสนอหรือสื่อสารกับสังคมและรัฐบาล เพื่อสามารถเป็นสิ่งที่สะท้อนความคิดของประชาชนกับสิ่งที่เกิดขึ้น หรือกับสิ่งที่รัฐบาลกระทำลงไป แม้ว่าจะเป็นเพียงแค่บุคคลหนึ่งที่รวมกลุ่มกับเพื่อนกลุ่ม ๆ หนึ่งที่รับรู้และเป็นเพียงผู้ที่ต้องการสื่อสารผลงานจากการกระทำเหล่านั้นที่เกิดขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของใครก็ตามที่ขัดต่อความคิด อุดมการณ์ หลักศีลธรรมตามความคิดของเขา เพื่อการสื่อสารทางการเมืองออกมาผ่านงานศิลปะจะสามารถทำให้ประชาชนทั้งในและต่างประเทศสามารถเห็นถึงการทำงานที่ผิดพลาดและผิดรูปผิดร่างของรัฐบาลและสังคมได้เป็นอย่างดี ช่วยสะท้อนมุมมอง แง่คิด และเป็นเสียงสะท้อนของสังคมว่าประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างกับสิ่งต่าง ๆ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาบริบท และเนื้อหาสาระผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง

2.2 เพื่อศึกษาผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ช่วงเวลาในการศึกษาการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน Headache Stencil ตั้งแต่ พ.ศ. 2557 – 2564 โดยใช้ข้อมูลจากภาพ ผลงาน ศิลปะของ Headache Stencil

3.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับศิลปิน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารทางการเมือง จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะกับการเมือง จำนวน 3 คน และสัมภาษณ์ผู้รับชมผลงานที่ศิลปินสร้างสรรค์ผลงานจำนวน 10 คน

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 การเมือง หมายถึง การใช้อำนาจในการบริหารประเทศ ทั้งการใช้นโยบาย การตัดสินใจ เพื่อจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ตลอดจนเป็นเรื่องของการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ รวมไปถึงการรักษาอำนาจด้วย

4.2 การสื่อสารทางการเมือง หมายถึงการถ่ายทอดข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับทางการเมือง โดยข้อมูลนั้น ๆ อาจเป็นทั้งข่าวสาร ความคิดเห็น ความจริง ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองต่าง ๆ เพื่อให้ทั้งประชาชน กลุ่ม องค์กร รัฐบาล สามารถรับรู้เรื่องราวทางการเมือง

4.3 กราฟฟิตี (Graffiti) หมายถึง การวาด การขีดเขียน รวมไปถึงการฉีดยาสีที่ก่อให้เกิดร่องรอยหรือภาพขึ้นมา ณ สถานที่ต่าง ๆ เช่น กำแพง สะพานลอย สถานที่สาธารณะ

4.4 สตรีทอาร์ต (Street art) หมายถึง การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในพื้นที่สาธารณะ โดยกลุ่มคนสามารถรับรู้และเข้าถึงผลงานศิลปะได้โดยไม่ต้องเข้าไปในพิพิธภัณฑ์หรือหอศิลป์

4.5 Stencil คือ เทคนิคการสร้างภาพบนพื้นที่สาธารณะ โดยมีขั้นตอนเริ่มจากการวาดภาพด้วยมือหรือสร้างในคอมพิวเตอร์แล้วพิมพ์ภาพร่างลงบนกระดาษแข็ง จากนั้นจึงตัดส่วนที่ต้องการออก แล้วนำส่วนที่เป็นกรอบมาใช้เป็นต้นแบบสำหรับการสร้างภาพด้วยสีสเปรย์ลงบนผนัง

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ทราบถึงบริบท และเนื้อหาสาระผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์การเมืองในช่วงเวลา พ.ศ. 2557 - พ.ศ. 2564

5.2 ทำให้ทราบถึงผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ส่วนประกอบในบทที่ 2 ประกอบด้วยวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา เรื่องการสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะของ Headache Stencil มีดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารทางการเมือง
2. ทฤษฎีสัญวิทยา (Semiology)
3. ทบทวนวรรณกรรม
4. ประวัติและประสบการณ์ชีวิตของศิลปิน Headache Stencil

1. การสื่อสารทางการเมือง

1.1 ความหมายของการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสาร (Communication) มีนักวิชาการได้ให้นิยามความหมายของการสื่อสารไว้แตกต่างกัน ทั้งนี้ริสโตเติลได้ให้ความหมายของการสื่อสารว่าเป็นการแสวงหาวิธีการชักจูงความรู้ที่มีอยู่ทุกรูปแบบ (ขนิษฐา จิตชินะกุล, 2557 น.1) การสื่อสารว่าเป็นการถ่ายโอนความหมาย (meaning transfer) ระหว่างผู้สื่อสาร (communicators/communicants) (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2559 น.3) ซึ่งผู้สื่อสารหมายถึงทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่ว่าจำนวนเท่าใดเพื่อพยายามทำให้พวกเขาเข้าใจในความหมายเดียวกัน ดังนั้นการสื่อสารจึงหมายถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารร่วมกันของมนุษย์ โดยผ่านการแสดงออก ไม่ว่าจะเป็นทางภาษาพูด การเขียน ท่าทาง รวมไปถึงพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด เพื่อให้ได้มาซึ่งความเข้าใจ รับรู้ข้อมูลในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

การสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) หมายถึง การสื่อสารซึ่งครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการสร้าง การแพร่กระจาย และแลกเปลี่ยน และการรับสารที่มีวัตถุประสงค์ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการพูด การเขียน ภาพ การแสดงออกท่าทางและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในบริบททางการเมือง (พิมลพรรณ ไชยนันท์ และ พิรกรรณ รามสูต, 2556, น.44)

การสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) หมายถึง กระบวนการส่งต่อข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐไปยังประชาชนด้วยเหตุผลเพื่อการกล่อมเกลாதทางการเมือง การสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การรับทราบการตัดสินใจหรือนโยบาย การชี้แจงข้อเท็จจริงให้กับประชาชน

ตลอดจนการสร้างภาพลักษณ์ให้เกิดขึ้นกับประชาชน (Denton and Woodward, 1990 ใน วัฒนานนทชิต, และ กรวิทย์ เกาะกลาง, 2565, น.301)

การสื่อสารทางการเมือง เป็นการถ่ายทอดข้อมูลและข่าวสารทางการเมืองหรือแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลอันเกี่ยวกับการเมืองโดยตรง ระหว่างสมาชิกในระบบการเมืองทั้งในแง่ของปัจเจกบุคคล และคณะบุคคลกับรัฐบาล ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งการสื่อสารระหว่างสถาบันการเมืองต่าง ๆ เช่น รัฐบาล สภาผู้แทนราษฎรพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ กับประชาชน (ไพรัตน์ นิมหาด, พิชิต ปุริมาต, และเบญญาภา อัจฉฤกษ์, 2563, น.14)

การสื่อสารทางการเมือง คือ การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจากคนหนึ่งไปหาอีกคนหนึ่งหรือคนอีกกลุ่มหนึ่ง เพื่อให้อีกกลุ่มเข้าใจ อาจจะมีลักษณะการสื่อสารเป็นแบบการสื่อสารผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การสื่อสารทางการเมืองจะเน้นในด้านการโฆษณาชวนเชื่อ โดยใช้นโยบายที่ทำให้ประชาชนเห็นด้วยคล้อยตาม (พระครูธรรมธชญาณเถียง พุทธสาโว (ลักษณะพลวงค์), สุรพล สุขะพรหม, และประณต นันทิยะกุล, 2565, น.2)

การสื่อสารทางการเมือง คือกระบวนการสื่อสารที่มีองค์ประกอบ 3 ฝ่าย ได้แก่ กลุ่มองค์กรทางการเมือง สื่อมวลชน และประชาชน ที่กลุ่มองค์กรทางการเมืองใช้สื่อเป็นช่องทางผ่านไปยังประชาชน ภายใต้อุดมการณ์ทางการเมือง และขณะเดียวกันประชาชนก็สามารถส่งข้อมูลที่ตนได้รับไปยังกลุ่มองค์กรทางการเมือง เพื่อสนอง เรียกร้อง ต่อด้าน (ชนินธร ม้าทอง, 2560, น.174)

การสื่อสารเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริงทัศนคติและความคิดเห็น ประสบการณ์ทางการเมืองระหว่างบุคคล เป็นกระบวนการที่เป็นปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมการเมือง และนักวิชาการได้นิยามความหมายของการสื่อสารการเมืองไว้ 4 ข้อ (Agree, w. K., 1976 อ้างอิงในพระนุชิต นาคเสโน (ไพวิชัย), 2565, น.15-16) ดังนี้

- 1) การสื่อสารเป็นความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับสังคม หรือกล่าวคือความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล พรรคการเมือง กลุ่มกดดันทางการเมือง ประชาชน
- 2) การสื่อสารการเมืองเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับการโน้มน้าวจิตใจเพื่อให้ประชาชนเชื่อฟัง รับฟัง และเห็นถึงการกระทำของรัฐบาลที่เป็นไปในทางที่ดี เพื่อนำไปสู่อำนาจ อุดมการณ์
- 3) การสื่อสารทางการเมืองสามารถอยู่ในรูปของข่าว เหตุการณ์ หรือในรูปแบบของลักษณะของการชวนเชื่อ รวมทั้งการสร้างภาพโฆษณาประชาสัมพันธ์
- 4) การสื่อสารทางการเมืองเกี่ยวข้องกับการตลาดทางการเมือง เป็นเครื่องมือที่สำคัญเพื่อสามารถชนะการเลือกตั้งได้

การสื่อสารทางการเมืองเป็นกระบวนการในการแลกเปลี่ยนทัศนคติ ความคิดเห็น ประสบการณ์ต่าง ๆ ทางการเมืองที่คนในสังคมกระทำร่วมกัน และก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจทางการเมืองให้สามารถดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมได้ (พฤทธิสาณ ชุมพล, 2540, น.181)

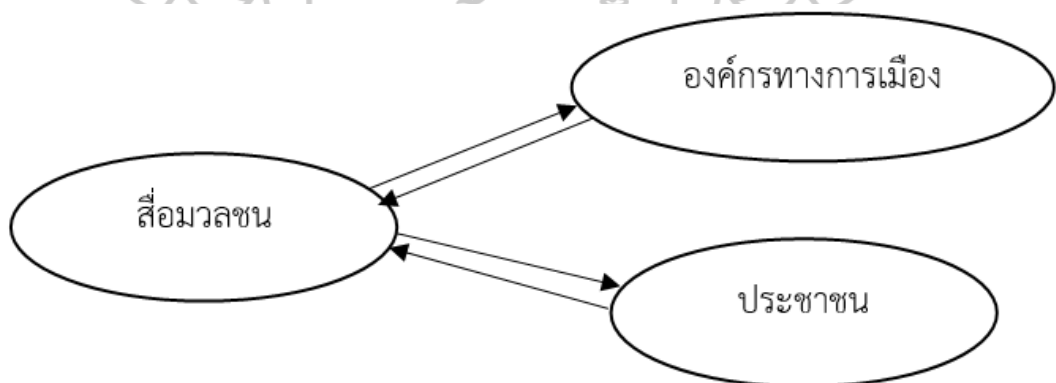
จะเห็นได้ว่า การสื่อสารทางการเมืองเป็นวิธีการในการถ่ายทอดข้อมูลต่าง ๆ ที่มีกระบวนการเกี่ยวกับทางการเมือง โดยข้อมูลนั้น ๆ อาจเป็นทั้งข่าวสาร ความคิดเห็น ความจริง ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองต่าง ๆ รวมไปถึงสิ่งที่มองไม่เห็นหรือไม่สามารถได้ยิน ที่มีนัยยะ เพื่อให้ทั้งประชาชน กลุ่ม องค์กร รัฐบาล สามารถรับรู้เรื่องราวทางการเมืองได้ ซึ่งในการสื่อสารทางการเมืองสามารถเกิดขึ้นทั้งการสื่อสารจากประชาชนไปยังรัฐบาล และในขณะเดียวกันรัฐบาลก็สื่อสารหรือส่งผ่านข้อมูล ชุดข้อมูลต่าง ๆ มายังประชาชนได้เช่นกัน

การสื่อสารทางการเมืองจะช่วยให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ จนนำไปสู่ความรู้ทางการเมืองและทำให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง และยังสามารถเป็นประโยชน์ในเชิงที่ รัฐบาล หรือผู้ปกครองสามารถทราบถึงปัญหาความต้องการของประชาชนได้ เพื่อที่จะสามารถนำไปพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้ต่อไป

1.2 องค์ประกอบของการสื่อสารทางการเมือง

กิจกรรมทางการเมืองของ Brain McNair กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมืองที่ไปสู่สายตาของประชาชน ไม่เพียงแต่การพูด การเขียนเท่านั้น การแต่งกาย ทรงผม ตราสัญลักษณ์ ล้วนเป็นองค์ประกอบของการสื่อสารทางการเมืองอันจะนำไปสู่ภาพลักษณ์ หรืออัตลักษณ์ของบุคคล ซึ่ง Brain McNair ได้ให้ความหมายคุณลักษณะ 3 ประการของการสื่อสารทางการเมือง คือ (Brain McNair, 1999, p.60 อ้างใน สุรพล สุยะพรหม และนันทนา นันทวโรภาส, 2562:2507)

- 1) การสื่อสารทุกรูปแบบที่ดำเนินการโดยนักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการเมือง โดยมีวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง
- 2) การสื่อสารที่สื่อมวลชนและผู้เลือกตั้งส่งถึงนักการเมือง
- 3) กิจกรรมการสื่อสารที่สื่อมวลชนนำเสนอเกี่ยวกับการเมือง

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของ Brain McNair

การสื่อสารเป็นการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจากระบบหนึ่งไปยังอีกระบบหนึ่ง โดยจะมีองค์ประกอบที่สำคัญตามทฤษฎีของ Harold Lasswell (ชนิษฐา จิตชินะกุล, 2557 น.42) ดังนี้

1) ผู้ส่งสาร คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ต้องการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังอีกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหนึ่งๆ ที่เรียกว่าผู้รับสาร โดยผู้ส่งสารที่มีปัจจัยดังนี้ (ชนินฐา จิตชินะกุล, 2557, น.4) 1.ความสามารถ ผู้ส่งสารต้องมีความรู้ในเรื่องที่ต้องการจะสื่อสารและสามารถควบคุมอารมณ์ที่จะเกิดขึ้นกับสถานการณ์การสื่อสารได้ 2. บุคลิกภาพ ผู้ส่งสารควรมีความสุขุม มีความจริงใจในการสื่อสาร ไม่ปิดบังข้อมูล จะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ และเป็นที่น่าไว้วางใจของผู้รับสาร 3. การยอมรับของสังคม การที่ผู้ส่งสารเป็นผู้ที่สังคมให้การยอมรับย่อมเป็นผลดีของการสื่อสาร เพราะจะทำให้ในการสื่อสารนั้นมีความน่าเชื่อถือ

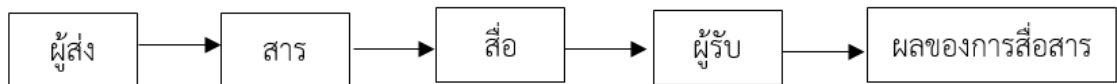
2) สาร คือ เรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมายไปให้กับผู้รับสาร โดยสารนั้นสามารถเป็นได้ทั้งข้อเท็จจริง ความคิดเห็น สารนี้อาจเป็นได้ทั้งภาษา สัญลักษณ์ หรือสิ่งที่สามารถสื่อสารให้ทั้งสองฝ่ายสามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันได้ เมื่อผู้รับสารเข้าใจก็จะเกิดผลของการตอบสนอง สารจะประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ 1. รหัสสาร คือ ภาษา หรือ สัญลักษณ์ที่ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความเข้าใจในความหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รหัสสารใช้เพื่อเสนอความคิด ความเชื่อ ทศนคติ โดยสารมีความสำคัญที่ผู้ส่งสารต้องเลือกสารให้ถูกต้องในการสื่อความหมายให้กับผู้รับสาร 2. เนื้อหาสาร คือ เรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องการถ่ายทอดไปยังผู้รับสาร สามารถเป็นได้ทั้งความจริง และความคิดเห็น 3. การจัดเรียงลำดับสาร เป็นการ จัดลำดับความสำคัญของสารที่ต้องการถ่ายทอด อาจจะมีการเรียงลำดับจากเนื้อหาที่ง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยาก หรือการเลือกหาจุดขายในการดึงดูดความสนใจของตัวสาร ทำให้สารเกิดเป็นกระแสในสังคมและทำให้การสื่อสารไม่น่าเบื่อ หรือไม่ได้รับความไม่น่าสนใจ

3) สื่อ คือ ช่องทางในการนำข้อมูลข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร สื่อสามารถแบ่งตามลักษณะของสื่อได้ (ชนินฐา จิตชินะกุล, 2557 น.6) ประเภท ดังนี้ 1.สื่อธรรมชาติ คือ สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ แสง อากาศ ลม เป็นต้น 2. สื่อมนุษย์ คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดสารนั้น ๆ ไปยังผู้รับสาร ได้แก่ ผู้ประกาศข่าว ประชาสัมพันธ์ โกดี้ เป็นต้น 3. สื่อสิ่งพิมพ์ คือ สื่อทุกชนิดที่ผ่านกระบวนการขั้นตอนในการพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ วารสาร ใบปลิว เป็นต้น 4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ สื่อที่เกิดจากระบบกลไกไฟฟ้า ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ เป็นต้น 5. สื่ออื่น ๆ คือ สื่อสิ่งที่ย่อยนอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น เช่น รูปภาพ ศิลปิน ทั้งนี้ในการสื่อสารครั้งหนึ่ง ๆ นั้น ผู้ส่งสารสามารถใช้สื่อมากกว่าหนึ่งช่องทางได้ โดยผู้ส่งสารต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความเหมาะสมที่ต้องการจะสื่อสารให้ประสบความสำเร็จ

4) ผู้รับสาร คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ผู้ส่งสารต้องการส่งสารมาให้เพื่อสร้างการรับรู้หรือความเข้าใจร่วมกันกับผู้ส่งสาร โดยการสื่อสารจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความเข้าใจของสารที่สอดคล้องตรงกัน ผู้รับสารควรมีความสนใจและต้องการรับรู้ข่าวสาร

อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งควรมีจุดมุ่งหมายในการรับข้อมูลข่าวสารและเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม เพื่อให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ

5) ผลของการสื่อสาร คือ เมื่อผู้รับสารได้รับทราบข้อมูลแล้วมีปฏิกิริยาในการรับรู้ อย่างไรก็ตาม ผู้รับสารบางคนอย่างแสดงออกถึงผลของการรับสารนั้นทันที เช่น ตำรวจเรียกตักเตือนในการขับรถฝ่าสัญญาณไฟจราจร ทำให้ประชาชนหยุดฟัง และน้อมรับคำตักเตือนหรือในขณะเดียวกันผู้รับสารอาจแสดงปฏิกิริยาอย่างล่าช้าใช้เวลานาน

ภาพที่ 2.2 แบบจำลององค์ประกอบของการสื่อสารของ Lasswell

แบบจำลองของ Harold Lasswell อธิบายถึงกระบวนการสื่อสารที่เป็นปฏิกิริยาของใครเป็นคนส่งสาร (ผู้ส่งสาร) โดยสื่อสารไปที่ใคร (ผู้รับสาร) สิ่งที่ใช้ในการสื่อ (สาร) ผ่านช่องทางไหน (สื่อ) และเมื่อเกิดกระบวนการสื่อสารแล้วเกิดอะไรขึ้น (ผลกระทบ) โดยมุ่งเน้นหาคำตอบไปที่แรงบันดาลใจและกำหนดพฤติกรรมในการสื่อสารของผู้ส่งสาร

จะเห็นได้ว่าการสื่อสารต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 4 องค์ประกอบคือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ ผู้รับสาร ไม่สามารถขาดองค์ประกอบใดไปได้ เพราะเมื่อขาดองค์ประกอบไปจะทำให้กระบวนการสื่อสารขาดประสิทธิภาพทันที การสื่อสารมีความสำคัญทางการเมืองและสังคม เนื่องจากรัฐทุกรัฐต้องใช้การสื่อสารเป็นการสร้างความเข้าใจในข้อตกลงร่วมกัน รัฐต้องสื่อสารนโยบาย รวมถึงแนวทาง กระบวนการในการบริหารประเทศให้กับประชาชนได้รับทราบ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ในหลายประเทศรัฐบาลจะเป็นผู้ครอบครองสื่อเพื่อสะดวกต่อการปกครองและดำเนินทางการบริหารประเทศของตน สำหรับในการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีความสำคัญอย่างยิ่งที่รัฐบาลต้องรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนว่าประชาชนต้องการอะไร เพื่อนำมาประยุกต์และทำความเข้าใจความต้องการ และสร้างความเข้าใจร่วมกันของประชาชน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ถ้ารัฐบาลมีการสื่อสารทางการเมืองที่ดี จะทำให้เกิดความสงบสุขในสังคม และนำมาซึ่งการปกครองที่เป็นของประชาชน

จากแบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของ Brain McNair และแบบจำลององค์ประกอบของการสื่อสารของ Lasswell สามารถนำไปสู่กระบวนการสื่อสารทางการเมืองได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1) กระบวนการสื่อสารทางการเมืองจากองค์กรทางการเมืองไปยังประชาชน เป็นกระบวนการสื่อสารที่ผู้ส่งสารเป็นองค์กรทางการเมืองอันได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐบาล คณะรัฐมนตรี นักการเมือง พรรคการเมือง โดยผู้ส่งสารจะดำเนินการส่งสารไปตามความต้องการของตนตามที่ตนปรารถนาที่ต้องการให้ประชาชนรับรู้ รับทราบ หรือปฏิบัติตาม อีกทั้งยังเป็นการจูงใจให้ประชาชนซึ่ง

อยู่ในฐานะของผู้รับสารคล้ายตาม ซึ่งสารที่ส่งไปนั้นอาจอยู่ในรูปแบบของข่าว ประกาศ แลกงการณ ข้อมูลที่ต้องการนำเสนอผ่านช่องทางหรือสื่อที่ผู้ส่งสารคิดว่าเหมาะสม ทั้งการเข้าถึงของสาร การทำ ความเข้าใจได้โดยง่าย สะดวกและรวดเร็ว โดยผลกระทบของการสื่อสารนั้นอาจมาจากการรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนในฐานะที่เป็นผู้รับสาร (วรวิญญูช โจรจนพล, 2562, น.6-15) บางคนอาจแสดงพฤติกรรมต่อต้าน คล้อยตาม สนับสนุน รวมถึงการเพิกเฉยได้เช่นกัน

2) กระบวนการสื่อสารทางการเมืองจากประชาชนไปยังองค์กรทางการเมือง เป็นกระบวนการสื่อสารที่ผู้ส่งสารเป็นประชาชน ทั้งประชาชนในลักษณะการรวมกลุ่มและเดี่ยว ที่ต้องการส่งสารไปยังองค์กรทางการเมืองเพื่อต้องการเรียกร้อง ประท้วง ร้องเรียนให้แก้ไขปัญหา ที่ประชาชนได้รับผลกระทบ สารคือข้อเท็จจริงหรือปัญหาที่ประชาชนต้องการเรียกร้อง ผ่านช่องทางทั้งการรวมกลุ่มประท้วง การยื่นหนังสือ การทำให้เป็นข่าว ผ่านสื่อหรือช่องทางออนไลน์ ต่าง ๆ ตลอดจนการกระทำที่สามารถสร้างขึ้นเพื่อให้องค์กรทางการเมืองรับรู้ในฐานะ ที่เป็นผู้รับสาร ผลกระทบในการสื่อสารคือการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรทางการเมือง ในการแก้ปัญหาตามความต้องการของประชาชน และการแก้ปัญหาให้ประชาชนพอใจ องค์ประกอบ ของการสื่อสารทางการเมืองตามความเห็นของ D. McQuail (D. McQuail, 1986 อ้างอิงในกาญจนา แก้วเทพ, น.241) ได้เสนอว่า มิติของการศึกษาสื่อสารทางการเมืองมี 4 มิติ ดังนี้

(1) การศึกษาสถาบันทางการเมืองในกระบวนการสื่อสาร จะศึกษาพิจารณา จากแหล่งข่าวสาร หรือผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลกรทางการเมือง ในฐานะที่เป็นตัวแทนของสถาบันทาง การเมือง เช่น ในการดำเนินนโยบายใด ๆ จะมีวิธีในการนำเสนอ และอธิบายให้ประชาชนเข้าใจ รู้ อย่างไรเกี่ยวกับเนื้อหา ผลกระทบของการดำเนินนโยบายนั้น ๆ

(2) การศึกษาสถาบันสื่อมวลชนในแง่มุมทางการเมือง เพื่อศึกษาถึง ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ว่ามาจากทิศทางไหน อาจจะมาจกอำนาจของสถาบันทางการเมืองที่เป็นผู้ ที่จัดการผลประโยชน์ทางสังคมให้เป็นไปด้วยความชอบธรรม หรืออำนาจของสื่อมวลชนเอง ที่เกิดจาก การรวมตัวกันขององค์กรทำให้เกิดองค์กรในลักษณะขนาดใหญ่ขึ้น ประชาชนเชื่อถือและรับฟังสื่อมากขึ้น

(3) การศึกษาทิศทางของผู้รับสาร การที่ผู้ที่เป็นผู้รับสารจะแสดงออกมารูปแบบ ไหน ย่อมขึ้นอยู่กับความคิดของผู้รับสาร

(4) การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีบทบาทของข่าวสารเข้าไปเกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองมีลักษณะค่อนข้างเฉพาะ ส่งผลให้แต่ละคนมีการแสดงออกทาง การเมืองที่แตกต่างกันตามวิถีคิดเกี่ยวกับการเมือง และส่งต่อพฤติกรรมทางการเมืองต่าง ๆ ออกมา

จากการเปลี่ยนแปลงด้านการสื่อสารของสังคมไทยที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาของสังคมทั้ง การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา ส่งผลให้วิถีชีวิตของประชาชนเกิดการเปลี่ยนตามไปด้วย เห็นได้จากสังคมที่ได้รับการพัฒนา

วิถีชีวิตของประชาชนก็ได้รับการพัฒนาตามไปด้วย โดยการสื่อสารของภาครัฐมีความสำคัญที่จะกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ สร้างความร่วมมือ ทั้งในด้านนโยบายและแผนงานการพัฒนาประเทศ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาระดับประเทศต่อไป ซึ่งการสื่อสารเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการมีส่วนร่วมให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ การรับรู้ข้อมูล สร้างความเข้าใจ ตลอดจนเกิดการรับรู้สถานการณ์แห่งความเป็นจริงที่สะดวกและรวดเร็วที่เกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์นี้ ทำให้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นบนโลกมีการแลกเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็ว ทุกคน ทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ในระยะเวลาสั้นๆ แต่ทั้งนี้การรับรู้ข้อมูล หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต้องอยู่ในบรรยากาศของความถูกต้อง มีจิตสำนึกที่ดี เพื่อสร้างสรรค์สังคมให้ยั่งยืน น่ายั่งยืน และนำมาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคม หรือที่เรียกว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงสังคมที่มาจากการสื่อสาร ทั้งในด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร ให้ทุกคนมีความรู้ความสามารถ และมีแรงจูงใจเพื่อมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการพัฒนาสังคม (สายน้ำผึ้ง รัตนงาม, พระมหาประกาศิต ฐิติปสิทธิกร, พระปลัดประพนธ์ อยู่สำราญ, และพระเจริญพงษ์ วิชัย, 2565, น.182)

การสื่อสารเพื่อพัฒนาสังคมเป็นการสื่อสารเพื่อมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ ทศนคติ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพต้องมีลักษณะของการครอบคลุมทั่วพื้นที่ ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารกันอย่างทั่วถึง และรับรู้ได้ทันที รวดเร็ว ข้อมูลถูกต้องในการสื่อสารไปในทิศทางของการสื่อสารในการพัฒนาสังคม ประชาชนต้องมีส่วนสำคัญในการเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งเป็นผู้รับสาร และเป็นผู้ส่งสารเพื่อมีส่วนร่วมในการร่วมกันระดมความคิด วางแผน ข้อมูลที่เป็นพื้นฐานของความจริง นำไปสู่การพัฒนาและความเป็นหนึ่งเดียวกันของสังคม

1.3 พัฒนาการของการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารมีการสอนการใช้วาทศิลป์ในการสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารสาธารณะครั้งแรกเมื่อครั้งพุทธกาลที่พระพุทธเจ้าทรงใช้กฎเกณฑ์ในการตอบโต้พวกอลัชชี (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2559, น.52) การสื่อสารด้านการเมืองที่จากยุคอิลเลททรอนิกส์ที่ใช้เทคโนโลยี เครื่องมือที่ทันสมัยมีจุดกำเนิดในอเมริกา (เสถียร เขยประทับ, 2551, น.2) ที่เป็นการสื่อสารด้านวิทยุกระจายเสียงและสื่อสิ่งพิมพ์ มาจากการพัฒนาของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่นำไปสู่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม หลังจากนั้นก็เกิดการประยุกต์ใช้เทคนิคการสื่อสารต่าง ๆ ไปทั่วโลก โดยทฤษฎีการสื่อสารเริ่มเข้าสู่ประเทศไทยเมื่อศตวรรษที่ 20 และไม่ได้แยกออกเป็นสาขาวิชาเหมือนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

การสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) มีจุดเริ่มต้นมาจากยุคกรีกโบราณที่เน้นเรื่องการพูดสนทนาในการโฆษณาชวนเชื่อ นำมาผสมกับสาระทางการเมือง เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเมืองเป็นสำคัญเหมือนกับที่อริสโตเติลกล่าวว่า “การสื่อสารคือการแสวงหาวิธีการจูงใจทุกรูปแบบ” (ชนินธร ม้าทอง, 2560, น.163) ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสาร

สื่อสารข้อมูล (สาร) ร่วมกัน เพื่อจุดประสงค์ใดจุดประสงค์หนึ่งในทางการเมือง ซึ่งการสื่อสารทางการเมืองจะประสบความสำเร็จต้องอาศัยสาร ผู้รับสาร รวมไปถึงกระบวนการที่เหมาะสมไปยังผู้รับสาร ทั้งเครื่องมือเทคโนโลยีและวิธีการมีความสำคัญในการสื่อสารทั้งสิ้น การสื่อสารทางการเมืองสามารถสร้างความเข้าใจความเห็นพ้องต้องกันของประชาชนและนำมาซึ่งเสียงสนับสนุนของประชาชนได้ การสื่อสารทางการเมืองอาจทำให้รูปแบบของการนำเสนอข้อมูล ชี้แจงนโยบาย ประกาศแจ้งเรื่องต่าง ๆ ข่าว การเรียกร้องสิทธิและผลประโยชน์ การประท้วง การสื่อสารทางการเมืองนำไปสู่ปฏิสัมพันธ์ของระบบการเมือง สังคม บุคคล หรือเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองระหว่างประชาชนและรัฐบาลในการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

สำหรับ Lucian W. Pye (อลงกรณ์ อรรคแสง, 2553, น.16) ได้พิจารณาบทบาทของการสื่อสารในการพัฒนาทางการเมือง แบ่งสังคมออกเป็น 3 แบบ ได้แก่

1) สังคมโบราณ (Traditional Society) คือสังคมที่มีหัวหน้าเผ่า ลักษณะของการสื่อสารทางการเมืองจะเป็นไปในทิศทางเดียวที่หัวหน้าเผ่าเป็นผู้ส่งสาร ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร จากบนลงล่าง ประชาชนไม่มีสิทธิในการต่อต้านหรือแสดงความคิดเห็น ในสมัยนี้ยังไม่มี การสื่อสารมวลชนเกิดขึ้น

2) สังคมสมัยใหม่ (Modern Society) อำนาจทางการเมืองมีลักษณะของการกระจายออกไป สังคมประกอบด้วยกลุ่มชนซึ่งมุ่งปกป้องรักษาสิทธิและผลประโยชน์ของตนเอง ลักษณะของการสื่อสารทางการเมืองจะมีการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจากผู้มีอำนาจมาสู่ประชาชน การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจากบนลงล่าง และมีการย้อนกลับ (Feedback) การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจากล่างขึ้นบน โดยการสื่อสารมวลชนมีความสำคัญเพราะเป็นสื่อถ่ายทอดข่าวสาร

3) สังคมซึ่งกำลังเปลี่ยนรูป (Transitional Society) เป็นสังคมที่อยู่ระหว่างสังคมโบราณและสังคมสมัยใหม่ คือสังคมที่เริ่มมีการพัฒนาแต่การสื่อสารยังไม่ประสบความสำเร็จ เพราะอำนาจทางการเมืองยังไม่กระจายตัวออกไปสู่ประชาชนอย่างแท้จริง

การสื่อสารทางการเมืองสามารถแบ่งช่วงเวลาของพัฒนาการการสื่อสารทางการเมืองได้ 3 ช่วง (ธีรภัทร เสรีรังสรรค์, 2562, น.2-24) ได้แก่

ช่วงที่ 1 การสื่อสารทางการเมืองยุคต้น หรือยุคก่อนสมัยนิยม นับตั้งแต่ ค.ศ.1890 ถึง 1945 (สงครามโลกครั้งที่ 2) เป็นช่วงที่การสื่อสารทางการเมืองระดับบุคคลมีน้อยมาก เป็นช่วงที่มีการกำเนิดขึ้นของสื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือ วารสาร ภาพยนตร์ มีการประดิษฐ์เครื่องส่งสัญญาณเสียง เป็นช่วงที่การสื่อสารทางการเมืองเป็นของผู้นำ ประชาชนต้องเชื่อฟังและยินยอมปฏิบัติตามผู้นำเท่านั้น ผ่านการโฆษณาชวนเชื่อ ปลุกกระตมประชาชน

ช่วงที่ 2 การสื่อสารทางการเมืองยุคกลาง นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ถึง ค.ศ.1970 หลังจากการสื่อสารทางการเมืองในช่วงที่ 1 เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ของการโฆษณาชวนเชื่อ

เนื่องจากไปขัดหลักสิทธิเสรีภาพ เนื่องจากประชาชนได้รับสารจากผู้นำเพียงฝ่ายเดียว ประกอบกับในขณะนั้นมีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจากการได้รับผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดการปฏิวัติวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น ชาติตะวันตกออกเริ่มรับเอาวัฒนธรรมชาติตะวันตกมาปรับใช้เกิดลัทธิบริโภคนิยม

ช่วงที่ 3 การสื่อสารทางการเมืองยุคปัจจุบัน เมื่อกระแสโลกาภิวัตน์เกิดขึ้นส่งผลให้การติดต่อสื่อสารเกิดความรวดเร็ว ว่องไว ทุกคนทุกกลุ่มสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวกไม่มีข้อจำกัดของพื้นที่และเวลา ส่งผลให้เกิดการสร้างการรับรู้ รับข้อมูลข่าวสารจากทุกมุมโลก การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูงนำไปสู่นวัตกรรมใหม่ ๆ จากในมุมมองของผู้รับสารสามารถปรับเปลี่ยนเป็นผู้ส่งสารได้ในเวลาเดียวกัน

การสื่อสารได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดข่าวสารทางการเมือง เนื่องจากสามารถแพร่กระจายข่าวสารได้ด้วยความรวดเร็วโดยการผ่านสื่อที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการสื่อสาร ในขณะที่ตัวกลางสื่อก็เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดให้ประชาชนได้รับทราบถึงการทำงาน นโยบายของรัฐบาล หรือเมื่อประชาชนต้องการทราบข้อมูลข่าวสารก็สามารถหาคำตอบได้จากสื่อเช่นกัน เห็นได้ว่าสื่อซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารประเทศของรัฐบาล ที่สามารถสร้างความชอบธรรมในการทำงานหรือในขณะเดียวกันก็สามารถสร้างหายนะให้กับรัฐบาลได้ในเวลาเดียวกัน จึงทำให้รัฐธรรมนูญ 2560 มาตรา 98 กำหนดคุณสมบัติของบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการถือหุ้นในกิจการที่เกี่ยวข้องกับสื่อและสิ่งพิมพ์ เพื่อตัดทอนการสร้างอิทธิพลทางด้านการสื่อสาร

1.4 บทบาทของการสื่อสารกับการเมือง

การสื่อสารทางการเมืองมีความสำคัญมากในทางการเมือง เพราะมีส่วนสำคัญอย่างปฏิเสธไม่ได้ที่จะเป็นส่วนเชื่อมโยงรัฐบาลกับประชาชนให้เข้าถึงการรับรู้ซึ่งกันและกัน เชื่อมโยงให้ประชาชนเรียนรู้และถ่ายทอดเป็นประสบการณ์ทางการเมือง ในสมัยก่อนการสื่อสารทางการเมืองเป็นเรื่องของผู้ที่มีอำนาจคือ ผู้นำ รัฐบาล ที่พยายามครอบงำการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนเข้าใจและดำเนินไปในทิศทางที่รัฐบาลต้องการให้เป็น หรือครอบงำความคิดของประชาชนทำให้การปกครองประเทศง่ายขึ้นตามเจตนาของรัฐบาล ซึ่งสารที่ส่งและถ่ายทอดให้ประชาชนรับทราบคล้อยตามนั้นย่อมมีความสัมพันธ์ทั้งการสร้างข้อมูล การส่งสาร วิธีการ การรับสารสภาพแวดล้อม ตลอดจนการติดต่อในแบบฉบับความคิดของประชาชน สิ่งเหล่านี้มีบทบาทที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งของการสื่อสารทางการเมือง เพราะในแต่ละพื้นที่ที่ประชาชนย่อมประสบปัญหาที่แตกต่างกัน ความต้องการและความคาดหวังในตัวของรัฐบาลหรือผู้นำจึงไม่เหมือนกัน รัฐบาลจึงจำเป็นต้องมีนโยบาย แนวความคิด เพื่อส่งสารให้ประชาชนเข้าใจ แม้จะอยู่ในบริบทของพื้นที่ที่แตกต่างกัน ความต้องการที่แตกต่างกันรัฐบาลจึงมีความจำเป็น

ต้องจัดลำดับความสำคัญในกระบวนการแก้ปัญหาให้ถูกต้องและเหมาะสม การสื่อสารที่ดีจะสามารถกำหนดทิศทางของสังคมได้

ในแนวคิดของการสื่อสารทางการเมืองของ Brain McNair จะเห็นได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองนั้นสามารถเป็นได้ทั้งกระบวนการที่องค์กรทางการเมืองสื่อสารมายังประชาชน และสามารถเป็นกระบวนการที่ประชาชนสามารถสื่อสารมายังองค์กรทางการเมืองได้เช่นกัน โดยทำการสื่อสารกันผ่านสื่อที่เป็นตัวกลาง ในที่นี้ เสรี วงษ์มณฑา ได้นำเสนอบทบาทของการสื่อสารในกระบวนการทางการเมือง (เสรี วงษ์มณฑา, 2546, อ้างอิงใน ยุพดี วิภัติภูมิประเทศ, 2558, น.13) ดังนี้

1) การสร้างทัศนคติทางการเมือง คือการสร้างความรู้สึกรู้สึกหรือความคิดเห็นที่มีทางการเมือง สามารถเป็นได้ทั้งการพูดคุย การสนทนากลุ่ม การสร้างนิทรรศการ การประชุมอบรม สัมมนา การเผยแพร่บทความทั้งเป็นเอกสารและเป็นภาพถ่าย วิดีโอ ประกาศ แจกใบปลิว แผ่นพับ การถ่ายทอดข่าวทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือต่าง ๆ และช่องทางอีกมากมายตามแต่ที่ผู้ต้องการส่งสารต้องการสื่อสารทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้มีผลที่สามารถจะช่วยสร้างความรู้สึกนึกคิด สร้างความสำนึกทางการเมืองให้กับประชาชนและผู้ที่ได้รับสารได้ ในการที่รัฐบาลมีการออกกฎหมาย นโยบาย หรือกิจกรรมโครงการต่าง ๆ รัฐบาลสามารถกระทำได้เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ ยอมรับและมองรัฐบาลในแง่ดี เมื่อประชาชนมองรัฐบาลในแง่ดีย่อมส่งผลดีต่อการทำงาน และสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ทัศนคติที่ดีทางการเมืองให้รัฐบาลในการทำหน้าที่บริหารประเทศต่อไปได้อย่างสงบราบรื่น

2) สร้างความสนใจในการเมือง ปฏิเสธไม่ได้ที่เมื่อก่อนการเมืองเป็นเรื่องของกลุ่มบุคคลเพียงกลุ่มหนึ่งเท่านั้น ประชาชนไม่ค่อยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมืองมากนัก ประชาชนจะสนใจแต่เรื่องการทำมาหากิน เลี้ยงปาก เลี้ยงท้อง ดำรงชีพมากกว่า จึงไม่สนใจการเมืองเลย แต่ในปัจจุบันด้วยความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ทำให้ชาวการเมืองสามารถจับต้องได้และอยู่ในความสนใจได้มากกว่าที่เคยเป็นมา เพราะการสื่อสารทางการเมืองในกระบวนการทางการเมืองช่วยให้ประชาชนมีความสนใจว่าเรื่องของการเมืองเป็นเรื่องของทุกคน ไม่ใช่เรื่องของคนในคนหนึ่ง หรือกลุ่มบุคคลใดกลุ่มบุคคลหนึ่งเท่านั้น สิ่งนี้ผู้นำหรือรัฐบาลกระทำต้องเป็นไปในทิศทางของการตอบสนองของประชาชนจึงทำให้เกิดความสนใจในเรื่องราวของการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคมเพื่อประชาชนมากยิ่งขึ้น

3) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง จากการใช้เรื่องราวด้านการเมืองนำมาสู่การค้นคว้าสร้างความรู้ความเข้าใจของสิ่งที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง เช่น ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่นำมาได้ใช้กับประเทศนั้นเป็นอย่างไรตามหลักมาตรฐานสากลมากนักน้อยเพียงใด

และประชาชนในฐานะที่เป็นพลเมืองมีสิทธิหน้าที่อย่างไรบ้าง สิ่งเหล่านี้เกิดจากการรับรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองได้

4) สร้างบทบาททางการเมือง เมื่อมีความสนใจและความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองของประชาชนย่อมนำไปสู่การรู้สิทธิและหน้าที่ของตน ทั้งการเลือกตั้ง การมีสิทธิขั้นพื้นฐานในการเรียกร้องทางการเมือง การร้องเรียน การประท้วง และการแสดงบทบาทอื่น ๆ ตามความคิดอุดมการณ์ทางการเมืองของตน ทั้งนี้ในการแสดงออกถึงบทบาทนั้น ๆ ต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นด้วย

5) การสื่อสารเป็นการนำเอารัฐบาลไปอยู่ในบ้านของประชาชน เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความก้าวหน้า ทำให้เราสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้มากมาย อยู่ที่ไหนก็สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ เสมือนว่าจะสอดส่องรัฐบาลตอนไหนก็สามารถทำได้ แม้กระทั่งอยู่ในบ้าน ไม่ว่าจะมีความรู้เกี่ยวกับเมือง การเคลื่อนไหวของนักการเมือง รัฐบาลประชาชน สามารถรับรู้ข่าวสารความเคลื่อนไหวได้ทันที

6) การสื่อสารมวลชนทำให้ความสนใจของประชาชนมีลักษณะเป็นนานาชาติ จากกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้การรับรู้ข่าวสารเป็นสิ่งใกล้ตัว ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ สามารถส่งต่อกันได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว เนื่องจากการไม่มีข้อกีดกันระหว่างพื้นที่และเวลา เกิดเป็นหมู่บ้านโลกและเป็นนานาชาติ ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งสามารถแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง ยิ่งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากขึ้นเท่าไรยิ่งทำให้ทราบข้อมูลข่าวสารและมุมมองต่าง ๆ มากขึ้นเท่านั้น แต่ในทันทีต้องระวังในเรื่องข่าวปลอม (fake news) เพราะฉะนั้นประชาชนจึงต้องคัดกรองข้อมูลข่าวสารเสียก่อนว่ามีความจริงมากน้อยประการใด

7) การสื่อสารถูกนำมาใช้ในการรับรองสถานภาพ คือการสื่อสารสามารถทำให้บุคคลที่ไม่เป็นที่รู้จัก สามารถเป็นที่รู้จักของบุคคลอื่นได้เนื่องจากการแพร่กระจายของการสื่อสาร ทั้งการสร้างการยอมรับ สร้างภาพลักษณ์ที่ดี ก็สามารถสร้างได้จากสื่อเช่นกันโดยนำเสนอบุคคลเหล่านั้นบ่อย ๆ ให้ผู้รับสารหรือประชาชนเห็นถึงผลงาน ความสามารถสร้างให้บุคคลนั้นเป็นที่ยอมรับได้ สำหรับรัฐบาลก็สามารถใช้กระบวนการของการสื่อสารนำเสนอนโยบายสร้างภาพลักษณ์ในการบริหารประเทศ ในส่วนของประชาชนก็สามารถใช้กระบวนการของการสื่อสารแสดงเจตนาารมณ์ความต้องการรวมถึงข้อเรียกร้องต่าง ๆ ในการดำเนินงานของรัฐบาลได้เช่นกัน

สำหรับฮาโรลด์ ลาสเวลล์ สรุปบทบาทหน้าที่ของการสื่อสาร (ธีรภัทร เสรีรังสรรค์, 2562, น.5-14) 3 ประการ คือ

1) รายงานสภาพแวดล้อม หรือการกล่าวข้อเท็จจริงให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนผู้ที่เป็นผู้รับสารได้มีการรับรู้เพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่กำลัง

จะเผชิญ เช่น การรายงานข้อมูลสำคัญที่เกิดขึ้นในสังคม การที่น้ำมันปรับขึ้นราคา ราคาทองคำ ที่ปรับตัวพุ่งสูงขึ้น การก่อการร้าย สงคราม ให้ประชาชนทราบเพื่อที่จะหาช่องทางของการปรับตัวกับ สภาวะการณ์ที่เกิดขึ้น หรือกำลังจะเกิดขึ้น ให้ประชาชนทราบและตระหนักถึงการปรับตัว

2) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของสังคม การสื่อสารเป็นการกระทำ ที่สิ่งมีชีวิตแสดงออกเพื่อการรับรู้จากการได้รับข้อมูลเป็นการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของสังคม เข้าด้วยกันผ่านการสื่อสาร โดยถ้าการสื่อสารนั้นมีประสิทธิภาพก็นำมาสู่ผลดีของการรับรู้ ของสังคม

3) การถ่ายทอดมรดกทางสังคม การถ่ายทอดมรดกทางสังคมคือการถ่ายทอดทั้งวิชา ความรู้ จารีตประเพณี วัฒนธรรม สิ่งที่เหมาะสมจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อให้เกิดการรับรู้ให้กับคนรุ่นหลัง ซึ่งสิ่งเหล่านั้นสามารถเกิดขึ้นเป็นสิ่งที่มีความหมายหรือที่เรียกว่ามรดกทางสังคมให้สังคมเป็นปึกแผ่น อันหนึ่งอันเดียวกัน

4) การให้ความบันเทิง ซึ่งชาร์ลส์ไรท์เป็นผู้เพิ่มเติมข้อนี้เข้ามา การให้ความบันเทิง คือ ให้ความเพลิดเพลิน รื่นเริงใจ สนุกสนาน การสื่อสารทางการเมืองจึงนับว่าสามารถนำมา ซึ่งความบันเทิงให้แก่ผู้ที่รับข้อมูลข่าวสารการเมืองได้ ซึ่งการสื่อสารมีบทบาทที่อาจจะเป็นการ ถ่ายทอดกันมาของประเพณี วัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น เป็นหลักที่ยึดถือปฏิบัติกันมาตามจารีต กฎระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติของสังคมนั้น ๆ คาร์ล ดอยท์ช เปรียบเทียบระบบการสื่อสาร ว่าเป็นเส้นใยประสาทของการปกครอง (ธีรภัทร เสรีรังสรรค์, 2562, น.5-33) และสรุปบทบาท ของการสื่อสารในทางการเมือง ได้แก่

1) บทบาทเกี่ยวกับการตัดสินใจในทางการเมือง กระบวนการสื่อสารทางการเมือง สามารถนำไปสู่การสร้างสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจของคนในชาติ เพราะการสื่อสาร ทุกระบบจะประกอบไปด้วยผู้รับสาร ผู้ส่งสาร สาร การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจากบุคคล หรือกลุ่ม บุคคล ไปยังบุคคลหรือกลุ่มบุคคลย่อมผ่านกระบวนการประมวลข้อมูลที่จะส่งผลผ่านไปยังการ ตัดสินใจของผู้รับสาร ทั้งนี้ในการตัดสินใจอาจมีเหตุผลมาจากพื้นฐานในตัวบุคคลนั้น ๆ ตามประสบการณ์ การปลูกฝังเลี้ยงดู ที่มีความเฉพาะสำหรับบุคคลที่จะสามารถเห็นด้วยหรือไม่เห็น ด้วยก็ได้ ซึ่งผลของการตัดสินใจของผู้รับสารถ้าเป็นไปในทิศทางที่เห็นพ้องตรงกันก็นำไปสู่ การตัดสินใจทางการเมืองของสังคม แต่ถ้ามีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ย่อมนำมาสู่ซึ่งความขัดแย้ง เป็นธรรมดา

2) บทบาทในการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง ความชอบธรรมทางการเมือง ย่อมส่งผลให้การดำเนินการทางการเมืองมีประสิทธิภาพ เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย

3) บทบาทในการเสริมสร้างบูรณาการทางการเมือง การเสริมสร้างบูรณาการเป็นการรวบรวมความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ทั้ง สังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ค่านิยม นำมาหลอมรวมกันให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ภายใต้สังคมเดียวกัน

4) บทบาทในการอบรมกลุ่มเกลาทางการเมือง เป็นการชี้้นำความคิด อุดมการณ์ ความคิดเห็น ความเชื่อของบุคคล ให้เป็นไปตามทิศทางตามที่ ตั้งไว้ตามเป้าประสงค์ โดยกระบวนการกลุ่มเกลาเริ่มจากสถาบันครอบครัวที่ปลูกฝังมาจากการเลี้ยงดู ความเคยชิน สถาบันการศึกษาที่ให้ความรู้ ปลูกฝังความคิด รวมถึงกลุ่มเพื่อนก็สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการกลุ่มเกลาความคิดความรู้สึกทางการเมืองได้เช่นกัน เมื่อสังคมหนึ่ง ๆ มีการปลูกฝังความคิดทางการเมืองในทิศทางเดียวกัน ย่อมนำไปสู่สันติภาพความสงบในการปกครอง

การสื่อสารทางการเมืองเป็นกระบวนการของการส่งผ่านสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันหรือเพื่อแสดงบทบาทข้อมูลจากผู้ส่งสารให้ผู้รับสารได้ประจักษ์ และมีความคิดเห็น ความรู้สึกร่วม อีกทั้งกระบวนการสื่อสารยังทำหน้าที่ ส่งความรู้สึกจากบุคคลขยายใหญ่ขึ้นกลายเป็นความรู้สึกร่วมกันของสังคมได้ โดยการสื่อสารจะประสบความสำเร็จต้องอาศัยกระบวนการตลอดจนวิธีการ โดยทั้งสองฝ่าย (ผู้ส่งสารและผู้รับสาร) ควรมีจุดประสงค์ที่สอดคล้องกันก็จะทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ (พระนุชิต นาคเสโน (ไพวิชย์), 2565, น.12)

นับได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองมีส่วนสำคัญในการพัฒนาทางการเมืองและสังคมให้ดำเนินไปในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ทั้งการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร นโยบาย การกำหนดยุทธศาสตร์ การบริหารประเทศ ให้ดำเนินการทางการเมืองนำไปสู่ผลสำเร็จ ถ้ารัฐบาลได้ดำเนินการให้ประชาชนในฐานะผู้รับสารเชื่อถือ และเห็นพ้อง ให้ประชาชนได้เห็นถึงการกระทำในผลประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลัก และช่วยให้ประชาชนแก้ไขปัญหาในการบริหารประเทศได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ยิ่งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มากขึ้นส่งผลให้ประชาชนเกิดการกระทำทางสังคมหรือมีบทบาททางสังคมมากขึ้น และนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบต่าง ๆ

2. ทฤษฎีสัญวิทยา (Semiology)

ภาษาใช้ในการพูด คู่ย ติดต่อสื่อสาร มีความหลากหลายแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ประเพณีของพื้นที่นั้น ๆ ในธรรมชาติภาษาคือการเป็นตัวแทนวัตถุ ตัวแทนความคิด รวมทั้งภาษาอาจจะเป็นสิ่งที่ไม่ใช่มาจากการเขียนเพื่อก่อให้เกิดอักษรตัวอักษรเพียงอย่างเดียว แต่ภาษายังเป็นภาพตัวแทนของความคิด อาจเป็นเสียงหรือภาษาแบบอื่นก็ได้ โดยการใช้ภาษานั้นเป็นการกระทำของบุคคลที่มาจากการใช้ภาษา สำหรับมนุษย์สามารถสื่อสารโดยใช้สิ่งอื่น

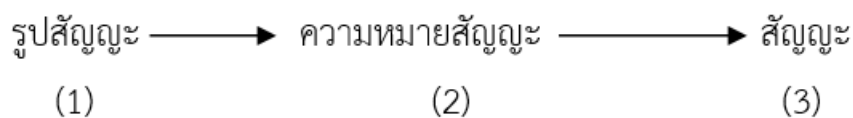
มาแทนภาษาได้ เนื่องจากมนุษย์เป็นสิ่งที่ชีวิตที่มีความสามารถทางกระบวนการทักษะความคิดในการใช้เหตุและผล ทำให้สามารถคิดสิ่งอื่นที่จะนำมาใช้ในกระบวนการสื่อสารแทนภาษาหรือการพูดได้ ซึ่งในการแสดงออกของการสื่อสารนั้นเกิดขึ้นมาเนื่องจากสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ที่ก่อให้เกิดการถ่ายทอด สื่อสารขึ้น ไม่ว่ามนุษย์ในยุคไหนก็จะมีพัฒนาการในการใช้ภาษาทั้งสิ้นแต่จะมีความแตกต่างกันออกไป

2.1 นิยามของสัญวิทยา

สัญวิทยา คือสิ่งที่สามารถก่อให้เกิดความหมายที่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่สังคมเข้าใจและเป็นสิ่งที่สังคมสามารถรับรู้ได้โดยผ่านการส่งต่อจากรูปแบบหนึ่ง สัญญาอาจจะเป็นได้ทั้งภาษา ภาพยนตร์ ที่ใช้ความเข้าใจในภาพยนตร์ไม่ใช่ภาษาที่สื่อสารออกมา จากการศึกษาที่ภาพยนตร์สามารถเล่าเรื่องราว ความหมาย อารมณ์ ความรู้สึกให้ผู้ชมเข้าใจในสิ่งที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ (องอาจ สิงห์ลำพอง, 2556, น.19) วรรณกรรม แพชั่น ดนตรี ตลอดจนผลงานศิลปะที่สามารถส่งต่อความหมายที่แฝงอยู่ทำให้เกิดการรับรู้ได้ของสังคม องค์ประกอบของสัญวิทยาต่าง ๆ เกิดการรวมตัวกันโดยโซซูร์เรียกว่า สัญญาวิทยา (semiology) (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2556, น.99-100) ซึ่งพัฒนามาจากคำในภาษากรีก Semeion ที่แปลว่า sign ในการสร้างสัญญาต้องมีการศึกษาทั้งสังคมและวัฒนธรรมของที่นั้น ๆ เพื่อให้มีความเข้าใจทางด้านมิติของสังคมสภาพแวดล้อมในการสร้างให้เกิดสัญญาด้วย สัญญาเป็นหน่วยพื้นฐานของความสัมพันธ์ความเชื่อมโยงกันระหว่าง (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2556, น. 103) (1) รูปสัญญา หรือตัวสื่อ/ตัวหมาย (signifier) กับ (2) ความหมายสัญญาหรือความคิดที่รูปสัญญาต้องการจะสื่อ (signified) ไม่สามารถขาดองค์ประกอบใดไปได้ เพราะหากขาดการเชื่อมโยงทั้งสองส่วนจะทำให้การสื่อความหมายไม่ถูกต้อง หรือสื่อความหมายผิดไป แต่ในที่นี้สัญญาแม้จะสามารถแทนความเป็นจินตนาการหรือความคิดแบบเฉพาะแต่ก็ไม่สามารถคิดขึ้นมาแบบล่องลอยได้ ต้องได้รับการยอมรับจากชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นกฎเกณฑ์ ข้อตกลง รวมไปถึงจารีตประเพณีที่มีสืบทอดกันมาตามที่แต่ละชุมชนกำหนดขึ้น หรืออาจจะเรียกได้ว่าสัญญาเป็นการส่งต่อในรูปแบบของการถ่ายทอดจากรุ่นบรรพบุรุษจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง สัญญาเป็นรากฐานของระบบสัญญาวิทยา รูปสัญญาและความหมายสัญญา มีหลายลักษณะ เช่น มีลักษณะที่คล้ายกัน เป็นเหตุเป็นผลกัน รวมทั้งสัญญายังสามารถอยู่ในรูปแบบของตัวแทนก็ย่อมเกิดขึ้นได้ การสื่อความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างสัญญาในชุมชนหรือพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันเป็นสิ่งที่สามารถสร้างปัญหาได้ในการสื่อความหมายได้ เพราะแต่ละชุมชนและพื้นที่ย่อมมีชุดของความหมายที่แตกต่างกันไป เห็นได้จากการสร้างสัญญาของการทักทายของแต่ละประเทศก็มีลักษณะ วิธีการที่แตกต่างกัน รวมไปถึงภาษาที่ใช้ในการสื่อสารก็ไม่เหมือนกัน จึงทำให้ต้องมีการตีความหมายที่เกิดขึ้นจากสัญญาเพื่อหาจุดมุ่งหมายของการสื่อสารนั้น ๆ ว่ามีประโยชน์อย่างไร และต้องการนำเสนอ หรือสื่อสารไปในทิศทางใด ในความเป็นจริงภาษาที่ใช้ในการสื่อสารสามารถเปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลา

เนื่องจากมนุษย์เป็นผู้กำหนดตามสภาพแวดล้อมซึ่งอาจถูกบีบบังคับให้มีการเปลี่ยนแปลงด้วย
 ขนบธรรมเนียม จารีตปฏิบัติของสังคม แต่ละยุคแต่ละสมัยย่อมเกิดสิ่งใด ๆ ของการเปลี่ยนแปลง และ
 นำไปสู่การสร้างสัญลักษณ์แบบใหม่

โรล็องด์ บาร์ตส์ (Roland Barthes: 1915-1980) นักภาษาศาสตร์ที่มีความสนใจ
 ในเรื่องสัญวิทยา และมายาคติ บาร์ตส์เสนอว่า จากสิ่งที่สื่อความหมายออกมาว่า สัญลักษณ์ (sign)
 เป็นตัวเชื่อมโยงความคิดความคิด และสื่อความหมายทางภาษา (สุภางค์ จันทวานิช, 2559, น.219)

ภาพที่ 2.3 การเกิดขึ้นของสัญลักษณ์

สัญวิทยา คือการศึกษากระบวนการสร้างความหมายของสัญลักษณ์หนึ่ง ๆ ซึ่งมาจากการกระทำและความคิดที่ทำงานร่วมกัน โดยเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือภาษาเขียนและภาษาพูด ทำให้ผู้ศึกษาเกี่ยวกับสัญวิทยาต้องหาคำประกอบที่นำไปสู่การสร้างความหมายที่สื่อออกมา สำหรับบาร์ตส์มองว่าสัญวิทยาดำรงอยู่ได้ (คมลักษณ์ ไชยยะ, 2562, น.36) เนื่องจากการเปรียบเทียบกับสิ่งต่าง ๆ ในแง่ของการแลกเปลี่ยนความหมายระหว่างกันของสัญลักษณ์

สัญวิทยาหรือสัญวิทยาศาสตร์ (Semiology หรือ semiotics) คือศาสตร์ที่ว่าด้วยการสร้างความหมายในตัวเนื้อหา (text) ทำหน้าที่วิเคราะห์ทางสัญลักษณ์ (semiological) ซึ่งสัญลักษณ์องค์ประกอบ 2 ส่วนคือ ตัวความหมาย (signifier) คือ ภาพหรือเสียงที่เกี่ยวข้องเป็นรูปธรรม และส่วนที่ถูกให้ความหมาย (signified) (ตรีเดช ไชยหา, 2552, อ้างอิงในพิริณัฐ กัลป์วิชา, 2564, น.24)

จะเห็นได้ว่าสัญลักษณ์มีลักษณะของการสร้างความหมายปรากฏในเชิงรูปธรรมที่สามารถมองเห็น รับรู้ได้ด้วย รูป รส กลิ่น เสียง และการสัมผัสทางกาย โดยการสร้างความหมายอยู่ในลักษณะของความหมายแฝงต้องผ่านการตีความ และการสื่อสารทางสัญลักษณ์เป็นได้ทั้งภาษารูปภาพ เสียง เพลง ภาพยนตร์ วรรณกรรม ฯลฯ ซึ่งการตีความต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจของผู้สื่อสารและผู้รับสาร ภายใต้บริบทของพื้นที่วัฒนธรรมหนึ่ง ๆ

2.2 สัญลักษณ์กับการสร้างความหมาย

สิ่งที่เล็กที่สุดของการสื่อความหมาย คือ สัญลักษณ์ ซึ่งเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์ส่งผลให้เกิดภาษาที่ถ่ายทอดขึ้น เป็นเรื่องของความแตกต่างและเปรียบเทียบ โดยสามารถสร้างความหมายได้อย่างไม่หยุดนิ่งและตายตัว สามารถผันเปลี่ยนได้ตลอดเวลา และการสร้างสัญลักษณ์มีความหมายและอิทธิพลทางสังคม สิ่งที่จะสร้างความหมายจะไม่ใช่ว่าเพียงแค่ภาษาแต่จะเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถสร้างความหมายก็เป็นสัญลักษณ์ได้ทั้งเครื่องหมาย ภาพ

เสียง ตัวอักษร หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยสัญญาถูกนำไปใช้ในการสร้างความหมายตั้งแต่บุคคล กลุ่มสังคมระดับประเทศและสากล อาศัยผ่านการตีความจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารเพื่อค้นหา ความหมายของสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการจะนำเสนอ คุณสมบัติของสัญญามี 3 ประการ (กาญจนา แก้วเทพ, 2543, อ้างอิงใน รุจพสวัตต์ ครองภูมินทร์ น.19)

- 1) มีลักษณะเป็นรูปธรรม สามารถรับรู้ได้โดยใช้สไตประสาททั้งห้า
- 2) มีความหมายมากกว่าตัวมันเอง
- 3) ผู้ใช้สัญญาต้องตระหนักว่ารูปธรรมดังกล่าวเป็นสัญญา

โดยการสร้างความหมายที่สำคัญคือความหมายโดยนัย (สุภางค์ จันทวานิช, 2559, น.125) เนื่องจากความหมายโดยนัยมีความสำคัญกับบุคคลอย่างแท้จริงทั้งในแง่ของการรับรู้ การถอดรหัส การตีความหมาย และความหมายโดยนัยซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เหมือนที่ไซอูร์เห็นว่าการพูดแม้จะเป็นการพูดจากคำคำเดียวกัน แต่ถ้ามีการเปล่งเสียงออกมาด้วยถ้อยคำที่ แตกต่างกัน ก็มีผลต่อการส่งต่อความหมายออกมาในคนละรูปแบบได้ ซึ่งการเปล่งเนื้อเสียงที่แตกต่าง กันนี้อาจเป็นการส่งสัญญาความหมายบางอย่างได้ (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2556, น.95) เพราะ มนุษย์มีความสามารถในการสร้างข้อมูล วิธีการสื่อสารได้หลากหลายรูปแบบ เพื่อส่งให้ข้อมูลที่ต้องการสื่อสารนั้นสามารถเข้าใจได้อย่างแพร่หลาย ทั้งด้านสังคมของการพูด การใช้ภาษา ซึ่งคนที่ ต้องการจะสื่อสารไม่สามารถสร้างหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เรียกว่าภาษานั้นได้อย่างเลยเพียงลำพัง เพราะเป็นเรื่องของการยอมรับหรือการเรียนรู้จากสังคมว่าสามารถสื่อสารเพื่อสร้างความหมาย ร่วมกันและยอมรับนำมาปฏิบัติได้

ในระดับกระบวนการสร้างความหมายของสัญญาสามารถมีได้สองอย่าง (ธีรยุทธ บุญมี, 2551, อ้างอิงในพีรณัฐ กัลป์วิชา, 2564, น.26) ดังนี้

- 1) ความหมายโดยตรง (denotative meaning) คือความหมายในขั้นแรกมีความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างตัวอ้างอิงกับสัญญา มีลักษณะของความหมายที่ตรงไปตรงมา สามารถเข้าใจได้ทันที

2. ความหมายโดยนัย (connotative meaning) คือความหมายขั้นที่สองให้ความหมายลึกซึ้งซึ่งมากกว่าความหมายในขั้นแรก ความหมายในระดับนี้จะแฝงไปด้วยความหมายทางสังคม ซึ่งจะเป็นไปตามข้อตกลงของแต่ละในสังคม ดังนั้นความหมายโดยนัยจึงเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมของสังคม เช่น บางสังคมแทนสีดำว่าเป็นสีแห่งความโศกเศร้า เป็นสีของงานศพ ดอกบัวแทนการเคารพบูชา การไหว้ การทำความเคารพในแต่ละประเทศแต่ละสังคมก็มีการแสดงออกที่แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ภาษาอื่นใช้อีกความหมายหนึ่ง พอมารายภาษาไทยใช้อีกความหมายหนึ่ง อย่างในประเทศฝรั่งเศสการมอบดอกกลิลลี่ให้กันจะนำไปใช้ใน งานศพเท่านั้น แต่สำหรับในประเทศอื่นสามารถมอบให้กันได้ ประเทศไทยถือว่าดอกกลิลลี่

แทนความบริสุทธิ์ จริ่งใจ และสามารถมอบให้กันได้ตลอดเวลาทุกโอกาส สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องของการออกเสียง การเขียน หลักภาษา แต่มีความเกี่ยวข้องของสังคม วัฒนธรรมเข้าไปอยู่ร่วมด้วย ล้วนเป็นสัญญาณแบบหนึ่งทั้งนั้น (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2556, น.101-102) การเป็นตัวแทนของความรวยจากคนที่ขับรถเบนซ์ ทั้ง ๆ ที่มีรถแบบอื่นที่ราคาแพงกว่า หรือถ้าเป็นในสมัยนี้ในเรื่องของการใช้โทรศัพท์คนที่ใช้ไอโฟนคือคนที่มีเงิน

ภาษาในการสื่อความหมายนั้นมีความสัมพันธ์ในแบบการนำคำมาเรียงต่อกัน รวมไปถึงการจัดหมวดหมู่ของคำ (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2556, น.111) โดยการใช้ถ้อยคำต่าง ๆ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างการเรียงคำที่มีความเกี่ยวข้องกันเพื่อสื่อความหมาย ซึ่งภาษาจะไม่หยุดนิ่งตายตัว สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามสภาวะแวดล้อมสังคม พฤติกรรม การกระทำ สัญญะต่าง ๆ จะมีความหมายเมื่อมีกฎเกณฑ์วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมกำกับอยู่

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ก็เป็นการศึกษาที่สนใจสัญญาณจากผลงานศิลปะที่ไม่ใช่สัญญาณของภาษา ในการสื่อสารจะสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของการให้ความหมายเป็นความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวบท (Text) กับ บริบท (Context) ที่จะเป็นตัวกำหนดในการให้ความหมายอยู่ตลอดเวลา (กาญจนา แก้วเทพ, 2547, น.115) เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับคำบรรยายภาพในโทรทัศน์ หรือ ตัวอักษรที่ใช้บรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้ภาพในหนังสือพิมพ์ ก็สามารถทำให้มองเห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวบท และบริบท ทั้งสิ้น การสื่อความหมายด้วยคติความเชื่อทางวัฒนธรรมซึ่งถูกกลบเกลื่อนด้วยวิธีการจนดูเป็นเรื่องธรรมดา สัญญาวิทยาจะให้ความสำคัญกับเรื่องของการสร้างความหมายเพื่อใช้ในการสื่อสาร โดยมีการใช้รหัส คำศัพท์ หรือที่เรียกว่าสัญญาณรวมทั้งสื่อให้ผู้อื่นที่ทำหน้าที่รับสารสามารถเข้าใจและรับรู้ได้ถึงความหมายแฝงที่ต้องการสื่อสารจากสัญญาณ ดังนั้นหัวใจของการสื่อสารจึงอยู่ที่รูปสัญญาณ และมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่ทั้งผู้สื่อสารและผู้รับสารต้องเกิดการรับรู้และเข้าใจการสร้าง ความหมายในแบบเดียวกัน

การอ่านแบบสัญญาวิทยาไม่ใช่การเนื้อหาสาระในตัวบท แต่เป็นการเพื่อหาตัวกำหนดตัวบทนั้น ๆ (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2555, น.182) ซึ่งมีความแตกต่างจากการอ่านตีความ เพราะการอ่านตีความเป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจกับตัวบทโดยอาจจะอาศัยข้อมูลอ่าน ๆ มาประกอบ เช่น ประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ มาเกี่ยวข้อง

ในการวิเคราะห์เพื่อหาความหมายในทางสัญญาวิทยา คือต้องทำความเข้าใจในส่วนของสัญญาณโดยการพิจารณาความหมายทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยหรือความหมายแฝง กระบวนการสร้างความหมายสัญญาณลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงออกมาตามบริบทและวัฒนธรรมของการสื่อสารนั้น ๆ มาช่วยตีความแปลความหมายจากสิ่งที่ผู้สร้างสารต้องการนำเสนอ ซึ่งการรับรู้ความหมายของสัญญาณผู้รับสารมีความจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์และความรู้

เกี่ยวกับระบบสัญญาะนั้น ๆ เพื่อมาทำความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้ (รุจพสวัตต์ ครองภูมินทร์, 2558, น.23)

3. งานทบทวนวรรณกรรม

วรัญญา ประเสริฐ (2559) ศึกษาการสื่อสารทางการเมืองในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2557- 2559 โดยการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ การสื่อสารทางการเมืองในรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา และกลวิธีโน้มน้าวใจในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ พบว่า รูปแบบรายการคืนความสุขให้คนในชาติ มีการสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยเนื้อหาหรือสารที่สื่อสารออกมาจากรายการสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนภารกิจทางการเมือง ได้แก่ การระบุปัญหาของประเทศ การชี้แจงเจตนาารมณ์ทางการเมือง การให้ภาพการปกครองในอุดมคติ การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ การปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดอุปสรรคทางการเมือง ได้แก่ การจัดการด้านสื่อมวลชน การจัดการด้านการชุมนุมต่อต้าน และการจัดการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยใช้กลวิธีโน้มน้าวใจที่มีลักษณะผสมผสานระหว่าง การประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล และการโฆษณาชวนเชื่อ 7 ประการ

สมศักดิ์ อ่อนศรี (2560) ศึกษาการสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปกรรมสมัยใหม่ : กรณีศึกษา 3 ศิลปินเอกของไทย โดยมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งจะศึกษาคือ 1) เพื่อศึกษาบริบททางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ศิลปกรรมสมัยใหม่ 2) เพื่อศึกษาถึงการสื่อสารทางการเมืองผ่านศิลปกรรมสมัยใหม่ที่แสดงจุดยืนและมุมมองทางการเมืองของศิลปินทั้ง 3 ท่าน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า บริบททางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ศิลปกรรมสมัยใหม่เป็นเนื้อหาสาระที่ใช้สื่อสารทางการเมืองภายใต้บริบทอย่างชัดเจน คือ ช่วงเวลาของศิลปินสมเด็จพระยานริศรานุวัดติวงศ์ เป็นการสร้างสถาปัตยกรรมอันมีที่มาจากสภาวะการณ์แห่งบริบทเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้ส่งอิทธิพลโดยตรงต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมสมัยใหม่ ในแบบที่รับเอามาจากตะวันตก และจึงได้นำมาปรับใช้ในบ้านเมืองมีความทันสมัยขึ้น บ้านเมืองจึงมีอารยธรรมเช่นเดียวกับตะวันตก ต่อมาเป็นการสร้างประติมากรรมโดยศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ที่สร้างประติมากรรมบุคคลสำคัญของชาติ เพื่อปลูกให้เกิดลัทธิชาตินิยม และผลงานจิตรกรรมของอาจารย์เพื่อ หริพิทักษ์ เป็นยุคแห่งการสร้างเอกลักษณ์ประจำชาติซึ่งเน้นไปทางการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ในส่วนของการแสดงจุดยืนและมุมมองของทั้ง 3 ศิลปินอยู่ภายใต้กรอบของผู้มีอำนาจกล่าวคือ ยุทธะบอบการปกครองแบบ

สมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระมหากษัตริย์ และชนชั้นสูงเป็นผู้กำหนดกรอบการสร้างสรรค์ผลงาน ยุกระบอบประชาธิปไตยรัฐบาลก็เป็นผู้กำหนดแนวทางในทางสร้างสรรค์ผลงานเช่นกัน

ลลิตธร เพ็ญเจริญ (2554) ศึกษา วสันต์ สิทธิเขตต์ : ศิลปะเพื่อการเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการ แนวความคิดและรูปแบบศิลปะเพื่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองและความสำคัญของเหตุการณ์เคลื่อนไหวทางการเมือง พบว่า 1) พัฒนาการช่วงแรกเป็นช่วงของการสะสมประการณ์จนถึงช่วงที่สองการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมีการปรากฏอัตลักษณ์ที่เด่นชัดเจน และมีบทบาทการเคลื่อนไหวทางการเมืองในระดับความสำคัญสูง 2) การนำเสนอแนวความคิดและรูปแบบศิลปะมาจากปัจจัยด้านสภาพการณ์ทางสังคมและเหตุการณ์เคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาชนเป็นปัจจัยหลัก 3) ความสำคัญของเหตุการณ์เคลื่อนไหวมีแนวโน้มอยู่ในเกณฑ์สูงและปานกลาง โดยมีปัญหาสิทธิมนุษยชน การเมือง การพัฒนาประชาธิปไตยเป็นอันดับสำคัญสูงสุดโดยนำเสนอด้วยรูปแบบจิตรกรรม

วันเฉลิม จันทร์พงษ์แก้ว (2560) ศึกษาคุณค่าทางการสื่อสารและมูลค่าทางธุรกิจของสตรีทอาร์ท โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาถึงคุณค่าทางการสื่อสารของสตรีทอาร์ทในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาถึงมูลค่าธุรกิจในการทำธุรกิจของสตรีทอาร์ทเพื่อต่อยอดไปสู่ธุรกิจในปัจจุบันและอนาคต พบว่า 1) คุณค่าทางการสื่อสารของผลงานสตรีทอาร์ทนั้นเกิดขึ้นจากความสวยงามเป็นหลัก โดยเนื้อหาความหมายและสถานที่เป็นเรื่องรองลงมาซึ่งทั้งสามอย่างต้องมีความสัมพันธ์กัน 2) สตรีทอาร์ทสามารถสร้างมูลค่าทางธุรกิจได้ โดยอาจทำงานร่วมกับแบรนด์สินค้าต่าง ๆ

เดชดิลก ลิ้มวิรัตน์ (2556) ศึกษาสตรีทอาร์ตสะท้อนสังคมวัดถุนิยม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวคิดในผลงานสตรีทอาร์ตของแบงค์ซี 2) ศึกษารูปแบบการนำเสนอผลงานสตรีทอาร์ตของแฟรงค์ เชพพาร์ด แฟรีย 3) การสร้างสรรค์ผลงานสตรีทอาร์ตที่สะท้อนสังคมวัดถุนิยม พบว่า แนวความคิดของผลงานสตรีทอาร์ตของแบงค์ซี นิยมสร้างสรรค์ผลงานเชิงเสียดสี ล้อเลียน ประชดประชันสังคม มีลักษณะของการเคลื่อนไหวที่เรียกร่องทางสังคมที่เรียกว่า “การป่วนทางวัฒนธรรม” โดยนำเสนอในรูปแบบสตรีทอาร์ตเทคนิคสแตลซิทล สำหรับรูปแบบการนำเสนอผลงานสตรีทอาร์ตของแฟรงค์ เชพพาร์ด แฟรีย มีความโดดเด่นในด้านเทคนิค วิธีการ และวัสดุที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ทั้งการสแตลซิทล การคอลลาจ โดยผลงานการนำเสนออยู่ภายใต้แนวคิดที่ต้องการสะท้อนปัญหาสังคมต่าง ๆ โดยแฟรียนิยมนำเสนอรูปแบบโปสเตอร์และบิลบอร์ด เมื่อวิเคราะห์ผลงานทั้ง 2 ศิลปินพบว่ามีความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อสังคม การป่วนวัฒนธรรม และการหยิบยืมภาพลักษณ์มาสร้างสรรค์ผลงานสตรีทอาร์ตที่แสดงออกถึงการถูกครอบงำทางวัดถุนิยม

ยุพดี วิภัติภูมิประเทศ (2558) ศึกษาการสื่อสารทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ศึกษาในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2523-2553 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมือง บริบททางการเมืองที่มีผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ.2523-2553 พบว่า บริบททางการเมืองในช่วงปี พ.ศ.2523-2535 ส่งผลให้พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้รับการยกย่องว่าเป็นนักการเมืองที่ซื่อสัตย์ สุจริต ในช่วงปี พ.ศ.2536-2548 บริบทที่พลตรีจำลอง ศรีเมือง ไม่ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และบริบทสุดท้าย คือในช่วง ปี พ.ศ.2549-2554 การต่อสู้ทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ในฐานะกลุ่มประชาชนเพื่อประชาธิปไตย กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ในฐานะผู้ส่งสารเป็นผู้ที่ใช้กลยุทธ์ในการสื่อสาร โดยการนำเอาการตลาดการเมืองมาใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งจนประสบความสำเร็จ มีการสื่อสารการสร้างภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่ซื่อสัตย์ สุจริต เป็นไปตามความต้องการของชาวกรุงเทพมหานคร สารที่ส่งแสดงถึงอุดมการณ์ทางการเมืองที่ว่าเราจะสู้เพื่อชาติและราชบัลลังก์โดยไม่หวังลาภสักการะใด ๆ นักการเมืองต้องซื่อสัตย์และเสียสละ การเมืองต้องมีคุณธรรม ระเบียบประชาธิปไตยนายกรัฐมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้ง การนำเอาความคิดด้านศาสนามาผสมผสานกับแนวความคิดประชาสงเคราะห์สร้างเอกลักษณ์ให้โดดเด่นแก่พลตรีจำลอง ศรีเมือง รวมถึงการมีสื่อเป็นของตัวเองอย่างโทรทัศน์ดาวเทียมเอเอสทีวี สามารถนำไปสู่ซึ่งความสำเร็จ และการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ไม่สอดคล้องกับบริบทนำมาสู่ความพ่ายแพ้ทางการเมือง

ธวิท วงษ์พลาย (2557) ศึกษา การเมืองในจิตรกรรม : แนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลสะท้อนบริบทของการเมือง และวัฒนธรรมในสังคมไทยที่เกิดจากเหตุการณ์การเมืองการปกครองจากผลงานจิตรกรรม 2) เพื่อศึกษาเหตุผลที่ศิลปินเลือกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเหตุการณ์การเมืองการปกครองในประเทศไทย มาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม 3) เพื่อศึกษาเทคนิควิธีการ และกระบวนการสร้างสรรค์ของศิลปินที่นำมาใช้สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเพื่อแสดงเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองการปกครองในประเทศไทย ผลของการศึกษาพบว่า 1) เนื้อหาสาระในภาพผลงานจิตรกรรมได้สะท้อนภาพพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักการเมืองไทย ซึ่งกลายเป็นสังคมและวัฒนธรรมหนึ่งของประเทศที่กำลังแทรกซึม กัดกร่อน และกลืนกินสังคมวัฒนธรรมเดิมที่ยึดถือแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักพระพุทธศาสนา โดยการแบ่งแยกประชาชนเป็นฝักฝ่าย เพื่อสร้างฐานอำนาจในการแย่งชิงเป็นผู้นำทางการเมือง 2) ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานได้นำประสบการณ์มาถ่ายทอดเนื้อหาสาระลงในภาพจิตรกรรม เพื่อบันทึกประวัติศาสตร์ บอกเล่าความจริงให้ประชาชนได้ตระหนักถึงภัยที่เกิดจากสังคมและวัฒนธรรมทางการเมือง 3) ศิลปินได้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระลงในภาพจิตรกรรมผ่านมุมมองความคิดความรู้สึกในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ด้วยการถ่ายทอดภาพ

และเรื่องราวโดยใช้ภาพเป็นตัวแทนและเปรียบเปรยด้วยภาพล้อเลียนบุคลิกและภาพที่เป็นสื่อสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยใช้สื่อวัสดุ สีน้ำบนกระดาษ สีน้ำมัน ฯลฯ

อลงกรณ์ อรรถแสง (2553) ศึกษาพัฒนาการและการสื่อสารแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2500 ถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงพัฒนาการอันได้แก่ การก่อตัว การคลี่คลาย เส้นทางการก่อรูปของแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาการสื่อสารพัฒนาการของแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบริบททางการเมืองและสังคม การศึกษาและกฎหมายที่มีผลพัฒนาการของแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศไทย 4) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการสื่อสารที่มีผลต่อพัฒนาการของแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศไทย ผลของการศึกษาพบว่า พัฒนาการแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทยสอดคล้องกับพัฒนาการแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของต่างประเทศ โดยพัฒนาการแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในต่างประเทศสามารถแบ่งออกเป็น 4 ยุค ได้แก่ ยุคที่หนึ่งประมาณทศวรรษที่ 1940 เป็นยุคที่เน้นแนวคิดการออกเสียงเลือกตั้ง (voting) ยุคที่สองประมาณทศวรรษที่ 1950 เป็นยุคที่เน้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบปกติทั่วไป ได้แก่ การรณรงค์ทางการเมือง การติดต่อราชการ ยุคที่สามประมาณทศวรรษที่ 1970 เป็นยุคที่เน้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบไม่ปกติทั่วไป ได้แก่ การประท้วง การเคลื่อนไหวทางสังคม ยุคที่สี่ประมาณทศวรรษที่ 1990 ยุคที่เน้นการมีส่วนร่วมที่ประชาชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมสังคมหรือการมีส่วนร่วมของพลเมือง แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทยมีลักษณะของพัฒนาการที่สอดคล้องกับพัฒนาการของต่างประเทศข้างต้น แต่ที่แตกต่างกันคือ เรื่องของช่วงเวลา กล่าวคือแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประเทศไทยจะล่าช้ากว่าในต่างประเทศ โดยพัฒนาการแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทย ได้แก่ ยุคที่หนึ่ง ยุคการก่อเกิดแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทย ช่วงเวลาประมาณ พ.ศ.2500 – 2520 เนื้อหาของสังคมไทยกล่าวถึงในช่วงนี้เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายหรือให้ความหมายของประชาธิปไตยซึ่งในต่างประเทศได้เลิกถกเถียงกันไปแล้ว ยุคที่สอง เป็นยุคสถาปนาระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทน ช่วงเวลาประมาณ พ.ศ.2520 – 2530 ยุคนี้จะตรงกับยุคที่สองและยุคที่สามของต่างประเทศ โดยในยุคนี้ สังคมไทยได้กว้างถึงแนวคิดการเลือกตั้งและพรรคการเมืองเป็นรูปแบบหลักของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ยุคที่สาม เป็นยุคตั้งคำถามกับประชาธิปไตยแบบตัวแทนและแสวงหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบใหม่ ช่วงเวลาประมาณ พ.ศ.2530 – 2540 เนื้อหาสารการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทยในช่วงนี้ตรงกับยุคที่สามของต่างประเทศ เป็นการกล่าวถึงแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการเมืองภาคประชาชนและประชาสังคม แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือประเทศไทยมีการกล่าวถึงเรื่องดังกล่าวช้ากว่า

ต่างประเทศ ยุคที่สี่ เป็นยุคการเข้าไปเกี่ยวข้องข้องในกระบวนการทางการเมืองที่เพิ่มมากขึ้น ของประชาชน ช่วงเวลาประมาณ พ.ศ.2540 - ปัจจุบัน เนื้อหาสารการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของไทยในช่วงนี้ตรงกับยุคที่สี่ของต่างประเทศ ยุคนี้เป็นการกล่าวถึงการเข้าไปมีส่วนร่วม ทางการเมืองในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น เช่น มีรัฐธรรมนูญ กฎหมาย คู่มือ เทคนิควิธี ตัวชี้วัดและ ต้นแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นแนวคิดที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปเกี่ยวข้องหรือ เกี่ยวพันกับกระบวนการทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

ไพโรจน์ กัลป์วิชา (2564) ศึกษาการสื่อสารประเด็นทางการเมืองผ่านบทเพลงกลุ่มดนตรี ฟังก์ในช่วงปี พ.ศ.2557-2562 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารทางการเมือง ผ่านดนตรีของกลุ่มดนตรีฟังก์ ผลการวิจัยพบว่าแรงบันดาลใจที่ใช้ในการสื่อสารทางการเมืองผ่านบท เพลงฟังก์ คือ ผลกระทบทางการเมืองในชีวิตประจำวัน, นโยบายทางภาครัฐและแนวคิดทางการเมือง ส่วนลักษณะการสื่อสารพบว่าการเลือกคำและน้ำเสียงที่ใช้จะแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ ในการสื่อสาร ได้แก่ การกล่าวโจมตีรัฐ การระบายความคับข้องใจทางการเมืองและการปลุกกระตม ความคิด สำหรับประเด็นทางการเมืองที่สื่อสารผ่านบทเพลงฟังก์ มี 6 ประเด็นสำคัญ 1.ปัญหาสังคม 2.ระบบการปกครอง 3.ชนชั้นทางสังคม 4.รัฐบาล 5.การต่อสู้ 6.สิทธิความเป็นมนุษย์ ซึ่งในแต่ละวง จะมีประเด็นที่สื่อสารเป็นหลักแตกต่างกันขึ้นอยู่กับผลกระทบทางการเมืองและบริบททางสังคมของ สมาชิกในวง สำหรับกลุ่มผู้ฟังดนตรีฟังก์ บทเพลงไม่ได้ส่งอิทธิพลต่อความคิดทางการเมืองมากนัก เมื่อเทียบกับสื่อประเภทอื่น เช่น ข่าวจากโทรทัศน์ หรือข่าวจากอินเทอร์เน็ต

4. ประวัติและประสบการณ์ชีวิตของศิลปิน Headache Stencil

Headache Stencil เป็นคนธรรมดาคนหนึ่ง ที่ใช้ชื่อในการสร้างสรรค์ผลงาน ว่า Headache Stencil มาจากการแปลภาษาอังกฤษแบบตรงตัวที่ชอบสร้างเรื่องที่น่าปวดหัว เรื่องที่สังคมไทยไม่ทำ ไม่กล้าสร้างสรรค์ผลงานศิลปะทางด้านการเมืองกัน Headache Stencil จบการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกิดในครอบครัวที่ คุณพ่อเป็นข้าราชการซึ่งท่านเป็นอาจารย์สอนนักศึกษาสายการสื่อสารที่ทำงานในอาชีพสายงาน นักข่าว หรือนักสื่อต่าง ๆ Headache Stencil ถูกเอาเรื่องการเมืองใส่หัวมาตลอดเวลาตั้งแต่ยังเด็กทำให้ Headache Stencil เป็นคนสนใจเรื่องการเมือง เมื่ออ่านข่าวก็จะสนใจข่าวสารเรื่องของการเมือง เป็นอันดับแรก ในวัยเด็ก Headache Stencil ด้วยความที่เป็นเด็กธรรมดาคนหนึ่งที่เคยโต มากับสังคมที่กล้าคิด กล้าพูด ไม่เกรงกลัวอะไร ทำให้มีโอกาสได้เรียนรู้และใช้ชีวิตได้อย่างอิสระเต็มที่ จึงมีโอกาสในการเจอสังคมในหลาย ๆ สังคม ทั้งสังคมระดับคนมีฐานะร่ำรวยจนถึงคนที่ขัดสนและ

ขาดแคลน เมื่อเรียนจบ Headache Stencil ได้ทำงานในตำแหน่งครีเอทีฟ (Creative) ทำงานเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ ผลงานโฆษณาผ่านสื่อ ทั้งในรูปแบบของวิดีโอและรายการต่าง ๆ และทำงานในบริษัทเอเจนซีของชาวต่างชาติที่มีระบบการทำงานต่างจากของประเทศไทย ทุกคนสามารถแสดงความเห็น ถกเถียงกันได้อย่างมีเสรีภาพและอิสระ เพื่อนำมาซึ่งความถูกต้อง ความยุติธรรม โดยไม่ต้องมีคำว่าสัมมาคารวะและไม่ต้องเกรงใจกันแบบสังคมไทย ก่อนที่จะผันตัวมาทำงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับทางด้านการเมืองจนมีชื่อเสียงในปัจจุบัน

ประสบการณ์การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะทางการเมืองของศิลปิน Headache Stencil จากการเรียนในคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ทำให้ Headache Stencil ได้มีโอกาสในการเรียนรู้ถึงกระบวนการในการสร้างสรรค์ศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย แต่สิ่งที่ Headache Stencil สนใจมากที่สุดคือ การ Stencil เป็นการสร้างงานศิลปะผ่านการประดิษฐ์ ลวดลายฉลุบนแม่แบบ (แม่พิมพ์) ที่เป็นกระดาษ หรือพลาสติกก็ได้ แล้วนำมาทำลวดลายฉลุที่ต้องการ เมื่อได้ลวดลายฉลุนำไปวางบนที่ที่ต้องการสร้างชิ้นงาน ทั้งผ้า ไม้ กำแพง โดยใช้เทปกาวยึดลวดลายฉลุไว้ แล้วใช้สีทาหรือพ่นสีลงไปในชิ้นงานนั้น ๆ เมื่อ Headache Stencil ได้เรียนรู้การ Stencil ทำให้เขาสร้างสรรค์ผลงานตอนเรียนออกมาได้เป็นอย่างดี ได้รับคำชื่นชมจากอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้นเรียนมากมาย จากการเรียนรู้กลายเป็นการสร้างชิ้นงานพ่นโดยใช้เทคนิค Stencil ทำให้ Headache Stencil เริ่มพ่นงานศิลปะ โดยเริ่มจากตึกคณะที่เรียน พ่นไปเรื่อย ๆ จากคณะที่ตนเองเรียนอยู่รวมไปพ่นในสถานที่ต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ซึ่งจากการพ่นทำให้ Headache Stencil ได้เรียนรู้ว่าเราสามารถแสดงออกถึงความรู้สึกที่เราต้องการสื่อสารผ่านผลงานศิลปะได้ มีบ้างที่จะถูกตำหนิจากผู้อื่น เนื่องจากการพ่นในบางสถานที่เช่น แท็งก์ตีมน้ำ เพราะสร้างความเดือดร้อนให้ผู้ที่ต้องการตีมน้ำด้วยกลิ่นของสี ทำให้ไม่สามารถตีมน้ำจากแท็งก์น้ำนั้นได้ แต่สำหรับผู้ที่ซึ่งมีความหลงใหลและชื่นชอบในงานศิลปะอย่างอาจารย์ หรือเพื่อน ๆ การสร้างผลงานเป็นเรื่องปกติ Headache Stencil ถูกสอนและมีความเห็นว่าศิลปะคือเสรีภาพ ทุกคนสามารถมีเสรีภาพในการสร้างผลงาน ถึงแม้ว่าผลงานนั้นอาจจะสร้างความเสียหายให้กับใครอยู่บ้าง แต่ในฐานะมุมนักศิลปะจะมีการสิ่งที่สื่อความหมายแฝงอยู่ในนั้นเสมอ เนื่องจากสังคมและวัฒนธรรมของไทยมีกรอบอยู่ ถ้าใครที่กระทำอะไรลงไปที่ล่วงเกิน หรือสร้างความเสียหายแก่สังคมผู้นั้นอาจจะเป็นแค้นในสังคม อาจถูกมองว่าก้าวร้าว และเป็นการกระทำที่ขัดต่อขนบธรรมเนียมอันดีงามของไทย ไม่เหมือนกันวัฒนธรรมของต่างชาติที่ทุกคนสามารถแสดงความเห็น มีสิทธิเสรีภาพ เรียกร้องในสิ่งที่ตนเองต้องการได้อย่างอิสระ และจากสายงานครีเอทีฟที่ Headache Stencil เคยมีประสบการณ์ทำงานมาทำให้ Headache Stencil เองพอจะรู้เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานสื่อ ว่าสื่อต้องการอะไรบ้าง สื่อต่าง ๆ ต้องสื่อสารอะไรออกไปให้ประชาชนรับรู้ สิ่งไหนทำได้ สิ่งไหนทำไม่ได้ เพราะถ้าทำไปจะส่งผลกระทบต่อในแง่ลบกับทางบริษัททันที

Headache Stencil เป็นศิลปินที่ปิดบังใบหน้าด้วยสิ่งใดก็ได้แต่ที่สามารถปิดบังได้ เช่น หน้ากากอนามัย หน้ากากกรองฝุ่น ผ้าต่าง ๆ เหตุผลที่ไม่เปิดเผยเนื่องจากอยากให้ผู้ที่สนใจในงานศิลปะมองดูเนื้อหาหรือสิ่งที่แอบแฝงในงานศิลปะว่ามันสะท้อนอะไรบ้างกับสังคม และความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตในปัจจุบันมากกว่าจะสนใจว่าผู้สร้างสรรค์งานนั้น ๆ เป็นใคร สำหรับการสร้างงานศิลปะที่ Headache Stencil สร้างขึ้นเป็นการทำงานที่เสมือนเป็นการบ่น เมื่อต้องเจอกับอะไรที่ไม่เห็นด้วยหรือผิดแปลกไป ศิลปะที่ Headache Stencil สร้างขึ้นเป็นงานทางด้านการเมืองและเริ่มเป็นที่รู้จัก จากเหตุการณ์การรัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ประจวบกับการเบื่อกับระบบการทำงานในสายงานครีเอทีฟ ทำให้ Headache Stencil ลาออก และเริ่มสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเรื่อยมา

การสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะของ Headache Stencil สามารถรวบรวมจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2557 - 2564 โดยรวบรวมมาจากภาพถ่ายที่ศิลปะเผยแพร่ในช่องทาง Facebook, Instagram และ Twitter เนื่องจากผลงานส่วนใหญ่เมื่อสร้างขึ้นจะถูกลบด้วยระยะเวลาอันรวดเร็ว และบางชิ้นงานศิลปินเองไม่ระบุตำแหน่งที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เนื่องจากต้องการให้ผลงานที่สร้างขึ้นอยู่นานขึ้น การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสามารถแบ่งช่องทางการนำเสนอผลงานได้ 3 อย่างคือ

1) สร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามกำแพงริมถนน ป้ายน้ำมรั้ง หรือสถานที่สาธารณะต่าง ๆ เช่น สะพานลอย ป้ายรถเมล์ ถนน ผลงานที่สร้างไว้ตามสถานที่เหล่านี้อยู่ได้เพียงแค่วะยะเวลาสั้น ๆ หรือแม้ว่ากำแพงริมถนนที่ได้ขออนุญาตจากเจ้าของกำแพงให้สามารถพ่นรูปได้ก็ยังคงโดนเจ้าหน้าที่ลบรูปภาพผลงานนั้น เพราะผลงานที่สร้างสรรค์เป็นสิ่งที่น่าตั้งคำถามในสังคม ว่าผลงานที่สร้างขึ้นนั้นสะท้อนอะไรกับสังคม และถ้ามีรูปภาพศิลปะการเมืองเกิดขึ้นก็จะถูกเจ้าหน้าที่ลบทำลายอยู่เสมอ

2) สร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านนิทรรศการ งาน กิจกรรม Headache Stencil จัดนิทรรศการในประเทศทั้งหมด 17 ครั้ง และมีร่วมการสร้างสรรค์ผลงานในต่างประเทศทั้งหมด 3 ครั้ง

(1) ร่วมแสดงผลงานที่ซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย วันที่ 6 กันยายน 2560

(2) ร่วมแสดงผลงาน CITY CITY Gallery

จัดขึ้นระหว่างวันที่ 9 กุมภาพันธ์ - 1 เมษายน 2561

สถานที่ Souled out Studios กรุงเทพมหานคร

(3) ซื่อนิทรรศการ Welcome to the dark side

จัดขึ้นระหว่างวันที่ 1 - 6 กรกฎาคม 2561

สถานที่ กรุงเทพมหานคร

- (4) ชื่อนิทรรศการ GraffikGallery
จัดขึ้นวันที่ 30 สิงหาคม 2561
สถานที่ เอกมัย 21 กรุงเทพมหานคร
- (5) ชื่อนิทรรศการ Graffik Gallery Bangkok
จัดขึ้นวันที่ 6 กันยายน 2561
สถานที่ กรุงเทพมหานคร
- (6) ชื่อนิทรรศการ Headache Stencil Australia Tour 2018
จัดขึ้นวันที่ 19 ตุลาคม – 6 พฤศจิกายน 2561
สถานที่ Sydney Melbourne
- (7) ชื่อนิทรรศการ Freeze
จัดขึ้นระหว่างวันที่ 10 – 25 พฤศจิกายน 2561
สถานที่ Shibuya ประเทศญี่ปุ่น
- (8) นิทรรศการ Thailand Casino
วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2562
สถานที่ WTF Gallery สุขุมวิท51 กรุงเทพมหานคร
- (9) ชื่อนิทรรศการ Sex Drug & Headache Stencil
จัดขึ้นระหว่างวันที่ 29 มีนาคม – 1 พฤษภาคม 2562
สถานที่ Candle light studio กรุงเทพมหานคร
- (10) นิทรรศการศิลปะเชิงสังคมและการเมือง
วันที่ 22 พฤษภาคม 2562
สถานที่ ไม่ระบุ
- (11) นิทรรศการ Uncensor
วันที่ 7 กรกฎาคม 2562
สถานที่ กรุงเทพมหานคร
- (12) ชื่อนิทรรศการ In the name of god
จัดขึ้นระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม – 25 สิงหาคม 2562
สถานที่ Chill InDa House กรุงเทพมหานคร
- (13) ชื่อนิทรรศการ Another Thai จัดขึ้นในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2562
สถานที่ Iconic studio กรุงเทพมหานคร
- (14) กิจกรรม วันเด็กแห่งชาติ
วันที่ 12 มกราคม 2563
สถานที่ The Jam Factory

(15) นิทรรศการดู-ตาย (Do or Die)

วันที่ 31 กรกฎาคม – 28 สิงหาคม 2563

สถานที่ สมาคมผู้สื่อข่าวต่างประเทศ กรุงเทพฯ

(16) นิทรรศการ UNCENSORED 2

วันที่ 14 ตุลาคม 2563

สถานที่ ร้าน Number 1 bistro จังหวัดเชียงใหม่

(17) นิทรรศการ UNCENSORED #2

วันที่ 5 ธันวาคม 2563

สถานที่ ร้าน มหานิยม จังหวัดมหาสารคาม

(18) นิทรรศการ กำแพงประชาชน

วันที่ 10 ธันวาคม 2563 – 9 มกราคม 2564

สถานที่ The Jam Factory

(19) นิทรรศการ 112 The Exhibitiom

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2564

สถานที่ กิจกรรม Online live สด

(20) นิทรรศการ Uncensored

วันที่ 16 ตุลาคม - พฤศจิกายน 2564

สถานที่ The Jam Factory

3) สร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านสื่อ Social media ได้แก่

(1) ช่องทางเพจ Facebook ใช้ชื่อว่า Headache Stencil มีผู้ติดตามมากกว่า 120,000 คน

(2) ช่องทาง Instagram ใช้ชื่อว่า headache_stencil มีผู้ติดตามมากกว่า 23,900 คน

(3) ช่องทาง X ใช้ชื่อว่า แมวของ Headache มีผู้ติดตามมากกว่า 25,000 คน

(4) www.headachestudio.com

4) สร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านสิ่งอื่น ๆ ได้แก่ เสื้อ สติกเกอร์ รูปหล่อ สเกตบอร์ด ฯลฯ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะของ Headache Stencil ผู้ศึกษามีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการศึกษาผลงานศิลปะของศิลปิน Headache Stencil ตั้งแต่ พ.ศ.2557 – 2564 เนื่องจากศิลปิน Headache Stencil เป็นศิลปินกราฟฟิตีที่เป็นที่รู้จักในแวดวงศิลปะสตรีทอาร์ต และได้รับการขนานนามว่าเป็น banksy ของประเทศไทย และในช่วงปี พ.ศ. 2557 เป็นการยึดครองอำนาจจากการรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะ ร่วมกับกองทัพไทยและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ซึ่งการรัฐประหารส่งผลให้สิทธิพลเมืองของประชาชนถูกจำกัด

ประชากร คือ ผู้รับชมและติดตามผลงานศิลปะของ Headache Stencil ทางหน้าเพจ FACEBOOK จำนวน 120,000 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้รับชมและติดตามผลงานศิลปะของ Headache Stencil ทางหน้าเพจ FACEBOOK จำนวน 10 คน โดยกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่มีความชื่นชอบและมีความสนใจในผลงานศิลปะ มีปฏิริยาตอบโต้ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นในผลงานศิลปะที่ศิลปินได้สร้างสรรค์ขึ้น

โดยใช้ผลงานศิลปะที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางการเมือง ในเหตุการณ์ที่สำคัญ จำนวน 5 เหตุการณ์ ได้แก่

- 1) การรัฐประหาร พ.ศ.2557 จำนวน 2 ชิ้นงาน
- 2) การลงประชามติ จำนวน 1 ชิ้นงาน
- 3) การเลือกตั้ง จำนวน 3 ชิ้นงาน
- 4) การบริหารงานของรัฐบาล จำนวน 3 ชิ้นงาน
- 5) การแสดงออกทางการเมือง จำนวน 2 ชิ้นงาน

ผลงานศิลปะเป็นงานที่ Headache Stencil ได้สร้างสรรค์ผลงานที่สามารถรวบรวมได้จากแหล่งที่มา ดังนี้

1) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามกำแพงริมถนน ป้ายน้ำมันร้าง หรือสถานที่สาธารณะ
ต่าง ๆ

- 2) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านนิทรรศการ
- 3) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านสื่อ Social media
- 4) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านสิ่งอื่น ๆ

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์โดยแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังนี้

1) สัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับศิลปิน Headache Stencil โดยใช้การค้นหาผลงานศิลปะ
ทางช่องทาง Facebook ของศิลปิน และรูปภาพที่พบบนกำแพงต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล
ที่น่าเชื่อถือ ถูกต้อง

2) สัมภาษณ์ผู้ที่รับชมผลงานที่ศิลปิน Headache Stencil สร้างสรรค์ผลงานจำนวน
10 คน โดยกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่มีความชื่นชอบและมีความสนใจในผลงานศิลปะ

3) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านศิลปะกับการเมือง 3 คน

4) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารทางการเมือง 1 คน

5) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาสังคมวิทยา 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เลือกใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ทั้งศิลปินและผู้รับชม
ผลงานศิลปะ เพื่อต้องการความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา โดยเป็นคำถามที่ไม่จำกัดคำตอบ
เป็นคำถามที่เปิดกว้าง เพื่อให้ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทศนคติ
ภายใต้ผลงานศิลปะที่ Headache Stencil สร้างสรรค์ขึ้น และใช้แบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์
ผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านศิลปะกับการเมือง ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารทางการเมือง
และผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาสังคมวิทยา ร่วมกับการข้อมูลของเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในประเทศไทย
เพื่อนำมาสู่การหาคำตอบของวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จากการใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3. รูปแบบของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่จะนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาเป็น
ถ้อยคำ เรื่องราว เพื่อหาคำตอบของบริบทและเนื้อหาสาระในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ
Headache Stencil ตลอดจนศึกษาหาคำตอบของผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ

Headache Stencil ที่เกิดขึ้นกับสังคมไทย ณ ช่วงเวลาที่ Headache Stencil สร้างสรรค์ผลงาน ในช่วงปี พ.ศ.2557 จนถึง พ.ศ.2564

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กับศิลปิน ผู้ที่รับชมผลงาน และผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎี รวมไปถึงการรวบรวมผลงานศิลปะ ของศิลปิน Headache Stencil ที่สร้างสรรค์ขึ้น และสถานการณ์ทางการเมืองที่เกี่ยวข้อง กับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในช่วงเวลา พ.ศ.2557 – 2564

ทั้งนี้ในการสัมภาษณ์จะมีการเก็บบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์โดยการบันทึกภาพ บันทึกเสียง และข้อมูลที่เป็นตัวอักษร โดยมีการขออนุญาตผู้ที่ให้ข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีการ ขั้นตอน ดังนี้

4.1 รวบรวมผลงานที่ศิลปิน Headache Stencil สร้างสรรค์ขึ้น

4.2 หาข้อมูลสถานการณ์ที่เกิดขึ้นที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับผลงานศิลปะที่ศิลปิน Headache Stencil สร้างสรรค์ ช่วง พ.ศ.2557 – 2564

4.3 สัมภาษณ์ศิลปิน Headache Stencil เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2566

4.4 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาสาส์นวิทยา 1 คน

- คนที่ 1 ผศ.ดร.เกษม เพ็ญภินันท์ ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 23 พฤศจิกายน 2566 ในการสื่อสารทางการเมืองโดยใช้ผลงานศิลปะ เกิดจากการประกอบสร้างขึ้นมาจากสัญลักษณ์เกิดเป็นผลงานศิลปะที่เป็นศิลปินสร้างขึ้นใช้เป็นสารในการส่งผ่านเรื่องราวเพื่อสื่อความหมายไปให้กับผู้รับสาร ในการสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะไม่สามารถปราศจากสัญลักษณ์ได้ จึงต้องสร้างความเข้าใจในสัญลักษณ์เพื่อจะนำไปสู่ความหมายของการสื่อสารสิ่งที ศิลปินต้องการบอกเล่าเรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

4.5 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารทางการเมือง 1 คน

- คนที่ 2 อ.จาตุรงค์ สุทรวาน อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี วันที่ 26 มีนาคม 2567 เป็น อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่มีความรู้เกี่ยวกับรัฐศาสตร์ และได้เคยทำงานศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของศิลปินแห่งชาติ

4.6 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านศิลปะกับการเมือง 3 คน

- คนที่ 1 ผศ.ดร.บัณฑิต จันทร์โรจนกิจ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันที่ 21 พฤศจิกายน 2566

- คนที่ 2 น.ส.พนารัตน์ พิมพ์พัฒน์ ครูชำนาญการ สาขาวิชาศิลปะ โรงเรียน
บ้านเกริงกระเวีย วันที่ 22 มีนาคม 2567

- คนที่ 3 ผศ.ดร.ปรางทอง ชั่งธรรม วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วันที่ 22 มีนาคม 2567

4.7 สัมภาษณ์ผู้ที่รับชมผลงานที่ศิลปิน Headache Stencil สร้างสรรค์ผลงานจำนวน 10
คน

- คนที่ 1 น.ส.พลอยไพลิน ครองยุทธ จังหวัดนนทบุรี วันที่ 10 พฤศจิกายน 2566
และวันที่ 4 กรกฎาคม 2567

- คนที่ 2 น.ส.สุภาพร สว่างศรี จังหวัดสมุทรปราการ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2566
และวันที่ 2 กรกฎาคม 2567

- คนที่ 3 น.ส.อภิญญา ชื่นคำ จังหวัดนครปฐม วันที่ 10 พฤศจิกายน 2566
และวันที่ 4 กรกฎาคม 2567

- คนที่ 4 น.ส.เบญจพรรณ พูลลาภเดชา จังหวัดราชบุรี วันที่ 12 พฤศจิกายน 2566
และวันที่ 4 กรกฎาคม 2567

- คนที่ 5 นายศวันต์ ศิริพลวัฒน์ จังหวัดนนทบุรี วันที่ 12 พฤศจิกายน 2566 และ
และวันที่ 7 กรกฎาคม 2567

- คนที่ 6 นายเอกชัย ศรีวิชัยนันท์ จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ 12 พฤศจิกายน 2566

- คนที่ 7 นายธนภุต กล่อมแก้ว จังหวัดนครสวรรค์ วันที่ 12 พฤศจิกายน 2566

- คนที่ 8 น.ส.กัญญา โพธิจินดา จังหวัดนนทบุรี วันที่ 12 พฤศจิกายน 2566 และ
วันที่ 6 กรกฎาคม 2567

- คนที่ 9 นายดลยวัต บรรจงจัด จังหวัดกรุงเทพฯ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2566

- คนที่ 10 นายประเวศ รุจิยาปนนท์ จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ 16 พฤศจิกายน
2566

4.8 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรวบรวมในการสัมภาษณ์ศิลปิน Headache Stencil การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎี และการสัมภาษณ์ผู้ที่รับชมผลงานศิลปะของศิลปิน Headache Stencil รวมไปถึงผลงานศิลปะที่ศิลปิน Headache Stencil มาวิเคราะห์ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาร่วมกับทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะของ Headache Stencil ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบริบท และเนื้อหาสาระผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์การเมือง และ 2) เพื่อศึกษาผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์การเมือง ซึ่งผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ศิลปิน ผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎี และผู้ที่รับชมผลงานที่ศิลปิน Headache Stencil และวิเคราะห์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil กับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

ในการศึกษาวิจัยนั้นจะดำเนินการวิเคราะห์ถึงบริบทของเนื้อหาทางการเมือง เหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศไทย รวมทั้งเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อบริบทสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ธรรมเนียมประเพณีของไทย ซึ่งเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้เพื่อจะได้พิจารณาว่าเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศไทยอย่างไรบ้าง

การศึกษาวิจัยในบริบทสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ธรรมเนียมประเพณี มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เกิดขึ้น เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุและเหตุผล ที่มาของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางการเมืองนั้น ผู้ศึกษาเริ่มต้นจากการศึกษาเหตุการณ์ทางการเมืองตั้งแต่เกิดการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 จนถึงปี พ.ศ.2564 โดยมีการระบุหัวข้อที่จะนำเสนอ โดยแบ่งเป็นตอนประกอบด้วย ตอนที่หนึ่งสถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่สองผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่สามข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการศึกษาผลงานศิลปะของศิลปิน Headache Stencil ตั้งแต่ พ.ศ.2557 – 2564 เนื่องจากศิลปิน Headache Stencil เป็นศิลปินกราฟฟิตี้ที่เป็นที่รู้จักในแวดวงศิลปะสตรีทอาร์ต และได้รับการขนานนามว่าเป็น banksy ของประเทศไทย และในช่วงปี พ.ศ. 2557 เป็นการยึดครองอำนาจจากรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะ ร่วมกับกองทัพไทยและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ซึ่งการรัฐประหารส่งผลให้สิทธิพลเมืองของประชาชน ถูกจำกัดสิทธิในการแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมือง รวมไปถึงกิจกรรมทางการเมืองทั้งหมด หยุดชะงัก ทำให้ Headache Stencil สร้างสรรค์ผลงานศิลปะเพื่อแสดงออกแทนความคิดเห็นทางการเมืองกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลานั้น ๆ

ประชากร คือ ผู้รับชมและติดตามผลงานศิลปะของ Headache Stencil ทางหน้าเพจ FACEBOOK จำนวน 120,000 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้รับชมและติดตามผลงานศิลปะของ Headache Stencil ทางหน้าเพจ FACEBOOK จำนวน 10 คน โดยกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่มีความชื่นชอบและมีความสนใจในผลงานศิลปะ มีปฏิกริยาตอบโต้ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นในผลงานศิลปะที่ศิลปินได้สร้างสรรค์ขึ้น

โดยใช้ผลงานศิลปะที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางการเมือง ในเหตุการณ์ที่สำคัญ จำนวน 5 เหตุการณ์ ได้แก่

- 1) การรัฐประหาร พ.ศ.2557 จำนวน 2 ชิ้นงาน
- 2) การลงประชามติ จำนวน 1 ชิ้นงาน
- 3) การเลือกตั้ง จำนวน 3 ชิ้นงาน
- 4) การบริหารงานของรัฐบาล จำนวน 3 ชิ้นงาน
- 5) การแสดงออกทางการเมือง จำนวน 2 ชิ้นงาน

ผลงานศิลปะที่ Headache Stencil ได้สร้างสรรค์ผลงานที่สามารถรวบรวมได้จาก แหล่งที่มา ดังนี้

- 1) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามกำแพงริมถนน ป้ายน้ำมันรั่ว หรือสถานที่สาธารณะ ต่าง ๆ
- 2) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านนิทรรศการ
- 3) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านสื่อ Social media
- 4) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านสิ่งอื่น ๆ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของสารหนึ่ง ๆ ที่มีอยู่ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน หรือการสื่อสารทั่วไป ใช้ในการสื่อสารต้องมีการวิเคราะห์ส่วนของความหมายที่เป็นองค์ประกอบ ในส่วนประกอบของสารนั้น ๆ เหมือนกับผลงานศิลปะที่เป็นชุดความหมายที่ประกอบร่างสร้างขึ้นมา จากการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปินทั้งการใช้สี การใช้สัญลักษณ์ การใช้บุคคล หรือ

ชุดของการกระทำใด ๆ ก็ตามแทนสิ่งที่ต้องการจะสื่อสาร เพื่อต้องการสื่อสารให้เห็นถึงชุดของความหมายที่มีความเชื่อมโยงในการสร้างการรับรู้ร่วมกันของสังคมหนึ่งๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในชุดของความหมายของสัญญาณนั้น สำหรับผลงานศิลปะก็เป็นชุดสัญญาณที่ไม่มี ความหมายในตัวมันเอง แต่ศิลปินเป็นผู้สร้างและกระทำให้ความหมายประกอบเกิดขึ้น สอดคล้องกับ ผศ.ดร.เกษม เพ็ญภินันท์ ที่กล่าวว่าศิลปะคือสัญญาณชุดหนึ่ง ที่สัญญาณไม่มีความหมายในตัวของมันเองได้ แต่สิ่งที่ทำให้ศิลปะเกิดขึ้น และมีความหมาย คือการที่ศิลปินทำให้ศิลปะมีความหมาย ภายใต้เงื่อนไขของความเข้าใจ ความเชื่อมโยงและรับรู้ร่วมกัน ให้เป็นไปในตามสิ่งที่ศิลปินอยากนำเสนอ (สัมภาษณ์ ผศ.ดร.เกษม เพ็ญภินันท์ 23 พฤศจิกายน 2566)

การศึกษาวิจัยเรื่องการสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะของ Headache Stencil จึงต้องมีการวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบของความหมายที่ประกอบร่างสร้างขึ้นมาเป็นผลงานศิลปะที่แสดงเป็นสัญญาณในการสื่อสาร เพื่อแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ศิลปินต้องการจะสื่อสารหรือนำเสนอออกมาทางผลงาน ที่มีที่มาจากเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศไทย นับตั้งแต่การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557

เหตุการณ์การรัฐประหาร พ.ศ. 2557

นับตั้งแต่การปฏิวัติวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ที่เกิดการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยคณะราษฎร ซึ่งเป็นกลุ่มคณะทหารนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการมีอำนาจของทหาร และต่อจากนั้นในประเทศไทย ได้เห็นได้ถึงการมีอำนาจของรัฐบาลที่เป็นกลุ่มทหารเรื่อยมาในประเทศไทย โดยนับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันการรัฐประหารถึง 13 ครั้ง ในทุกครั้งก็ไม่สามารถหนีการเข้ามาแทรกแซงอำนาจของทหารตลอดมา เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยที่เป็นอำนาจของชนชั้นนำทหารแบบอำนาจนิยม (ไชยะ เทพา, 2559, น.7) เมื่อการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยเกิดความวุ่นวายจะเกิดช่องว่างในกลุ่มทหารเข้ามาจัดการกับสถานการณ์นี้อยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความสงบสุขของบ้านเมืองอย่างรวดเร็วที่สุด เช่นเดียวกับการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 เมื่อเป็นเช่นนั้นทำให้ทหารต้องเข้ามาแสดงบทบาททางการเมืองภายใต้สถานการณ์ที่มีความไม่สงบที่อาจนำไปสู่เหตุการณ์บานปลายสู่ความเสียหายได้ ด้วยความที่ทหารเป็นกลุ่มองค์กรที่มีคุณลักษณะต่างจากองค์กรพลเรือนอื่น ๆ กล่าวคือ ทหารมีความเป็นระเบียบวินัย มีสายการบังคับบัญชา สิ่งการที่เคร่งครัด อีกทั้งมีความชำนาญและทักษะในการใช้อาวุธ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อปฏิบัติการเมื่อเกิดเหตุการณ์สถานการณ์ความรุนแรง และเข้าควบคุมเพื่อคลี่คลายปัญหาให้เกิดความสงบ ทำให้กำลังกองทหารนำโดย พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ทำการรัฐประหารยึดอำนาจท่ามกลางสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในขณะนั้น จากการประท้วงในสมัยของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น โดยประกาศท่ามกลางการเจรจาของ 7 ฝ่าย ได้แก่

1. ฝ่ายรัฐบาล 2. กลุ่ม กปปส.(คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข) 3. กลุ่ม นปช.(แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ) 4. พรรคเพื่อไทย 5. พรรคประชาธิปัตย์ 6. ตัวแทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) 7. ตัวแทนวุฒิสภา เพื่อแสดงออกให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมไทยที่กลุ่ม กปปส.(คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข) ประท้วงร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมที่จะยกเว้นความผิดให้แก่การกระทำที่เคยกระทำผิดมาแล้วก่อนหน้านี้ ในสมัยรัฐบาลของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมเพื่อต้องการให้เกิดความปองดองทางการเมือง เพื่อต้องการนิรโทษกรรมทางการเมืองที่เคยเกิดขึ้น แต่ในความเป็นจริงการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้นำมาซึ่งความขัดแย้ง ชุมชนุม แสดงความไม่เป็นที่ด้วยคัดค้านกับพระราชบัญญัติครั้งนี้ (ประภาพร สีหา, 2560, น.154) ซึ่งผลการเจรจาไม่ประสบผลสำเร็จ ไม่สามารถหาข้อยุติได้ นำไปสู่การรัฐประหารครั้งที่ 13 ของประเทศไทย โดยพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ออกมาประกาศทางโทรทัศน์ว่า “เพื่อให้สถานการณ์ดังกล่าวกลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว ประชาชนในชาติเกิดความรัก ความสามัคคี เช่นเดียวกับห้วงที่ผ่านมา ตลอดจนเพื่อเป็นการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความชอบธรรมกับทั่วทุกฝ่าย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย กองทัพบก กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงมีความจำเป็นต้องเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ ตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 เวลา 16.30 น. เป็นต้นไป” ทำให้ทหารเข้ามามีบทบาทในทางการเมืองเหมือนที่ผ่านมา แสดงให้เห็นถึงอำนาจนิยมที่ยังอยู่ในกลุ่มชนชั้นนำ เป็นการปกครองในระบบเผด็จการทหาร เห็นได้ว่าบทบาททางการเมืองของทหารมีจุดเริ่มต้นมาพร้อมกับประชาธิปไตย ยิ่งระยะเวลายาวนานขึ้นสถาบันการเมืองภายใต้การปกครองแบบประชาธิปไตยถูกลดบทบาทลง (ประดิษฐ์ ธิติศรีณย์, 2565, น.635) โดยการเรียกร้องของประชาชนให้กลุ่มทหารเข้ามาควบคุมสถานการณ์ของบ้านเมืองให้ปกติและสงบสุข นำไปสู่การมีบทบาททางการเมืองโดยอ้างความชอบธรรมในการรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยสาเหตุของรัฐประหาร 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 วิเคราะห์จากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ (วัลลี นวลหอม, พชรพล แซ่อึ้ง, ศรัณญ์พจน์ สวयरามณ์, สมเจตน์ อนุสาร และเอก จันทราชา, 2563, น.2267) คือ

1) ความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชน จากกลุ่มประชาชนจากรัฐบาลระบอบทักษิณ และกลุ่มของประชาชนที่ต่อต้านระบอบทักษิณ โดยเจ้าหน้าที่ทหารมีการตรวจพบว่าฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลได้จัดเตรียมอาวุธจำนวนมากเพื่อใช้ก่อความไม่สงบในการเผชิญหน้ากับกลุ่มที่ต่อต้านรัฐบาล หากปล่อยไว้จะเกิดความอันตรายร้ายแรงต่อชาติอย่างใหญ่หลวง

2) ปัญหาจากความเดือดร้อนของชาวนาจากการขายข้าวที่ไม่ได้รับเงิน ส่งผลให้เกิดปัญหาชาวนาฆ่าตัวตาย รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้ชาวบ้านได้

3) การทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาลและนักการเมือง โดยเฉพาะโครงการรับจำนำข้าว ที่มีมูลค่าความเสียหายมากกว่าห้าแสนล้านบาท

หลังจากที่ คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้เข้าทำการยึดอำนาจรัฐประหาร ได้มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ เพื่อควบคุมสถานการณ์ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นให้เข้าสู่สถานการณ์ปกติโดยเร็ว โดยมีประกาศออกมาทั้งการห้ามบุคคล ออกนอกเคหะสถาน ตั้งแต่เวลา 22.00 น. – 05.00 น. เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ ให้สถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุโทรทัศน์กระจายเสียง สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมและเคเบิล ดอกรายการประจำสถานีทั้งหมด ประกาศสิ้นสุดลงของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เว้นหมวด 2 พระมหากษัตริย์ คณะรักษาความสงบแห่งชาติประกาศห้ามชุมนุมทางการเมืองที่มีจำนวนตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป หากผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถึงแม้ว่าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศห้ามการชุมนุมทางการเมือง แต่การแสดงออกทางการเมืองก็ยังมีเกิดขึ้นในลักษณะเชิงแสดงสัญลักษณ์ ซึ่งสัญลักษณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การจุดเทียนต่อต้านการรัฐประหารของกลุ่มอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (สงกรานต์ รัตน์พลที, 2560, น.2) การแสดงสัญลักษณ์การชูสามนิ้วเหมือนในภาพยนตร์ The Hunger Game เพื่อแสดงออกถึงการต่อต้านระบอบการปกครองที่ประชาชนต้องปฏิบัติตามที่ผู้นำสั่งการอย่าง เกรงคราญโดยที่ประชาชนไม่มีสิทธิและเสรีภาพของตนเอง ในขณะที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ประกาศห้ามการชุมนุมอยู่นั้นก็ยังมีเคลื่อนไหวทางการเมืองเชิงสัญลักษณ์ปรากฏขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้ที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองต้องถูกจับควบคุมตัว และภายหลังจากที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติยึดอำนาจได้เรียกกลุ่มแกนนำต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางการเมืองมาปรับทัศนคติเพื่อสร้างความเข้าใจในสถานการณ์บ้านเมืองให้อยู่ในความสงบ การที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ห้ามการ ดอกรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ คณะรักษาความสงบแห่งชาติก็มีการนำเสนอเนื้อหาให้ประชาชนรับทราบเหตุผลของการรัฐประหาร การบริหารราชการแผ่นดิน การ แก้ไขปัญหา ตลอดจนการรายงานผลการดำเนินงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ผ่านรายการที่มีชื่อว่า คืนความสุขให้คนในชาติที่ออกอากาศทุกวันศุกร์ เวลาประมาณ 20.15 น.

การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 ส่งผลให้การลงทุนในภาคเศรษฐกิจหยุดชะงัก นักลงทุนต่างหันไปเดินหน้าลงทุนทางเศรษฐกิจที่ประเทศอื่น ส่งผลให้การลงทุนจากต่างประเทศที่มา ลงทุนในประเทศไทยหายไปเกือบหมด ผลงานการสร้างสรรคศิลป์ของ Headache Stencil จะเป็นการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อสะท้อนอำนาจของรัฐบาลทหารที่เข้ามามีบทบาททางด้านการเมืองจากการ

รัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 ในฐานะที่เป็นคนกลางที่จะเข้ามาเพื่อแก้ไขปัญหาภัยกับสถานการณ์บ้านเมืองที่มีความรุนแรงและความวุ่นวานที่เกิดขึ้นในขณะนั้น โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ได้ออกประกาศเรื่องห้ามการชุมนุมทางการเมือง หากใครฝ่าฝืนมีโทษทั้งจำทั้งปรับ ส่งผลให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงออกทางการเมืองไม่สามารถดำเนินการได้อย่างอิสระ ไม่สามารถพูดเรื่องการเมืองได้ ส่งผลให้ Headache Stencil เองในฐานะที่เป็นประชาชนคนหนึ่งออกมาแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยใช้เลือกการสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะซึ่งเป็นสิ่งที่ถนัดและชื่นชอบ

ภาพที่ 4.1 “Chicken Soldier” เผยแพร่ วันที่ 18 สิงหาคม 2557

ภาพที่ 4.1 เป็นผลงานแรกที่ Headache Stencil สร้างสรรค์ขึ้น เป็นผลงานที่ได้แรงบันดาลใจมาจากเหตุการณ์การรัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ที่รัฐบาลนายกยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ถูกคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ทำการรัฐประหาร โดยมีหัวหน้าคณะคือ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งได้มีการประกาศกฏอัยการศึก ประกาศใช้เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 และจากนั้นก็ตามมาด้วยคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่เป็นคำสั่งเรียกบุคคลเพื่อให้มารายงานตัวและปรับทัศนคติ สร้างความเข้าใจร่วมกัน เพื่อความสงบสุขของชาติบ้านเมือง โดยภาพที่ 4.1 เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์งานศิลปะแทนการพูดของ Headache Stencil ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารนั้นได้แรงบันดาลใจมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพที่ 4.1 ซึ่งที่เป็นตัวสาร ใช้ในการสื่อสารและสื่อความหมายของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น

สารที่ Headache Stencil สร้างขึ้นเป็นผลงานศิลปะที่ใช้รูปสัญลักษณ์ในการสื่อสารความหมายเป็นรูปทหารถือปืนแทนการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่มีกองกำลังทหารและกำลังอาวุธยุทโธปกรณ์ ในการเข้ามามีการยึดอำนาจรัฐประหารในประเทศไทย ส่วนรูปไก่ที่อยู่บนหัวของทหาร เป็นรูปสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อความหมายสัญลักษณ์แทนความซื่อสัตย์ เป็นความอ่อนแอของทหารที่เข้ามาแทรกแซงการเมือง กระทำการรัฐประหารแบบนี้ ทำให้การบริหาร

ประเทศในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ระบบเศรษฐกิจหยุดชะงัก โดยสัญลักษณ์ไก่ในประเทศฝรั่งเศสแสดงถึงความต่อสู้ที่เป็นที่ยกย่อง เพราะพฤติกรรมของไก่คือ ไก่จะร้องขันในทุก ๆ เช้า ไม่ว่าทั้งวันที่ผ่านมาจะเจอกับอะไรมาบ้าง แต่ไก่ก็ยังร้องส่งเสียงขันในวันเริ่มต้นใหม่ทุกครั้งไม่สามารถมีอะไรมาหยุดยั้งได้ เหมือนเป็นสัญลักษณ์ตัวแทนของชัยชนะความพยายามของไก่ที่เมื่อมีแสงสว่างก็จะส่งเสียงขันตลอด สิ่งนี้ Headache Stencil สื่อสารเพื่อแสดงให้เห็นถึงการทำรัฐประหารเป็นการกระทำของผู้ที่ซื่อสัตย์ ไม่ใช่วิถีทางของผู้ที่เป็นนักสู้ เป็นการกระทำที่ใช้ฐานกำลังในการควบคุมอำนาจในการปกครอง ไม่ใช่การปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย (สัมภาษณ์ศิลปิน 10 พ.ย. 2566) ซึ่งในการตีความหมายของภาพที่ 4.1 ในกลุ่มบุคคลผู้ที่รับชมผลงานสามารถตีความหมายของภาพได้ เนื่องจากศิลปินมีการใช้คำอธิบายที่เป็นคำอธิบายได้ภาพว่าได้มาจากแรงบันดาลใจที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ในประเทศ ส่งผลให้การให้ความหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกันที่เป็นการต่อต้านการรัฐประหาร 2557 แต่ในความหมายของสัญลักษณ์ไก่ที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำที่มาจากความซื่อสัตย์ที่ศิลปินต้องการสื่อความหมายนั้นมีเพียงแค่ผู้ที่รับชมผลงานคนที่ 3 และคนที่ 7 สามารถให้ความหมายของไก่ในภาพได้ ว่าแทนการกระทำอันซื่อสัตย์ของคณะกรรมการที่รัฐประหารในขณะนั้นเหมือนกับสิ่งที่ Headache Stencil ต้องการนำเสนอ

ช่องทางการสื่อสาร Headache stencil เลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยมีผู้รับสารเป็นประชาชนทั่วไปที่สามารถเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ได้ และผลงานชิ้นนี้ Headache Stencil ได้นำไปเสนอผ่านช่องทางงานนิทรรศการที่ซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลียในช่วงเดือนกันยายน 2560 โดยผู้รับสารจะเป็นผู้ที่เข้ารับชมผลงานศิลปะในนิทรรศการที่จัดขึ้น สำหรับการสื่อสารที่ใช้ช่องทางการสื่อสารสังคมออนไลน์จะมีผู้รับสารที่มีปริมาณที่มากกว่า เพราะด้วยความก้าวหน้าของโลกาภิวัตน์ทำให้สามารถรับชมผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นได้เลย โดยที่ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางเข้าไปรับชมเหมือนในช่องทางนิทรรศการ

ผลของการสื่อสารทางการเมืองของ ภาพที่ 4.1 สำหรับในประเทศไทยไม่ได้มีผลทางด้านใดที่สร้างความเปลี่ยนแปลง หรือสร้างผลกระทบใด ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นเพียงการสื่อสารที่ผู้ส่งสารคือ Headache Stencil ต้องการระบาย ถ่ายทอดความรู้สึกของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการรัฐประหารในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 แต่ในส่วนของแต่ละประเทศ Headache Stencil ได้บอกเล่าเรื่องราวของเหตุการณ์ผ่านผลงานศิลปะและภาพที่ 4.1 ซึ่งได้ถูกผ่านเข้ารอบสุดท้ายในการนำเสนอผลงานศิลปะการจัดนิทรรศการที่ซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย (สัมภาษณ์ศิลปิน 10 พ.ย. 2566) และในเวลาต่อมาภาพนี้ได้ขึ้นปกนิตยสาร Gavroche ซึ่งเป็นนิตยสารภาษาฝรั่งเศส ฉบับที่ 248 ประจำเดือนมิถุนายน 2558 แสดงให้เห็นถึง

การให้ความสนใจกับผลงานศิลปะของต่างประเทศที่ทำให้ผลงานศิลปะถูกถ่ายทอดไป
ในอีกสื่อช่องทางหนึ่งที่เป็นช่องทางนิตยสาร

ภาพที่ 4.2 Dr.Evil เผยแพร่ วันที่ 28 กันยายน 2557

ภาพที่ 4.2 เป็นภาพที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 ที่มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีอำนาจหน้าที่ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพราะเป็นอำนาจของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่เข้ามา ควบคุมสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการเหตุการณ์การชุมนุมให้เข้าสู่ภาวะปกติ เพื่อให้ ประชาชนในชาติเกิดความรักสามัคคี และปฏิรูปโครงสร้างด้านอื่น ๆ เช่น โครงสร้างทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ให้เกิดความชอบธรรมกับทุกฝ่าย และประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 1/2557 ควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ ในสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น Headache Stencil ซึ่งเป็นผู้ส่งสารได้สร้างสรรค์ผลงานขึ้น ผ่านสื่อช่องทางการสร้างสรรค์ที่กำแพง สาธารณะ และมีการถ่ายทอดผลงานศิลปะในช่องทางสื่อสังคมออนไลน์

สารที่ Headache Stencil สร้างขึ้นเป็นผลงานศิลปะที่ใช้รูปสัญลักษณ์เป็นภาพของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ทำสัญลักษณ์ชูนีวก้อยในการสื่อความหมายสัญลักษณ์ของการสื่อสาร ความหมาย หมายถึงคำสัญญาของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่จะยืนยันว่าจะรักษาคำมั่นสัญญา ที่เคยให้ไว้กับประชาชนตามที่ เคยออกประกาศรัฐประหารเพื่อที่จะควบคุมสถานการณ์ ในประเทศให้เกิดความปกติสุข และดำเนินการบริหารจัดการโครงสร้างต่าง ๆ ในการบริหารประเทศ ให้กลับมาก้าวหน้าและเดินหน้าต่อไปทั้งในและต่างประเทศ ในขณะที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยให้เหตุผลว่าสาเหตุที่ต้องทำการรัฐประหาร เพื่อประโยชน์ของบ้านเมือง โดยให้สัญญาว่าจะทำให้บ้านเมืองสงบสุข ที่มีการนำเสนอพร้อมทั้งบท เพลงคืนความสุขให้ประเทศไทย พร้อมกับในขณะนั้นคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้นำเสนอผลงาน เพลงคืนความสุขให้ประเทศไทย เพื่อใช้ผลงานเพลงเป็นสื่อกลางสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนทราบ

ถึงการดำเนินงานของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ให้เป็นไปในลักษณะทิศทางเดียวกัน จากการยึดอำนาจของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นการได้มาจากตำแหน่งที่มาจากการยึดอำนาจ Headache Stencil ได้ตั้งชื่อภาพที่ 4.2 ว่า Dr.Evil แสดงให้เห็นถึงผู้ส่งสารต้องการแสดงให้เห็นถึงการต่อต้านการกระทำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่เข้ามารัฐประหารและเข้ามามีบทบาททางการเมือง ในภาพนี้กลุ่มผู้ที่รับชมผลงานสามารถให้ความหมายแทนการกระทำที่เกิดขึ้นของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ตามที่ศิลปิน Headache Stencil ต้องการนำเสนอได้ทั้งหมด เนื่องจากการทำสัญลักษณ์แสดงสัญลักษณ์นี้ว้อยของภาพที่เกิดขึ้น อยู่ในสังคมไทยมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน การสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจได้ร่วมกันว่านี่ว้อยหมายถึงคำสัญญา เห็นได้ว่าการสื่อสารของภาพที่ 4.2 สามารถสร้างการรับรู้ร่วมกันได้ สอดคล้องกับจากการปฏิบัติการของความหมายนำไปสู่ความเข้าใจร่วมกันที่สังคมหนึ่ง ๆ ที่ร่วมกันกำหนดความหมายของภาพนั้น (สัมภาษณ์ผศ.ดร.เกษม เพ็ญภินันท์ วันที่ 23 พฤศจิกายน 2566) ซึ่งการที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคล มีความเข้าใจในชุดของสัญลักษณ์ในความหมายเดียวกันทำให้ผู้รับชมผลงานศิลปะสามารถเข้าใจสิ่งที่ศิลปินสื่อสารได้ไปในทิศทางเดียวกัน

ภาพที่ 4.2 นี้ได้ถูกสร้างสรรค์และนำเสนอบนกำแพงสาธารณะในเชียงใหม่ พร้อมทั้งเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ของศิลปิน เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารให้ผู้รับสารมีจำนวนมากขึ้น โดยภาพนี้ถูกนำมาเผยแพร่ทางช่องทางสื่อสังคมออนไลน์อีกครั้งโดยศิลปินเอง ในวันที่ 20 ตุลาคม 2559 โดยมีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอการสื่อสารในครั้งที่ 2 เพื่อใช้ทวงถามถึงคำสัญญาของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่เคยให้สัญญาว่าจะเดินหน้าสร้างความสงบสุขให้กับบ้านเมือง และบริหารประเทศในด้านโครงสร้างต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ โดยเมื่อเวลาผ่านมาแล้ว 2 ปี การดำเนินงานก็ยังไม่เป็นรูปร่าง และยังไม่สามารถนำพาประเทศไปสู่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยได้ และยังไม่สามารถทำให้การเมืองกลับมาเป็นระบอบประชาธิปไตยตามแบบฉบับที่ควรจะเป็นตามหลักสากล (สัมภาษณ์ศิลปิน 10 พ.ย. 2566)

ผลของการสื่อสารทางการเมืองของภาพที่ 4.2 สำหรับในประเทศไทยไม่ได้มีผลทางด้านใดที่สร้างความเปลี่ยนแปลง หรือสร้างผลกระทบใด ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นเพียงการสื่อสารที่ผู้ส่งสารคือ Headache Stencil ต้องการตั้งคำถามถึงความเปลี่ยนแปลงในการปฏิรูปประเทศในโครงสร้างด้านต่าง ๆ และผลของการรัฐประหารเมื่อระยะเวลาผ่านมาแล้ว 2 ปี ว่ารัฐบาลทหารสามารถดำเนินการตามคำที่ที่เคยให้ไว้เป็นอย่างไรบ้าง (สัมภาษณ์ศิลปิน 10 พ.ย. 2566) การสื่อสารภาพนี้เข้ามาสู่การตั้งคำถามในสังคมให้สังคมได้ตระหนักคิดว่าสิ่งที่ผ่านมามีอะไรเกิดขึ้นกับบ้านเมือง และสิ่งที่คณะผู้นำได้กล่าวไว้สามารถกระทำได้มากน้อยเพียงใด ในฐานะที่เป็นประชาชนคนหนึ่งสามารถทวงถามถึงอำนาจที่ผู้นำได้กระทำไป ประชาชนได้รับความยุติธรรมหรือไม่ (สัมภาษณ์ ผู้ที่รับชมผลงานคนที่ 1 วันที่ 4 กรกฎาคม 2567) และในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

ในภาพที่ 4.2 การสื่อสารด้วยการสร้างสรรค์ภาพที่มีความเข้าใจ ความรู้เดียวกันของสังคม ทำให้สามารถสร้างความรับรู้ไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้ถ้าผู้รับชมผลงานเข้าใจในสิ่งที่ศิลปินต้องการนำเสนอ สิ่งเหล่านี้สามารถนำไปสู่ผลของความสำเร็จในการสื่อสารทางการเมืองในแง่ที่ประชาชนสามารถรับรู้ในความหมายไปในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีผลในการสร้างความเปลี่ยนแปลงของอำนาจที่เกิดขึ้นในสังคมได้

การลงประชามติ

หลังจากการรัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 ที่อำนาจการปกครองของประเทศต้องดำเนินตามแนวทางของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้แถลงการณ์ทำงานโดยวางแผนกรอบดำเนินการปฏิรูปประเทศไทยไว้ 3 ระยะ (นิธิมา ประเสริฐภักดี, 2558, น.14-16) ได้แก่

ระยะที่ 1 คณะรักษาความสงบแห่งชาติมีภารกิจในการดำเนินการให้ประเทศกลับมาสู่สภาวะปรองดองสมานฉันท์โดยเร็ว ภายในระยะเวลา 2 – 3 เดือน โดยการจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ เพื่อเป็นการวางรากพื้นฐานในการดำเนินงานต่อไปในระยะที่ 2 เพื่อไม่ให้มีข้อขัดแย้งให้การทำงานของปฏิบัติหน้าที่ราบรื่น

ระยะที่ 2 ดำเนินการใช้รัฐธรรมนูญชั่วคราว โดยมีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีเพื่อบริหารราชการแผ่นดิน การร่างรัฐธรรมนูญ ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ความสงบเรียบร้อยในประเทศ ว่ามีความสามัคคีสมานฉันท์แค่ไหน ก็จะเริ่มดำเนินการเข้าสู่ระยะที่ 3

ระยะที่ 3 เป็นระยะที่เป็นการจัดให้มีการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ที่ทุกฝ่ายพอใจ มีกฎหมายที่ทันสมัยทุกด้าน

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ถือว่าเป็นการปกครองโดยเสียงข้างมาก และเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย การตัดสินใจของรัฐบาลจะไม่มีประสิทธิภาพถ้าไม่ได้รับฟังเสียงความคิดเห็นจากประชาชน ผู้ที่เป็นเจ้าของประชาธิปไตยอันแท้จริง ประชามติตามความหมายของราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 มีความหมายคือ มติของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศที่แสดงออกในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อีกนัยคือ มติของประชาชนที่รัฐบาลหรือผู้ปกครองให้สิทธิในการออกเสียงลงคะแนนรับรองร่างกฎหมายสำคัญที่ได้ผ่านสภานิติบัญญัติแล้ว หรือให้ตัดสินใจปัญหาสำคัญในการบริหารประเทศ

การออกเสียงลงประชามติถือเป็นหนึ่งในกระบวนการประชาธิปไตยทางตรง เนื่องจากประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องผ่านผู้แทน (พระนิทัศน์ วงศ์วังเพิ่ม, 2563, น.62)

การลงประชามติ พ.ศ.2559 ถือว่าอยู่ในระยะที่ 2 ของแผนการปฏิรูปประเทศ ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้วางกรอบแนวทางไว้ เพื่อนำไปสู่การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

การออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญในประเทศไทยผ่านการดำเนินการที่ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจมาแล้ว 2 ครั้ง คือ พ.ศ.2550 และ พ.ศ.2559 การลงประชามติที่ดำเนินการโดยรัฐบาลสามารถมองได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาในการให้ประชาชนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการใช้อำนาจประชาธิปไตยทางตรง แต่อีกด้านหนึ่งการลงคะแนนเสียงประชามติเป็นการสร้างกติกาเพื่อรักษาสถานภาพทางการเมืองของผู้มีอำนาจ (หทัยกาญจน์ ตรีสุวรรณ, 2560, น.1) ในการออกเสียงลงประชามติ พ.ศ.2559 เป็นการจัดขึ้นภายใต้อำนาจการตัดสินใจของรัฐบาล เพื่อเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนในการนำการออกเสียงลงประชามติไปบัญญัติไว้ในกฎหมายต่อไป การออกเสียงลงประชามติเป็นข้อรองรับรัฐธรรมนูญปี 2560 ที่มาจากการตัดสินใจของประชาชน แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ อันนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองทั้งระดับในและต่างประเทศ (ศุภมาส แก้วบริสุทธิ์, วิจิตรา ศรีสอน และสัณฐาน ชยนนท์, 2564, น.87)

โดยกำหนดประเด็นคำถามให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การลงประชามติที่กำหนดขึ้นในวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2559 มีคะแนนผ่านความเห็นชอบประชาชนร้อยละ 61.35 โดยผลการลงคะแนนนี้นำมาซึ่งคำถามของการลงประชามติครั้งนี้ ว่าเป็นไปตามแบบฉบับของประชาธิปไตยจริง ๆ หรือไม่ ทั้งกระบวนการ การสร้างความชอบธรรม ในการลงประชามติครั้งนี้ หลายฝ่ายมองว่าขาดความชอบธรรมและไม่เป็นไปอย่างประชาธิปไตย กับคำถามที่ว่า เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ กับร่างรัฐธรรมนูญ 2559 และคำถามพ่วงท้ายว่า เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับการให้อำนาจของวุฒิสภาที่มาจากแต่งตั้งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนเลือกนายกรัฐมนตรีในช่วงระยะเวลา 5 ปี จากคำถามแสดงให้เห็นถึงการสร้างเงื่อนไขของคำถามที่เป็นการสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ในการออกเสียงลงคะแนนประเด็นที่ นำมาทำประชามติควรมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ หรือเป็นคำถามให้ลักษณะโน้มน้าว และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและเท่าเทียม ซึ่งในขณะนั้นประชาชนก็ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้ ส่งผลให้ผลของการลงประชามติในวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2559 อาจจะเป็นผลคะแนนมาจากความไม่รู้ของประชาชน ไม่ได้มาจากความคิดเห็นของประชาชนที่มีเจตจำนงร่วมกัน (general will) อย่างแท้จริง ประชาชนทราบเพียงแต่ด้านดีของการร่างรัฐธรรมนูญ เนื่องด้วยประกาศจำกัดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ทำให้การรับรู้ข้อมูลของประชาชนถูกจำกัด ประชาชนหลายคนไม่ทราบว่าประชามติคือเรื่องเกี่ยวกับอะไร บางคนเห็นว่าประชามติไม่มีความชอบธรรมจึงไม่ไปลงออกเสียงประชามติ หรือบางคนไม่มีทางเลือกอยากให้ประเทศกลับไปสู่ประชาธิปไตยอีกครั้งจึงลงคะแนนเห็นชอบไป

การสร้างสรรคผลงานศิลปะของ Headache Stencil ได้สร้างผลงานที่เชิญชวนให้ประชาชนร่วมกันออกเสียงลงประชามติด้วยความหวังว่า การลงประชามติครั้งนี้จะนำไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอำนาจจากรัฐบาลทหารเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง

ภาพที่ 4.3 Go vote for Thai freedom เหยยแพร่ วันที่ 5 สิงหาคม 2559

การสื่อสารทางการเมืองของ Headache Stencil ในฐานะผู้ส่งสาร ต้องการส่งสารให้กับผู้รับสารคือประชาชนชาวไทย ผู้ที่มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่มีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ในวันออกเสียง หรือถ้าเป็นบุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลงสัญชาติไทย ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตที่ออกเสียงไม่น้อยกว่า 90 วันนับถึงวันที่ออกเสียง สิ่งที่ Headache Stencil นำเสนอคือการชักจูง เชิญชวน รณรงค์ให้ประชาชน ร่วมกันไปลงประชามติเพื่อสร้างความหวังใหม่ของการเดินทางประเทศไปสู่ประชาธิปไตย

สารที่ Headache Stencil สร้างขึ้นคือผลงานศิลปะที่ใช้รูปสัญลักษณ์เป็นรูปมือไขว้นิ้วและ มีปากกาอยู่บนมือ บนปากกามีคำว่า FREEDOM เป็นสัญลักษณ์ใช้ในการสื่อความหมาย โดยสัญลักษณ์รูปมือที่มีลักษณะไขว้นิ้วเป็นสัญลักษณ์แทนความหวังตามแบบความเชื่อแบบตะวันตกที่เชื่อว่าการทำสัญลักษณ์มือไขว้เช่นนี้เป็นการแก้เคล็ดให้เรื่องราวร้าย ๆ กลายเป็นดี สำหรับบางประเทศคิดว่าการทำสัญลักษณ์นิ้วไขว้เป็นเครื่องหมายตัวแทนในเรื่องของการโกหก มักจะแสดงสัญลักษณ์มือไขว้ในขณะที่กำลังพูดคุยสนทนากันอยู่ เพื่อไม่ให้เป็นการบปิติตัว ขอให้พระเจ้ายกโทษให้กับการพูดโกหกในครั้งนั้น การทำสัญลักษณ์มือไขว้ในประเทศเวียดนามเป็นการสื่อความหมายในลักษณะของการกระทำที่หยาบคาย ในส่วนของปากกามีคำว่า FREEDOM ที่อยู่ในมือ นั้น เป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงการเมืองเป็นเรื่องของประชาชน ที่ประชาชนต้องร่วมมือร่วมใจกันในการแสดงพลัง โดยการแสดงพลังในที่นี้คือการแสดงพลังของการไปลงประชามติ เพื่อหวังว่าผลของการลงประชามติ

จะนำมาซึ่งความเป็นประชาธิปไตยที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหาร ภาพที่ 4.3 นี้ เป็นการสื่อความหมายที่ Headache Stencil มีความมุ่งหวังให้ประเทศไทยกลับมาเป็นประชาธิปไตย ซึ่งการเป็นประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือกันของประชาชน จึงได้เชิญชวนให้ประชาชนร่วมมือกันไปลงประชามติ

ช่องทางการสื่อสาร Headache Stencil ได้สร้างผลงานศิลปะชิ้นนี้บนกำแพงพื้นที่ส่วนตัว และใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เป็นหลักในการนำเสนอผลงาน เพื่อให้การนำเสนอในการเชิญชวนให้ไปเลือกตั้งนี้ ไม่ได้อยู่เป็นเพียงศิลปะบนกำแพงในแนวสตรีทอาร์ตเท่านั้น จึงใช้ทางเลือกในการนำเสนอเพื่อสื่อสารให้ประชาชนทั่วไปได้เห็นผลงานนี้กว้างขวางขึ้น เพื่อให้ผู้รับสาร (ประชาชน) ไปร่วมกันลงประชามติ

ผลของการสื่อสารทางการเมืองในภาพที่ 4.3 จะเห็นได้ว่า Headache Stencil ต้องการสื่อความหมายเพื่อเป็นกระบอกเสียงเชิญชวนประชาชนไปลงประชามติ ที่มีความคิดเห็นเช่นเดียวกับผู้ที่รับชมผลงานที่ศิลปินที่เห็นถึงสิ่งที่ศิลปิน Headache Stencil ต้องการสื่อสารเพื่อมีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนออกไปใช้เสียงลงประชามติในครั้งนั้น แต่ผลของการสื่อสารในการเชิญชวนยังมีพลังในการเชิญชวนน้อย ไม่ได้สามารถเป็นแรงกระตุ้นในการให้ประชาชนกระทำตามทั้งหมด เหมือนกับพลังของศิลปะของประเทศไทยยังไม่มีน้ำหนักและอำนาจในการสร้างความเปลี่ยนแปลงใด ๆ ได้ (สัมภาษณ์ จาตุรงค์ สุทวาทัน 26 มีนาคม 2567) แต่ใช้สื่อความหมายได้ว่าการลงประชามติของประชาชนเป็นอีกทางออกทางเลือกหนึ่งที่สามารถมองเห็นช่องทางของประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้น และการแสดงพลังของประชาชนในการแสดงความต้องการในการเปลี่ยนแปลงประเทศ ไม่มีอำนาจมากพอที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงประเทศประสบผลสำเร็จตราบดีที่กฎ และกติกายังเอื้อกลุ่มของผู้ที่มีอำนาจอยู่ (สัมภาษณ์ผู้ที่รับชมผลงาน คนที่ 10 วันที่ 16 พฤศจิกายน 2566)

การเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562

ภายใต้การบริหารงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติผ่านช่วงที่ลงประชามติ วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2559 นำไปสู่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 เกิดการเรียกร้องจากประชาชนให้มีการเลือกตั้งหลังจากที่ประเทศไทยห่างหายจากการเลือกตั้งมา 8 ปี นับตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 จากโครงสร้างและอำนาจทางการเมืองที่มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่มีอำนาจในการออกคำสั่งโดยไม่ต้องผ่านบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ และสามารถมีอำนาจออกคำสั่งได้ไปจนกว่าจะมีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ขึ้นมาทำหน้าที่

การก้าวเข้าสู่การเลือกตั้ง จะเห็นการจัดตั้งพรรคการเมือง เครือข่ายการเคลื่อนไหวทางการเมืองเข้ามาสร้างความสัมพันธ์กลยุทธ์ กลวิธี เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและชัยชนะในการเลือกตั้ง

รวมถึงรัฐบาลทหารได้สร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มนายทุนที่มีอำนาจและอิทธิพล กลายเป็นผู้ควบคุมตัดสินใจเกี่ยวกับอำนาจและผลประโยชน์ของบ้านเมือง รวมถึงรัฐบาลทหารยังสามารถกีดกันการเข้าถึงอำนาจและการตั้งกลุ่มอภิชนใหม่ ในการเพิ่มเงินเดือน กำลังพล ขยายอำนาจกองทัพ กองทัพจึงกลายเป็นพรรคการเมืองที่ใหญ่และมีอำนาจที่สุดในการลงมติเลือก มีการแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่เป็นกลุ่มทหารเพิ่มเติม (ภาณุพงศ์ ปลอดกระโทก, 2565, น. 48) นับว่าเป็นการสร้างฐานอำนาจกลุ่มทหารอย่างเต็มรูปแบบในการวางโครงสร้างรากฐานในการจัดตั้งรัฐบาลหลังการเลือกตั้ง

การเมืองภายใต้การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2560 เกิดการแบ่งฝ่ายเป็นฝ่ายคือฝ่ายที่สนับสนุนรัฐบาลทหาร และฝ่ายอนุรักษ์ประชาธิปไตย หลังจากที่รัฐบาลทหารได้เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศเกิดแนวโน้มของการบริหารประเทศจากระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยไปสู่อำนาจนิยม เพื่อควบคุมและสร้างการครองอำนาจเหนือประชาชน อีกทั้งเป็นการกระทำเพื่อให้ประชาชนยอมรับในการปกครองของรัฐบาลทหารเพราะอุดมการณ์เพียงอย่างเดียวไม่สามารถควบคุมประชาชนได้ จำเป็นต้องใช้อำนาจของรัฐเพื่อลงโทษผู้ที่ต่อต้านอำนาจรัฐด้วย คือการใช้ กฎหมายมาตรา 44 (พินิจพิชญ์ ศรีรักษาสินธุ์ และไพสิน ภูจินาพันธุ์, 2563, น.174) ซึ่ง มาตรา 44 หรือ ม.44 เป็นการที่รัฐมีอำนาจในการออกคำสั่งใด ๆ ก็ได้ และสามารถใช้อำนาจได้กับทุกเรื่องในสังคม โดยไม่ผ่านความเห็นชอบของนิติบัญญัติและตุลาการ

จากรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 ที่มีการกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สามารถมีอำนาจในการลงคะแนนออกเสียงเลือกนายกรัฐมนตรีได้ รวมไปถึงการเปิดช่องให้นายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องมาจากการเลือกตั้ง ก็ยังเป็นที่ยกเถียงและวิจารณ์ในสังคมอย่างกว้างขวาง ทั้งมีการจัดแผนจัดสรรปันส่วนผสมของพรรคการเมืองที่มาจากราชประธาประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2561 เพื่อเป็นการจำกัดการชนะการเลือกตั้งของพรรคการเมืองใหญ่ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในการรวมกลุ่มพรรคการเมือง ทำให้การเลือกตั้งในครั้งนี้ต้องมีการคำนวณสัดส่วนจัดสรรปันส่วน มีการกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง วิธีการหาเสียง นับว่าเป็นกติกาใหม่ที่เกิดขึ้นในทางการเมืองจึงเกิดการจัดสรรปันส่วน คำนวณผลประโยชน์ ทำให้เกิดพรรคเล็กพรรคน้อยเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นถึงการแย่งชิงอำนาจของกลุ่มชนชั้นนำในการหากลยุทธ์ กลวิธีมาใช้เพื่อนำมาสู่ชัยชนะในการเลือกตั้ง โดยการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 เป็นเพียงความพยายามของกลุ่มรัฐบาลทหารที่จะสืบทอดอำนาจต่อไป (ทศพร บุญลือ, 2561, น.70) ภายใต้กติกาใหม่ ๆ ที่เพิ่งเกิดขึ้น ส่งผลให้ทุกคะแนนเสียงมีความสำคัญในคะแนนบัญชีรายชื่อ จึงเกิดการแข่งขันทางการเมืองกันอย่างเต็มที่เกิดการสลับเปลี่ยนย้ายพรรค เพื่อหวังผลประโยชน์ในการชนะการเลือกตั้ง รวมไปถึงระบบเลือกตั้งจัดสรรปันส่วนผสมยังถูกวิจารณ์ว่าทุกพรรคต้องเกิดการแย่งชิงคะแนนเสียงในระบบเขต โดยผู้ที่จะมาลงรับ

สมัครเลือกตั้งจึงต้องคัดเลือกผู้สมัครที่มีฐานเสียงและเป็นที่ยอมรับกันดีในพื้นที่เพื่อที่จะนำมาซึ่งชัยชนะ ทำให้การแข่งขันระบบเขตเกิดความเข้มข้นมีการใช้อิทธิพลและซื้อตัวจากผู้สมัคร

การจัดตั้งพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2560 นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการสะสมอำนาจและชัยชนะทางการเมือง ในการตั้งพรรคการเมืองโดยทั่วไปการจัดตั้งพรรคการเมืองมาจากการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีทัศนคติอุดมการณ์ทางการเมืองในรูปแบบแนวทางเดียวกันโดยผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองต้องยื่นจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง มีพรรคการเมืองที่จัดตั้งก่อนปี พ.ศ. 2561 จำนวน 60 พรรค และในปี พ.ศ. 2562 มีพรรคการเมืองมาขึ้นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองเพิ่มอีก 6 พรรค (นราภัทร เพชรมณี, 2562, น.2)

แม้จะผ่านการลงประชามติเลือกตั้งก็ยังไม่สามารถดำเนินการเลือกตั้งได้ ทั้งการให้ข้อมูลเนื้อหาประชามติแบบชักจูง อำนาจของสื่อไม่สามารถนำเสนอได้อย่างอิสระ มีการเลื่อนกำหนดการหลายครั้ง ทั้งเกิดการคว่ำร่างรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ทำให้ไม่สามารถเลือกตั้งได้ทันในช่วงปลายปี 2560 ได้ และเมื่อคว่ำร่างแล้ว คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญใหม่โดยมีนายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธาน ทำให้ประเทศไทยก็ยังคงถูกปกครองโดยผู้นำทหารต่อไป

การเลือกตั้งครั้งนี้ นับว่าเกิดขึ้นท่ามกลางในสังคมที่มีการแบ่งขั้วทางการเมืองกันอย่างชัดเจน ประชาชนถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองเป็นระยะเวลายาวนาน 5 ปี โดยต้องดำเนินชีวิตภายใต้การบริหารประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ส่งผลให้การเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม 2562

เมื่อมีการกำหนดวันเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคม 2562 กิจกรรมทางการเมืองในการณรงค์การเลือกตั้งจึงเกิดขึ้นทั่วประเทศทั้งหัวหน้าพรรคและแกนนำพรรค ตลอดจนบุคคลสำคัญของพรรคพากันลงพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อหวังเป้าหมายในการชนะการเลือกตั้ง ในปี พ.ศ.2562 รัฐบาลจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศยกเลิกคำสั่งห้ามให้ประชาชนหรือพรรคการเมืองจัดกิจกรรมทางการเมือง จึงส่งผลทำให้ทั้งประชาชน พรรคการเมือง ตลอดจนนักกิจกรรมทางการเมืองออกมาแสดงออกทางการเมืองกันอย่างมากมาย หลังจากที่ติดอำนาจของคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้เป็นระยะเวลา 5 ปี โดยประชาชนบางกลุ่มเริ่มทวงหาความหวังของการบริหารประเทศแบบประชาธิปไตยที่รอคอยภายใต้การบริหารงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่รัฐประหารและบริหารประเทศตลอดระยะเวลาเกือบ 5 ปี ส่งผลให้เกิดความตื่นตัวของ การเลือกตั้ง บางกลุ่มมีการตั้งความหวังของการเลือกตั้งในครั้งนี้หวังว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยได้ในทิศทางที่ดีขึ้น ทางในส่วนของพรรคการเมืองต่างมีการปราศรัยที่ชูนโยบาย และแผนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อหวังชนะการเลือกตั้งในครั้งนี้ได้อย่างเด็ดขาดเข้มข้น

ภายใต้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2560 ที่ใช้ในการเลือกตั้ง 24 มีนาคม 2562 มีการจัดระบบการเลือกตั้งที่ใช้การจัดสรรปันส่วนผสม มีพรรคการเมืองมากที่สุดในประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นระบบที่มีความซับซ้อนถือว่าเป็นกลวิธีเพื่อนำมาซึ่งความได้เปรียบทางด้านการเมือง โดยจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งประมาณ 51 ล้านคน มาใช้สิทธิประมาณ 38 ล้านคน เห็นได้ว่าประชาชนให้ความสนใจในการเลือกตั้งอย่างมากคิดเป็น 74.69 %

ในส่วนของเนื้อหารัฐธรรมนูญปี 2560 ได้มีการสร้างกลไกในการเลือกตั้งที่มีความบกพร่องของระบบการเลือกตั้งภายในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ทั้งการกำหนดให้วุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จำนวน 250 คน โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 5 ปี และมีสิทธิอำนาจในการลงคะแนนเสียงเลือกนายกรัฐมนตรี ซึ่งผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็สามารถดำเนินตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ ซึ่งในการเลือกตั้งครั้งนี้หลายฝ่ายมองว่าเป็นการเลือกตั้งที่กีดกันไม่ให้พรรคใหญ่ได้เปรียบจากการคำนวณ ส.ส.บัญชีรายชื่อ ระบบการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ 2560 ทำให้รัฐบาลผสมเสียงปรimumน้ำที่ประกอบด้วยพรรคการเมืองจำนวนมากที่สุดในประวัติศาสตร์รัฐบาลไทย (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2562, น.58)

เห็นได้ว่า ระบบการเลือกตั้งที่มีพรรคการเมืองเป็นจำนวนมาก ส่งผลทำให้ระบบพรรคการเมืองอ่อนแอ และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐบาล เมื่อวันที่เลือกตั้ง 24 มีนาคม 2562 มาถึงผลการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรคเพื่อไทยได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาเป็นอันดับหนึ่ง 136 ที่นั่ง ไม่ได้รับการจัดสรรจากการคำนวณจัดสรรปันส่วน พรรคพลังประชารัฐได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาเป็นอันดับที่สอง 97 ที่นั่ง บัญชีรายชื่ออีก 18 ที่นั่ง รวมเป็น 115 ที่นั่ง พรรคอนาคตใหม่ได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 80 ที่นั่ง พรรคประชาธิปัตย์ 52 ที่นั่ง พรรคภูมิใจไทย 51 ที่นั่ง และพรรคการเมืองอื่น ๆ (อรรถสิทธิ์ พานแก้ว, ม.ป.ป., ไม่มีเลขหน้า)

เมื่อคะแนนเสียงของพรรคในการจัดตั้งรัฐบาลมีคะแนนใกล้เคียงกันเกิดการจับขั้วของพรรคการเมืองช่วงชิงตำแหน่งภายใต้ข้อต่อรองของการแบ่งสรรผลประโยชน์ ตำแหน่งทางการเมือง ในการประชุมสภาวันที่ 5 มิถุนายน 2562 ณ ที่ประชุมรัฐสภาลงมติเลือกพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี การเลือกนายกรัฐมนตรีจากรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 ที่ให้อำนาจสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 250 คนมีอำนาจในการโหวตเลือกนายกรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรีสามารถเป็นคนนอกที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งได้คะแนน 500 เสียง พรรคที่เข้าร่วมในการจัดตั้งคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พรรคพลังประชารัฐ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคภูมิใจไทย พรรคชาติไทยพัฒนา พรรครวมพลังประชาชาติไทย พรรคชาติพัฒนา พรรคพลังท้องถิ่นไทย พรรครักษ์ผืนป่าประเทศไทย พรรคพลังชาติไทย พรรคประชาภิวัฒน์ พรรคไทยศรีวิไลย์ พรรคพลังไทยรักไทย พรรคครูไทยเพื่อประชาชน พรรคประชานิยม พรรคประชาธิปไตยไทย พรรคประชาชนปฏิรูป พรรคพลเมืองไทย พรรคประชาธิปัตย์

ใหม่ พรรคพลังธรรมใหม่ จำนวน 19 พรรค จากการเข้าร่วมรัฐบาลของพรรคประชาธิปัตย์ส่งผลให้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากเคยแสดงจุดยืนทางการเมืองว่าจะไม่ให้การสนับสนุน พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี แต่ในมติพรรคมีความคิดเห็นของพรรคไปในทางการร่วมสนับสนุน พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะจึงประกาศลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรค

ภาพที่ 4.4 เฝยแพร่ วันที่ 10 พฤษภาคม 2561

การสื่อสารทางการเมืองของ Headache Stencil ในฐานะผู้ส่งสารได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะช่วงก่อนการเลือกตั้ง ในช่วงที่พรรคการเมืองเริ่มมีการสะสมกำลังอำนาจของนักการเมือง และพรรคการเมือง รวมอำนาจของกลุ่มบุคคลที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน จากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2561 ที่ออกมาส่งผลให้พรรคการเมืองเกิดการแบ่งแยกเป็นพรรคเล็ก เพื่อผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ และนำไปสู่แผนทางการเมืองในการเลือกตั้งเพื่อช่วงชิงความได้เปรียบทางการเมืองในการหวังผลทางการเมืองให้ไปสู่ชัยชนะ

สาระเนื้อหาของสารที่เผยแพร่ไปนั้นแสดงให้เห็นถึงการสะสมฐานพลังอำนาจของพรรคการเมือง ที่มีการช่วงชิงบุคคลสำคัญที่มีผลทางการเมือง เพื่อเข้ามาเกี่ยวข้องกับสังกัดพรรคต่าง ๆ โดย Headache Stencil ได้สร้างผลงานศิลปะเป็นภาพเครื่องดูดฝุ่น ซึ่งเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้ในการทำความสะอาดสิ่งสกปรกทั้งหลายที่ไม่พึงประสงค์เข้ามาอยู่ไว้ในภายในตัวเครื่อง เครื่องดูดฝุ่นเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่สามารถทุ่นแรงในการทำทำความสะอาดได้ โดยที่ไม่ต้องออกแรงมากนัก เพราะเครื่องดูดฝุ่นมีพลังงานในการดูดสิ่งสกปรกโดยใช้พลังจากกำลังการทำงานของมอเตอร์ร่วมกับไฟฟ้า จากภาพ 4.4 เครื่องดูดฝุ่นใช้เป็นสัญลักษณ์แทนความหมายของพรรคการเมืองที่ต้องการผู้ร่วมพรรคการเมือง ในการเป็นพลังงานช่วยขับเคลื่อนพรรคการเมือง ให้มีชัยชนะหรือผลประโยชน์ในทางการเมือง เหมือนเครื่องดูดฝุ่นสามารถดูดเอานักการเมืองที่เคยสังกัดอยู่พรรคอื่น ๆ

เข้ามาร่วมสังกัดอยู่ในพรรคการเมืองของตน โดยการใช้พลังอำนาจในการเปลี่ยนใจของนักการเมืองต้องมีปัจจัยอื่น ๆ ร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเมืองที่ตั้งไว้

ในส่วนของงูเห่า เป็นงูที่มีพิษ จัดได้ว่าเป็นสัตว์ที่มีความดุร้ายอันตราย พิษของงูเห่าสามารถทำลายระบบประสาทและทำให้ผู้ที่ถูกกัดเสียชีวิต งูแทนสัญลักษณ์สื่อความหมายได้หลายอย่าง เช่น สัญลักษณ์ของงูในเทพปกรณัมในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู งูหมายถึง น้ำหรือฝน เป็นผู้กักเก็บและเป็นผู้มอบน้ำให้ (บารณี บุญทรง, 2561, น.9) ชาวบาบิโลนใช้งูเป็นสัญลักษณ์ของการปกป้องดูแล เพราะงูเป็นสัตว์ที่อยู่กับเทพเจ้าที่ชาวบาบิโลนนับถือ งูจึงแทนการปกป้องดูแลที่เปรียบเสมือนพระเจ้าคอยดูแลปกป้อง ค้ำครองประชาชน ในประเทศอินเดียสัญลักษณ์ของงูนั้นใช้แทนเรื่องของการเกิดใหม่ เพราะการลอกคราบของงู ชาวอินเดียเชื่อว่างูลอกคราบเพื่อขยายตัวเองขึ้นเสมือนการเกิดใหม่ และมีความเชื่อว่างูเป็นสัญลักษณ์แทนความโชคดี เป็นผู้ที่คอยพิทักษ์พระพุทธเจ้า ในประเทศไทยเองมีความเชื่อว่างูคือสัญลักษณ์ของการทรยศ หักหลัง แต่สำหรับในทางการเมืองงูเห่าเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายถึงการที่สมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่งมีการลงมติฝืนกับมติของพรรคการเมืองที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ การกระทำเช่นนี้คือการทรยศหักหลังพรรคการเมืองของตน เห็นได้ว่าในสัญลักษณ์หนึ่ง ๆ อาจมีหลายความหมายขึ้นอยู่กับบริบทของวัฒนธรรม สังคม ข้อตกลงร่วมกันในแต่ละพื้นที่ (สัมภาษณ์ ผศ.ดร.เกษม เพ็ญภินันท์ 23 พฤศจิกายน 2566)

ฉะนั้น ภาพที่ 4.4 เป็นการสื่อสารโดยใช้สัญลักษณ์ที่ใช้เครื่องดูดฝุ่น ทำหน้าที่ดูดงูเห่าเข้ามาหาตัวเอง สามารถแทนความหมายของการเครื่องดูดฝุ่นคือพรรคการเมืองที่ดึงดูดนักการเมือง นักการเมืองในที่นี่คืองูเห่า ที่แสดงพฤติกรรมที่เป็นการกระทำของนักการเมืองที่มุ่งหวังแต่ผลประโยชน์ ไม่ใช่ทำเพื่อส่วนรวม (สัมภาษณ์ผู้รับชมผลงาน คนที่ 2 วันที่ 2 กรกฎาคม 2567) การที่นักการเมืองเป็นงูเห่า จึงคือการให้นักการเมืองมาอยู่สังกัดพรรคการเมืองตัวเอง ภายใต้ข้อตกลงและกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นร่วมกัน การกระทำของพรรคการเมืองและนักการเมืองแสดงให้เห็นความไม่มีเสถียรภาพของพรรคการเมือง ในการประกอบกิจกรรมทางการเมือง

ช่องทางการสื่อสารผลงานศิลปะที่ Headache Stencil สร้างขึ้น ในภาพที่ 4.4 เป็นผลงานศิลปะที่แสดงถึงการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2561 นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการสะสมอำนาจและการนำมาซึ่งชัยชนะทางการเมือง Headache Stencil ได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านสตรีทอาร์ตกำแพงสาธารณะ และนำภาพนี้มาเผยแพร่ในช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนและผู้ที่สนใจรับชมผลงานด้วย

ผลของการสื่อสารทางการเมืองในภาพที่ 4.4 เป็นได้แค่เพียงการเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย (สัมภาษณ์ผู้ที่รับชมผลงานที่ศิลปิน คนที่ 3 วันที่ 4 กรกฎาคม 2567) การเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในทางการเมืองในไม่สามารถมีผลกระทบได้ในมุมสังคมแบบกว้าง ๆ

เพราะการสร้างเปลี่ยนแปลงจากศิลปะในเกิดขึ้นในสังคม ผู้ที่เป็นผู้ส่งสารต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้ที่เป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นที่เคารพยกย่องและเกรงใจ จึงจะส่งผลทำให้พลังการสื่อสารนั้น ๆ มีน้ำหนัก และสามารถมีผลทางด้านการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ ซึ่งในการสื่อสารของผลงานศิลปะในภาพที่ 4.4 นำไปสู่การหาข้อมูลเพิ่มเติมกับสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นกับเหตุการณ์ทางการเมืองที่อาจจะนำมาซึ่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตในภายหน้า (สัมภาษณ์ผู้ที่รับชมผลงานที่ศิลปิน คนที่ 5 วันที่ 7 กรกฎาคม 2567) เช่นเดียวกับผู้ที่รับชมผลงานที่ศิลปินคนที่ 8 ที่มีความคิดเห็นว่าการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจะนำไปสู่กระแสสังคม ที่สร้างความตื่นตัว ในประเด็นทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น แต่ผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของศิลปิน Headache Stencil ไม่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ ที่ออกมาเกิดเป็นเพียงกระแสสังคม ณ เวลานั้น ๆ เท่านั้น เมื่อกาลเวลาผ่านไป ประชาชนก็จะมีสิ่งอื่นที่น่าสนใจมาแทนที่

ภาพที่ 4.5 เฝยแพร่ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2562

ภาพที่ 4.5 เป็นผลงานศิลปะที่ Headache stencil ผู้ส่งสารได้นำเสนอโดยมีแรงบันดาลใจมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี 2560 ได้บัญญัติขึ้น ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่สร้างขึ้นอันเป็นผลพวงมาจากผลการลงประชามติของประชาชน ที่ให้อำนาจสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 250 คน (สัมภาษณ์ Headache stencil วันที่ 10 พฤศจิกายน 2566) ในการมีอำนาจเลือกนายกรัฐมนตรี ที่อ้างว่ามาจากการลงมติตามความเห็นของประชาชนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดก็มาจากการแต่งตั้งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

สารที่ใช้ในการสื่อความหมายของ ภาพที่ 4.5 นี้มีการสื่อความหมายทั้งความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย การสร้างผลงานศิลปะโดยใช้ภาพใบหน้าของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในการสื่อความหมายซึ่งเป็นการสื่อความหมายโดยตรง ว่าหมายถึงพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติและนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ในส่วนที่เป็นความหมายโดยนัย คือตัวเลข 250 : 0 ที่หมายถึงในการเลือกตั้งครั้งวันที่ 24 มีนาคม 2562 ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 บัญญัติให้อำนาจสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งของ

คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ จำนวน 250 คน มีสิทธิให้การออกเสียงลงคะแนนเลือกนายกรัฐมนตรี และสามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา 5 ปี พร้อมกับตัวหนังสือสีแดงภาษาอังกฤษที่เขียนคำว่า “SUPER FAIR PLAY 250 : 0” ในการใช้ตัวหนังสือสีแดง โดยความเชื่อตามโบราณที่ว่า การเขียนด้วยปากกาแดงในการเซ็นชื่อจะนำมาซึ่งร้าย บุกคลนั้นจะมีแต่ความเจ็บป่วย เหมือนกับที่เกาหลีก็มีความเชื่อเช่นนี้เหมือนกันว่าการเขียนชื่อด้วยปากกาแดงจะทำให้ชีวิตของบุคคลนั้นประสบกับปัญหา มีแต่เรื่องราวร้าย ๆ ในแถบตะวันตกการวาดภาพสีแดงนำมาสู่ความรู้สึกที่ไม่ดีเพราะสีแดงเปรียบเสมือนเลือด เพราะถ้าการสร้างสรรคผลงานศิลปะด้วยสีแดง เมื่อการลงสียังไม่แห้ง อาจจะมีคราบของสีไหลย่อยตามชิ้นงาน ทำให้ภาพของผลงานไม่น่าดูและมีลักษณะคล้ายเลือด สำหรับผลงานศิลปะที่ Headache stencil สร้างขึ้นในภาพที่ 4.5 เป็นใช้ตัวอักษรสีแดง เพื่อแสดงให้เห็นถึงกลไกความเป็นประชาธิปไตย ว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เสมือนมีคะแนนนำผู้ลงเล่นการเมืองทุกคนด้วยอำนาจของการมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจาก การแต่งตั้งของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ส่งผลให้เกิดความไม่ยุติธรรม และไม่เป็นที่ประชาธิปไตย เพราะสมาชิกวุฒิสภาไม่ได้มาจากเสียงของความต้องการของประชาชน ณ ขณะนั้นไม่สามารถรู้ได้ว่า ผลคะแนนการเลือกตั้งจะเป็นอย่างไร แต่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา มีคะแนนเสียงของสมาชิกวุฒิสภาอยู่ในอำนาจมากกว่าคนอื่นไปแล้ว 250 เสียง นับว่าเป็นร้ายและข้อบกพร่องทางการเมือง ในรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย สารที่ใช้ในการสื่อสารของภาพนี้ได้แสดงสัญญาณที่มีความชัดเจนในเรื่องของเกมการเมืองที่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่เป็นต่อ มีคะแนนนำทางการเมือง แสดงให้เห็นถึงความไม่ยุติธรรมของการเมือง (สัมภาษณ์ผู้ที่รับชมผลงานที่ศิลปิน คนที่ 2 วันที่ 2 กรกฎาคม 2567)

ช่องทางการสื่อสาร Headache stencil ได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะชิ้นนี้ที่เสาสะพานลอยสาธารณะแถวย่านสุขสวัสดิ์ และนำเสนอเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ร่วมด้วยเพื่อให้มีผู้รับสารที่เป็นทั้งประชาชนให้สามารถรับรู้ และเห็นถึงผลงานเป็นจำนวนมากขึ้นกว่าการสร้างสรรคในที่สาธารณะ ตลอดจนให้รัฐบาล องค์กรทางการเมือง ได้ทราบว่ามีประชาชนในที่นี้คือผู้ส่งสาร Headache stencil ไม่เห็นด้วยกับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่ให้อำนาจกับสมาชิกวุฒิสภา และได้นำเสนอผลงานศิลปะชิ้นนี้ในนิทรรศการ THAI CASINO ณ WTF Gallery

ผลของการสื่อสารทางการเมือง ในภาพที่ 4.5 ไม่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่สังคมร่วมกันมีส่วนร่วมในการสร้างขึ้น (กฎหมายที่เป็นผลพวงมาจากการลงประชามติ 2559) เพราะถึงแม้ว่าประชาชนอาจมองว่าการกระทำของรัฐบาลในบางครั้งประชาชนไม่เห็นด้วย แต่ด้วยความไม่มีทางเลือก วิธีที่ดีที่สุดที่จะให้ประเทศพัฒนาต่อไปคือการเดินทางและออกไปเลือกตั้ง ใช้สิทธิใช้เสียงของตนเองเพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงออกถึงประชาธิปไตย (สัมภาษณ์ผู้รับชมผลงานศิลปะ คนที่ 6 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2566) การที่สังคมจะเกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตามสิ่งที่มีความสำคัญคือ ผลกระทบนั้นต้องมีพลังในเชิงเป็นผลกระทบของคนส่วนใหญ่จึงเป็นแรงผลักดันให้

เกิดขึ้น และมีน้ำหนักในสังคมได้ ถ้าเป็นการสื่อสารทางการเมืองที่ใช้ผลงานศิลปะเป็นตัวแทนในการสื่อสารก็มีปัจจัยอื่นร่วมด้วย ทั้งตัวบุคคลที่ทำหน้าที่ในการส่งสาร ต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจและอิทธิพลทางสังคมเพียงพอ เนื่องจากในสังคมไทยยังถูกจำกัดด้วยวัฒนธรรม ประเพณีที่ผู้น้อยต้องให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ การใช้สื่อศิลปะในการเป็นตัวสื่อสารไม่สามารถมีพลังมากพอ (สัมภาษณ์พนารัตน์ พิมพ์พัฒน์ วันที่ 22 มีนาคม 2567)

ภาพที่ 4.6 Stay on ground เผยแพร่ วันที่ 22 พฤษภาคม 2562

จากผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2562 นำมาซึ่งการจัดตั้งรัฐบาลที่หลายฝ่ายมองว่าเป็นการสืบทอดอำนาจ ส่งผลให้รัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้รับการลงมติคะแนนเสียงให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกหนึ่งสมัย Headache stencil ในฐานะผู้ส่งสาร เห็นว่าการจัดให้มีการเลือกตั้งไม่สามารถเปลี่ยนแปลงรัฐบาลได้ ความเป็นประชาธิปไตยไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง ต้องการสื่อสารถึงความไม่บริสุทธิ์ในการเลือกตั้ง ที่เป็นแผนพวงมาจากการวางแผนการของการลงประชามติ ที่นำไปสู่รัฐธรรมนูญฉบับ 2560 ผทให้อำนาจสมาชิกวุฒิสภาในการเลือกนายกรัฐมนตรี การเสนอชื่อนายกที่สามารถเสนอชื่อคนนอกได้

สารที่ใช้ในการสื่อความหมายของ ภาพที่ 4.6 Headache stencil ใช้รูปสัญลักษณ์เป็นนกพิราบในการสื่อความหมาย ซึ่งเป็นความหมายโดยนัยที่สื่อความหมายของนกพิราบหมายถึงอิสรภาพ ด้วยความที่นกสามารถบินได้อย่างเสรีและบินจากพื้นได้ไม่ต้องยึดติดอยู่กับพื้นแผ่นดิน (บารณี บุญทรง, 2565, น.104) นกพิราบยังใช้สื่อความหมายถึงนกที่ทำหน้าที่ในการรับส่งสาร ส่งจดหมาย ในศาสนาคริสต์นกจะใช้สื่อความหมายถึงวิญญาณ แต่ในส่วนของชาวกรีกจะใช้สื่อความหมายถึงความรักและการมีชีวิตใหม่ที่มีอิสระและเสรีภาพเหมือนนก การสื่อความหมายของภาพที่ 4.6 ใช้สื่อความหมายถึงความไม่มีอิสรภาพของประชาชนภายใต้สภาวะการณ์ทางการเมืองที่แม้จะผ่านพ้นจากการเลือกตั้ง เปรียบประชาชนเหมือนกับนกพิราบ ที่โยยหาอิสรภาพ ต่อให้ประชาชนมีอิสระมีสิทธิและเสรีภาพเปรียบเสมือนนกพิราบ ก็ไม่สามารถมีอิสระและมีสิทธิเสรีภาพได้จริง ๆ ต้องตกอยู่ในวังวนของประชาธิปไตยของไทยที่วางไว้ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ต่อให้นกบินได้ แต่ไม่

สามารถบินไปไหนได้ตามอำเภอใจ ถ้าบินหนีหรือกระทำการใด ๆ ที่ขัดต่อกฎเกณฑ์ที่วางไว้ ไม่กระทำตามที่รัฐบาลกำหนดกฎหมาย ก็จะถูกลงโทษ เนื่องจากกฎหมายของไทยที่วางไว้ตามแบบฉบับของคณะรักษาความสงบแห่งชาติกำหนด และ Headache stencil ได้สร้างสรรค์ผลงานเพื่อแสดงถึงการสืบทอดอำนาจของรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมือง และแสดงให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทย

ช่องทางการสื่อสารของผลงานศิลปะ Headache stencil ได้สร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ในทวิตเตอร์และเฟซบุ๊ก และนำมาเสนอบนโลกสังคมออนไลน์เพื่อให้ผู้รับสาร ทั้งประชาชนและองค์กรทางการเมืองทราบถึงการแสดงออกทางความคิดเห็นในทางการเมืองในประเทศไทย

ผลของการสื่อสารทางการเมือง ในภาพที่ 4.6 ไม่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ อำนาจของการเมืองยังอยู่ในกลุ่มของบุคคลที่มีอำนาจ อำนาจของประชาธิปไตยไม่ได้อยู่ในมือของประชาชน (สัมภาษณ์ผู้รับชมผลงานศิลปะ คนที่ 4 วันที่ 4 กรกฎาคม 2567) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นแค่เพียงการสะท้อนมุมมองความคิดของบุคคลที่นำเสนอต่อสังคม ไม่สามารถมีผลกระทบต่อสร้างการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ทางการเมือง (สัมภาษณ์ผู้รับชมผลงานศิลปะ คนที่ 9 วันที่ 14 พฤศจิกายน 2566) การเลือกตั้งเปรียบเสมือนการกระทำที่เกิดขึ้นโดยภาคีรัฐบาลที่พยายามบงบอกแสดงให้เห็นว่านี่คือประชาธิปไตย ต่อให้มีประชาชนจำนวนมากไม่เห็นด้วย แต่ด้วยความที่ไม่มีพลังอำนาจในการต่อรอง ทำให้ประชาธิปไตยจึงต้องดำเนินหน้าต่อไปในรูปแบบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติวางไว้ เป็นประชาธิปไตยที่ไม่บริสุทธิ์และงดงาม

การบริหารงานของรัฐบาล

ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลที่มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะและดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ที่เริ่มต้นขึ้นจากการรัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 นับว่าเป็นการรัฐประหารครั้งที่ 13 ในประเทศไทย โดยส่งผลให้กลุ่มทหารขึ้นมาใช้อำนาจทางการเมืองอีกครั้งหนึ่ง โดยในครั้งนี้รัฐบาลชุดนี้ได้ดำเนินการงานบริหารประเทศภายใต้กฎ และคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติมากมาย เพื่อควบคุมสถานการณ์ให้เกิดความสงบสุขในประเทศ และทำให้ประชาชนในประเทศเกิดความรัก สนิทสามานสามัคคีกันก่อน เพื่อสร้างรากฐานและนำพาประเทศไปสู่การเดินหน้าทางประชาธิปไตยต่อไป ในขณะที่เดียวกันการบริหารของรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาตินี้บริหารงานโดยสร้างกฎเกณฑ์จากประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติอยู่หลายฉบับ ส่งผลทำให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนถูกจำกัด อำนาจในการบริหารงานและตัดสินใจอยู่ในมือของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยสามารถมีอำนาจตัดสินใจทุกเรื่องในการบริหารประเทศได้เลย โดยที่ไม่ต้องอาศัยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ทั้งการดำเนินการที่สืบเนื่องมาจากการรัฐประหาร มีการประกาศพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ที่สร้างมาเพื่อควบคุมปัญหาด้านการชุมนุมของประชาชน ที่การชุมนุมของประชาชนนำมาซึ่งปัญหาในด้านเศรษฐกิจ สังคม

และการเมือง เพื่อไม่ให้การชุมนุมนั้นไปกระทบสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น (กนกวรรณ พุ่มอยู่, 2560, น.5) คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงสร้างกฎหมายห้ามมิให้ชุมนุมเกินกว่า 5 คน ส่งผลให้กิจกรรมทางการเมืองถูกจำกัด ประชาชนไม่สามารถรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องปัญหาความเดือดร้อนได้ เพราะด้วยกฎหมายเจ้าหน้าที่มีสิทธิในการจับกุมทันที สิ่งที่เป็นผลตามมาจากอำนาจของเจ้าหน้าที่คือการใช้ อำนาจในทางไม่ชอบธรรม ยิ่งตอกย้ำความเป็นประชาธิปไตยไม่ใช่ของประชาชน

การที่ในการดำเนินงานของประเทศภายใต้แกนนำของรัฐบาลของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จะเห็นได้ว่าบทบาททางการเมืองของรัฐบาลทหารได้รับแรงกดดันจากต่างประเทศ ในหลายฝ่ายทั้งองค์กรสหประชาชาติ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป โดยในช่วงปี พ.ศ.2557-2564 เป็นช่วงที่รัฐบาลพยายามสร้างความนิยม ความเชื่อมั่น และควบคุมสถานการณ์ทางการเมืองให้อยู่ในอำนาจ (สุณิษญาณัน ฉัตรบูรานนทชัย, ชาญชัย จิตเหล้าอาพร และจิตาภา ธิริศิริกุล, 2565, น.367) เพื่อให้ทั้งรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองเองได้รับการยอมรับ เพื่อให้การบริหารงานในด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ

การบริหารของประเทศได้ดำเนินหน้าไปเรื่อย ๆ ภายใต้ความต้องการของประชาชนที่อยากให้รัฐบาลมาจากการเลือกตั้ง ประเทศไทยจึงมีการลงประชามติเกิดขึ้น เพื่อเป็นรากฐานในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ 2560 ถือเป็นฉบับที่ 20 ของประเทศไทย ในช่วงที่ประเทศไทยผ่านการลงประชามติ และนำมาสู่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ 2560 แม้จะมีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2560 ที่หลายฝ่ายมองว่ารัฐธรรมนูญฉบับไม่เป็นประชาธิปไตย ทั้งการได้มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 250 คน ที่สามารถมีสิทธิในการลงคะแนนเลือก นายกรัฐมนตรี อำนาจของรัฐบาลในฐานะผู้นำประเทศที่ได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่ใช้การปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย ยังต้องเผชิญกับอำนาจในมาตรา 44 ที่รัฐบาลสามารถมีอำนาจในการออกคำสั่งใด ๆ ก็ได้ และการออกคำสั่งนี้สามารถใช้ได้กับทุกเรื่องในสังคม โดยไม่ต้องผ่านการเห็นชอบจากนิติบัญญัติและตุลาการ การออกมาตรา 44 ของรัฐบาลคือการให้อำนาจแก่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ครอบคลุมไปถึงเรื่องการจัดการอื่น ๆ ในสังคมทั้งความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ สามารถแบ่งหมวดหมู่ในเรื่องการออกคำสั่งทั้งในด้านการบริหารราชการแผ่นดิน การโยกย้ายแต่งตั้งข้าราชการ ซึ่งในอดีตเคยมีกฎหมายที่เคยให้อำนาจแก่รัฐบาลเหมือนกับมาตรา 44 คือ อำนาจในมาตรา 17 ในสมัยของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

การดำเนินงานของรัฐบาลก่อนที่จะมีการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคม 2562 รัฐบาลได้มีการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนปฏิรูปประเทศ 13 ด้าน ซึ่งเป็นบทบัญญัติใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นกับสังคมไทยมาก่อน ยุทธศาสตร์ชาติคือแผนการพัฒนาประเทศที่จะคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้ระบุไว้ ใช้วางเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาประเทศให้ส่วนราชการทุกภาคส่วนต้องปฏิบัติตาม ในการเป็นแนวทางเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง

ยั่งยืน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีระยะเวลาในการดำเนินการ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กล่าวว่ายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สร้างมาเพื่อเป็นแนวทางให้ทราบว่าการเดินทางของประเทศเป็นอย่างไร และรัฐบาลต้องดำเนินการจัดงบประมาณ แผนงานไปพัฒนาด้านไหนที่จะเป็นการเดินทางไปให้ประเทศไปสู่ความเจริญ เพื่อให้ประเทศเดินทางเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 คือการพัฒนาที่คณะกรรมการความสงบแห่งชาติเห็นว่าเป็นการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงทางรายได้ด้วยการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาทำให้ประเทศเดินทางไม่ใช่ประเทศที่มีรายได้ระดับกลางรวมทั้งยังสร้างความเจริญสมดุลให้กับประเทศเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

โดยเกณฑ์ที่ใช้เป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ คือความอยู่ดีมีสุขของประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดี ในด้านเศรษฐกิจสามารถเจริญเติบโตแข่งขันกับต่างประเทศได้ สังคมมีความเท่าเทียมเสมอภาค ไปพร้อม ๆ กับการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการวางกรอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีนี้ เป็นยุทธศาสตร์ที่เขียนด้วยคณะกรรมการความสงบแห่งชาติเอง ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการครั้งนี้ แต่ต้องนำมาเป็นการวางกรอบแนวทางในการดำเนินงานของประเทศ เพื่อให้ดำเนินไปในแนวทางที่คณะกรรมการความสงบแห่งชาติได้วางไว้แล้ว

ภาพที่ 4.7 Time machine เผยแพร่ วันที่ 23 พฤษภาคม 2562

ภาพที่ 4.7 Headache stencil ในฐานะผู้ที่ส่งสาร เห็นว่าจากการบริหารงานของรัฐบาลที่ประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เรื่อยมาจนผ่านการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2562 ที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้รับลงมติคะแนนเสียงให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกหนึ่งสมัย Headache stencil ในฐานะผู้ส่งสาร มองว่าการเดินทางของประเทศไทยเป็นไปตามกรอบแนวทางที่ทางคณะกรรมการความสงบแห่งชาติเตรียมไว้อยู่แล้ว (สัมภาษณ์ Headache stencil วันที่ 10 พฤศจิกายน 2566)

สารที่ใช้ในการสื่อความหมายของ ภาพที่ 4.7 Headache stencil ใช้สัญลักษณ์เป็นภาพของการ์ตูนโดเรมอน ซึ่งเป็นหุ่นยนต์แมวของประเทศญี่ปุ่น ที่มีที่มาจากโลกในอนาคต โดยการ์ตูนโดเรมอนมีความสามารถในการย้อนเวลากลับไปในอดีตได้ รวมถึงเดินทางไปยังอนาคตได้ โดยใช้อุโมงค์แห่งกาลเวลาเป็นตัวดำเนินการพาไป โดยมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นั่งไปกับการ์ตูนโดเรมอนด้วย ในการสื่อความหมายภาพที่ 4.7 เป็นการใช้อการ์ตูนโดเรมอนเป็นสัญลักษณ์แทนความหมายของการบริหารประเทศที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ดำเนินบริหารงานของประเทศเปรียบเสมือนการนำพาประเทศไม่ใช่เป็นการเดินทางไปสู่ออนาคต แต่เป็นการเดินทางกลับไปสู่ยุคสมัยก่อน ไม่ได้ทำให้ประเทศเดินทางเหมือนกับกรอบนโยบายต่าง ๆ รวมทั้งกรอบของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่วางกรอบไว้เพื่อให้ประเทศพัฒนาก้าวหน้าประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และก้าวผ่านประเทศกำลังพัฒนา แต่เมื่อพิจารณาถึงการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ 20 ปี จะเห็นได้ว่าสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางให้รัฐบาลรุ่นหลังต้องปฏิบัติตามทั้งการแถลงนโยบาย และใช้งบประมาณในการพัฒนาให้เป็นไปและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี รวมถึงผลจากการเลือกตั้งและการรวบรวมพรรคการเมืองเพื่อการจัดตั้งรัฐบาลสำหรับ Headache stencil ยังมีมุมมองทางการเมืองว่าการเลือกตั้งในครั้งนี้ไม่ใช่ประชาธิปไตย เป็นการสืบทอดอำนาจตามกฎหมายเกณฑ์ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้วางกรอบดำเนินการไว้แล้ว ซึ่งภาพที่ 4.7 นี้กลุ่มผู้ที่รับชมผลงานที่ศิลปะสามารถอธิบายความหมายของการสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน คือ การนั่ง TIME MACHINE ย้อนกลับไปสู่การเมืองในแบบที่ไม่ก้าวหน้า

ช่องทางการสื่อสาร Headache stencil ยังคงเลือกใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหลัก เพื่อบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น และแสดงออกถึงความรู้สึกของคนที่มีการบริหารประเทศในขณะนั้น เพื่อให้ประชาชนและรัฐบาลในฐานะที่เป็นผู้รับสารได้ทราบถึงการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อระบบการบริหารงานในขณะนั้น

ผลการสื่อสารทางการเมืองของภาพที่ 4.7 แสดงให้เห็นถึงอำนาจยังคงอยู่ในกลุ่มของชนชั้นนำ คือคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ต่อให้ประชาชนผู้ที่ออกมาแสดงออกทางการเมืองถึงความไม่เห็นด้วย ต่อต้านรัฐบาลชุดนี้ ก็ไม่สามารถระทำการใด ๆ ได้ ผลงานศิลปะก็ไม่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในสังคมได้ แค่เพียงบอกเล่าเรื่องราวเหตุการณ์และความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของรัฐบาล

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยมีต้นกำเนิดมาจากเมืองอู่ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อเดือนธันวาคม 2562 ส่งผลให้ทั่วโลกต่างตื่นตระหนกถึงโรคระบาดนี้ เนื่องจากเป็นโรคที่สามารถแพร่กระจายติดต่อได้อย่างรวดเร็วและแพร่ระบาดเป็นวงกว้างทั่วโลกในหลาย ๆ ประเทศ ทางกาโอ จาม สัมผัสสารคัดหลั่ง มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ในเวลาสั้นองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินทาง

สาธารณสุขระหว่างประเทศ สำหรับในประเทศไทยพบผู้ป่วยโรคโควิด 19 รายแรกในเดือนมกราคม 2563 และมีการแพร่ระบาดที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครจากนักท่องเที่ยวสถานบันเทิง สนามมวย จากนั้นรัฐบาลได้ประกาศพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน มีการประกาศเคอร์ฟิวระหว่างเวลา 22.00 น. – 04.00 น. เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 ทำให้รัฐบาลสามารถควบคุมสถานการณ์โควิด 2019 นี้ให้อยู่ในระดับต่ำ

สำหรับกระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทยได้ประกาศให้โรคโควิด 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563 โดยมีคนไทยเสียชีวิตเป็นรายแรกในประเทศไทยในเดือนมีนาคม 2563 ในการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ประเทศไทยได้นำมาตรการปิดเมืองมาใช้ ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563 ในช่วงแรกของการแพร่ระบาดของโควิด 2019 รัฐบาลสามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 ได้อย่างประสบความสำเร็จ เนื่องจากการจ้างที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ การทำงานอย่างเต็มความสามารถของบุคลากรทางการแพทย์ ความร่วมมือของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทำให้รายงานผู้ติดเชื้อเป็นศูนย์ต่อเนื่องมาหลายเดือน (วลัยพร รัตนเศรษฐ และสมศักดิ์ วานิชยาภรณ์, 2564, น.77) ทั้งการล็อกดาวน์ระดับรุนแรง สามารถควบคุมจำนวนผู้ป่วยให้มีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับหลายประเทศ

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 คือปัญหาด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจทั่วโลกต้องเผชิญกับปัญหาสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและหยุดชะงัก โดยเศรษฐกิจของประเทศไทยปี 2563 หดตัวร้อยละ 6.1 จากปีก่อน ซึ่งนับว่าเป็นการหดตัวในอัตราที่สูงใกล้เคียงกับช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง ปี 2540 (ข้อมูลจากรายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2563 ของธนาคารแห่งประเทศไทย) แม้ว่าภาครัฐจะมีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาเพื่อพยุงเศรษฐกิจให้กลับมาฟื้นแข็งแรงอีกครั้ง แต่ก็ไม่สามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กลับมาดีขึ้นได้ประชาชนยังได้รับความเดือดร้อนจากพิษเศรษฐกิจกันอย่างทั่วหน้า โดยรัฐบาลได้มีมาตรการเพื่อบรรเทาผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมุ่งเน้นการโอนเงินเยียวยาในช่วงที่มีการล็อกดาวน์ โดยรัฐบาลต้องใช้งบประมาณมากในการเยียวยา (นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ และอมเรศ กลิ่นบัวแก้ว, 2564, น.29)

ในด้านการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 มีมาตรการให้ธนาคารลดดอกเบี้ย มีการปล่อยอัตราเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ รวมทั้งการขยายเวลาการชำระหนี้ให้ยืดระยะเวลาออกไปเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชน รัฐบาลมีการกู้เงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในการเยียวยากลุ่มประชาชนผู้ประกอบการธุรกิจ และผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ในการแพร่ระบาดของโควิด 2019 ทั้งการรักษาที่มีความสำคัญแล้ว การได้รับวัคซีนเพื่อให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันเมื่อได้รับเชื้อโควิด 2019 แล้วให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายน้อยที่สุด

นอกจากนั้นยังต้องประสบปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาจากแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 คือ การขาดแคลนหน้าากอนามัยของบุคลากรทางการแพทย์ซึ่งเป็นด้านหน้าของการต้องเผชิญกับโรคระบาดนี้ และการทำงานหนักของบุคลากรทางการแพทย์ รวมถึงในการบริหารจัดการด้านการศึกษาที่มีการปรับแผนการเรียนการสอนไปใช้ในรูปแบบออนไลน์ รูปแบบการเรียนโดยใช้สื่อโบบงาน จัดการสอนแบบ Video Conference สำหรับนักเรียนที่ไม่มีอุปกรณ์ในการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ก็จะมีการกำหนดมาตรการให้นักเรียนไปติดต่อกับทางโรงเรียนเพื่อมารับโบบงานไปเรียนที่บ้าน

ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 ที่ยังคงมีการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องและรุนแรงไปทั่วโลก ในประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบทั้งการประกอบอาชีพที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างปกติ การดำเนินชีวิตของประชาชนต้องมีการปรับตัวเพื่อสามารถดำรงชีวิตอยู่ควบคุมกับโรคระบาดนี้ให้ได้กับมาตรการวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) ต้องยอมรับว่าเป็นช่วงที่ใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนและดำเนินการทางภาครัฐเป็นอย่างมาก ในปี พ.ศ.2564 เกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 มีความรุนแรงมากกว่าปี พ.ศ.2563 อย่างมากทั้งสายพันธุ์ใหม่อย่างเดลต้า รวมไปถึงจำนวนของวัคซีนในการที่จะเป็นตัวช่วยกำลังสำคัญในการบรรเทาความรุนแรงของโรคโควิด 2019 ให้บรรเทาและลดการเสียชีวิตของประชาชนให้น้อยที่สุด การฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด 2019 เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันสามารถทำให้การแพร่ระบาดของโรคสงบลง (ชุตินา บุญทวี, 2565, น.50)

ประเทศไทยเริ่มดำเนินการฉีดวัคซีนในเดือนกุมภาพันธ์ 2564 ซึ่งเป้าหมายกลุ่มแรกของการได้รับวัคซีนคือบุคลากรทางการแพทย์ และกลุ่มเปราะบางในสังคมไทย ซึ่งในระยะแรกประชาชนไม่เข้ารับการฉีดวัคซีนเนื่องจากขาดความเชื่อมั่นถึงประสิทธิภาพของวัคซีนภาครัฐ จึงมีความจำเป็นต้องสร้างการสื่อสารไปถึงประชาชนให้เห็นถึงความสำคัญของการได้รับวัคซีนถึงเรื่องความปลอดภัย ข้อดีและข้อเสีย ทั้งการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และสร้างมาตรการข้อจำกัดหรือเอื้อประโยชน์ต่อผู้รับวัคซีนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนไทย การเผยแพร่ออนไลน์ สื่อโทรทัศน์จึงส่งผลทำให้ประชาชนมีความรู้ด้านวัคซีนมากขึ้น (เกตุรินทร์ บุญคล้าย, วรรณชาติ ตาเลิศ, อนุสร การเกษ, พิษญาณ์ภูษณ์ แก้วอำไพ และนนทรรัตน์ จำเริญวงศ์, 2566, น.423) การบริหารงานภายใต้สถานการณ์โควิดที่ล้มเหลว ทั้งยอดผู้ป่วยที่พุ่งสูงขึ้นและมีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้น ระบบการจัดการสาธารณสุขที่มีปัญหา ส่งผลให้เกิดผู้ติดเชื้อล้นโรงพยาบาลและไม่ได้เข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลอีกเป็นจำนวนมาก

การควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 ต้องมาควบคู่กับการสร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้รับวัคซีนเพื่อเป็นส่วนช่วยควบคุมการแพร่ระบาดโรคโควิด 2019 ให้เบาบางลง เนื่องจากเมื่อพิจารณากลุ่มผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับวัคซีนเลย ซึ่งในช่วงแรกของการฉีดวัคซีนเริ่ม

ขึ้นเดือนกุมภาพันธ์ 2564 กลุ่มเป้าหมายแรกที่ได้รับวัคซีนคือบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความเสี่ยงสูง และกลุ่มผู้ที่มีความเสี่ยงเป็นหลักก่อน วัคซีนที่ประเทศไทยนำมาใช้มี 2 ยี่ห้อ คือ แอสตราเซเนกา และ ซิโนแวค การฉีดวัคซีนในบางคนอาจเกิดผลข้างเคียงตามมา เช่น อาการปวด บวม รู้สึกอ่อนเพลีย เวียนศีรษะ ความดันต่ำ หัวใจเต้นเร็ว บางรายมีอาการแพ้ถึงขั้นเสียชีวิต ทำให้มีประชาชนจำนวนมากไม่ฉีดวัคซีน เนื่องจากยังไม่มั่นใจในคุณภาพของวัคซีน รัฐบาลจึงต้องออกมาตรการบังคับให้ประชาชนได้รับการฉีดวัคซีนเพื่อควบคุมสถานการณ์ให้ดีขึ้น

ภาพที่ 4.8 Yummy เผยแพร่ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2564

ภาพที่ 4.8 Headache Stencil เป็นผู้ส่งสารที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ได้สื่อสารถึงการบริหารงานของภาครัฐภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 เกี่ยวกับการจัดหาวัคซีนที่จะนำเข้ามาใช้ในประเทศ เพื่อควบคุมและป้องกันการได้รับอันตรายถึงชีวิตให้ทุเลาลง นับว่าช่วงเวลานั้นเป็นช่วงที่ประชาชนต่างมุ่งหาข้อมูลของประสิทธิภาพของวัคซีน เพื่อคำนึงถึงความปลอดภัย เกิดความสับสนในประชาชนอย่างมาก ถึงการตัดสินใจว่าจะฉีดวัคซีนดีไหม และฉีดยี่ห้อไหน

สารที่ใช้ในการสื่อความหมายแทนในภาพที่ 4.8 เป็นการใส่ปากกัดในลักษณะคาบวัคซีนเอาไว้ Headache Stencil ได้ใช้สื่อแทนความหมายของการกินวัคซีน ในที่นี้คือการได้รับผลประโยชน์จากการบริหารงานภาครัฐในการจัดหาวัคซีนมาฉีดให้กับประชาชน ส่วนคำว่า EXPLOITATION ใช้สื่อความหมายโดยตรง คือการแสวงหาผลประโยชน์ ผลกำไร เพื่อใช้ในการสื่อสารว่าการหาวัคซีนมาช่วยระงับ บรรเทาความรุนแรงของโรคโควิด 19 นั้น รัฐบาลเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการจัดซื้อไม่ใช่ว่าประชาชน เนื่องด้วยความน่าเชื่อถือของวัคซีน ผลงานวิจัยเกี่ยวกับวัคซีนในขณะนั้นยังมีข้อมูลที่น้อย ซึ่งการที่รัฐบาลจัดหาวัคซีนซิโนแวคที่มีข้อมูลว่าเป็นวัคซีนที่ด้อยประสิทธิภาพและมีผลข้างเคียงต่อผู้ที่ได้รับวัคซีนชนิดนี้เข้าไปในร่างกาย เนื่องจากวัคซีนแอสตราเซเนกาไม่สามารถผลิตส่งได้ทัน ส่งผลให้วัคซีนซิโนแวคได้เป็นวัคซีนหลักในการใช้ควบคุมบรรเทาโรค

โควิด 19 ของประเทศไทย ท่ามกลางความวิตกกังวลของประชาชน ทำให้รัฐบาลต้องใช้อำนาจรัฐเข้ามาช่วยประชาชนสัมพันธ์เชิงชุมชน รมว.รงค.ให้ประชาชนมาฉีดวัคซีน

ช่องทางในการสื่อสาร Headache Stencil เลือกช่องทางการสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนช่วยการตระหนักถึงการบริหารงานของรัฐบาลและหาข้อมูลเกี่ยวกับความจริงที่เกิดขึ้นถึงเรื่องของประสิทธิภาพของวัคซีน

ผลของการสื่อสารทางการเมืองของภาพที่ 4.8 ไม่ได้ส่งผลใด ๆ ในสังคมที่สร้างผลกระทบและเปลี่ยนแปลงสังคมได้ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือประชาชนในฐานะผู้รับสารเกิดความตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้น จะส่งผลอย่างไรต่อสังคมและตัวเองบ้าง (สัมภาษณ์ผู้รับชมผลงานศิลปะ คนที่ 8 วันที่ 6 กรกฎาคม 2567) เนื่องจากการบริหารงานของภาครัฐในเรื่องของการบริหารจัดการวัคซีนเพื่อนำมาใช้ในการป้องกันและควบคุมบรรเทาโรคโควิด 19 เนื่องด้วยโรคโควิด 19 เป็นโรคที่เกิดขึ้นใหม่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องแทบจะไม่มี เพราะฉะนั้นข้อมูลที่ประชาชนได้รับในทางวิชาการจะมีน้อยมาก ๆ และเรื่องโรคโควิด 19 เป็นโรคที่ติดต่อกันง่ายและสร้างความรุนแรงถึงร่างกายและเสียชีวิตได้ ความตื่นตระหนกในเรื่องของสุขภาพร่างกายต่อวัคซีนจึงมีมาก (สัมภาษณ์ผู้รับชมผลงานคนที่ 4 วันที่ 4 กรกฎาคม 2567) และสิ่งที่มากตามมากคือข่าวปลอม เมื่อข่าวปลอมเผยแพร่กระจายไป ส่งผลให้มีประชาชนหลงเชื่อกันเป็นจำนวนมาก สังคมเกิดความรับรู้ในด้านเดียว และบางคนหลงเชื่อข่าวในโลกออนไลน์จนถึงขั้นวิตก และถ้าภาพนี้ถึงรัฐบาลในฐานะที่เป็นผู้รับสาร ก็ไม่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในการทำงานของรัฐบาลได้ สิ่งที่ทำได้คือศิลปินในฐานะผู้ส่งสารเป็นเพียงโทรโข่งประกาศให้ทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับการบริหารภาครัฐ เสียงที่เกิดขึ้นไม่ได้มีผลกระทบใด ๆ ไม่นานก็จะเงียบหายไปเอง (สัมภาษณ์พนารัตน์ พิมพ์พัฒน์ วันที่ 22 มีนาคม 2567)

การแสดงออกทางการเมือง

การแสดงออกทางการเมืองแบ่งเป็น 2 ช่วงเวลาด้วยกัน คือ 1. ช่วงเวลาตั้งแต่รัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 จนถึงก่อนประกาศให้มีการจัดการเลือกตั้ง 24 มีนาคม 2562 และ 2. ช่วงที่ 2 เป็นช่วงเวลาตั้งแต่ประกาศให้มีการเลือกตั้ง 24 มีนาคม 2562

เนื่องจากจะเห็นว่าการแสดงออกทางการเมืองของทั้ง 2 ช่วงเวลาที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของประกาศของกฎหมายที่มาบังคับ จำกัดสิทธิของประชาชนในการแสดงออกทางการเมือง ทั้งการประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ห้ามมิให้ประชาชนมั่วสุม หรือชุมนุมทางการเมืองตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป หากฝ่าฝืนจะมีความผิดมีโทษ ทั้งจำทั้งปรับ

1) ช่วงเวลาตั้งแต่รัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 จนถึงก่อนประกาศให้มีการจัดการเลือกตั้ง 24 มีนาคม 2562 แม้ว่านับจากการรัฐประหารเป็นต้นมา การเมืองในประเทศจะจำกัดสิทธิเสรีภาพทางการเมืองโดยเฉพาะของนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม นับตั้งแต่การปรับทัศนคติ การห้ามออกนอกประเทศ การอายัดบัญชีเงินฝาก ฯลฯ แต่ก็ยังมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองของผู้ที่

ไม่เห็นด้วยกับการทำรัฐประหาร โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา นักวิชาการ สื่อมวลชนบางส่วน และ นักกิจกรรมเคลื่อนไหว แต่รัฐบาลและคสช.ก็มีการปราบปรามด้วยการใช้คำสั่งของคณะรัฐประหาร รวมทั้งการดำเนินคดีด้วยศาลทหาร รวมทั้งใช้กลไกปฏิบัติการทางจิตวิทยาและสงครามข่าวสาร (พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2563, น.35)

ทางด้านกลุ่มประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับการกระทำของรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เข้ามาดำเนินการควบคุมการบริหารประเทศ จึงมีกลุ่มดาวดิน หรือที่ปัจจุบันเรียกว่า “กลุ่มนักศึกษาเผยแพร่กฎหมายสิทธิมนุษยชนเพื่อสังคม” ซึ่งเป็นกลุ่มที่ทำกิจกรรมเผยแพร่กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเพื่อสังคม รวมทั้งทำกิจกรรมต่อต้านการรัฐประหาร การถูกคุกคามจับกุม กักขัง และการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ทั้งการแสดงออกตามสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง นักศึกษากลุ่มนี้ได้ไปแสดงสัญลักษณ์ทางการเมืองคือการชูสามนิ้วให้กับ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ขณะที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ลงพื้นที่ที่จังหวัดขอนแก่น จึงถูกเจ้าหน้าที่จับกุมกลุ่มดาวดินได้ โดยก่อนหน้านี้กลุ่มดาวดินมีรูปแบบการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่แสดงออกถึงการเมืองแบบเผชิญหน้ากับเจ้าหน้าที่ ด้วยสถานการณ์ทางการเมืองที่ปิดกั้นการแสดงออกทางการเมืองทำให้กลุ่มดาวดินใช้วิธีการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ชูสามนิ้วเพื่อแสดงความต่อต้านในรัฐบาลทหาร และโดนจับกุมตัว

รวมไปถึงในการชุมนุมของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ (NMD) จำนวน 14 คน โดนข้อหาต่อต้านคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยที่นักขบวนการประชาธิปไตยใหม่ (NMD) เป็นนักศึกษาที่ไม่ยอมรับข้อกล่าวหาจากคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เนื่องจากเหตุผลของคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งจากศาลทหาร และในคำสั่งได้ให้พวกนักขบวนการประชาธิปไตยใหม่ (NMD) เป็นนักโทษทางการเมือง โดยเจ้าหน้าที่เหล่านั้นได้ยึดมือถือของทุกคน การกระทำเหล่านี้ จะเห็นได้ว่าเป็นการกระทำมิชอบ เนื่องจากนักขบวนการประชาธิปไตยใหม่ (NMD) มีสิทธิที่จะให้ทนายรับทรัพย์สินได้ แสดงให้เห็นถึงความบิดเบี้ยวของการทำงานของระบบศาลและการประพฤตินิชอบของเจ้าหน้าที่

แม้ว่านับจากการรัฐประหารเป็นต้นมา การเมืองในประเทศจะจำกัดสิทธิเสรีภาพทางการเมืองโดยเฉพาะของนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม นับตั้งแต่การปรับทัศนคติการห้ามออกนอกประเทศ การอายัดบัญชีเงินฝาก ฯลฯ แต่ก็ยังมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองของผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการทำรัฐประหาร โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา นักวิชาการ สื่อมวลชนบางส่วน และนักกิจกรรมเคลื่อนไหว แต่รัฐบาลและคสช.ก็มีการปราบปรามด้วยการใช้คำสั่งของคณะรัฐประหาร รวมทั้งการดำเนินคดีด้วยศาลทหาร รวมทั้งใช้กลไกปฏิบัติการทางจิตวิทยาและสงครามข่าวสาร (พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2563, น. 35)

ภาพที่ 4.9 Crying baby เผยแพร่ วันที่ 26 ธันวาคม 2557

ภาพที่ 4.9 เป็นผลงานศิลปะที่ Headache Stencil สร้างสรรค์ขึ้นในฐานะผู้ส่งสารที่ต้องการถ่ายทอดไปยังผู้รับสารทั้งประชาชน องค์กรทางการเมือง รัฐบาล เพื่อให้ทุกคนได้รับทราบถึงความคิดของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายในประเทศ เป็นการนำเสนอที่สื่อถึงการกระทำของรัฐบาล คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่กำจัดการสิทธิของประชาชนในการแสดงออกทางการเมือง

สารที่ใช้ในการสื่อความหมายแทนในภาพที่ 4.9 Headache Stencil ได้ใช้ภาพของเด็กกำลังร้องไห้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งภาพของเด็กเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงวัยที่เต็มไปด้วยจินตนาการ การมีความหวังและความฝัน เพราะวัยเด็กคือวัยที่มีความบริสุทธิ์ เป็นวัยที่มีความคิด ความฝันในจินตนาการ (สริตา สุวรรณแก้วมณี, 2556, น.1) ในส่วนของวัยเด็กเป็นวัยที่สามารถเล่นและจินตนาการได้อย่างอิสระ มีความฝันอย่างไร้ขอบเขต เด็กสามารถคิดและเป็นวัยที่เต็มไปด้วยจินตนาการ ภาพของเด็กกำลังร้องไห้ที่ใช้สื่อแทนความหมายของ Headache Stencil ใช้แทนกลุ่มดาวดินซึ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาเผยแพร่กฎหมายสิทธิมนุษยชนเพื่อสังคม ที่ออกมาแสดงความคิดเห็นทางการเมือง แต่การกระทำนี้ไม่สามารถทำได้ เพราะการแสดงออกถึงกิจกรรมทางการเมือง ถูกคณะรักษาความสงบแห่งชาติประกาศกำหนดเป็นข้อห้ามเอาไว้ เมื่อกลุ่มนักศึกษาฝ่าฝืนจึงถูกลงโทษ เหมือนกันกับที่กลุ่มนักขบวนการประชาธิปไตยใหม่ที่ออกมาเรียกร้องทางการเมือง ทำให้ถูกดำเนินคดีตามคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติเช่นกัน สิ่งที่ Headache Stencil พยายามนำเสนอในการสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะภาพที่ 4.9 นี้ เป็นการสื่อสารให้เห็นถึงการที่กลุ่มนักศึกษาหรือประชาชนที่ออกมาแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืน ไม่สามารถกระทำได้อย่างอิสระในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ประชาชนถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ไม่สามารถเรียกร้องความต้องการและขาดอิสรภาพในการแสดงออก โดยภาพที่ 4.9 สามารถใช้สื่อความหมายที่กลุ่มผู้รับชมผลงานศิลปะมีความคิดเห็นของ ความหมายที่สะท้อนให้เห็นถึงการที่กลุ่มผู้

ประท้วงหรือประชาชนถูกผู้มีอำนาจรังแก เนื่องจากการกระทำที่ขัดต่อคำสั่งของผู้มีอำนาจ ส่งผลให้ประชาชนขาดอิสรภาพในการดำเนินชีวิต (สัมภาษณ์ คนที่ 4 วันที่ 4 กรกฎาคม 2567)

ช่องทางการสื่อสาร Headache Stencil ได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะชิ้นนี้ที่กำแพงในจังหวัดเชียงใหม่ และถ่ายทอดผลงานศิลปะลงในสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อไม่ให้แค่ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่เห็นเท่านั้น แต่เป็นการเปิดโลกการสื่อสารให้ประชาชนทุกคนบนโลกนี้สามารถเห็นถึงความคิดเห็นทางการเมืองที่มีต่อการกระทำของรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ผลของการสื่อสารทางการเมืองของภาพที่ 4.9 แสดงให้เห็นถึงข้อเรียกร้องที่ Headache Stencil ในฐานะผู้ส่งสาร ต้องการสื่อสารให้ทุกภาคส่วนเห็นว่า การบริหารประเทศในช่วงที่การบริหารประเทศยังอยู่ในมือของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นการบริหารที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สื่อให้เห็นถึงว่าประชาชนกำลังถูกทำร้ายจากการกระทำนี้ ผลของการสื่อสารไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งใดในสังคมได้ แต่สำหรับผลกระทบที่เกิดจากศิลปินที่ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร เกิดการถูกติดตามหาตัวจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่งผลให้ศิลปินต้องใช้เวลาสร้างสรรค์ผลงานด้วยความว่องไว และต้องใช้หน้ากากปิดบังใบหน้า เพื่อป้องกันตัวเองจากการถูกตามตัวของรัฐ เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2) ช่วงเวลาตั้งแต่ประกาศให้มีการเลือกตั้ง 24 มีนาคม 2562 ในการแสดงออกทางการเมืองในช่วงที่ 2 เมื่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติประกาศให้มีการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคม 2562 และประกาศยกเลิกคำสั่งห้ามให้ประชาชนหรือพรรคการเมืองจัดกิจกรรมทางการเมือง จึงทำให้ทั้งประชาชน พรรคการเมือง ตลอดจนนักกิจกรรมทางการเมืองออกมาแสดงออกทางการเมืองกันอย่างมากมาย หลังจากที่ติดอำนาจของคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ โดยประชาชนบางกลุ่มเริ่มทวงหาความหวังของการบริหารประเทศแบบประชาธิปไตยที่รอคอยภายใต้การบริหารงานของ คสช. ที่รัฐประหารมาเกือบ 5 ปี ส่งผลให้เกิดความตื่นตัวของ การเลือกตั้ง บางกลุ่มมีการตั้งความหวังของการเลือกตั้งในครั้งนี้หวังว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงประเทศชาติให้เป็นประชาธิปไตยได้ในทิศทางที่ดีขึ้น พรรคการเมืองมีการปราศรัย ชูนโยบายเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชน ส่งผลให้กิจกรรมทางการเมืองปลดล๊อคประชาชนสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การณรงค์การเลือกตั้งจึงเกิดขึ้นทั่วประเทศ และมีกิจกรรมที่พูดปราศรัยแสดงวิสัยทัศน์ความคิดเห็นทางการเมืองอย่างมากมาย ทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยน และรายการทางสื่อโทรทัศน์

การจัดกิจกรรมการแสดงออกทางการเมืองโดยเริ่มจากการมีกิจกรรมวิ่งไล่ลุง และเดินเชียร์ลุง ซึ่งเป็นการแสดงถึงการปะทะของความคิดทางการเมืองของฝ่ายที่ต่อต้านรัฐบาลและฝ่ายที่สนับสนุนรัฐบาล มีขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของคณะประชาชนปลดแอกที่มาจากปัญหาความคับข้องใจและความเห็นขัดแย้งของศาลรัฐธรรมนูญในการยุบพรรคอนาคตใหม่และการ

รวมตัวกันของนักศึกษาเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน (นันทพร วงษ์เชษฐา, 2566, น.57) หรือคณะประชาชนปลดแอกเป็นขบวนการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นโดยมีฉนวนเหตุมาจากการบริหารงานภาครัฐที่มีความล้มเหลวโดยทั้งประชาชน เยาวชน นิสิตนักศึกษา ได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเกิดการเคลื่อนไหวทั้งในสื่อสังคมออนไลน์และการเคลื่อนไหวบนท้องถนน (กมลวรรณ ทับทิมทอง และวีระ หวังสัจจะโชค, 2566, น.4) การแสดงออกทางกิจกรรมทางการเมืองที่เริ่มมีการเคลื่อนไหวเกิดขึ้นสลับกับหยุดการเคลื่อนไหวเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 ในช่วงของการเคลื่อนไหวทางการเมืองเป็นการเคลื่อนไหวต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2563 มีการชุมนุมที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของความหลากหลายทางเพศ

การเคลื่อนไหวทางการเมืองหลังจากที่มีการเลือกตั้ง 2562 รัฐบาลมีการใช้กฎหมายกับกลุ่มผู้นำชุมนุมที่ถูกดำเนินคดีในมาตรา 112 และมาตรา 116 ส่งผลให้ไม่มีแกนนำทางการเมืองเกิดแนวร่วมการแสดงออกของกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ต้องการออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อพัฒนาและยกระดับประเทศให้มีความทันสมัยเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ (พระณัฐวุฒิ พันทะลี, สุขพัฒน์ อนนทจารย์, อาทิตย์ แสงเฉวก และวีรณัฐ พรหมจักร, 2565, น.58) โดยกลุ่มผู้ชุมนุมมีข้อเรียกร้องให้มีการแก้ไขและยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับ 2560 ในบางมาตรา ทั้งช่องทางของการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรี ที่ไม่ได้มาจากตัวแทนของประชาชน เนื่องจากสามารถเลือกบุคคลภายนอกเข้ามาดำรงตำแหน่งได้ เปลี่ยนสมาชิกวุฒิสภาให้มาจากการเลือกตั้งไม่ใช่แต่งตั้งเพื่อจะได้เป็นตัวแทนเสียงของประชาชนเหมือนกับรัฐธรรมนูญฉบับ 2540 ยกเลิกยุทธศาสตร์ชาติ ที่กลุ่มผู้ชุมนุมมองว่าเป็นปัญหาในการพัฒนาประเทศมากกว่าจะเป็นรากฐานแนวทางในการเดินทางของประเทศ เพื่อให้รัฐธรรมนูญเป็นของประชาชน ไม่ใช่รับใช้กลไกของรัฐบาลในแบบเดียว ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ ระบบอาวุโส และยกเลิกมาตรา 112

การเคลื่อนไหวทางการเมืองนับว่าเป็นกิจกรรมที่ประชาชนสามารถกระทำได้เพื่อเรียกร้อง เสนอแนะ รวมทั้งการประท้วงให้รัฐบาลกระทำตามเงื่อนไขและความต้องการของประชาชน สำหรับในปี พ.ศ. 2563 มีการชุมนุมทางการเมืองที่สำคัญของสภาพนักเรียนนิสิตและนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนท.) ที่ลานปริดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเป็นลักษณะของการชุมนุมเป็นลักษณะของแฟลชม็อบ ถูกถ่ายทอดเผยแพร่ลงบนสื่อสังคมออนไลน์ เกิดการกระจายของมูลกันอย่างรวดเร็ว การชุมนุมในครั้งนี้ไม่ได้เป็นลักษณะของการนอนค้างเหมือนการชุมนุมครั้งก่อนที่ผ่านมา แต่เป็นใช้วิธีการไปกลับ โดยการชุมนุมในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อแสดงออกถึงการไม่เห็นด้วยกับการยุบพรรคอนาคตใหม่โดยมีความคิดเห็นว่าเป็นการใช้อำนาจของภาครัฐอย่างไม่เป็นธรรม และปรากฏการณ์แฟลชม็อบได้เกิดขึ้นอีกตามมาในหลายสถาบันการศึกษาทั้งระดับอุดมศึกษาและมัธยมศึกษา

ทั้งนี้ในการแสดงออกทางการเมืองได้มีการประกาศจุดยืนต่อต้านระบอบการปกครองแบบเผด็จการ พร้อมทำสัญลักษณ์การชูสามนิ้ว ซึ่งการชูสามนิ้วมาจาก The Hunger game ภาพยนตร์ที่มีชื่อที่ใช้สัญลักษณ์การชูสามนิ้วที่เป็นสัญลักษณ์ของการต่อต้านอำนาจเผด็จการเพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของประชาชน สำหรับฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยจะมองว่ากลุ่มคนที่ชูสามนิ้วเป็นฝ่ายทำลายชาติ ไม่เคารพสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยผู้ชุมนุมเริ่มทำสัญลักษณ์ชูสามนิ้วในเวลาเพลงชาติดัง หรือขบวนเสด็จผ่าน และยังมีการติดโปสเตอร์ของนักเรียน การชูกระดาษเปล่า เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงออกทางการเมือง

ภาพที่ 4.10 เพยแพร่ วันที่ 2 สิงหาคม 2563

ภาพที่ 4.9 เป็นผลงานศิลปะที่ Headache Stencil สร้างขึ้นในฐานะผู้ส่งสาร ที่ต้องการสื่อสารถึงกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกิดขึ้นโดยมีสาเหตุมาจากสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นกับประชาชน เพื่อแสดงความคิดเห็นที่มีทางการเมืองเป็นผลงานศิลปะ

สารที่ใช้ในการสื่อสารแทนความหมายในภาพที่ 4.10 ที่ Headache Stencil ได้ใช้รูปสัญลักษณ์เป็นคนยกชูมือสามนิ้วถูกโซ่ล่ามในการถ่ายทอดความหมาย จะเห็นได้ว่ารูปสัญลักษณ์คนชูสามนิ้ว โดยนิ้วที่ชูคือนิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วนาง เป็นการชูในลักษณะประกบติดต่อกัน มาจากภาพยนตร์เกมล่าชีวิต (THE HUNGER GAMES) คือการแทนความหมายของการต่อต้านการกระทำของรัฐบาล เป็นการเรียกร้องความอิสระ เท่าเทียม และเสรีภาพ เนื่องจากคนยกมือชูสามนิ้วที่เป็นสัญลักษณ์ประชาชนกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วง ต้องการเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตยให้กับประเทศ ทั้งการแก้ไขและยกเลิกรัฐธรรมนูญในบางมาตรา

การใช้รูปสัญลักษณ์คนยกชูมือสามนิ้วถูกโซ่ตรวนล่าม โซ่ตรวนใช้แทนความหมายของเครื่องมือที่ใช้กับนักโทษ โดยจะส่งผลให้การเคลื่อนไหวเป็นไปได้ยากและช้า ด้วยน้ำหนักของโซ่ตรวน จึงทำให้ไม่สามารถวิ่งได้ด้วยความเร็ว ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถควบคุมนักโทษได้อย่างง่าย และในทางกลับกันในส่วนของนักโทษก็จะเกิดความทรมาน คนยกชูมือสามนิ้วถูกโซ่ตรวนล่ามจึงใช้

แทนความหมายของประชาชนที่เรียกร้องความเท่าเทียม อิสรและเสรีภาพในการดำเนินชีวิตภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลที่ประชาชนต่อต้าน แต่ถูกรัฐบาลลงโทษและดำเนินคดีทางกฎหมาย ในภาพที่ 4.10 คนยกชুমือสามนิ้วถูกใช้ตรวนลามาอยู่ในลักษณะในสถานที่ที่มีน้ำเสมือนอยู่ในสระหรือคลอง เปรียบกับสุภาจิตที่ว่าน้ำท่วมปาก ตามความหมายของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 หมายถึงพูดไม่ออกเพราะเกรงจะมีภัยแก่ตนหรือผู้อื่น คือไม่สามารถพูดตามในสิ่งที่คิดออกมาได้ หรือพูดไม่ออก

ผลงานศิลปะชิ้นนี้ยังมีหัวนาฬิกาปลุกอยู่บนศีรษะของคนยกชুমือสามนิ้วถูกใช้ตรวนลามา และมีทหารคอยเฝ้ามองดูการกระทำอยู่ นาฬิกาปลุกแทนความหมายของการปลุกกระดม เพื่อให้ทุกคนในสังคมช่วยกันสนใจกับเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคม และทหารเป็นรูปสัญลักษณ์แทนรัฐบาลที่มีกำลังและอำนาจได้เฝ้าดูการกระทำของประชาชนและพร้อมที่จะลงโทษผู้กระทำผิดฝ่าฝืนอยู่ตลอดเวลา ความหมายของการสื่อสารภาพที่ 4.10 จึงแทนความหมายของการที่ประชาชนที่มีความคิดเห็นทางการเมืองในลักษณะที่ต่อต้านรัฐบาล ต้องการเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตย ไม่สามารถเรียกร้องหรือกระทำการใด ๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงประเทศที่ได้ชื่อว่าเป็นประชาธิปไตยในแบบที่ประชาชนต้องการ แต่เนื่องด้วยกฎหมายที่สร้างขึ้น ประชาชนผู้ที่เรียกร้องจะถูกดำเนินคดี ทำให้การพูดของประชาชนไม่สามารถพูดหรือแสดงความต้องการในสิ่งที่คิดออกมา เพราะเมื่อพูดแล้วจะเกิดอันตราย

ช่องทางการสื่อสาร Headache Stencil ได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะในช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ของศิลปิน และภาพที่ 4.10 ได้ถูกนำเสนอในนิทรรศการดู-ตาย (Do or Die) จัดขึ้นที่สมาคมผู้สื่อข่าวต่างประเทศ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ผู้รับสารที่เป็นทั้งประชาชน รัฐบาล องค์การทางการเมือง ได้รับรู้ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น ทั้งการผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเมื่อประท้วง หรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่มีความแตกต่าง

ผลของการสื่อสารทางการเมือง ในภาพที่ 4.10 นี้ Headache Stencil ต้องการสื่อสารให้ทุกคนได้เห็นถึงการแสดงออกทางการเมืองว่าจะเกิดผลเป็นอย่างไร เมื่อมีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน Headache Stencil ต้องการสะท้อนปลุกกระดมให้ประชาชนได้ตระหนัก และเห็นถึงอำนาจของรัฐบาลในการกระทำกับประชาชนที่มีความคิดเห็นต่างกัน ซึ่งการสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะชิ้นนี้ ไม่ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงในสังคม แต่ในช่วงหนึ่งสามารถเป็นสิ่งที่ช่วยดึงดูดให้ประชาชนที่มีความคิดเห็นเดียวกันกับตัวศิลปิน ออกมาร่วมชุมนุมและแสดงออกถึงกิจกรรมทางการเมือง เช่นเดียวกับกลุ่มผู้รับชมผลงานศิลปะที่ต้องการให้ประเทศในขณะนั้นเกิดความเปลี่ยนแปลงที่มาจากความตระหนักรู้ และการสั่งสมประสบการณ์ความคิด เพื่อจะสามารถนำมาสู่การต่อสู้ทางการเมืองของประชาชนได้ในอนาคต และการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในครั้งนั้นสามารถช่วยดึงดูดให้ประชาชนผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองในรูปแบบเดียวกัน เข้าร่วมชุมนุมเพื่อแสดงพลัง

ทางการเมืองได้ (สัมภาษณ์ผู้รับชมผลงานศิลปะ คนที่ 6 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2566) ในการแสดงออกทางการเมืองก็ไม่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงของประเทศได้ แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าสังคมได้รับรู้ และประชาชนได้เรียนรู้อะไรบ้างกับสิ่งที่เกิดขึ้น ในระยะยาวเมื่อสังคมมีบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ประชาชนรุ่นใหม่จะมีส่วนที่ช่วยทำให้ประเทศเดินหน้าไปในแนวทางประชาธิปไตย และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ (สัมภาษณ์ปรางทอง ชังธรรม วันที่ 22 มีนาคม 2567)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์บริบทและเนื้อหาสาระผลงานศิลปะของ Headache Stencil

การสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่สร้างสรรค์ขึ้นตั้งแต่ช่วงเวลา พ.ศ.2557 - 2564 ซึ่งเป็นการสื่อสารสถานการณ์ทางการเมืองเพื่อแสดงถึงเหตุการณ์ทางการเมืองสำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่การรัฐประหารครั้งที่ 13 ในประเทศไทย ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะฯ เมื่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ทำการรัฐประหารยึดอำนาจจากรัฐบาลนายถ้อยถึงลักษณะ ชินวัตร โดยได้ใช้เหตุผลเพื่อการรักษาไว้ซึ่งประเทศไทยเนื่องจากการมีเหตุความขัดแย้งของผู้ชุมนุมจากการคัดค้านกฎหมายร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ ของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) และกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่สนับสนุนผู้บริหารประเทศที่มาจาก การเลือกตั้ง นำไปสู่เหตุการณ์บานปลายและความรุนแรงตามมา โดยการปะทะการชุมนุมในครั้งนั้นมีระยะเวลาที่ยาวนานและมีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก จนนำมาสู่การรัฐประหารเพื่อแก้ไขปัญหาสถานการณ์ความวุ่นวายและความขัดแย้งทั้งหมดและเป็นการสร้างความชอบธรรมของคณะรักษาความสงบแห่งชาติในการรัฐประหารขึ้น การรัฐประหารโดยใช้กำลังทหารในครั้งนี้ใช้สัญลักษณ์ทหารถือปืนบนหัวมีไก่ เพื่อแสดงถึงการเข้ามาบีบคั้นทางการเมืองของทหารในการเป็นศูนย์กลางที่จะนำพาประเทศไปสู่ความสงบสุขเรียบร้อยมากขึ้น ซึ่งการใช้ไก่ยืนอยู่บนหัวทหารหมายถึงการมีความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วยกับการทำรัฐประหาร จากนั้นผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นเรื่อยมาจะเป็นการสร้างสรรคผลงานศิลปะเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาล คสช. ที่พยายามบริหารงานภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินที่ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประชาชนในประเทศ ให้ประชาชนยอมรับ ผ่านการสื่อสารที่มีภาพลักษณ์แสดงความเข้มแข็ง มีระเบียบวินัยเคร่งครัดแบบทหาร โดยมีการออกกฎหมายร่างรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ.2557 ผลงานศิลปะจึงเป็นการ

สื่อสารทางการเมืองที่เรียกร้องถึงการบริหารประเทศ การยึดอำนาจโดยใช้กำลังทหารของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ การลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงออกทางการเมือง ประชาชนไม่มีสิทธิและเสรีภาพในการเรียกร้องทางการเมือง โดยมีการใช้สัญลักษณ์ของเด็กในการสื่อสารทางการเมืองแทนกลุ่มดาวดิน ที่เป็นกลุ่มนักศึกษาเผยแพร่กฎหมายสิทธิมนุษยชนเพื่อสังคมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียกร้องให้เห็นถึงการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนผู้ชุมนุม

รัฐบาลได้มีพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558 เพื่อใช้ในการควบคุมสถานการณ์ในประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมไม่ให้เกิดการชุมนุมของกลุ่มผู้ชุมนุมไปสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนท่านอื่น ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองถูกจำกัด ประชาชนไม่สามารถรวมตัวกันได้เกิน 5 คน พร้อมกับเจ้าหน้าที่มีอำนาจและสิทธิอย่างเต็มที่ในการดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนกระทำความผิด ทำให้เกิดเป็นการใช้อำนาจของรัฐในทางที่ไม่ชอบธรรม กลุ่มผู้ชุมนุมในปีนี้จะเกิดการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองและสังคม ส่งผลให้กลุ่มนักขบวนการประชาธิปไตยใหม่ (NMD) โดนข้อหาจากการชุมนุมเนื่องจากฝ่าฝืนคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

การบริหารงานที่ยังอยู่ภายใต้ของรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่รัฐบาลเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับอำนาจและผลประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน เริ่มมีการสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มนายทุน และผู้ที่มีอิทธิพล ขยายวงกว้างสร้างความสัมพันธ์เป็นกลุ่มผู้ทรงอำนาจและได้รับการคัดเลือกจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติให้แต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่สามารถลงมติเลือกนายกรัฐมนตรีได้ โดยได้มีการลงประชามติในวันที่ 7 สิงหาคม 2559

การลงประชามติเป็นการกระทำเพื่อให้ประชาชนร่วมกันลงความเห็นในการจัดทำรัฐธรรมนูญปี 2560 ซึ่งในการลงประชามติครั้งนี้เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างมากในสังคม ถึงที่มาของคำถามในการลงประชามติ ประกอบกับคำถามที่พ่วงท้ายที่ให้อำนาจสมาชิกวุฒิสภามีอำนาจในการลงคะแนนเลือกนายกรัฐมนตรี ในการลงประชามติประชาชนก็ยังคงต้องตกอยู่ภายใต้กฎหมายที่ไม่สามารถแสดงออกหรือมีความเห็นทางการเมืองได้ ทำให้การสร้าง ความเข้าใจและการรับรู้ถึงการลงประชามติของประชาชนมีน้อย ส่งผลให้การลงคะแนนเสียงประชามตินั้นอาจจะไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากความรู้ความเข้าใจของประชาชนยังมีการรับรู้ที่น้อยอยู่

ในปี 2560 เป็นปีที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธยและพระราชทานรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 ของประเทศไทย ซึ่งหลายฝ่ายเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นการสร้างขึ้นมาสืบทอดอำนาจจากรัฐบาล หนีไม่พ้นจากการมีสิทธิในการลงคะแนนเลือกนายกรัฐมนตรีของสมาชิก

วุฒิสภา ซึ่งที่มาของสมาชิกวุฒิสภาก็มาจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติสรรหามาปฏิบัติหน้าที่ทั้งสิ้น จำนวน 250 คน ส่งผลให้รัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 ถูกเรียกร้องให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงในฝ่ายที่มีความเห็นต่างอยู่หลายครั้ง การใช้ มาตรา 44 ก็เป็นอำนาจที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติสร้างขึ้นในการออกคำสั่งใด ๆ ก็ได้ ทั้งด้านการบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ ในรัฐธรรมนูญปี 2560 ก็ยังสามารถให้อำนาจกับรัฐบาลในการดำเนินการออกคำสั่งได้อย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะมีคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ เพื่อการจัดการบริหารงานบ้านเมืองให้มีความมั่นคง เป็นไปตามกรอบและแนวทางก่อนที่จะมีการจัดการเลือกตั้งใหม่ และรัฐบาลได้มีการจัดรายการโทรทัศน์โดยรูปแบบการนำเสนอเป็นรูปแบบการทำงานของรัฐบาลในการบริหารประเทศ รวมไปถึงกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบและคล้อยตามในสิ่งที่รัฐบาลนำเสนอ สร้างภาพลักษณ์ให้การบริหารประเทศของรัฐบาลมีความคล่องตัวง่ายขึ้น นำมาสู่ความชอบธรรมทางด้านการเมือง

เมื่อมีการประกาศรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 สิ่งที่ประชาชนเรียกร้องต่อมาคือการเลือกตั้ง ประชาชนมีฝ่ายที่คัดค้านเริ่มมีการตั้งข้อสังเกตของการทำงานอย่างต่อเนื่องของรัฐบาลที่ดำเนินการเพื่อสร้างกลไกในการครอบครองอำนาจให้ยาวนานหรือที่เรียกว่าการสืบทอดอำนาจ รัฐบาลมีการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืนสอดคล้องและบูรณาการร่วมกันให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ประชาชนมีความสุขยกระดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน พัฒนาคนในทุกด้าน

จากการรอคอยการเลือกตั้งรัฐบาลก็ยังไม่สามารถกำหนดวันเลือกตั้งได้ จนกระทั่งมีการประกาศการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคม 2562 ส่งผลให้สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองที่ถูกจำกัดมาตั้งแต่ปี 2557 ถูกเริ่มต้นขึ้น กิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นทั่วประเทศ นักการเมืองต่างเร่งลงพื้นที่ในการหาเสียงเพื่อสร้างฐานคะแนนเพื่อความหวังในการชนะการเลือกตั้ง ตั้งแต่การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 มาจนถึงปี 2562 เป็น 5 ปีแห่งการรอคอยของการเลือกผู้นำที่มาจากการเลือกตั้งตามที่ประชาชนเรียกร้อง เป็นผลให้ประชาชนมีความตื่นตัวในการแสดงพลังและตั้งความหวังให้การเลือกตั้งนำมาซึ่งเป็นผู้นำในแบบที่ต้องการเพื่อให้ประเทศมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ผู้นำในการบริหารประเทศมาจากการเลือกตั้งที่เป็นเจตนารมณ์ของความต้องการของประชาชน ในขณะที่พรรคการเมืองต่าง ๆ พยายามสรรหาชนูโยบายต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับความต้องการของประชาชนเพื่อนำมาซึ่งชัยชนะ

การจัดระบบการเลือกตั้งมีการใช้การจัดสรรปันส่วน ส่งผลให้มีพรรคการเมืองเพิ่มขึ้นมากที่สุด ในประวัติศาสตร์ โดยผลการเลือกตั้งมีจำนวนผู้มีสิทธิกับผู้มีมาใช้สิทธิคิดเป็น 74.69 %

แสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้นของประชาชนในการแสดงออกถึงพลังความเป็นประชาธิปไตย จากความบกพร่องของระบบการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งการมีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนเลือกนายกรัฐมนตรีของสมาชิกวุฒิสภา และนายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็สามารถดำรงตำแหน่งได้ ผลจากการที่มีพรรคการเมืองมากมายก็ส่งผลทำให้เป็นรัฐบาลเป็นรัฐบาลผสม มีผลกระทบในการออกเสียงลงมติในสภาเป็นเสียงปรimumน้ำ แสดงถึงความอ่อนแอและส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐบาล ในการจัดตั้งรัฐบาลมีคะแนนที่ใกล้เคียงกันของทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน เนื่องจากการจับคู่ขั้วการเมืองเกิดการช่วงชิง ต่อรองจัดสรรผลประโยชน์ตำแหน่งทางการเมือง

การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (โควิด-19) เกิดขึ้นที่เมืองอู่ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีนไปทั่วโลก สำหรับประเทศไทยเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 ครั้งแรกในเดือนมกราคม 2563 และเกิดการแพร่ระบาดกระจายเรื่อยมาจนต้องใช้เวลามาตรการปิดเมืองเพื่อควบคุมสถานการณ์ เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจล่มสลาย ประชาชนได้รับความเดือดร้อนกันถ้วนหน้า เศรษฐกิจตกต่ำและหยุดชะงัก ในส่วนภาครัฐบาลได้มีมาตรการในการช่วยเหลือเยียวยาประชาชนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากพิษของโรคโควิด 2019 ให้กลับมาพลิกฟื้นและแข็งแกร่งอีกครั้งโดยการโอนเงินช่วยเหลือให้กับประชาชนกลุ่มที่ได้รับความเดือดร้อน ซึ่งเป็นสิทธิที่ประชาชนต้องลงทะเบียนด้วยตนเอง

ในส่วนของกิจกรรมการแสดงออกทางการเมืองมีเนื้อหาเรื่องราวเป็นเรื่องของการปะทะกันของความแตกต่างของความคิดเห็นทางการเมืองระหว่างฝ่ายที่สนับสนุนรัฐบาลและฝ่ายที่ต่อต้านรัฐบาล มีคณะกลุ่มผู้ชุมนุมคณะประชาชนปลดแอกที่มีฉนวนในการเคลื่อนไหวทางการเมืองอันเนื่องมาจากการบริหารงานของรัฐบาลที่มีความล้มเหลวที่ไม่เห็นด้วยกับระบบการบริหารของภาครัฐในการบริหารงานบ้านเมืองในช่วงสถานการณ์ผู้และการชุมนุมเกิดการเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560

การแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 และการแพร่ระบาดของโรคนี้ก็ยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงปี 2564 ประชาชนมีการดำรงชีวิตแบบใหม่ การสวมหน้ากากอนามัยเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องกระทำจนชินในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงเมื่อมีการแพร่ระบาดที่รุนแรงมากขึ้น ด้วยสายพันธุ์ของโรคที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นสายพันธุ์ใหม่ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งรัดการดำเนินการฉีดวัคซีนให้กับประชาชนเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้ประชาชนสามารถต่อสู้และยับยั้งการแพร่กระจายของโรคโควิด 2019 ให้มีความรุนแรงต่อชีวิตลดน้อยลง โดยกลุ่มเป้าหมายแรกเป็นบุคลากรทางการแพทย์ และกลุ่มเปราะบาง ซึ่งวัคซีนที่รัฐบาลนำมาใช้ในการดำเนินการฉีดมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมากด้วยประสิทธิภาพของวัคซีน รัฐบาลจึงต้องเร่งดำเนินการในการสื่อสารสร้างความเข้าใจด้านการให้

ความสำคัญในการฉีดวัคซีนให้ประชาชนได้มีความรู้มากขึ้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้ประเทศ
ดำเนินและสูญเสียชีวิตน้อยที่สุดจากโรคโควิด 19 นี้

จะเห็นได้ว่า การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของศิลปิน Headache Stencil มาจากการ
สร้างสรรค์ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางการเมืองของประเทศไทยที่มีอยู่ช่วงปี พ.ศ.2557 – 2564
ซึ่งการสร้างสรรค์ผลงานเริ่มขึ้นใน พ.ศ. 2557 ช่วงของการทำการรัฐประหารที่ประชาชน
ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้ Headache Stencil ในฐานะของประชาชน
จึงทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารส่งสารผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เป็นการแสดงออกทางการเมือง
รูปแบบหนึ่งในช่วงเวลาที่สิทธิและเสรีภาพของประชาชนถูกจำกัด ไม่สามารถแสดงออกทางความ
คิดเห็นทางการเมืองได้ เป็นกระบวนการสื่อสารทางการเมืองจากประชาชนไปยังองค์กรทาง
การเมืองตามแบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของ Brian McNair ที่เป็นกระบวนการสื่อสารที่
ผู้ส่งสารเป็นประชาชนเพื่อแสดงความต้องการเรียกร้อง ประท้วง ร้องเรียนให้แก่ไขปัญหา
สถานการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งโดยตรง และโดยอ้อม

ศิลปิน Headache Stencil เป็นประชาชนที่ส่งสารไปยังองค์กรทางการเมือง
ตลอดจนประชาชนทั่วไป ให้รับทราบและเห็นถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นการสร้างสรรค์ผลงาน
เพื่อต้องการสื่อสารให้เห็นถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลา ณ ขณะนั้น โดยแนวทางในการ
สร้างสรรค์ศิลปะเป็นการสื่อสารที่ใช้ศิลปะในการสร้างงานแนวการประท้วง ประชด ประชัณ เสียดสี
(สัมภาษณ์ พนารัตน์ พิมพ์พัฒน์ วันที่ 22 มีนาคม 2567) สอดคล้องกับ ผศ.ดร.ปรางทอง ชั่งธรรม
ที่กล่าวว่า “ศิลปินสามารถใช้การสื่อสารในการนำเสนอผลงานผ่านผลงานศิลปะได้ เหมือนกับการ
สื่อสารในลักษณะอื่นที่เป็นการสื่อสารโดยใช้ภาษา การสื่อสารผ่านวรรณกรรม วรรณคดี ซึ่งการ
สร้างสรรค์ผลงานของศิลปินมีที่มาจากทัศนคติ และอารมณ์ของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงาน” โดย
ศิลปิน Headache Stencil ได้สร้างสรรค์ผลงานที่มาจากความคิดเห็นของเขาในแนวประท้วง
ประท้วง และเสียดสีสังคม

สารที่ใช้ในการสื่อสารคือผลงานศิลปะที่ Headache Stencil ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาจาก
สิ่งที่เขาพบเจออยู่จากในเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย
โดยผลงานการสร้างสรรค์ศิลปะเป็นการประกอบร่าง สร้างขึ้นเป็นสัญลักษณ์ที่ถูกถ่ายทอดแฝง
อยู่ในผลงานศิลปะนั้น ๆ ผลงานศิลปะไม่สามารถปราศจากสัญลักษณ์แอบแฝงอยู่ได้ สอดคล้องกับ
การสัมภาษณ์ ผศ.ดร.ปรางทอง ชั่งธรรม และน.ส.พนารัตน์ พิมพ์พัฒน์ ที่กล่าวว่าศิลปะมีนัยยะ
หรือสัญลักษณ์แอบแฝงอยู่ด้วยเสมอ ตลอดจนการนำเสนอในผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร
ในผลงานจะเป็นผลงานไปในด้านของการเสียดสี ปัญหาที่เกิดขึ้น และสะท้อนปัญหาต่าง ๆ ออกมา
เป็นในรูปแบบของศิลปะ

ในการสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะ จะเห็นได้ว่าผลงานศิลปะ คือชุดความหมายของการประกอบร่างขึ้นจากสัญลักษณ์ ที่สัญลักษณ์ถ้าอยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่มีใครทำให้สัญลักษณ์เหล่านั้นมาประกอบร่างขึ้น ไม่มีใครให้ความหมาย สิ่งเหล่านั้นก็จะเป็นสิ่งที่ไม่มี ความหมาย (สัมภาษณ์ ผศ.ดร.เกษม เพ็ญภินันท์ วันที่ 23 พฤศจิกายน 2566) แต่ Headache Stencil ได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นสารที่ใช้ในการสื่อความหมาย คือการประกอบร่างขึ้น ของสัญลักษณ์ขึ้นเป็นผลงานศิลปะ เพื่อสื่อสารและให้ความหมายของสัญลักษณ์เป็นผลงานศิลปะนั้น ภายใต้การสร้างสัญลักษณ์ จะเห็นได้ว่าสัญลักษณ์มีความเชื่อมโยงและสร้างความรับรู้ร่วมกันในสังคม ภายใต้ความหมายที่ถูกเชื่อมโยงให้สาร (ผลงานศิลปะ) เกิดความหมายขึ้นเพื่อนำไปสู่การสื่อสาร ผ่านช่องทางในการสื่อสารที่ Headache Stencil เลือกใช้ต่อไป

ช่องทางของสื่อในการนำเข้าสู่ข้อมูลข่าวสารจาก Headache Stencil เลือกใช้การ สื่อสารทางสื่อสังคมออนไลน์เป็นหลัก ถึงแม้ว่าการเกิดขึ้นของผลงานศิลปะจะสร้างอยู่ในที่ สาธารณะทั่วไป แต่ข้อกำหนดของสถานที่สาธารณะคือการรับรู้ของช่องทางในการสื่อสารนี้ค่อนข้าง แคบ ประชาชนไม่สามารถเรียนรู้กันได้อย่างทั่วถึง เกิดเป็นวงจำกัด ของการรับรู้ของข้อมูลผลงาน ศิลปะนั้น และการสร้างสรรค์ผลงานในด้านการประชด ประชัณ เสียตีสสังคม เพื่อนำเสนอสิ่งที่ Headache Stencil พบเจอจากในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลให้การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้น ถูกทำลาย เนื่องด้วยข้อจำกัดทางด้านเนื้อหาที่นำเสนอ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ อ.จาตุรงค์ สุทวาทัน ที่ว่า “ การแสดงออกแนวปัจเจกของศิลปิน Headache Stencil ที่สร้างสรรค์ผลงาน สะท้อนถึงสิ่งที่เกิดขึ้น ณ เวลานั้น ส่งผลให้อาจเกิดผลกระทบด้านลบต่อการบริหารงานของ รัฐบาล ที่อาจจะนำมาสู่ซึ่งความวุ่นวายที่จะเกิดขึ้นได้ในภายหน้า ส่งผลให้ข้อมูลของการนำเสนอ ผลงานด้านศิลปะต้องถูกจำกัดด้วยเนื้อหา ข้อมูล ในการนำเสนอ ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อ ประสิทธิภาพและความมั่นคงของประเทศ” รวมไปถึงการถูกจำกัดของการนำเสนอผลงานศิลปะที่ Headache Stencil ไม่สามารถนำเสนอผลงานในนิทรรศการ หรือพิพิธภัณฑ์ได้ เนื่องจาก ข้อจำกัดของด้านเนื้อหาในการนำเสนอผลงานเช่นกัน Headache Stencil จึงใช้วิธีการนำเสนอ ทางสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้การเผยแพร่ช่องทางของการสื่อสารมีการรับรู้ข้อมูลที่มากขึ้น ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและไม่มีข้อจำกัดของสถานที่และเวลา รวมไปถึงการ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ที่ทำหน้าที่สื่อสารสามารถสร้างสรรค์ ผลงานได้เลย โดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านเนื้อหา

ผู้รับสารคือประชาชนทั่วไป องค์กรทางการเมือง หรือบุคคลอื่น ทั้งที่สนใจในการ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้มีความสนใจด้านศิลปะ เพื่อให้ประชาชนได้ถูก คิด และตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นหรือกำลังจะเกิดขึ้นกับในชีวิตของประชาชน รวมถึงหันมาช่วยกัน ให้ความสนใจกับการเมืองมากขึ้น เพราะการสื่อสารทางการเมืองของ Headache Stencil เป็น

เพียงการสื่อสารของบุคคลธรรมดาที่มีความสนใจทางด้านการเมือง และต้องการนำเสนอให้สังคมได้รับรู้ และทราบถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามความคิด ทักษะคติของศิลปิน (สัมภาษณ์ อ.จาตุรงค์ สุทาวัน วันที่ 26 มีนาคม 2567)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 – 2564 ที่มีผลงานศิลปะทั้งสิ้น 326 ชิ้นงาน แต่เป็นผลงานที่รวบรวมมาศึกษาเฉพาะผลงานศิลปะที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางการเมืองในเหตุการณ์ที่สำคัญ ได้แก่ การรัฐประหาร พ.ศ. 2557 จำนวน 2 ชิ้นงาน การลงประชามติ 1 ชิ้นงาน การเลือกตั้ง 3 ชิ้นงาน การบริหารงานของรัฐบาล 3 ชิ้นงาน และการแสดงออกทางการเมือง 2 ชิ้นงาน โดย Headache Stencil ได้ใช้เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะหลัก ๆ คือ การใช้เทคนิค Stencil ที่เป็นการสร้างร่างภาพพิมพ์บนกระดาษก่อน แล้วค่อยนำไปวางบนชิ้นงานที่ Headache Stencil ต้องการสร้างให้เกิดขึ้น และมีผลงานศิลปะแบบอื่น เช่น การทำเรซินรูปหล่อ การทำสกรีนลงบนเสื้อ แล้วแต่ความต้องการของศิลปินเองว่าในขณะนั้นต้องการสร้างผลงานศิลปะมาในรูปแบบไหน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการใช้เทคนิค Stencil เป็นหลัก สำหรับผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง สามารถวิเคราะห์ออกมาได้ดังนี้

1) ผลงานศิลปะที่ศิลปิน Headache Stencil สร้างสรรค์ขึ้น เป็นสิ่งที่ช่วยบันทึกเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางสังคม ว่า ณ ช่วงเวลานั้น ๆ มีเหตุการณ์ทางการเมืองอะไรเกิดขึ้นบ้างกับสังคม และประเทศชาติ ตรงกับที่สัมภาษณ์ ผศ.ดร.บัณฑิต จันทรโรจนกิจ ที่ว่าศิลปะช่วยเล่าเรื่องราวเปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนให้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้อย่างน้อยเมื่อกาลและเวลาผ่านไป ผู้ที่มีความสนใจต้องการศึกษาประวัติศาสตร์และเหตุการณ์สำคัญ ๆ ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ก็สามารถนำศิลปะเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการหาคำตอบของคำถาม และสิ่งที่ต้องการหาคำตอบได้

งานศิลปะจะเป็นผลงานที่แสดงเป็นภาพ ประติมากรรม สถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้าง หรือรูปแบบผลงานศิลปะในรูปแบบอื่นที่ใช้แทนการบันทึกหลักฐานด้วยคำพูดคำบอกเล่า เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นนิทานปรัมปรา เรื่องเล่าชาวบ้าน หรือหลักฐานที่บันทึกเป็นรูปแบบตัวอักษร ทั้งจดหมายเหตุ สมุดบันทึก ในการบันทึกรวบรวมเรื่องราวประวัติศาสตร์สามารถกระทำได้หลายอย่าง เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ช่วยบอกและเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ได้ผ่านผลงานศิลปะ

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจะมีความแตกต่างของความต้องการและจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร ซึ่งอาจจะมาจากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ใช้เทคนิคและวิธีการที่มีความแตกต่างซับซ้อนตามผลงานที่มีความแตกต่างกัน ทั้งจากการใช้เทคนิคในการสร้างสรรค์ การใช้สี ระดับการไล่สี ก็สามารถทำให้เห็นความแตกต่างจากความต้องการในการถ่ายทอดผลงานหรือชิ้นงานที่ศิลปินต้องการนำเสนอได้เช่นกัน นำไปสู่การตีความสร้างความหมายที่ศิลปินต้องการถ่ายทอดออกมาเป็นเรื่องราวผ่านชิ้นงานศิลปะ โดยในการนำเสนอผลงานศิลปะนั้นจะใช้การสื่อความหมายแทนสิ่งที่ต้องการในการถ่ายทอดผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยไม่ต้องใช้คำพูดเป็นตัวแทนในการสื่อสาร แต่เป็นการสร้างสรรค์ผลงานจากสิ่งที่ศิลปินต้องการนำเสนอผ่านมุมมองความคิดเห็น ทศนคติ ค่านิยม บริบทของสังคมที่หล่อหลอมรวมกันกับศิลปินทำให้เกิดผลงานศิลปะที่ถ่ายทอดออกมาจากเหตุการณ์ทางการเมืองในช่วงเวลานั้น

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจะมีการสร้างสัญลักษณ์เพื่อใช้ในผลงานเพื่อเป็นตัวแทนของสื่อที่ต้องการจะสื่อสารสิ่งหรือเหตุการณ์ บทบาท การกระทำที่ต้องการสื่อสาร ผสมกับอารมณ์ความคิดเห็นที่มีของศิลปินที่ผู้ที่สร้างสรรค์ประกอบงานร่างขึ้นมาถ่ายทอดออกเป็นผลงานศิลปะชิ้นหนึ่ง ๆ ขึ้น สำหรับ Headache Stencil การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจะเป็นการสร้างสรรค์โดยใช้อารมณ์เป็นหลักในการนำเสนอผลงานเพื่อแสดงให้เห็นว่า ณ เวลานั้น เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นบ้างในสังคมตามความต้องการในการนำเสนอผลงานของศิลปิน ซึ่งผลงานศิลปะที่ใช้ในการสื่อสารที่มีสัญลักษณ์ที่แทนการสื่อความหมายผสมอยู่ในผลงานศิลปะชิ้นนั้น ๆ อยู่ที่ความมากน้อยของอารมณ์และความคิด ความต้องการในการถ่ายทอดและสร้างสรรค์ผลงานในแต่ละครั้ง การประกอบกันของการสร้างความหมายมาจากสัญลักษณ์ทั้งสิ้น ซึ่งในแต่ละยุคสมัยก็จะมีบริบทที่ต่างกันไป ทั้งการเรียนรู้การรับรู้ของคนในสังคมนั้น ๆ ที่ในกระบวนการการสื่อสารจะเป็นผู้รับสารก็ความสำคัญที่จะต้องมีพื้นฐานความรู้ของข้อมูลจากผลงานศิลปะไปในชุดเดียวกันเพื่อที่จะสามารถสร้างความเข้าใจรับรู้ร่วมกันเหมือนกับที่ ผศ.ดร.เกษม เพ็ญภินันท์ กล่าวว่ามีสัญลักษณ์ไม่มีความหมายในตัวเอง แต่ด้วยการรับรู้และสร้างความเข้าใจร่วมกันในสังคมในการเข้าใจความหมายร่วมกันที่ถูกประกอบสร้างขึ้นทำให้เกิดเป็นสัญลักษณ์ขึ้น

โดยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil เป็นการแสดงออกถึงความคิดเห็นที่มีในทางการเมืองรูปแบบหนึ่งที่ประเทศซึ่งอยู่ในรูปแบบการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยทุกคนสามารถมีสิทธิและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต รวมถึงการแสดงความคิดเห็นด้วยเช่นกัน ประชาชนสามารถสื่อสารไปยังผู้นำฝ่ายบริหารประเทศเพื่อสื่อสารถึงความต้องการหรือแสดงความคิดเห็น โดยทั่วไปการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยจะอาศัยเสียงข้างมากในการดำเนินการ แต่ก็ไม่สามารถละทิ้งเสียงของส่วนน้อยได้ เพราะในบางครั้งเสียงส่วนน้อยก็มีความสำคัญในการบริหารประเทศเช่นกัน

ผลงานที่สร้างสรรค์จากศิลปะจะเป็นสิ่งที่มีความเป็นอิสระในตัวเอง เหมือนกับการสร้างสรรค์ผลงานที่ใครมีความคิดเห็นอย่างไร ก็สามารถสร้างสรรค์ผลงานนั้น ๆ ออกมาได้ ทุกคนสามารถมีความคิดเห็นแสดงออกกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้อย่างอิสระและด้วยในยุคสมัยที่มีความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่สามารถสื่อสารในยุคของโลกาภิวัตน์ ประชาชนสามารถแสดงออกถึงความคิดเห็นที่อย่างหลายช่องทาง ซึ่งนอกจากการแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่ประชาชนจะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารแล้ว ประชาชนยังสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นโต้ตอบเป็นได้ทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารผ่านช่องทางที่เทคโนโลยีสามารถทำให้การสื่อสารต่อกันสามารถกระทำได้อย่างมีความง่ายมากยิ่งขึ้น

สำหรับ Headache Stencil เขาเป็นศิลปินที่มีความถนัดทางด้านของผลงานศิลปะ จึงเลือกวิธีการสื่อสารที่เป็นการออกมาเป็นผลงานศิลปะที่แสดงออกถึงความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์บ้านเมืองเป็นผลงานศิลปะตามแบบที่ตนเองถนัดแทนการพูด เนื่องด้วยในขณะที่สร้างผลงานนั้นประชาชนไม่มีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ศิลปินจึงใช้วิธีการสร้างผลงานศิลปะออกมาแทน โดยผลงานศิลปะที่สร้างขึ้นมีจุดเริ่มต้นมาจากการสร้างสรรค์ผลงานตามแบบที่ ชอบและถนัดก่อน เป็นศิลปะที่สร้างสรรค์เกี่ยวกับพวกสเก็ทบอร์ด กัญชา ในจุดเริ่มแรกเป็นการทำเล่น ๆ ไม่ได้เจาะจงในการทำการเมือง และผลงานศิลปะการเมืองมีจุดเริ่มต้นมาจากสิ่งที่ประสบพบเจอในชีวิตประจำวัน ผลงานชิ้นแรกทางด้านการเมืองคือ Chicken soldier ซึ่งตรงกับเหตุการณ์การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 จึงสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ขึ้นจากแรงบันดาลใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เพื่อส่งประกวดในต่างประเทศ และภาพนี้ได้ผ่านเข้าสู่รอบสุดท้ายของการแสดงในการประกวดครั้งนั้น ส่งผลให้ต่างประเทศได้รับรู้และเห็นถึงความคิดเห็นของประชาชนที่แสดงออกผ่านผลงานศิลปะที่แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยในขณะนั้นที่ต้องอยู่ภายใต้การบริหารประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ซึ่งผู้ที่มีความคิดเห็นต่างในการเข้ามาบริหารประเทศของรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ อย่าง Headache Stencil จึงเลือกที่จะนำเสนอให้ทุกคนได้ทราบว่าเขามีความคิดเห็นเช่นไรกับการกระทำของผู้มีอำนาจในการบริหารกลุ่มนี้ที่มีต่อการปกครองประเทศในขณะนั้น แน่แน่นอนว่า Headache Stencil ไม่เห็นด้วยกับการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เข้ามายึดอำนาจทำการรัฐประหารในครั้งนั้น โดยมองว่าเป็นการกระทำที่ชั่วช้าที่ผู้นำประเทศใช้อำนาจของกำลังทหารเพื่อก้าวเข้ามาสู่อำนาจในการปกครอง จึงแสดงออกในความคิดเห็นทางการเมืองเป็นผลงานศิลปะที่มีใก้อยู่บนหัวของทหาร และนำมาซึ่งการสร้างผลงานศิลปะที่เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองต่อมาเรื่อย ๆ

การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะของศิลปิน Headache Stencil งานศิลปะของ Headache Stencil มีการสร้างผลงานที่เป็นการแสดงความคิดเห็นในบล็อกรูปภาพหรือผลงานศิลปะรูปเดิมที่มีการเปลี่ยนแปลงชิ้นงานในการนำเสนออยู่หลายครั้ง เช่น จากงานศิลปะบนกำแพงมีการสร้างชิ้นงานในทิศทางอื่น เช่น การนำผลงานศิลปะจากบนกำแพงมาสู่เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่เมื่อมีผู้ที่สนใจเสื้อผ้านี้ได้ใส่เสื้อผ้านี้ไปในที่ต่าง ๆ ก็เป็นช่องทางการสื่อสารของผู้ที่มีความคิดเห็นทางการเมืองเช่นเดียวกับศิลปิน ทำให้การสื่อสารมีการเล่าเรื่องราวของเหตุการณ์บ้านเมือง สะท้อนออกไปในรูปแบบศิลปะให้กับผู้สวมใส่เอง หรือผู้ที่เก็บสะสมผลงานศิลปะก็สามารถเป็นกระบอกเสียงอีกทางหนึ่งในการบอกเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นหรือจะเป็นผลงานกระปุกออมสิน เรซินตั้งเป็นของโชว์ของสะสม ก็นับว่าล้วนแต่เป็นการแสดงออกถึงผู้ที่มีความคิดเห็นทางการเมืองในลักษณะเดียวกันกับศิลปิน เพราะคงไม่มีผู้ที่มีความคิดเห็นต่างรับของสะสมหรือของใช้ไปไว้ในครอบครอง ซึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นภาพเดิม ๆ แต่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอผลงานไปเป็นในรูปแบบอื่น ๆ นั้น เป็นผลมาจากการที่ Headache Stencil เองมีความคิดเห็นทางการเมืองว่าการกระทำในรูปแบบนี้ของเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ ๆ นั้นเป็นในรูปแบบเดิมคือรูปแบบการปกครองแบบเผด็จการ เป็นการปกครองโดยแกนนำของกลุ่มคนทหาร ที่นำมาเสนอโดยเปลี่ยนรูปแบบของผลงานศิลปะเนื่องจากสร้างสรรค์ในระยะเวลาที่แตกต่างโดยในการสื่อสารของความหมายนั้นมีการบริบทและเวลาที่แตกต่างกัน แต่การสื่อความหมายสามารถนำมาใช้สื่อสารได้ไปแนวทางเดียวกัน งานศิลปะรูปเดียวกันก็สามารถนำมาใช้ในระยะเวลาที่ต่างกันได้ซึ่งก็เป็นการสื่อสารของ Headache Stencil เองที่ต้องการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อสื่อให้เห็นว่าผลงานศิลปะในหนึ่งชิ้นสามารถสื่อสารได้หลากหลายบริบทหรือเหตุการณ์ โดยความหมายของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมีความหมายที่คล้ายคลึงกันเพียงแต่อาจจะต่างกันในส่วนของเวลา แต่โดยรวมของในด้านบริบท สังคม หรือเหตุการณ์นั้น ๆ มีที่มาจากสาเหตุเดิม ๆ

ผลงานศิลปะที่ Headache Stencil สร้างสรรค์ขึ้นจะเป็นไปในทิศทางของการสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างตรง ๆ คือถ้ามีจุดประสงค์จะสื่อไปทางด้านใดก็สื่อไปแบบนั้นเลย เช่น ประท้วง ชื่นชม ต่ำทอ โหมโห ตามอารมณ์ของศิลปินคนหนึ่ง ซึ่งแน่นอนในการแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมืองเป็นสิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนพึงจะได้รับ

การแสดงออกของ Headache Stencil มีหลายครั้งที่ส่งผลให้ Headache Stencil ได้รับความเดือดร้อนจากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางการเมืองเป็นธรรมดาที่จะมีผู้ที่มีความคิดเห็นในลักษณะคล้ายตามเห็นด้วยกับ Headache Stencil และย่อมมีผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการแสดงออกทางการเมืองของ Headache Stencil ที่มองว่าเป็นการแสดงออกทางการเมืองเพื่อหวังโจมตีรัฐบาลที่มาจากการยึดอำนาจของประชาชน โดยผู้ที่ไม่เห็น

ด้วยการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นการแสดงออกทางการเมืองของ Headache Stencil นี้ก็จะมี ความเห็นไปในลักษณะที่เห็นถึงการจัดการบ้านเมืองให้มีความสงบภายใต้สถานการณ์ความรุนแรง ที่เกิดขึ้นต่าง ๆ อันเป็นการส่งเพื่อให้เกิดความสันติภาพ เศรษฐกิจกลับมาดำเนินหน้าต่อไปให้เป็น ปกติ ซึ่งในการแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมืองของ Headache Stencil จะเป็นการ แสดงออกถึงการบริหารจัดการภายใต้รัฐบาลของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่มีต่อมาเรื่อย ๆ จนผ่านการเลือกตั้ง และสามารถตั้งตัวเป็นรัฐบาลได้อีกครั้งหนึ่ง และเช่นเดียวกันว่าผู้ที่มีความ คิดเห็นต่างย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกถึงความคิดเห็นต่างได้เช่นกัน

จะเห็นได้ว่าผลงานศิลปะที่ศิลปิน Headache Stencil สร้างสรรค์ขึ้น ทั้งการสร้าง ผลงานศิลปะเป็นผลงานภาพ รูปหล่อเรซิน รวมไปถึงสกรีนลงบนเสื้อ เป็นสิ่งที่ช่วยบันทึกเรื่องราว และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางสังคม ที่สามารถบ่งบอกได้ว่า ณ ช่วงเวลานั้น ๆ เกิดอะไรขึ้นใน สังคม โดยใช้เป็นผลงานศิลปะเป็นสิ่งที่ช่วยในการสื่อสารในการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านผลงาน ศิลปะ

2) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสามารถส่งผลให้เกิดการตื่นตัวในประชาชน สังคม กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางการเมืองในสังคมไทยสามารถส่งผลให้เกิดการตื่นตัวได้แต่เพียงเล็กน้อย และอยู่ในวงจำกัดเท่านั้น เนื่องจากผลงานศิลปะและศิลปินในประเทศไทยมีอิทธิพลในสังคม เมื่อเทียบกับต่างประเทศถือว่าน้อยมาก ซึ่งตรงกับการสัมภาษณ์ของผู้รับชมงานศิลปะ เพราะ ผลงานศิลปะไม่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในสังคมได้ เสมือนเป็นการสร้างกระแสสังคม ให้ สังคมตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้น และเรื่องที่เกิดขึ้นก็จะหายและเงียบไป เช่นเดียวกับ รศ.เกษม เพ็ญ ภิพันธ์ ที่กล่าวว่าผลงานศิลปะไม่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้โดยตรง แต่ผลงานศิลปะนั้น สามารถไปวิจารณ์หรือตั้งคำถามในประเด็นหรือในเหตุการณ์ที่ศิลปินต้องการที่จะนำเสนอใน ขณะนั้น เพื่อสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมที่ใช้ความอิสระทางความคิดของตัวศิลปินเป็น จุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์ผลงาน

อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ผศ.ดร.ปรายทอง ชังธรรม ที่กล่าวว่า “ในการสร้างสรรค์ ผลงานศิลปะในการสื่อสารทางการเมือง มีอิทธิพลที่จะส่งผลกระทบต่อถึงการเปลี่ยนแปลงได้น้อยแต่ จะมีส่วนช่วยให้ศิลปินรวมทั้งประชาชนได้สามารถระบายนกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จากการถูกกดขี่ หรือจากการกระทำใด ๆ ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ ผู้สร้างสรรค์ผลงานไม่เห็นด้วย” และ ในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของผลงานศิลปะถือได้ว่าเป็นการเมืองภาคประชาชนที่อาจจะ มีพลังในส่วนของการกระตุ้นอารมณ์ของผลงานที่ผู้รับสารได้เสพผลงาน และแสดงความคิดเห็น ด้วย เป็นการปลุกระดมสังคม แต่ไม่ได้มีผลกระทบใด ๆ เพราะพลังของผู้ที่เป็นผู้ส่งสารไม่มีอำนาจ เป็นที่นับถือในสังคมวงกว้าง (สัมภาษณ์ อ.จตุรงค์ สุทวาทัน วันที่ 26 มีนาคม 2567)

ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานที่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีความสามารถและเป็นที่ยอมรับของสังคมการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือจึงจะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความคิดเห็นของ อ.จาตุรงค์ สุทววัน และ น.ส.พนารัตน์ พิมพ์พัฒนา ที่กล่าวว่า “ในการสื่อสารทางการเมืองต้องอาศัยบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของสังคม การสร้างสรรค์ผลงานจึงมีน้ำหนัก น่าเชื่อถือ” รวมถึงสังคมไทยไม่ได้ให้คุณค่ากับศิลปะมากจนกระทั่งสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงใด ๆ เหมือนกับศิลปะของศิลปินระดับโลกได้ อย่างเช่น ภาพวาดของโมนาลิซ่า การเข้าถึงในอารมณ์ของศิลปะในสังคมไทยคือแค่ผลงานศิลปะ ไม่ได้ใช้สื่อความหมายถึงความหมายของศิลปะตามที่ศิลปินต้องการนำเสนอ (สัมภาษณ์ ผศ.ดร.ปรางทอง ชั่งธรรม วันที่ 22 มีนาคม 2567)

ในการแสดงออกที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง สามารถสะท้อนถึงสิ่งที่เกิดขึ้นได้ โดยไม่ใช้คำพูดเพียงแต่ใช้ผลงานศิลปะในการสื่อสารนำเสนอเท่านั้น โดยการสื่อสารด้วยผลงานศิลปะปฏิเสธไม่ได้ถึงความสำเร็จในความสำเร็จของการสร้างสรรค์ที่สามารถสร้างแรงดึงดูดให้กับผู้ที่อาจจะไม่สนใจทางการเมือง หรือไม่ได้สนใจที่จะศึกษาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมากนัก แต่ก็สามารถดึงดูดทำให้บุคคลเหล่านั้นเกิดความสนใจหันมามองอาจจะด้วยความสวยงามอย่างจรรโลงใจ ซึ่งในบางรายเริ่มมีความคิดเห็นจากการรับชมผลงานและเริ่มหาความหมายแฝงที่ซ่อนอยู่ในผลงานนั้น ๆ เพื่อเริ่มสืบหาข้อมูลที่กำลังเกิดอะไรขึ้นบ้างในสังคม และในฐานะที่ประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของประเทศเราได้รับคุณประโยชน์หรือมีส่วนได้เสียในสิ่งนั้น ๆ อย่างไรบ้าง แต่ก็เพียงส่วนน้อยเท่านั้น เพราะผลงานศิลปะมักถูกจำกัดในวงแคบ กลุ่มคนที่รับรู้ยังอยู่ในวงจำกัด สำหรับการแชร์ผลงานศิลปะทางสื่อสังคมออนไลน์สามารถส่งผลให้เกิดการแพร่กระจายของข้อมูลซึ่งเป็นผลงานศิลปะไปในวงกว้างทำให้มีผู้ที่พบเห็นและสนใจผลงานศิลปะมากขึ้น และการใช้งานของการสื่อสารผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ยังสามารถกระทำได้ง่าย

สำหรับในยุคที่เป็นสังคมผู้สูงอายุก็ยังมีประชาชนส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ใช้งานในช่องทางของสื่อสังคมออนไลน์ถ้าเทียบกับจำนวนของผู้ใช้งานก็ถือได้ว่าการแพร่กระจายของข้อมูลภาพศิลปะที่แพร่กระจายทางสื่อสังคมออนไลน์ยังเป็นช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ยังมีผู้พบเห็นได้น้อยกว่าสื่อหลักอย่างโทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ แต่ในอนาคตการเผยแพร่ทางข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจะสร้างการรับรู้และหล่อหลอมสังคมมากขึ้น

สำหรับผลงานทางด้านศิลปะที่สร้างสรรค์ที่มีความเกี่ยวข้องกับทางการเมืองก็มีเผยแพร่ในโทรทัศน์เช่นกัน แต่อยู่ในช่วงเวลาที่น่าเสนอได้เพียงสั้น ๆ และถูกจำกัดเนื้อหาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เนื่องจากภาครัฐบาลหรือผู้นำในการบริหารประเทศต้องจำกัดเนื้อหาหรือสิ่งที่ต้องการนำเสนอไปยังประชาชน มีการนำเสนอรูปแบบข่าวสารศิลปะการเมืองลงเพียงบางช่องของสถานีโทรทัศน์เท่านั้นไม่ได้ถูกออกสื่อมาเพื่อนำเสนอทุกช่องสถานีโทรทัศน์

เพราะการนำเสนอศิลปะที่เกี่ยวข้องกับการเมืองออกไปอาจจะสร้างภาพลักษณ์ที่ไม่ดีในการบริหารประเทศของรัฐบาล และอาจนำไปสู่ความวุ่นวายอื่น ๆ ตามมาในสังคมได้ ในฐานะของรัฐบาลผู้ซึ่งมีอำนาจในการควบคุมสื่อหลักซึ่งสื่อหลักเป็นช่องทางที่สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และครอบคลุม รัฐบาลจึงสามารถคัดกรองข่าวสารข้อมูลที่ต้องการนำเสนอให้กับประชาชน ส่วนผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้องทางการเมืองจึงได้ถูกเผยแพร่เพียงแคในสื่อที่เป็นสื่อรองเป็นหลัก ทั้งการถูกจำกัดช่องทางการนำเสนอผลงานทางนิทรรศการ ศิลปิน Headache Stencil ไม่สามารถนำผลงานเข้าสู่การแสดงหอศิลป์ หรืองานแสดงผลงานนิทรรศการของรัฐบาลได้ เนื่องจากเนื้อหาของผลงานศิลปะของรัฐบาลถูกจำกัดกรอบเอาไว้ ผลงานที่สามารถนำมาแสดงได้จะเป็นเนื้อหาตามที่รัฐบาลกำหนด Headache Stencil จึงนำเสนอผลงานที่เป็นนิทรรศการเอกชนที่ไม่มีการจำกัดเนื้อหาของศิลปะในการนำเสนอ รวมไปถึงสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามร้านอาหาร กำแพง ถนน สถานที่สาธารณะ และสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว ไม่มีข้อจำกัดทั้งทางด้านเวลา และสถานที่ แต่ก็จะมีเฉพาะกลุ่มผู้ที่สนใจทางด้านการเมืองหรือทางด้านศิลปะการเมืองที่จะเห็นผลงานตามที่ศิลปินท่านหนึ่งจะสื่อสารออกไปให้กับสังคมได้รับรู้ เพื่อถ่ายทอดสิ่งที่ตัวเองต้องการถ่ายทอดออกไป เป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบที่เป็นการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อที่จะสื่อความหมายออกมาอย่างชัดเจน ไม่ต้องอาศัยหลักการในการตีความอะไรมากมายนัก ส่งผลให้สามารถสะท้อนสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมในเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นให้กับสังคมได้ช่วยกันตั้งคำถาม ให้สังคมเกิดข้อสงสัยได้ง่าย และเพื่อให้ผู้ที่รับชมผลงานศิลปะได้นำสิ่งที่ศิลปินถ่ายทอดไว้ในผลงานศิลปะนำไปติดต่อหรือบางคนก็นำไปสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ ก่อให้เกิดการแพร่กระจายของข้อมูลของผลงานให้รับรู้จักกัน เพื่อให้ผู้คนในสังคมร่วมกันตั้งคำถามถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมว่าสมควรหรือไม่ประการใด และมีผลกระทบต่อชีวิตและสังคมมากน้อยเพียงใด กลายเป็นการเกิดกระแสในสังคมให้สิ่งที่สงสัยหรือสิ่งที่ศิลปะถ่ายทอดออกมาไปนั้นอยู่ในความสนใจของสังคมและสังคมก็จะสามารถสร้างแรงกดดันจากการกระทำนั้นที่เกิดจากผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ทางการเมืองนั้นให้สามารถมีผู้คนสนใจติดตามแต่ก็เป็นเพียงการสร้างแรงกดดันในระยะสั้น ๆ เท่านั้น เพราะเมื่อสื่อหลักไม่ได้ให้ความสนใจกับสิ่งที่ศิลปินนำเสนอ และเสียงของภาคประชาชนก็ไม่ได้เกิดการรวมตัวกันที่มีการแสดงพลังในการเรียกร้องทางการเมืองอย่างจริงจัง ส่งผลให้กระแสและเรื่องราวเหล่านี้ที่เกิดขึ้นไม่นานก็จะเงียบหายไป

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะหนึ่ง ๆ ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางการเมืองของสังคมก็จะเป็นการปลุกสังคมให้เกิดการตื่นตัวได้เป็นระยะ ๆ ตามเวลาในขณะหนึ่งเหมือนโทรทัศน์ที่พูดประกาศ แต่ไม่นานเสียงนั้นก็เงียบลง

ผลงานศิลปะของ Headache Stencil ได้ถูกนำมาพูดถึงมากในสังคมทำให้สังคมเกิดการตั้งคำถามและสงสัยมีอยู่หลายชิ้นงาน ตั้งแต่การบริหารของรัฐบาลโดยผู้นำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องราวของแนวทางและที่มาในการบริหารประเทศในหลากหลายมิติ ทั้งด้านสังคมที่เป็นเรื่องของ การท้วงถามถึงความเป็นประชาธิปไตยในประเทศ การมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมือง การที่ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นและไม่สามารถรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมทางการเมืองได้ จากการที่ประชาชนไม่สามารถแสดงออกถึงความคิดเห็นทางการเมืองก็นำไปสู่กลุ่มการประท้วงชุมนุมเพื่อเรียกร้องการมีอิสระและเพื่อให้ประชาชนสามารถแสดงออกได้อย่างมีเสรีภาพอย่างกลุ่มดาวดินที่ทำกิจกรรมต่อต้านการรัฐประหาร การคุกคาม จับกุม กักขัง การใช้ความรุนแรงการใช้อำนาจรัฐในการกระทำต่อประชาชน ที่ส่งผลให้มีกลุ่มดาวดินคืออีกกลุ่มที่มีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างออกไปจากผู้บริหารประเทศ กลุ่มดาวดินได้ทำสัญลักษณ์ในการสื่อสารคือการชูสามนิ้วเหมือนการต่อต้านการบริหารประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ Headache Stencil ก็มีความคิดเห็นในการต่อต้านการรัฐประหารเช่นกัน

แต่ในอีกมุมหนึ่งของการสื่อสารผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านทางการเมืองในการสร้างสัญลักษณ์ชูสามนิ้วที่ Headache Stencil ได้สร้างขึ้นก็ย่อมนำมาซึ่งความคิดเห็นแย้งของประชาชนที่มองว่ากลุ่มสัญลักษณ์ชูสามนิ้วมาสร้างสถานการณ์ความวุ่นวายปั่นป่วนให้กับสังคม ทั้งการรวมตัวกันของประชาชนตั้งกลุ่มมาประท้วง การแสดงพฤติกรรมของกลุ่มผู้ชุมนุมซึ่งโดยส่วนใหญ่กลุ่มผู้ชุมนุมเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากเดิม รวมถึงการสร้างพฤติกรรมที่ขบวนเสด็จผ่านมีการทำสัญลักษณ์ชูสามนิ้วขึ้น ซึ่งการกระทำในลักษณะนี้อาจนำไปสู่มุมมองในภาพลบของการเคารพนับถือและศรัทธา การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือจะเป็นกลุ่มนักเรียนที่ทำการแสดงสัญลักษณ์ชูสามนิ้วเช่นกันเพราะโลกสังคมออนไลน์ที่นำเสนอข้อมูลและกลุ่มนักเรียนมีความคิดเห็นในทางเห็นพ้องต้องกัน จึงส่งผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองตาม ๆ กัน เช่น เมื่อขณะได้ยินเพลงชาติดังขึ้นในขณะที่นักเรียนต้องเคารพธงชาติในช่วง 08.00 น. หรือกำลังทำกิจกรรมใด ๆ อยู่ก็ตามในช่วง 18.00 น. ทั้งวันธรรมดาและวันหยุด กลุ่มนักเรียนก็จะแสดงสัญลักษณ์ชูสามนิ้วขึ้นเพื่อแสดงการต่อต้านการปกครองของกลุ่มคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งมีค่าที่กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยในการแสดงออกทางการเมืองกับการใช้สัญลักษณ์สามนิ้วเรียกว่าบุคคลเหล่านี้ว่าพวกสามก๊ပ် สิ่งเหล่านี้ทั้งการสร้างสัญลักษณ์ในการสื่อสารและผลงานด้านศิลปะสามารถสะท้อนมุมมอง ความรู้สึกนึกคิดได้ ถึงข้อเรียกร้องบางอย่างในการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย

ผลงานศิลปะเกี่ยวกับการทำสัญลักษณ์ชุมชนนี้ที่มีการเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ สามารถสร้างให้กลุ่มผู้ที่มีความคิดเห็นเดียวกัน ปฏิบัติหรือรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมทางการเมืองได้ ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ในส่วนกลุ่มคนที่สนับสนุนความคิดเห็นทางการเมืองที่ต่อต้านการปกครองที่อำนาจของผู้ปกครองไม่ได้มาจากการเลือกตั้งมีการแสดงความคิดเห็นกล่าวชื่นชม ชื่นชอบ ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนี้และเกิดการแชร์ภาพผลงานศิลปะที่ตนชื่นชอบและมีความรู้สึกเช่นเดียวกับศิลปินแชร์กันต่อ ๆ ไป

ในทางตรงข้ามก็จะมีกลุ่มผู้ซึ่งไม่เห็นด้วยก็จะมาแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไป ทางด้านการประชด ประชัณ และแสดงความคิดเห็นไปในเชิงตรงกันข้ามกับฝ่ายที่สนับสนุน เกิดเป็นสงครามโซเชียล หรือที่เรียกว่านักเลงคีย์บอร์ด กล่าวหาว่ากันไปมาเนื่องจากการมีความคิดเห็นทางการเมืองที่มีความแตกต่างกัน รวมไปถึงเกิดกระแสต่อต้านผู้นำที่มาจากกรียัดอำนาจ โดยมีการเรียกร้องความต้องการในการเลือกตั้งเพื่อให้ได้นายกรัฐมนตรีคณะรัฐมนตรีที่มาจาก การเลือกตั้งมากกว่า แต่แนวทางซึ่งการนำมาซึ่งการเลือกตั้งก็มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นสิ่งวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมทั้งการออกเสียงลงประชามติ และการนำมาซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 เกิดการแบ่งฝ่ายเป็นฝ่ายที่สนับสนุนรัฐบาลทหารและฝ่ายอนุรักษ์ประชาธิปไตย ในด้านความต้องการประชาชนด้านเศรษฐกิจจากการบริหารประเทศนำไปสู่การตั้งคำถาม ถึงการบริหารจัดการทางด้านเศรษฐกิจว่าสามารถบริหารประเทศให้ผ่านพ้นไปได้อย่างไรภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ทั้งการมีนโยบายจากการที่รัฐบาลออกมาตรการเยียวยาช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากพิษของการแพร่ระบาดของโรคระบาดในครั้งนี้ ทั้งการปรับโครงสร้างลูกหนี้ ลดดอกเบี้ย ขดเซยรายได้ มาใช้ในการควบคุมรวมถึงส่งเสริมให้ภาคเศรษฐกิจดำเนินไปโดยใช้เงินกู้ที่เป็นเงินส่วนรวมของทั้งประเทศ แต่บางคนมองว่าเป็นการนำเงินมาบริหารจัดการใช้ได้เพียงแค่บางกลุ่มคนเท่านั้น ไม่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบาดที่เกิดขึ้นในทั่วโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil บ่อยครั้งในสื่อสังคมออนไลน์ ที่จะมีทั้งผู้ที่มีความคิดเห็นด้วยและผู้ที่มีความคิดเห็นต่างจึงมีการตอบโต้กระทบกระทั่งกันไปมา บ่อยครั้งแต่ก็ไม่ได้นำมาซึ่งความรุนแรงใด ๆ ในสังคมเป็นเพียงแค่สงครามคีย์บอร์ดที่สร้างขึ้นตอบโต้ไปมาระหว่างผู้ที่มีความคิดเห็นเหมือนกับศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานกับผู้ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่าง เพราะสิ่งที่ศิลปะสร้างขึ้นไม่มีพลังเพียงพอที่จะมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลง บังคับหรือสร้างความตระหนักในการปฏิบัติตามหน้าที่ที่จะส่งผลให้ทุกฝ่ายสนใจ หรือหันกลับมาอง ทบทวนสิ่งที่กำลังเกิดขึ้น ว่าสามารถพัฒนาประเทศไปได้มากน้อยเพียงใด เพราะในที่สุดแล้วสิ่งที่ ศิลปะสร้างขึ้นไม่ได้กระทบกับทุกฝ่ายอย่างจริงจัง เพียงแต่จะกระทบกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใน

ระยะเวลาอันจำกัดที่เกิดขึ้นมา แล้วอีกไม่นานเมื่อมันผ่านพ้นไปก็จะนำสังคมไปสู่สิ่งแบบเดิม เหมือนกับที่เคยเป็นก่อนหน้านี้

ในการสร้างสรรค์ที่สร้างความตื่นตัวในสังคม เช่น ภาพที่ 4.8 เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ ในสังคมอย่างมากมายถึงประสิทธิภาพและการทำงานของรัฐบาลในการบริหารงานเรื่องของการจัดการวัคซีน ในช่วงนั้นประชาชนเกิดความตื่นกลัวและกังวลในเรื่องของปัญหาวัคซีนอย่างมาก เพราะต่างก็เกรงกลัวอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นมา การสื่อสารทางการเมืองผ่านงานศิลปะที่ใช้รูป วัคซีนเพื่อให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวได้ เพราะผู้รับชมงานศิลปะยังมีความคิดเห็นถึงความไม่ มั่นใจในการบริหารงานของประเทศที่นำวัคซีนมาใช้ในการจัดการกับโรคโควิด 19 จึงได้มีการเสีย ค่าใช้จ่ายเองเพื่อใช้วัคซีนทางเลือกที่มีผลงาน หรือผลข้างเคียงมายืนยันรองรับที่ดีกว่า แต่ก็ เป็นเพียงการสร้างความตื่นตระหนกของประชาชนได้โดยตรงในเรื่องของการเข้ารับบริการฉีดวัคซีน เท่านั้น ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้นำในการดำเนินการจัดซื้อวัคซีนที่ประชาชนไม่มั่นใจ ได้ (สัมภาษณ์ผู้รับชมผลงาน คนที่ 1 วันที่ 4 กรกฎาคม 2567)

จะเห็นได้ว่าผลงานศิลปะสิ่งเหล่านี้ช่วยให้เห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทาง การเมือง คือผู้ที่สื่อสารทางการเมืองที่จะสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ เป็นผู้ที่มีความสามารถและเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ จึงจะทำให้การสื่อสารมี ประสิทธิภาพ รวมถึงในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในประเทศไทยไม่ได้รับการยอมรับและมี พลังงานอำนาจที่จะต่อรองและเปลี่ยนแปลงประเทศเท่ากับกฎหมายที่เป็นสิ่งที่บังคับและ ประชาชนต้องปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนอาจจะถูกลงโทษได้

3) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสิ่งที่มีมาควบคู่กับการสร้างสรรค์คือการทำลาย เพราะเนื่องจากเมื่อผลงานศิลปะที่ถูกสร้างสรรค์ออกมาที่เป็นกระแสสังคมเกิดเป็นข่าว เป็นสิ่งที่ประชาชนและสังคมสนใจ ก็มักจะถูกเป็นที่จับตามองเสมอ สิ่งที่เกิดผลตามมาจาก การแสดงความคิดเห็นตามเหตุการณ์ทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะที่ Headache Stencil สร้างขึ้นอาจสร้างผลกระทบต่อผู้ที่ถูกกล่าวถึงและถูกสร้างสรรค์ขึ้นเป็นผลงานศิลปะนั้น สิ่ง ที่ Headache Stencil ได้รับจากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะคือการถูกเจ้าหน้าที่ นอกเครื่องแบบติดตามหาตัวในยามวิกาล เนื่องจากไปสร้างผลงานศิลปะในทางเสียดสี ทำทนาย ผู้ที่มีอำนาจ สร้างความไม่พอใจในผู้ที่ถูกกล่าวถึงในผลงานนั้น การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ณ ตอนนั้นอาจจะเป็นเรื่องใหม่ในสังคม ที่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไม่ได้อยู่ในหนังสือพิมพ์เหมือนแต่ก่อน แต่เป็นการสร้างสรรค์ตาม แนวสตรีทอาร์ทและส่งต่อผลงานศิลปะไปในรูปแบบของโลกของสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะริมถนนก็เหมือนกับการเขียนข่าวในหนังสือพิมพ์ เหมือนเมื่อครั้งสมัยก่อนที่ลักษณะของข่าวอาจจะมีกระแส แซะ ถากถางนักการเมือง

หรือเหตุการณ์ในทางการเมืองโดยใช้ภาษาเป็นการสื่อสารซึ่งภาษาที่ใช้มีความรุนแรงตรงตัวมากกว่าการวาดภาพเพื่อสื่อสารทางศิลปะ เมื่อนำศิลปะมาอยู่ริมถนนก็เป็นการส่งข้อความอย่างหนึ่งถึงทุกคนในสังคมเช่นกัน

โดยผลงานศิลปะเป็นการแสดงออกถึงความคิดเห็นอย่างหนึ่งที่ทุกคนสามารถถ่ายทอดและสร้างสรรค์ออกมาได้อย่างอิสระ บ่อยครั้งที่การสร้างสรรคผลงานศิลปะที่ Headache Stencil สร้างขึ้นในพื้นที่สาธารณะไม่ว่าจะเป็นกำแพง สถานที่รกร้าง สะพานลอยป้ายรถเมล์ จะถูกลบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ซึ่งทำงานรับผิดชอบอยู่ในบริเวณพื้นที่นั้นต้องเข้าดำเนินการลบภาพผลงานศิลปะที่สร้างขึ้น ก็มาจากการแสดงความคิดเห็นของผลงานศิลปะที่มีมุมมองแตกต่างออกไป ในมุมมองของการสะท้อนสังคม แสดงว่าผลงานศิลปะชิ้นนั้น ๆ ที่ถูกลบเป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่สังคมให้ความสนใจเกี่ยวกับความจริงว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นอยู่จริงในเวลานั้น เหมือนเป็นสิ่งที่ช่วยสะท้อนภาพให้ประชาชนช่วยกันตั้งคำถาม และสงสัยเพื่อที่จะนำมาสู่ซึ่งความถูกต้องและเหมาะสมจากการกระทำนั้น แสดงว่าการแสดงความคิดเห็นออกมาเป็นผลงานศิลปะมีความเป็นไปได้ที่สามารถสะท้อนมุมมองให้กับความคิดเห็นทั้งความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันและความคิดเห็นต่างกัน สำหรับในมุมมองของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ซึ่งเป็นคนที่ต้องตรวจสอบดูแลความเรียบร้อยของบ้านเมืองได้กระทำการลบภาพผลงานศิลปะในพื้นที่สาธารณะต่าง ๆ เพื่อเป็นการกระทำหน้าที่ของเขาตามคำสั่งการให้บ้านเมืองมีความสงบเรียบร้อย ถึงแม้ว่าความคิดเห็นในทางการเมืองของเขาอาจจะมีความคิดเห็นเหมือนกับ Headache Stencil แต่ด้วยหน้าที่จึงต้องกระทำเช่นนั้น

สำหรับผลงานศิลปะที่สร้างปรากฏการณ์ในสังคมทั้งที่สร้างความตื่นตัวทางการเมืองและความคิดเห็นของผู้ที่มีความคิดเห็นต่าง สิ่งที่คุณสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต้องรับผลกระทบคือการได้เรียนรู้ถึงการดำรงชีวิตในการสร้างสรรค์ผลงานว่าจะสามารถดำรงชีวิตให้เป็นปกติสุขได้อย่างไร เพราะเมื่อถ้าการสร้างผลงานศิลปะในชิ้นหนึ่ง ๆ นั้น เป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะในท่ามกลางความขัดแย้งของฝ่ายที่สนับสนุนเห็นด้วยและฝ่ายที่ต่อต้าน สิ่งที่ได้รับต่อมาสำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานในฐานะของผู้ส่งสาร คือต้องตั้งมือรับกับผู้รับสารที่เป็นทั้งกลุ่มฝ่ายที่ต่อต้านและไม่เห็นด้วย เพราะในสังคมไทยการที่ประชาชนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อยมากที่จะมีคนโทรมาแสดงความชื่นชมในการปฏิบัติหน้าที่นั้น แต่ถ้ามองในมุมกลับกันเมื่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนั้นมีข้อบกพร่องสิ่งที่จะได้รับตามมาคือความไม่พึงพอใจ และการร้องเรียนตามมา

การสร้างสรรค์งานศิลปะจึงไม่ใช่เพียงแค่การสร้างสรรค์ผลงานตามความพึงพอใจของตนเองของศิลปินได้เพียงอย่างเดียว ถ้าไม่มีมุมมองที่รอบคอบ รอบด้าน ก็จะนำผลกระทบด้านอื่น ๆ ที่จะตามมาในภายหน้ามาสู่ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ ปฏิเสธไม่ได้ว่าการสร้างสรรค์ผลงาน

ศิลปะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการรับใช้ฝั่งไหน ก็ย่อมมีฝ่ายที่มีทั้งผู้สนับสนุน และฝ่ายของผู้ที่มีความคิดเห็นต่างเสมอ ซึ่งในศิลปินผู้ที่สร้างสรรค์งานศิลปะเองก็ย่อมต้องดำเนินชีวิตท่ามกลางความเสี่ยงซึ่งด้วยผลงานศิลปะ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะออกมาในฝ่ายที่มีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันก็ย่อมเป็นผู้สนับสนุนศิลปินไปด้วย แต่มุมกลับกันอีกด้านของความคิดเห็นตรงข้ามก็จะเป็นการตัดฐานผู้ที่ไม่สนับสนุนทันทีเช่นกัน เพราะเรื่องของการเมืองมักเป็นมุมมองที่เกี่ยวกับความสุขในการดำเนินชีวิต ปัญหาต่าง ๆ ของประชาชนที่แตกต่างกัน การหมดศรัทธาของประชาชนจะเป็นไปตามสิ่งแวดล้อม บริบททุกอย่างก็จะตอบรับกันเอง เพราะนักการเมืองจะสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวทั้งนั้น ระบบกษัตริย์ตามที่กลุ่มผู้ชุมนุมมองว่าเป็นปัญหา แต่ด้วยที่อุดมการณ์และมุมมองต่าง ๆ ของมนุษย์ทุกคนมีความแตกต่างกัน เป็นเรื่องธรรมดาที่จะมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน สิ่งที่สังคมจะเริ่มเห็นเมื่อทุกคนเริ่มมีการสั่งสมประสบการณ์ในทางด้านการเมืองมากขึ้นก็จะทำให้ความคิดของคนเริ่มเปลี่ยน แล้วจะส่งผลมาที่สังคมให้สังคมเกิดความเปลี่ยนแปลงในแบบลักษณะค่อยเป็นค่อยไป มองวิถีชีวิตค่อย ๆ เปลี่ยน สิ่งที่สำคัญที่เป็นสิ่งที่ประชาชนทุกคนต้องการจากสังคม คืออยากให้การใช้ชีวิตปกติในทุกวันมีความปลอดภัยในชีวิต ทุกคนสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ ไม่มีปัญหาอาชญากรรม สามารถเดินไปตามถนนโดยที่ไม่ต้องระมัดระวังอันตราย สามารถกระทำการใด ๆ ในเวลาไหนก็ได้โดยที่ไม่มีอันตรายและปลอดภัย สิ่งนี้ Headache Stencil เชื่อว่างานศิลปะไม่ได้ทำให้ใครตาย

ผลงานศิลปะที่ Headache Stencil สร้างสรรค์จึงมีการเปลี่ยนจากการเลือกฝ่ายเป็นการตั้งคำถามถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยว่าประชาชนเห็นด้วยหรือไม่กับการบริหารจัดการภาครัฐหรือปัญหาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม หลายคนมองว่า Headache Stencil เป็นฝ่ายโจมตีรัฐบาลที่มาจากกรียตอำนาจ ซึ่งเห็นได้จากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลคสช. อย่างมากมายในการบริหารประเทศ Headache Stencil ได้กล่าวว่าเขาจะยอมรับถ้ารัฐบาลนั้นมาจากรัฐบาลพลเรือนที่แม้ว่าจะบริหารจัดการภาครัฐจะไม่สามารถบริหารจัดการประเทศได้ไม่ดี แต่อย่างน้อยก็เป็นการเลือกตั้งมาจากประชาชน ประชาชนได้มีสิทธิในการแสดงออกให้เห็นถึงความเป็นประชาธิปไตยมากกว่า และเขาไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหารและรัฐบาลที่มาจากกรียตอำนาจจึงสร้างสรรค์ผลงานที่หลายฝ่ายมองว่าโจมตีรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติเพียงอย่างเดียว หรือถือว่าการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นอีกกลไกหนึ่งที่โจมตีรัฐบาล แต่ด้วยความเป็นศิลปะสามารถอยู่รอดมาได้เนื่องจากการไหลของความหมายที่สามารถสื่อสารหรือคิดให้เป็นสิ่งอื่นได้นอกเหนือจากการโจมตี

จะเห็นได้ว่าการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีเนื้อหาในแนวทางการต่อต้านของรัฐบาลและผู้นำในการบริหารประเทศมีปัจจัยมาจากการที่ศิลปินนำเสนอผลงานศิลปะที่สร้างผลงานศิลปะต่อต้านอำนาจรัฐ หรือวิพากษ์วิจารณ์รัฐ ทำให้อาณาไปสู่ความวุ่นวายของการ

บริหารงานในประเทศต่อไปได้ ส่งผลให้ศิลปินเองถ้าจะสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ได้รับความนิยมนับถือ รวมทั้งเป็นที่ยกย่องในสังคม ต้องสร้างสรรค์ผลงานในแนวส่งเสริมรัฐ เพื่อที่จะสามารถให้ทั้งการบริหารจัดการภาครัฐมีประสิทธิภาพ ปัจจัยเหล่านี้จึงส่งผลให้การสร้างสรรค์ผลงานของ Headache Stencil ถูกทำลายและตัวศิลปินเองต้องรับผิดชอบกับสิ่งที่กระทำขึ้น ทั้งโดนการต้องติดตามตัวเพื่อไปปรับทัศนคติในการสร้างสรรค์ผลงาน ให้มีความเดือดร้อนหรือกระทบกับผู้อื่นน้อยที่สุด และสอดคล้องกับ ผศ.ดร.ปรางทอง ชั่งธรรม และน.ส.พนารัตน์ พิมพ์พัฒนา ที่กล่าวว่า “การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ศิลปินผู้สร้างสรรค์ต้องทำให้ตัวชิ้นงานของศิลปะเป็นกลาง ให้การหาความหมายสามารถเป็นไปได้หลายด้าน เพื่อให้การสื่อสารในตัวของชิ้นงานไม่มีข้อผิดพลาด หรือข้อถูก ให้การตัดสินใจว่าใครผิดหรือถูกเป็นหน้าที่ของผู้ที่รับชมผลงาน” และสิ่งที่สำคัญของการสร้างสรรค์ผลงานคือต้องสร้างสรรค์ผลงานที่มีชุดพื้นฐานข้อมูลมาจากความเป็นจริง ไม่สร้างผลงานในลักษณะใส่ร้ายใคร เพื่อไม่ให้ทั้งบุคคลที่ถูกกล่าวหา หรือบุคคลที่อ้างถึงเสียหาย

4) การสื่อสารผลงานศิลปะของ Headache Stencil มีการเปลี่ยนแปลงทั้งช่องทางการสื่อสารและแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบอื่น ๆ อยู่เสมอ เนื่องจากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในช่วงแรกเริ่ม Headache Stencil ได้มีการระบุพิกัดตำแหน่งของผลงานไว้อย่างชัดเจน การระบุพิกัดตำแหน่งที่สร้างสรรค์ผลงานนี้เป็นสถานที่สาธารณะที่อยู่ในความดูแลของรัฐ ส่งผลให้การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่สร้างขึ้นจะนำมาซึ่งการทำลายผลงานศิลปะโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ที่มีหน้าที่ในความรับผิดชอบพื้นที่นั้น ๆ ต้องไปลบและทำลายผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นนั้น

ศิลปินมีการเปลี่ยนแปลงช่องทางการสื่อสารนำเสนอในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากสถานที่สาธารณะเป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในที่เอกชนเริ่มมีการเช่าสถานที่เอกชนหรือสถานที่ส่วนบุคคล รวมทั้งกำแพงบ้านส่วนตัวที่ทางเจ้าของบ้านได้มีการอนุญาตให้สามารถไปสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ Headache Stencil จึงเปลี่ยนมาเป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมาเป็นสถานที่นี้ เพื่อใช้ในการถ่ายทอดและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เพราะพื้นที่ส่วนบุคคลหากมีผู้อื่นมากระทำการใด ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตผู้ที่สร้างสรรค์สามารถเรียกร้องความผิดได้ ประกอบกับทั้งการสร้างสรรคผลงานศิลปะทั้งสถานที่สาธารณะและสถานที่เอกชนผู้ที่รับชมผลงานจะอยู่เพียงในวงแคบ ๆ เห็นได้เฉพาะผู้ที่พบเห็น สัตยูจร และประชาชนที่อยู่ในบริเวณนั้นเท่านั้น ประกอบกับในยุคของโลกาภิวัตน์ ยุคของอินเทอร์เน็ตมีแอปพลิเคชันในการนำเสนอสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการถ่ายทอดและเผยแพร่ให้กับสังคมมากมาย Headache Stencil จึงมีการเผยแพร่ผลงานศิลปะในช่องทางการสื่อสารไปในโลกออนไลน์ทั้งใน FACEBOOK, INTRAGRAM, X(TWITTER) และเว็บไซต์ส่วนตัว ทำให้ผู้รับชมผลงานสามารถรับชมผลงานได้เลยจากทั่วทุกมุมโลก ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางมารับชมผลงานด้วยตนเอง อยู่ที่ไหนก็สามารถเห็นผลงานศิลปะที่ศิลปินต้องการ

นำเสนอได้ และต่อให้ผลงานที่ศิลปินสร้างขึ้น ณ สถานที่ต่าง ๆ ถูกทำลายแต่ในโลกออนไลน์ต่อให้ แม้ว่าผลงานศิลปะจะถูกลบไปแล้วแต่ทุกคนสามารถเก็บบันทึกผลงานศิลปะนั้น ๆ ได้ รวมถึงผู้ที่รับชมผลงานในฐานะผู้รับสารสามารถเป็นทั้งผู้รับสารและเป็นผู้ส่งสารได้สามารถแสดงออกถึงความคิดเห็นในภาพผลงานศิลปะได้เช่นกัน จากผู้รับสารสามารถเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ส่งสารได้ทันที เหมือนกับการที่ผู้ชมผลงานศิลปะได้ดูผลงานศิลปะที่สร้างนำเสนอขึ้นเหมือนกับการจัดนิทรรศการ ที่ผู้ชมไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางเพื่อออกไปยังสถานที่จัดงานนิทรรศการ ไม่ต้องต่อแถวเข้าคิวเพื่อเข้าชม และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าชมงาน ทุกคนสามารถเข้าชมผลงานศิลปะได้เลยพร้อมกันหลาย ๆ คน

ถึงแม้ว่าศิลปะจะมีช่องทางการถ่ายทอดผลงานที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ Headache Stencil ก็ได้มีการจัดแสดงผลงานนิทรรศการอยู่หลายครั้งเพื่อเป็นการรวบรวมผลงานที่เคยทำได้ และรวบรวมผลงานที่ต้องการเผยแพร่ให้กับผู้ที่มีความสนใจได้รับชม ด้วยความเป็นศิลปินการจัดนิทรรศการคือความสุขอย่างหนึ่งในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยแสดงงานการสร้างสรรคผลงานนิทรรศการงานศิลปะในช่วงระยะแรกจะเป็นการแสดงตามพิพิธภัณฑ์ แต่มีข้อจำกัดเรื่องของการคัดกรองผลงานก่อนที่จะมีการนำเสนอ เนื่องจากผลงานที่จะสามารถนำไปแสดงได้ต้องผ่านการคัดกรองจากคณะกรรมการที่จะต้องพิจารณาเนื้อหาสาระ สิ่งที่แฝงอยู่ในผลงานศิลปะว่าศิลปะชิ้นนั้น ๆ ว่าสามารถผ่านเกณฑ์ในการแสดงได้หรือไม่ จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่การสร้างสรรคผลงานศิลปะที่เป็นการเสียดสี ล้อเลียน ประชดประชันจึงต้องโดนเรียกพบและติดตามตัว เพื่อไปปรับทัศนคติ สร้างความเข้าใจร่วมกัน ผลงานศิลปะอยู่ในแนวลักษณะของการโจมตีและวิพากษ์วิจารณ์แน่นอนว่าไม่สามารถผ่านกระบวนการคัดกรองของคณะกรรมการเพื่อผ่านการเข้าไปแสดงในพิพิธภัณฑ์ได้ Headache Stencil จึงมีการจัดการแสดงผลงานศิลปะของตนเองและจัดร่วมกับการแสดงกับบุคคลอื่นทั้งในและต่างประเทศ ส่งผลให้ในการจัดนิทรรศการแต่ละครั้ง ศิลปินเอง Headache Stencil ต้องมีการศึกษาให้รอบคอบถึงขอบเขตของผลงาน การแสดงผลงานศิลปะรวมไปถึงขอบเขตของผู้ที่สนใจรับชม เพราะการนำเสนอผลงานศิลปะไปในแนวทางการล้อเลียนเสียดสี การบริหารงานของรัฐบาล ทำให้ต้องมีการศึกษาให้ดีเสียก่อนว่าผลกระทบที่จะได้รับเป็นอย่างไรบ้าง

ในการแสดงนิทรรศการผลงานศิลปะในบางครั้งมีการแจ้งสถานที่ก่อนเวลาที่จะเปิดการแสดงเพียงไม่กี่ ชั่วโมงเพื่อป้องกันอันตรายจากผลกระทบที่ศิลปินเองจะได้รับ และเพื่อคัดกรองผู้คนที่สนใจและติดตามในผลงานศิลปะที่มีความสนใจและติดตามผลงานจริง ๆ โดยระยะเวลาส่วนใหญ่อยู่ในระยะเวลาสั้น ๆ เนื่องด้วยความปลอดภัยของชิ้นงาน และค่าใช้จ่ายงบประมาณที่ใช้ในการจัดนิทรรศการมาเกี่ยวข้อง ส่วนของกลุ่มผู้สนใจเข้าชมงานนิทรรศการส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนที่มีฐานะดี เพราะเนื่องจากคนที่มีฐานะจะมีความสนใจในสิ่งที่

เกิดขึ้นรอบตัวและสังคมว่าส่งผลกระทบต่ออะไร อย่างไรบ้าง เป็นกลุ่มคนที่ต้องการมาเสพงานศิลปะ แล้วมาอุดหนุนงานศิลปะที่ชื่นชอบเพื่อเก็บผลงานศิลปะเอาไปไว้สะสมในครอบครอง เป็นกลุ่มคนที่มีฐานะ

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่มีผลให้การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมีการสร้างสรรค์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากการวาดภาพบนกำแพงตามแนวสตรีทอาร์ตมาเป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นการสกรีนภาพบนเสื้อเพื่อเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสร้างรายได้มาดำรงชีพ มีการสร้างเรซินใช้เป็นที่ประดับตกแต่ง กระจกออมสิน สตีกเกอร์ ซึ่งผลงานที่ศิลปะรูปแบบอื่นที่สร้างขึ้นมานี้ล้วนแต่หนีไม่พ้นการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของการเสียดสี ประชดประชันทั้งสิ้น ในช่วงที่ Headache Stencil สร้างขึ้นนับว่าเป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะบนเสื้อผ้ารุ่นแรก ๆ ที่เสียดสีสังคม ในขณะที่ Headache Stencil ต้องหลบหนีการตามล่าตัวของเจ้าหน้าที่สาเหตุมาจากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนี้ ซึ่งการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะบนเสื้อในครั้งนั้นเป็นรูปภาพผลงานศิลปะที่ล้อเลียน เสียดสี ถ้าเทียบกับการผลิตเสื้อที่มีลายสกรีนคำพูดตรง ๆ ในปัจจุบัน นับว่าในปัจจุบันมีความรุนแรงกว่าอย่างมาก แต่ด้วยการเรียนรู้และรับรู้ของสังคมที่มีการเปิดกว้างมากขึ้น ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง เกิดการเรียกร้องทางการเมือง เพื่อให้ได้ในเรื่องที่ตัวเองต้องการมากขึ้น รวมถึงการสนใจข่าวสารบ้านเมืองมากขึ้น ส่งผลให้บริบทสังคมเริ่มมีการสะสมและเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ การรับรู้ของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปสามารถรับรู้ได้ในหลากหลายมุม และหลากหลายช่องทางทำให้การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไม่ใช่สิ่งที่กระทำแล้วผิดกฎหมาย แต่เป็นเพียงสิ่งที่ช่วยเป็นภาพสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ แต่ไม่สามารถช่วยกันผลักดันให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ เพราะการยอมรับศิลปะในสังคมไทยค่อนข้างน้อย ศิลปะที่สร้างขึ้นเพื่อจรรโลงให้ช่องมันกว้างมากขึ้น ประชาชนมีความอิสระเสรีมากขึ้น โดยใช้ศิลปะเป็นตัวแทนของที่มาของการพูดในสังคมให้กว้างขึ้น

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการศึกษา

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งศึกษาเกี่ยวกับบริบท และเนื้อหาสาระผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์การเมือง และศึกษาผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์การเมือง ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มี Headache Stencil เป็นผู้ส่งสาร สารที่ใช้ในการสื่อสารเป็นผลงานศิลปะที่ Headache Stencil สร้างขึ้นจากเทคนิคที่เรียกว่า Stencil นำมาเสนอผ่านช่องทางสตรีทอาร์ตตามกำแพง สะพานลอย บ้ายรถเมล สถานที่สาธารณะ ก่อนที่จะเปลี่ยนมาเป็นการใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งผู้รับสารเป็นทั้งประชาชน รัฐบาล องค์กรทางการเมือง สื่อมวลชน เพื่อให้สังคมได้รับรู้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมีผลของการสื่อสารทางการเมืองจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษาสามารถรวบรวมได้ดังนี้

1) ผลงานศิลปะที่ถูกสร้างขึ้นไม่ว่าจะเป็นรูปภาพ ปะติมากรรม สถาปัตยกรรม เป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนได้ในการบันทึกเรื่องราว และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อสะท้อนและบ่งบอกให้เห็นว่าในขณะนั้นมีเหตุการณ์ทางการเมืองอะไรเกิดขึ้นบ้างกับสังคมและประเทศชาติ ช่วยเป็นแหล่งของข้อมูลในการหาหลักฐานเพื่อยืนยันเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตได้ โดยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่ผ่านความคิดเห็นของศิลปินผู้ที่ทำหน้าที่ ถ่ายทอดข้อมูลเป็นผลงานศิลปะผ่านกระบวนการใช้เทคนิคที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งกระบวนการถ่ายทอนั้นมีทั้งการใช้เส้น และสี ต่างสามารถมีส่วนในการสร้างความหมายให้เกิดความรู้สึกของเรื่องราวที่จะถ่ายทอดให้มีพลังและนำไปสู่การสร้างความหมายที่แตกต่างกันได้ ผสมกับมุมมอง ความคิดเห็น ทัศนคติ บริบทสังคมที่ศิลปิน Headache stencil ในฐานะผู้ส่งสาร ได้สัมผัสประสบในชีวิตประจำวันของผู้ส่งสารพบเจอมาถ่ายทอดเกิดเป็นผลงานศิลปะเกิดขึ้น

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจะประกอบร่างสร้างมาจากอุปนิสัยที่สื่อความหมายออกมาเป็นสัญญาณใช้ในการสื่อสาร สัญญาณที่ออกมาคือผลงานศิลปะเพื่อสื่อความหมายเป็นตัวแทนเหตุการณ์ ณ ช่วงเวลาและบริบทของสังคมนั้น ๆ ที่ศิลปินสร้างขึ้นเพื่อต้องการสื่อสารไปยังผู้รับสารที่ผู้รับสารเป็นทั้งประชาชน กลุ่มองค์กรทางการเมือง โดยเป็นการสื่อสารทางการเมือง

ตามทฤษฎีของ Brian McNair ที่เป็นกระบวนการสื่อสารทางการเมือง ในรูปแบบกระบวนการสื่อสารทางการเมืองจากประชาชนไปยังองค์กรทางการเมือง ให้ทราบว่าในช่วงระยะเวลานั้น ๆ มีเหตุการณ์ทางการเมืองใด ๆ เกิดขึ้นบ้าง ในการสร้างสรรค์ผลงานของ Headache stencil เป็นการบันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง ในช่วง ปี พ.ศ.2557 โดยเริ่มตั้งแต่การรัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เริ่มกระทำการยึดอำนาจ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจึงสามารถเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ได้อย่างชัดเจนที่ใช้ทหารในการยึดอำนาจไปจากประชาชน การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะออกมาแทนการพูด เพื่อการแสดงออกถึงความคิดเห็นที่ถูกจำกัดสิทธิในขณะนั้นที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติทำการรัฐประหารและยึดอำนาจ โดยศิลปิน Headache Stencil ผู้ที่ทำหน้าที่ในการเป็นผู้ส่งสารได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เป็นสารด้วยเทคนิคภาพ Stencil ที่เป็นการแสดงออกของเนื้อหาที่ตรงไปตรงมา ผู้ที่รับชมผลงานสามารถตีความหรือทำความเข้าใจกับสิ่งนั้นได้ง่าย โดยการสร้างสรรค์ผลงานผ่านช่องทางการสื่อสารที่เริ่มจากสตรีทอาร์ตไปพ่นตามกำแพง ผนัง ป้ายรถเมล์ สะพานลอย ถนน สถานที่สาธารณะ จนมาสู่การสร้างสรรคผ่านช่องทางการสื่อสารด้วยสื่อสังคมออนไลน์เพื่อถ่ายทอดผลงานศิลปะที่ Headache Stencil สร้างขึ้นสื่อสารไปยังประชาชนว่า ณ ขณะนั้นมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้างในสังคมไทย ซึ่งมีเหตุการณ์ทางการเมืองที่ศิลปินได้สร้างสรรค์จากแรงบันดาลใจส่วนตัวมาจากการใช้ชีวิตในชีวิตประจำวันตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ณ ขณะนั้น โดยใช้วิธีการสื่อสารผ่านผลงานศิลปะที่มีความสวยงาม แฝงไปด้วยเนื้อหาชวนให้ผู้พบเห็นเกิดข้อถกคิด คิดตามสิ่งที่เกิดขึ้น และนำไปสู่การตั้งคำถามในสังคม โดยมีเหตุการณ์ที่สำคัญทางการเมืองเริ่มต้นเป็นผลงานศิลปะชิ้นแรกที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางการเมือง คือการรัฐประหารโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 การที่ประชาชนไม่สามารถแสดงออกถึงความคิดเห็นทางการเมือง ส่งผลให้ Headache Stencil สร้างสรรคผลงานศิลปะขึ้นมาแทนการพูด แสดงให้เห็นถึงอำนาจของทหารที่เข้ามามีบทบาทในทางการเมือง มีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดทางด้านกรพูด การแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่ถูกจำกัดสิทธิของกลุ่มดาวดินที่เป็นกลุ่มนักศึกษาที่เป็นกลุ่มแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่เรียกร้องสิทธิให้กับประชาชนและเกิดสัญลักษณ์ชูสามนิ้วขึ้นในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ใน ปี พ.ศ. 2558 เหตุการณ์ทางการเมืองก็ยังคงอยู่กับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ถูกจำกัดสิทธิ ผลงานศิลปะจึงออกมาในแนวการประชด ล้อเลียน เพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงออกของความคิดเห็นในด้านการเมือง ซึ่งจากการชุมนุมของกลุ่มดาวดินส่งผลให้ฝ่าฝืนกฎหมายที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติตั้งไว้ส่งผลให้กลุ่มดาวดินถูกจับดำเนินคดี

การประกาศใช้กฎหมายพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถรวมกลุ่มได้เกิน 5 คน โดยรัฐบาลให้เหตุผลเพื่อควบคุมให้สังคมไม่เกิดความวุ่นวาย และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการชุมนุมนี้ไปลุกล้ำกระทบสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

รัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติเริ่มสร้างการขยายฐานอำนาจของรัฐบาลจากการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา และมีการลงประชามติ ในวันที่ 7 สิงหาคม 2559 เพื่อเป็นข้อรองรับในการสร้างรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 ที่มาจากการตัดสินใจของประชาชน แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเนื้อหาในการลงประชามติหลายฝ่ายกล่าวว่ามีคามไม่ชอบธรรม ทั้งคำถามที่เกิดขึ้นจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้กำหนดขึ้นเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้นที่สร้างคำถามเพื่อให้ประชาชนลงประชามติประกอบกับในช่วงเวลานั้นประชาชนก็ยังไม่สามารถแสดงออกทางการเมืองได้ ส่งผลให้ประชาชนไม่มีเวทีการจัดแสดงความคิดเห็นทางการเมืองให้ประชาชนมีความรู้ทางด้านการลงประชามติทำให้การรับรู้เรื่องการลงประชามติของประชาชนมีน้อยมาก และมีคำถามพ่วงท้ายถึงอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นผู้คัดเลือกให้สามารถมีอำนาจในการลงคะแนนเสียงเลือกนายกรัฐมนตรี โดยผลการออกเสียงลงประชามติพบว่า ประชาชนให้ความเห็นชอบ ส่งผลให้ผลงานศิลปะที่ Headache Stencil สร้างขึ้นจึงมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์การบริหารภาครัฐของรัฐบาล และการเรียกร้องระดมพลให้ประชาชนช่วยกันไปลงประชามติ การเมืองอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 แต่รัฐบาลยังสามารถกระทำการใด ๆ ก็ได้เพื่อควบคุมความสงบและสั่งการประชาชนและสร้างอำนาจเหนือประชาชนโดยการใช้กฎหมายตามมาตรา 44

ในปี พ.ศ. 2562 เป็นปีที่มีการเลือกตั้งเกิดขึ้น ในวันที่ 24 มีนาคม 2562 ส่งผลให้เกิดการดำเนินการกิจกรรมทางการเมือง ประชาชนสามารถออกมาแสดงความคิดเห็น พรรคการเมืองเกิดการลงพื้นที่หาเสียง และในปีสามารถสร้างความตื่นตัวทางการเมืองมีประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้คิดเป็น 74.69 % ผลงานศิลปะจึงเป็นการการสร้างสรรคขึ้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง พร้อมทั้งมีการแสดงผลงานเกี่ยวกับความไม่ยุติธรรมที่เกิดขึ้นในการระบบเลือกตั้ง ทั้งการมีสิทธิของวุฒิสภาในการออกเสียงลงคะแนนเลือกนายกรัฐมนตรี

การแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 ทำให้เศรษฐกิจของประเทศอยู่ในขั้นวิกฤต การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจึงเป็นเรื่องเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 ทั้งการบริหารจัดการเกี่ยวกับโรคระบาด รวมถึงมาตรการที่นำมาใช้ในการแก้ไขสถานการณ์ท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019

การแสดงออกทางการเมืองมีการชุมนุมเกิดขึ้นอยู่หลายครั้งเพื่อต่อต้านรัฐบาลเรียกร้องให้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่ง เกิดข้อเรียกร้องใหม่ในการยกเลิกมาตรา 112 และเรียกร้องให้ปล่อยตัวผู้ชุมนุมที่เคยถูกจับกุมตัวจากการชุมนุมก่อนหน้านี้

จะเห็นได้ว่าการสร้างสรรค์มีที่มาจากทัศนคติ ความคิดเห็น และจากสิ่งที่ศิลปินสัมผัสพบเจอได้จากสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านการสร้างผลงานโดยใช้สัญลักษณ์ในผลงานศิลปะเป็นตัวแทนในการสื่อความหมายของสารที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อให้ประชาชน สังคมได้รับรู้ถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสามารถส่งผลให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวในสังคมได้เพียงเล็กน้อยและอยู่ในวงจำกัด เพราะอิทธิพลและพลังของศิลปะในประเทศไทยมีอิทธิพลน้อยมากเมื่อเทียบกับต่างประเทศ ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เกิดขึ้นจึงเป็นเพียงภาพสะท้อนถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากทัศนคติ ความคิด ของศิลปินที่ต้องการสื่อสารโดยใช้ผลงานศิลปะแทนการพูด การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมีความสวยงาม น่าหลงใหล สามารถดึงดูดความน่าสนใจจากผู้ที่พบเห็น คนเหล่านั้นอาจจะไม่ได้สนใจทางด้านการเมือง แต่ด้วยความเป็นผลงานศิลปะที่แฝงไปด้วยสัญลักษณ์ที่ซ่อนอยู่ ส่งผลให้บุคคลเหล่านั้นหันมาสนใจ และหาความหมายของสิ่งที่ซ่อนแฝงอยู่ในผลงานศิลปะเพื่อหาข้อมูลของสิ่งที่เกิดขึ้น ว่าเกิดอะไรในสังคมบ้าง แต่ก็ไม่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในสังคมได้อยู่ดี เพราะการเปลี่ยนแปลงในสังคมต้องอาศัยบริบทและปัจจัยอื่นที่ช่วยหล่อหลอมให้ประชาชนเกิดความตระหนักและคล้อยตามเป็นวงกว้าง แต่ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่อยู่ในยุคที่เป็นหมู่บ้านโลก ทุกคนไม่ว่าจะอยู่ส่วนไหนของโลกก็สามารถเห็น ทราบข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว และสามารถโต้ตอบ รวมถึงแชร์สิ่งที่พอเห็น เพื่อเปิดการถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้รับรู้ได้ง่ายรวดเร็ว แต่มีข้อจำกัดคือคนที่รับรู้ข้อมูล และแชร์ข้อมูลต้องมีอินเทอร์เน็ต จะเห็นได้ว่าการรับรู้ข้อมูลยังมีข้อจำกัดอยู่เพียงในวงแคบ แต่ในอนาคตข้างหน้า เมื่อสังคมมีบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้คนในยุคสมัยใหม่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น และสร้างการเปิดการรับรู้ได้มากขึ้น ถึงแม้ว่าผลงานบางชิ้นงานที่ศิลปินสร้างขึ้น จะมีการกล่าวถึงอย่างมากทั้งในสื่อหลักอย่างโทรทัศน์บ้าง แต่ก็มีมีการจำกัดการนำเสนอเพียงไม่กี่ช่องสถานีเท่านั้น ทำให้กระแสของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะถูกจำกัดวงแคบไม่สามารถแสดงผลงานศิลปะได้ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจึงเป็นได้แค่การแสดงออกทางความคิดเห็นของศิลปะที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทางการเมืองเท่านั้น ในส่วนของการสร้างความเปลี่ยนแปลงในสังคมไม่สามารถทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในสังคมได้

ผู้ที่เป็นผู้ส่งสารต้องเป็นคนที่มีความสามารถ เป็นที่ยอมรับของสังคม มีความน่าเชื่อถือ จึงจะสามารถทำให้การสื่อสารทางการเมืองนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อค้นพบที่ได้จากการนำเสนอผลงานของ Headache Stencil จากการจัดนิทรรศการพบว่า มีกลุ่มผู้ที่เข้ากินค่าเข้าร่วมเข้าชมผลงานในการจัดนิทรรศการด้วย โดยปกติกลุ่มคนที่เข้ามาชมนิทรรศการจะเป็นกลุ่มมีคนที่มีความรู้ดี มารับชมนิทรรศการเพราะมีทุนทรัพย์ มีกำลังซื้อและชีวิตไม่ต้องดิ้นรนใด ๆ แต่บุคคลกลุ่มที่เข้ากินค่านี้ สนใจในงานศิลปะแทนที่ปกติจะเอาเวลาไปทำงานมากิน แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เริ่มหันมาสนใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกันมากขึ้น ไม่ปล่อยให้เรื่องของการเมืองเป็นเรื่องของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

แต่เป็นเรื่องของประชาชนทุกคน แสดงให้เห็นว่าทิศทางความสนใจในเรื่องของการเมืองของประชาชนมีเพิ่มมากขึ้น

3) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีลักษณะในการเสียดสี ล้อเลียน อาจส่งผลการสร้างความไม่พอใจของผู้ที่ถูกกล่าวถึงในผลงานนั้น ๆ จึงส่งผลให้ผลงานศิลปะที่สร้างนั้นถูกลบทำลาย และสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาทางด้านศิลปินเอง อาจเกิดการเรียกปรับทัศนคติใหม่เพื่อให้เกิดการปรับปรุงแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานซึ่งเป็นการกระทำของผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศ แต่ในมุมมองของศิลปินเองศิลปะคือความอิสระที่ศิลปินสามารถสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบใดก็ได้ตามความต้องการของตน ซึ่งส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกัน เมื่อศิลปินถูกว่ากล่าว ส่งผลให้การสร้างสรรค์ผลงานอาจเป็นไปในทางที่เกิดความยั่วยุให้กับศิลปินสร้างสรรค์ผลงานในแบบเดิมได้ เหมือนกับสุภาชิตไทยที่ว่า ยิ่งห้ามเหมือนยิ่งยุ และเมื่อเป็นเช่นนั้นเสมือนเป็นการเพิ่มกรอบในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้เป็นไปในแบบที่สังคมติกรอบไว้ เมื่อเกิดการติกรอบสิ่งที่ศิลปินได้จากการเรียนรู้ผลงานศิลปะคือ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างไรให้มีความปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามใจศิลปินเพียงอย่างเดียวเพื่อมุ่งประสงค์ประชัน ล้อเลียน เสียดสี ยั่วยุ โดยปราศจากความรอบคอบในด้านอื่น ๆ ของผลกระทบที่จะตามมาไม่สามารถทำได้ จะส่งต่อการดำเนินชีวิตในภายหน้าได้

ข้อค้นพบที่ได้ในการให้การสร้างสรรค์ผลงานในด้านศิลปะไม่ควรสร้างสรรค์ออกมาในแนวทำลายและสร้างความเดือดร้อนเสียหายให้กับผู้อื่น แต่การสร้างผลงานที่ศิลปินควรกระทำคือการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นกลาง ไม่ควรให้น้ำหนักฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เพราะให้การตัดสินใจประเมินค่าของผลงานศิลปะนั้นอยู่ที่ผู้รับชมผลงานคือผู้รับสาร ว่าผู้ที่รับชมผลงานมีความรู้สึกคิดเห็นเป็นประการใด มากกว่าการมาชี้ถูกชี้ผิดของเรื่องที่เกิดขึ้นนั้น ๆ

4) การเปลี่ยนแปลงของช่องทางในการสื่อสารผลงานศิลปะ มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการเผยแพร่ ซึ่งเป็นผลมาจากการถูกจำกัดทางด้านสถานที่ เวลา ทำให้ศิลปินเลือกที่จะเปลี่ยนการนำเสนอผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์จากศิลปะสตรีทอาร์ต ที่สร้างสรรค์ผลงานไว้บนกำแพง ถนน สะพานลอย หรือสถานที่สาธารณะอื่น ๆ เปลี่ยนแปลงเป็นการนำเสนอในรูปแบบของโลกออนไลน์เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ชิ้นงานศิลปะถูกทำลาย หรือถ้าการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแล้วก็มีมีการถูกทำลายเกิดการถ่ายภาพผลงานศิลปะชิ้นนั้น ๆ เผยแพร่อยู่ในสื่อสังคมออนไลน์ด้วยความเป็นยุคของอินเทอร์เน็ตที่มีแอปพลิเคชันมากมายที่สามารถใช้ในการนำเสนอและถ่ายทอดผลงานศิลปะได้เพื่อทำให้ทุกคนสามารถรับชมผลงานได้โดยไม่มีข้อจำกัดของสถานที่และเวลาเหมือนกับการสร้างสรรค์ผลงานไว้บนกำแพง ผนัง หรือสถานที่สาธารณะอื่น ๆ อยู่ที่ไหนของโลกก็สามารถรับชมผลงานได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางมารับชมผลงานศิลปะ ผู้ที่เป็นผู้รับชมผลงานศิลปะในฐานะผู้รับสาร สามารถเปลี่ยนเป็นผู้ส่งสารได้ทันทีจากการแสดงความคิดเห็นในผลงานศิลปะจากสื่อออนไลน์นั้น ๆ

ข้อค้นพบที่ได้จากการเปลี่ยนช่องทางการสื่อสารจากสถานที่ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงมาอยู่ในโลกของสังคมออนไลน์พบว่ามีข้อจำกัดในด้านการแก้ไข เพราะเมื่อผลงานศิลปะชิ้นหนึ่งถูกแพร่กระจายไปอยู่ในโลกสังคมออนไลน์ที่เป็นการกระทำที่สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว สามารถสื่อสารไปทั่วทุกสถานที่ เกิดการแชร์ภาพหรือผลงานได้อย่างไม่จำกัด แต่พบข้อเสียหนึ่งคือ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้น ๆ เมื่อเกิดการแพร่กระจายออกไปแล้ว ถ้าผู้ที่ทำหน้าที่ในการเป็นผู้รับสาร คือผู้เสพผลงานศิลปะมีความคิดเห็นที่ดีความไปในแนวทางที่มองคนละมุมกับผู้ที่ส่งสารหรือผู้ที่สร้างผลงาน สิ่งที่จะเกิดขึ้นได้รับตามมาจากศิลปินคือความยุติธรรมในการแสดงทัศนคติความเข้าใจในสังคมให้เป็นไปในทิศทางตามความคิดที่ต้องการสื่อสารจะสามารถกระทำได้ช้ากว่าการแพร่กระจายของข้อมูลผลงานศิลปะ กล่าวคือ สิ่งที่สื่อสารออกไปแล้วมักใช้เวลาในการพิสูจน์ความจริงซึ่งระยะเวลาที่ใช้จะค่อนข้างนาน ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารหรือในที่นี้คือศิลปินต้องสร้างเหตุผลและความเข้าใจให้ชัดเจนว่าสิ่งที่ต้องการสื่อสารเป็นแบบไหน

2. อภิปรายผล

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะของ Headache Stencil ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยจากศิลปิน ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านทฤษฎี และผู้ที่รับชมผลงานที่ศิลปินสร้างสรรค์ขึ้น โดยผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) การศึกษาบริบท และเนื้อหาสาระผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์การเมือง พบว่า บริบททางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และเหตุการณ์ทางการเมือง มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ สอดคล้องกับการศึกษาการสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะสมัยใหม่ : กรณีศึกษา 3 ศิลปินเอกของไทย ของสมศักดิ์ ศรีอ่อน (2560) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า บริบททางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมมีผลต่อการสร้างสรรค์ศิลปกรรมสมัยใหม่ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil โดยตรง เพราะการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil มีแรงบันดาลใจมาจากสิ่งที่พบเจอในสังคมและชีวิตประจำวัน เนื้อหาสาระจึงมาจากบริบทของสังคมที่เป็นเหตุการณ์ที่มาจากเหตุการณ์ทางการเมือง เพื่อเล่าเรื่องราว ความรู้สึก ทัศนคติ การรับรู้ของศิลปินที่มีอยู่ในขณะ ณ เวลานั้น ๆ โดยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมาจากการที่ประชาชนถูกข้อจำกัดด้วยกฎหมายในการแสดงออกทางการเมือง ส่งผลให้สิทธิของประชาชนถูกจำกัดสิทธิ ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้เลย ศิลปิน Headache Stencil จึงเริ่มสร้างสรรค์ผลงานศิลปะขึ้นเพื่อถ่ายทอดสิ่งเหล่านั้น และพบว่าเหตุการณ์ทางการเมืองที่นำมาสื่อสารผ่านผลงานศิลปะ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและมีความสำคัญทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และ

วัฒนธรรม โดยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเปรียบเสมือนกระจกที่จะสามารถสะท้อนสิ่งที่นำมาสร้างสรรค์ได้ทั้งการโฆษณา คำขาย ขวนเชื่อ ไม่ใช่เรื่องแปลกที่จะนำมาใช้ในการสื่อสารทางการเมือง เป็นเรื่องธรรมดาที่ศิลปินสามารถสร้างสรรค์ได้ โดยศิลปะมีข้อดีคือสามารถสร้างความสวยงาม จรรโลงใจ โดยแฝงสัญลักษณ์ที่อยู่ซ่อนภายในของผลงานศิลปะเพื่อเสนอแนะสิ่งที่เกิดขึ้น ศิลปะเปรียบเสมือนกระจกที่สามารถเป็นสิ่งที่ช่วยสะท้อนในสิ่งที่อยู่ตรงหน้า ในที่นี้คือช่วยสะท้อนให้เห็นเหตุการณ์ทางการเมือง ซึ่งในการนำเสนอบริบทต่าง ๆ นั้นเป็นการเล่าเรื่องราวอีกทางหนึ่งในการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ประชาชนได้รับทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางการเมืองเช่นเดียวกับการศึกษาการเมืองในจิตรกรรม : แนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ ของธวิท วงษ์พลาย (2557) โดยการนำเสนอผลงานศิลปะที่สร้างขึ้นในการบันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ทางการเมืองนี้ จะนำมาสู่การตระหนักถึงเหตุการณ์ทางการเมืองที่เคยเกิดขึ้นได้ และบริบทของสังคมยังนำมาสู่การเปลี่ยนแปลง ช่องทางการนำเสนอจากแนวสตรีทอาร์ต ที่เป็นผลงานศิลปะพบเห็นได้ตามกำแพง ถนน ป้ายรถเมล์ สะพานลอย สถานที่สาธารณะ เป็นช่องทางในโลกสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นการเปิดช่องทางการรับรู้ของประชาชนหรือผู้ที่สนใจให้ได้มีจำนวนมากขึ้น เพราะไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานที่และเวลา ทุกคนสามารถเป็นผู้รับสารรับชมผลงานศิลปะได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน และในขณะเดียวกันผู้รับชมผลงานศิลปะสามารถเปลี่ยนเป็นผู้ส่งสารในการตอบโต้แสดงความคิดเห็นในผลงานศิลปะชิ้นนั้น แต่ภายใต้สภาพของบริบทต่าง ๆ ของการสร้างสรรค์ผลงานของ Headache Stencil ที่เป็นการสร้างสรรค์ในแนวเดียวกับแบงค์ซี ที่สร้างสรรค์ผลงานเชิงเสียดสี ล้อเลียน ประชดประชันสังคม เหมือนกับชื่อของ Headache Stencil ที่สร้างความปวดหัวให้กับผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นสามารถทำให้ผู้ที่ชมผลงานศิลปะเกิดคำถาม และเกิดความสงสัยในการสร้างสรรค์ผลงานนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาสตรีทอาร์ตสะท้อนสังคมวัตถุนิยม ของเดชติลล ลิมวิรัตน์ (2556) โดยผลการศึกษาพบว่าแนวความคิดของผลงานสตรีทอาร์ตนิยมสร้างสรรค์ผลงานเชิงเสียดสี ล้อเลียน ประชดประชันสังคม เป็นการเคลื่อนไหวที่เรียกร้องทางสังคมที่เรียกว่าการป่วนทางวัฒนธรรมเหมือนกันผลงานของ Headache Stencil

2) กระบวนการสื่อสารทางการเมืองมีการปรับเปลี่ยนโดยใช้กลยุทธ์ในการสื่อสาร เหมือนกับการสื่อสารทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ศึกษาในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2523-2553 ของยุพดี วิภัติภูมิประเทศ (2558) เพื่อนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จของการสื่อสาร ด้วยการแสดงอุดมการณ์ทางการเมืองเพื่อแสดงให้เห็นถึงความต้องการและเรียกร้องประชาธิปไตย ตามแบบฉบับของระบอบประชาธิปไตยที่ นายกรัฐมนตรี และคณะผู้บริหารประเทศต้องมาจากการเลือกตั้งเท่านั้น สำหรับ Headache Stencil ก็ได้แสดงอุดมการณ์ทางการเมืองในการเรียกร้องประชาธิปไตยให้ผู้นำมาจากการเลือกตั้งเช่นกัน รูปแบบการนำเสนอผลงานศิลปะจะมีความเป็นเอกลักษณ์ในด้านการโจมตี ล้อเลียน เสียดสี ประชดประชัน

การทำงาน การบริหารประเทศของรัฐบาลและผู้นำประเทศที่มาจากภาครัฐประหาร ส่งผลให้ผลงานที่ออกมามีลักษณะที่โดดเด่น และมีความน่าสนใจสามารถนำเสนอเป็นการตั้งคำถามให้กับสังคมได้เป็นอย่างดี ในช่องการนำเสนอผลงานศิลปะของ Headache Stencil มีการเปลี่ยนแปลงช่องทางให้เข้ากับยุคสมัย จากการนำเสนอแบบเดิม ๆ ที่ศิลปะแนวสตรีทอาร์ตจะอยู่บนกำแพง ถนน สถานที่สาธารณะ หรือพื้นที่เช่าส่วนตัว เปลี่ยนแปลงมาเป็นการนำเสนอทางช่องทางออนไลน์เพื่อให้ประชาชนผู้ที่สนใจผลงานทางด้านศิลปะหรือผู้ที่สนใจทางด้านการเมืองได้รับรู้ และเห็นถึงผลงานที่ Headache Stencil ต้องการนำเสนอ ไม่ว่าจะอยู่พื้นที่ไหนเวลาใดก็สามารถรับชมผลงานได้เพราะยุคโลกาภิวัตน์ที่ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถตอบสนองและรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว

3) การศึกษาผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Headache Stencil ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์การเมือง ในการสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปะ ของ Headache Stencil เป็นการสื่อสารทางการเมืองที่ใช้ผลงานศิลปะแทนถ้อยคำในการพูด การแสดงออกทางความคิดเห็น ที่ใช้ศิลปะเป็นตัวแทนในการสื่อสารโดยในการสื่อสารงานศิลปะจะเป็นการสร้าง ความสวยงามจรรโลงใจเป็นหลัก และสร้างเนื้อหาและความหมายแฝงรองลงมา เช่นเดียวกับ การศึกษาคุณค่าทางการสื่อสารและมูลค่าทางธุรกิจของสตรีทอาร์ท ของ วันเฉลิม จันทรพงษ์แก้ว (2560) โดยผู้ที่รับสารต้องมีทักษะในการตีความ เพื่อค้นหาความหมายที่แฝงหรือความหมายโดยนัย เพื่อสามารถตีความหมายในผลงานศิลปะนั้น ในการสื่อสารนั้นจะมีสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายด้วยเสมอ และในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไม่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในสังคมได้เท่าไรนัก เหมือนกับการศึกษาการสื่อสารประเด็นทางการเมืองผ่านบทเพลงกลุ่มดนตรีฟังก์ในช่วงปี พ.ศ.2557-2562 ของ พีรณัฐ กัลป์วิษา (2564) ที่การสื่อสารทางการเมืองผ่านบทเพลงกลุ่มดนตรีฟังก์ก็ไม่ได้ส่งอิทธิพลต่อความคิดทางการเมืองมากนัก แต่การนำเสนอทั้งผลงานศิลปะและผลงานเพลงที่นำเสนอออกมาเพื่อเป็นการสื่อสารทางการเมืองมีส่วนในการช่วยให้ประชาชนเกิดความสงสัยและตั้งคำถามได้ว่าในขณะนั้นเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในสังคม แต่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในสังคมได้ เพียงแต่เกิดการตั้งคำถามของกลุ่มผู้ที่สนใจ หรือกลุ่มผู้ที่พบเห็นเท่านั้น เพราะพลังของศิลปะในประเทศไทยยังมีอิทธิพลอยู่ค่อนข้างน้อย จึงสร้างได้เพียงความตื่นตัวเล็กน้อย และอยู่ในวงจำกัดเท่านั้น อาจจะทำให้ผู้ที่คิดจะทำอะไรที่ไม่ถูกต้อง ต้องเกิดกระบวนการคิดให้รอบคอบมากขึ้นเพราะอยู่ในความสนใจของประชาชน

เห็นได้ว่าผลงานศิลปะมีส่วนสำคัญในการเป็นสิ่งที่จูงใจให้ประชาชนอยู่ฝั่งซ้ายหรือฝั่งขวาได้ หรือศิลปะก็สามารถถูกใช้เป็นเครื่องมือในการทำให้ทำให้เชื่อตามในสิ่งที่ผู้ส่งสารนำเสนอ ในแง่ของผู้ที่ทำงานทางด้านศิลปะ การที่สร้างสรรค์ผลงานที่ไปสร้างความเดือดร้อน

ให้บุคคลอื่น ก็อาจจะมีสิ่งที่อันตรายหรือโดนกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาได้ เหมือนที่ Headache Stencil โดนติดตามตัว ต้องหนีไปจากที่พัก ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามปกติ

3. ข้อเสนอแนะ

1) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ผู้ซึ่งทำหน้าที่เป็นศิลปินต้องมีความเป็นกลางในการสื่อสาร ไม่โจมตีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต้องพิจารณาว่าสิ่งที่ศิลปินจะนำเสนอออกไปนั้นจะมีส่วนช่วยในการสร้างสรรค์สังคมหรือไม่ การนำเสนอควรเป็นมุมกว้างให้ประชาชนได้นำผลงานศิลปะไปคิดและตีความต่อ ในการสร้างสรรค์ผลงานต้องใช้เหตุผลเหนืออารมณ์เป็นหลัก ต้องมีมาตรฐานในการสร้างสรรค์ผลงาน ในการสื่อสารต้องเลือกช่องทาง และวิธีการที่ไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

2) ในการศึกษาวิจัยควรหาข้อมูลให้รอบด้านและครอบคลุมทั้งฝ่ายที่สร้างสรรค์และฝ่ายที่ถูกนำเนื้อหามาสร้างสรรค์ หรือเป็นต้นตอของการสร้างสรรค์ผลงานขึ้น เพื่อที่จะได้นำข้อมูลมาประกอบการใช้ในการพิจารณาทั้งสองฝ่าย

3) ควรมีการศึกษาบทบาทของศิลปินเพื่อการนำไปศึกษาต่อยอดว่าบทบาทของศิลปินมีความสำคัญ และส่งผลอย่างไรบ้างต่อขบวนการทางสังคม

4) ควรมีการเพิ่มขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่กว้างและมากขึ้น เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์และความแตกต่างของผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในวงกว้าง

5) ควรศึกษาการสร้างสรรค์ของศิลปินท่านอื่น เพื่อพิจารณาศึกษาเหตุการณ์ บริบทที่เกิดขึ้นในสังคม ณ ช่วงเวลานั้น ๆ

6) กลุ่มของตัวอย่างที่สัมภาษณ์เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกลุ่มที่สนใจผลงานศิลปะ อาจจะเอามาเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่สนใจงานศิลปะ เพื่อศึกษาดูว่าผลงานศิลปะมีผลต่อการรับรู้เหตุการณ์ทางการเมืองมากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ พุ่มอยู่. (2560). *เสรีภาพในการชุมนุม: กรณีศึกษาการชุมนุมของประชาชนตามพระราชบัญญัติชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558*. (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- กมลวรรณ ทับทิมทอง และวีระ หวังสัจจะโชค. (2566). “การเปรียบเทียบยุทธวิธีและนวัตกรรมการเคลื่อนไหวด้วยสื่อสังคมออนไลน์ของขบวนการเคลื่อนไหว “The Umbrella Movement” กับ “คณะประชาชนปลดแอก.” *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 11(1): 1-17.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2547). *การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค*. กรุงเทพมหานคร: เลิฟ แอนด์ ลิฟ. กิรติ บุญเจือ. (2545). *ปรัชญาหลังนวยุค แนวคิดเพื่อการศึกษาแผนใหม่*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดวงกมล.
- เกตุณรินทร์ บุญคล้าย, วรรณชาติ ตาเลิศ, อนุสร การเกษ, พิชญานันท์ แก้วอำไพ และนนท์รัตน์ จำเริญวงศ์. (2566). “การรับรู้ทัศนคติและความรอบรู้ด้านวัคซีนโรคโควิด 19 ของประชาชนในประเทศไทย.” *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 32(3): 417-427.
- ชนิษฐา จิตชินะกุล. (2557). *หลักการสื่อสาร*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์. คมลักษณ์ ไชยยะ. (2562). “พื้นฐานแนวคิดสัณนิทยาของโรลิ่งด์ บาร์ตส์.” *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(2): 36.
- จิตร ภูมิศักดิ์. (2548). *โฉมหน้าศักดินาไทย*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ศรีปัญญา.
- ชุตินา บุญทวี. (2565). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกันโคโรนาไวรัส (COVID-19) เข็มกระตุ้นของบุคลากรกลุ่มงานพยาบาลโรงพยาบาลตำรวจ.” *วารสารวิจัยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิต*, 2(2): 49-60.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอสการ. (2545). *ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- _____. (2555). *สัณนิทยา โครงสร้างนิยม หลังโครงสร้างนิยม กับการศึกษาวิจัยรัฐศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- _____. (2556). *ภาษากับการเมือง/ความเป็นการเมือง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- ไชยา เทพา. (2559). *การรัฐประหารในเมืองไทย* (ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.

- ชนินทร์ ม้าทอง. (2560). “แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication Concept).” *วารสารคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 1(2): 163.
- เดชติลภ ลิ้มวิรัตน์. (2556). *สตรีทอาร์ตสะท้อนสังคมวัดบุญนิยม* (ศิลปะนิพนธ์ปริญญาศิลปบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- ทศพร บุญลือ. (2561). “บริบทเศรษฐกิจ สังคม การเมืองไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560.” *วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 1(3): 66-71.
- ธวิฑ วงษ์พลาย. (2557). *การเมืองในจิตรกรรม : แนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์*. (ปริญญาานิพนธ์ ศิลปะศาสตร์ดุซงฎิบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2562). “หน่วยที่ 2 การสื่อสารและพลวัตทางการเมือง.” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการสื่อสารและพลวัตทางการเมือง*. นนทบุรี: สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2562). “หน่วยที่ 5 การสื่อสารและพลวัตทางการเมือง.” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการสื่อสารและพลวัตทางการเมือง*. นนทบุรี: สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ และอมเรศ กลิ่นบัวแก้ว. (2564). “แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐไทยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19).” *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(8): 27 – 44.
- นรภัทร เพชรมณี. (2562). *พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่ในปี 2561 – 2562*. สืบค้นจาก <https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/works/academic%20office/radio%20scripts/pdf/2562-04/NALT-radioscript-rr2562-apr7.pdf>
- นันทพร วงษ์เชษฐา. (2566). “การจัดวารสารและการรายงานข่าวข้ามสื่อของสำนักข่าวออนไลน์ เดอะสแตนดาร์ด: การเคลื่อนไหวทางการเมืองของเยาวชนในประเทศไทย พ.ศ.2563.” *วารสารศาสตร์*, 16(2): 57. สืบค้นจาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jcmag/article/view/265032/177267>
- นิธิมา ประเสริฐภักดี. (2558). *การเมืองฉบับปฏิรูปประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- บารณี บุญทรง. (2561). “งูในฐานะสัญลักษณ์สื่อคุณลักษณะของพระศิวะ.” *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 38(2): 1-20.

- บารณี บุญทรง. (2565). “การศึกษาเปรียบเทียบความหมายเชิงสัญลักษณ์เรื่องนกจากชาดกกับ
เอกสารต่างประเทศ.” *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี*, 13(1): 99-111.
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2565). *ระบบการเลือกตั้งเพื่อลดความขัดแย้งและส่งเสริมคุณภาพประชาธิปไตย*.
สืบค้นจาก [https://kpi.ac.th/uploads/pdf/PzlHoxSSEfyobLz31Nhqoolqg
FOXNYDkiGOY400x.pdf](https://kpi.ac.th/uploads/pdf/PzlHoxSSEfyobLz31NhqoolqgFOXNYDkiGOY400x.pdf)
- ประดิษฐ์ ธิติศรีณย์. (2565). “บทบาททางการเมืองของทหารก่อนและหลังรัฐประหารในเชิง
เปรียบเทียบ ปี พ.ศ.2549 และปี พ.ศ.2557.” *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(1):
631-642.
- ประภาพร สีหา. (2560). “ความขัดแย้งทางการเมืองกับรัฐประหาร ปี พ.ศ.2557.” *วารสารรัฐศาสตร์
ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 4(2): 145-166.
- ประสพ ลิ้มหมือดภัย. (2543). *ศิลปนิยม*. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- ภาณุ บุญพิพัฒน์นาพงศ์. (2561). *ศิลปินผู้ตีแผ่ความอัปลักษณ์ของจิตใจมนุษย์ และความขลาดเขลา
ของสังคม ‘ฟรานซิสโก โกยา’*. สืบค้นจาก
https://www.matchonweekly.com/column/article_139177
- ภาณุพงศ์ ปลอดกระโทก. (2565). *กลุ่มทหารกับบทบาทนิติบัญญัติในสมัยรัฐบาลพลเอกประยุทธ์
จันทร์โอชา (2557-2562)*. (ค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- พฤทธิสาน ชุมพล. (2540). *ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระครูธรรมธชบุญเที่ยง พุทธสาวโก (ลักษณะพลวงค์), สุรพล สุขะพรหม และ ประณต นันทิยะกุล.
(2565). “แนวทางการสื่อสารทางการเมืองเพื่อความสมานฉันท์ในสังคมไทย.”
วารสารวิจัยวิชาการ, 5(1): 1-10.
- พระณัฐวุฒิ พันทะลี, สุขพัฒน์ อนนธ์จารย์, อาทิตย์ แสงแฉวก และวีรณัฐ พรหมจักร. (2565).
“การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนรุ่นใหม่ในสังคมไทย.” *วารสารมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มมร วิทยาเขตอีสาน*, 3(3): 56-70.
- พระนิทัศน์ วงศ์วังเพิ่ม. (2563). “พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการออกเสียงประชามติร่าง
รัฐธรรมนูญปี 2559 ในเขตอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย.” *วารสารบัณฑิตสาเกต
ปริทรรศน์*, 5(2): 59-74.

- พระนุชิต นาคเสโน (โพวิชัย). (2565). *การพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (ดุขุณีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- พิชฌน์พัทธ์ วิชัยโน, ชลวิทย์ เจียรจิตต์ และสายชล ปัญญชิต. (2566). “การรับรู้ความเสี่ยงและผลกระทบจากฝุ่นควัน PM2.5 ของคนเมืองอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ.” *วารสารสหศาสตร์*, 22(2): 23-41.
- พิชามญช์ ศรีรักษาสินธุ์ และไพลิน ภูจินาพันธ์. (2563). “มาตรา 44 เครื่องมือในการครองอำนาจนำของรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.).” *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 11(1): 171-188.
- พิมลพรรณ ไชยนันท์ และพิรงรอง รวมสูต. (2556). “สื่อใหม่กับการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนไทย.” *วารสารนิเทศศาสตร์*, 31(2): 37-59.
- พีรณัฐ กัลป์วิชา. (2564). *การสื่อสารประเด็นทางการเมืองผ่านบทเพลงกลุ่มดนตรีฟังกัในช่วงปี พ.ศ. 2557 – 2562* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ไพรัตน์ ฉิมหาด, พิชิต ปุริมาตร และเบญญาภา อัจฉฤกษ์. (2563). “พุทธธรรม : การเปิดประตูสู่การสื่อสารทางการเมืองไทยปัจจุบัน.” *วารสารมหาจุฬานาครธรรม*, 7(2): 1-15.
- ยุพดี วิภัติภูมิประเทศ. (2558). *การสื่อสารทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ศึกษาในช่วงเวลา ระหว่างปี พ.ศ. 2523 – 2553* (ดุขุณีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพมหานคร.
- รุจน์สวัสดิ์ ครองภูมินทร์. (2558). *มายาคติในบทเพลงของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ*. (ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ลลิตธร เพ็ญเจริญ. (2554). *วสันต์ ลิทธิเชตต์ : ศิลปะเพื่อการเคลื่อนไหวทางการเมือง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- วชิรวัชร งามละม่อม. (2559). *รัฐประหาร บทบาททหารกับการเมืองในประเทศไทย*. การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 54: สาขาศึกษาศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- วนิดา แสงสารพันธ์. (2556). “ขอบเขตของเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดของกฎหมาย.” *วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน*, 6(2): 20-44.
- วรวัลณ์ โจรนพล. (2562). “หน่วยที่ 6 การสื่อสารและพลวัตทางการเมือง.” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการสื่อสารและพลวัตทางการเมือง*. นนทบุรี: สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- วรัญญา ประเสริฐ. (2559). การสื่อสารทางการเมืองในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ ศึกษา
ระหว่างปี พ.ศ.2557 – 2559. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- วัลย์พร รัตนเศรษฐ และสมศักดิ์ วานิชยาภรณ์. (2564). “บทบาทของภาครัฐในการบริหารจัดการกับ
การแพร่ระบาดของโควิด-19.” *วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 4(2):
71-87.
- วัฒนา นนทชิต และกรวิทย์ เกาะกลาง. (2565). “การสื่อสารทางการเมืองท้องถิ่นยุคดิจิทัลในการ
ส่งเสริมพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคนรุ่นใหม่ ระดับอุดมศึกษาใน
จังหวัดสุราษฎร์ธานี.” *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*,
12(2): 297-311.
- วันเฉลิม จันทร์พงษ์แก้ว. (2560). *คุณค่าทางการสื่อสารและมูลค่าทางธุรกิจของสตรีอาร์ท*.
(การค้นคว้าอิสระปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ,
กรุงเทพมหานคร.
- วัลลี นวลหอม, พชรพล แซ่อึ้ง, ศรีณัญญา สวายอารมณ์, สมเจตน์ อนุสาร และเอก จันทราชา.
(2567, 17 มิถุนายน). จากเหตุการณ์รัฐประหาร 2557 อันนำไปสู่เผด็จการอำนาจนิยม
ที่ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไทย. งานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่
ที่ 12 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, น. 2267. สืบค้นจาก
[https://publication.npru.ac.th/bitstream/123456789/956/1/จากเหตุการณ์
รัฐประหาร%202557%20อันนำไปสู่เผด็จการอำนาจนิยม.pdf](https://publication.npru.ac.th/bitstream/123456789/956/1/จากเหตุการณ์รัฐประหาร%202557%20อันนำไปสู่เผด็จการอำนาจนิยม.pdf)
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2548). *ศิลปะในประเทศไทยจากศิลปะโบราณในสยามถึงศิลปะสมัยใหม่*.
กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือลาดพร้าว.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2546). *สุนทรียศาสตร์เพื่อชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: สันติศิริการพิมพ์.
- วีรวิทย์ เลิศรัตน์อำรงกุล และสุรีย์ลักษณ์ รักษาเคน. (2561). “เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตาม
รัฐธรรมนูญบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ภายใต้การบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการ
กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560.” *วารสารวิชาการและวิจัย
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 8(2): 26-41.
- ศุภมาศ แก้วบริสุทธิ, วิจิตรา ศรีสอน และสัณฐาน ชยนนท์. (2564). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองใน
การลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก
อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี.” *วารสารการบริหารนิติบุคคลและวัฒนธรรมท้องถิ่น*,
7(4): 83-96.

- สงกรานต์ รัตน์พลที. (2561). *ผลกระทบจากการรัฐประหารปี พ.ศ.2557 ต่อการเคลื่อนไหวของกลุ่มดาวดิน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ส.ศิริรักษ์. (2543). *ลอกคราบปัญญาชนฝรั่ง*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.
- สมปอง ทองมาตี, ไกรวุฒิ ขวาลเสนีย์ และธนนันท์ธร โสภณดิลก. (2556). “ความคิดเห็นของผู้นำนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์กรณีแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112.” *ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*, 15(1): 101-109.
- สมศักดิ์ ศรีอ่อน. (2561). *การสื่อสารทางการเมืองผ่านผลงานศิลปกรรมสมัยใหม่:กรณีศึกษา 3 ศิลปินเอกของไทย*. (ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพมหานคร.
- สรिता สุวรรณแก้วมณี. (2556). *ลัญจระเชิงอุดมคติของวัยเยาว์*. (ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- สายน้ำผึ้ง รัตนงาม, พระมหาประกาศิต ฐิติปสิทธิกร, พระปลัดประพจน์ อยู่สำราญ และพระเจริญพงษ์ วิชัย. (2565). “การสื่อสารเพื่อพัฒนาสังคมในยุคปัญญาประดิษฐ์.” *วารสารวามัญองแหรทพุทธศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(1): 179-189.
- สุณีชญาน์ ฉัตรบูรานนทชัย, ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร และจิตาภา ธิรศิริกุล. (2565). “การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.2557-2565.” *วารสารร้อยแก่นสาร*, 8(7): 365-379.
- สุทน ทองเล็ก. (2562). “คิดอย่างปราชญ์ กระบวนการวิภาษวิธี : โสเครตีส.” *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(2): 135-148.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2559). *ทฤษฎีสังคมวิทยา*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2559). *ทฤษฎีการสื่อสาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ระเบียงทอง.
- สุรพล สุขะพรหม. (2562). “การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที(เจ้าคุณพิพิธ):ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ.2540-2560.” *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 6(3): 2507.
- เสถียร เขยประทับ. (2551). *การสื่อสาร การเมืองและประชาธิปไตยในสังคมที่พัฒนาแล้ว*. กรุงเทพมหานคร: วี.พรินท์ (1991).
- หทัยกาญจน์ ตรีสุวรรณ. (2560). *การเมืองวัฒนธรรมของการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2599* (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

- องอาจ สิงห์ลำพอง. (2556). *การอภิปรายความการสื่อสารทางการเมืองจากภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ไทย เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- อรรถสิทธิ์ พานแก้ว. (ม.ป.ป.). *ผลคะแนนเลือกตั้ง 2562*. สืบค้นจาก http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%9C%E0%B8%A5%E0%B8%84%E0%B8%B0%E0%B9%81%E0%B8%99%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%95%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%87_2562
- อลงกรณ์ อรรถแสง. (2553). *พัฒนาการและการสื่อสารแนวความคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2500 ถึงปัจจุบัน*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- อัศวิน อุดทาคำ. (2558). *ขอบเขตเสรีภาพในการแสดงออก: ศึกษากรณีคำพูดหรือการกระทำที่สร้างความเกลียดชังตามแนวคำวินิจฉัยศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปและศาลสหรัฐอเมริกา*. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- อุบลวรรณ โชติวิสิทธิ์. (2546). “เพชรน้ำหนึ่งในงานเขียนประเภทเสียดสีของวอลแตร์.” *วารสารศิลปศาสตร์*, 3(2): 193-222.
- Admin. (2561). *2561 ปีที่การแข็งขันต่อคสช.เริ่มมีความหวัง*. สืบค้นจาก <https://freedom.ilaw.or.th/node/627>

Click or tap here to enter text.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช

ภาพผู้ให้ข้อมูล

1. ศิลปิน Headache Stencil

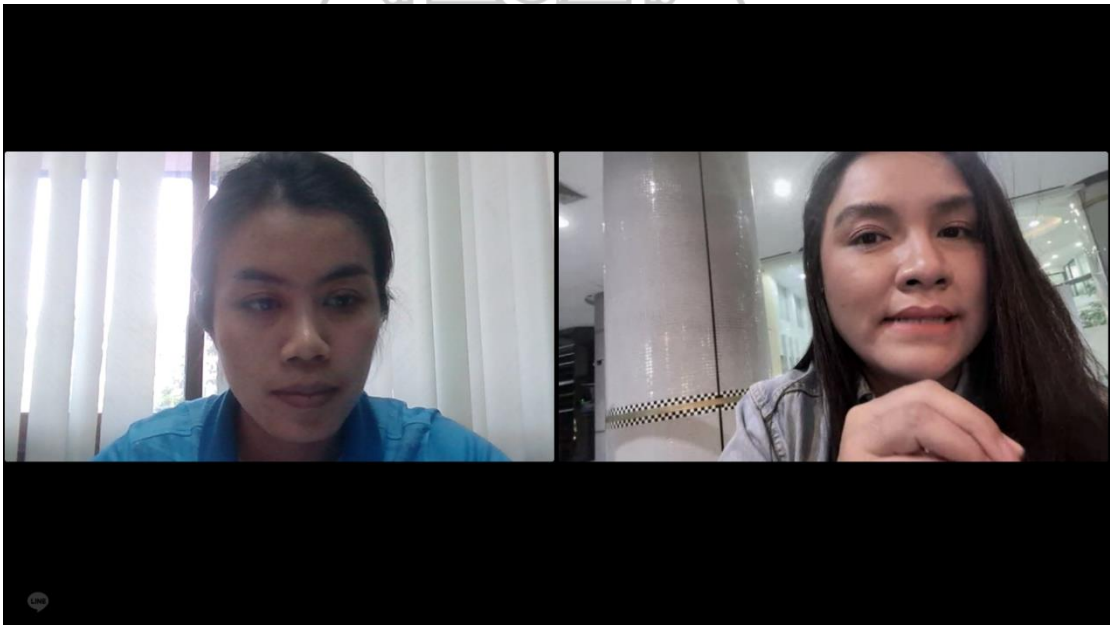
2. ผศ.ดร.เกษม เพ็ญภินันท์ ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันที่ 23 พฤศจิกายน 2566

2. ผศ.ดร.บัณฑิต จันทร์โรจน์กิจ คณบดีรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2566

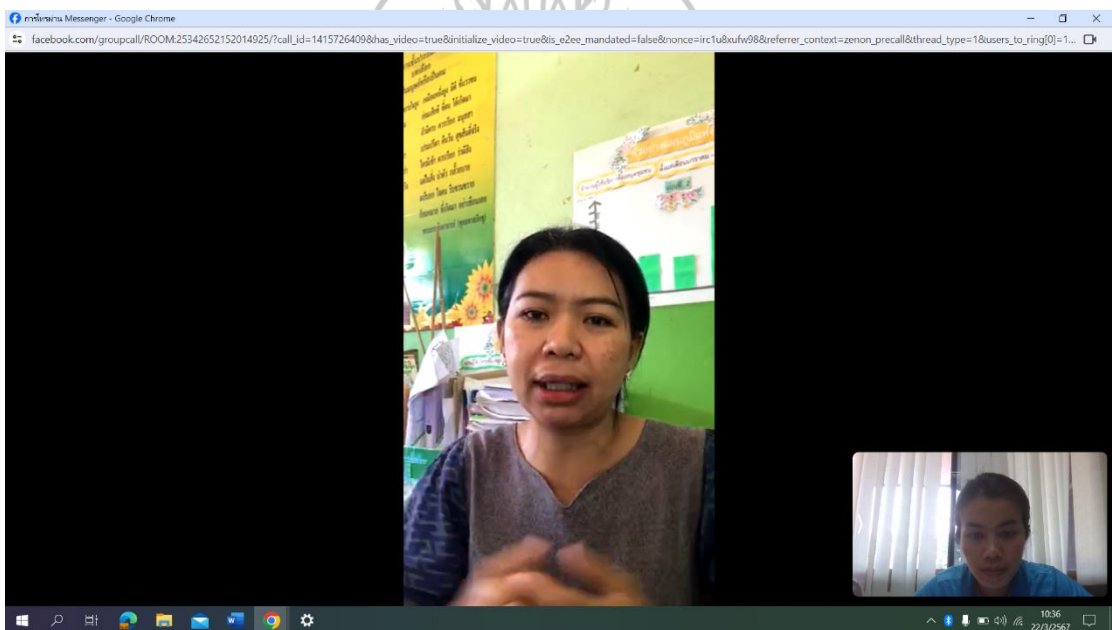
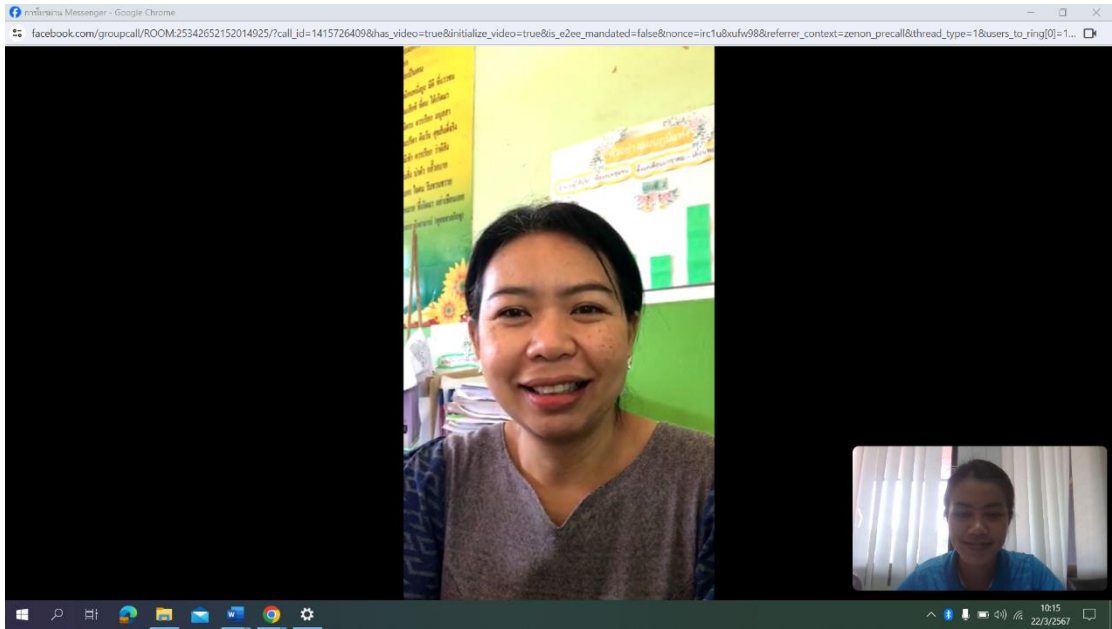
3. ผศ.ดร.ปรางทอง ชั่งธรรม วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วันที่ 22 มีนาคม 2567

4. อ.จาดรงค์ สุทาวัน สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี วันที่ 26 มีนาคม 2567

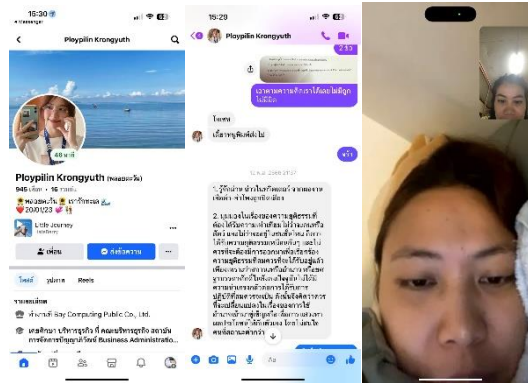

5. น.ส.พนารัตน์ พิมพ์พัฒน์ ครูชำนาญการ สาขาวิชาศิลปะ โรงเรียน บ้านเกริงกระเวีย
วันที่ 22 มีนาคม 2567

ผู้ที่รับชมผลงาน

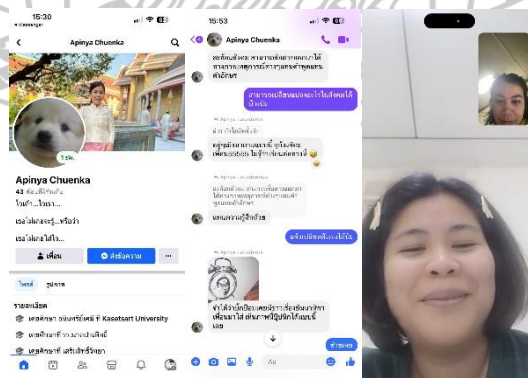
1. น.ส.พลอยไพลิน ครองยุทธ จังหวัดนนทบุรี วันที่ 10 พฤศจิกายน 2566 ผ่านทาง Facebook และ วันที่ 4 กรกฎาคม 2567

2. น.ส.สุภาพร สว่างศรี จังหวัดสมุทรปราการ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2566 และวันที่ 2 กรกฎาคม 2567

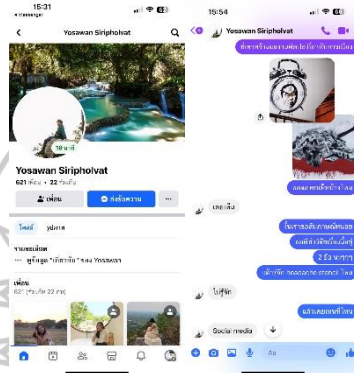
3. น.ส.อภิญา ชื่นคำ จังหวัดนครปฐม วันที่ 10 พฤศจิกายน 2566 ผ่านทาง Facebook และวันที่ 4 กรกฎาคม 2567

4. น.ส.เบญจพรรณ พูลลาภเดชา จังหวัดราชบุรี วันที่ 12 พฤศจิกายน 2566 ผ่านทาง Facebook และวันที่ 4 กรกฎาคม 2567

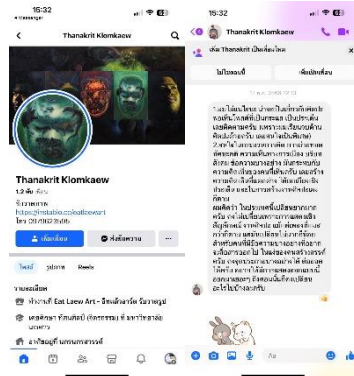
5. นายศวันต์ ศิริพลวัฒน์ จังหวัดนนทบุรี วันที่ 12 พฤศจิกายน 2566 และวันที่ 7 กรกฎาคม 2567

6. นายเอกชัย ศรีวิชัยนันท์ จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ 12 พฤศจิกายน 2566

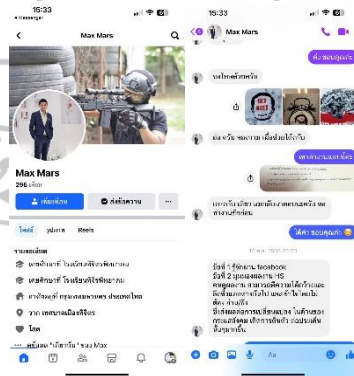
7. นายธนกฤต กลุ่มแก้ว จังหวัดนครสวรรค์ วันที่ 12 พฤศจิกายน 2566

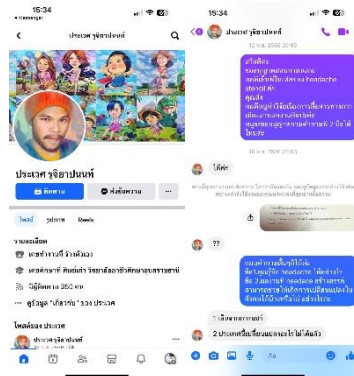
8. น.ส.กัญญา โพธิจินดา จังหวัดนนทบุรี วันที่ 12 พฤศจิกายน 2566 และวันที่ 6 กรกฎาคม 2567

9. นายดุลยวัต บรรจงจัด จังหวัดกรุงเทพฯ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2566

10. นายประเวศ รุจิยาปนนท์ จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ 16 พฤศจิกายน 2566

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นางสาวพรรษา ทับทิมศรี
วัน เดือน ปี เกิด	5 ธันวาคม 2531
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2554
ประวัติการทำงาน	นักพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสำโรง อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

